

Spis treści

• Opinia i Raport Niezależnego Biegłego Rewidenta	3
• Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe	15
• Gospodarka polska w 2009 roku	82
• Schemat organizacyjny Grupy Kapitałowej Banku	84
• Struktura organizacyjna Grupy Kapitałowej Banku	85
• Podstawowe dane bilansowe i wyniki finansowe Grupy Kapitałowej Banku	85
• Działalność Grupy Kapitałowej Banku w 2009 roku	94
• Istotne czynniki ryzyka związane z działalnością Grupy Kapitałowej Banku	120
• Perspektywy rozwoju Grupy Kapitałowej Banku	122
• Oświadczenie Banku o stosowaniu w Banku zasad ładu korporacyjnego w 2009 roku	123
• Inne informacje o władzach Banku i zasady zarządzania	132
• Umowy zawarte z podmiotem uprawnionym do badania i przeglądu sprawozdań finansowych	134

Grupa Kapitałowa
Banku Handlowego
w Warszawie S.A.

Opinia i Raport
Niezależnego Biegłego
Rewidenta

Rok obrotowy kończący się
31 grudnia 2009 r.

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Dla Walnego Zgromadzenia Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Przeprowadziliśmy badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie, ul. Senatorska 16 („Grupa Kapitałowa”), na które składa się skonsolidowany bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2009 r., które po stronie aktywów i pasywów wykazuje sumę 37 633 063 tys. złotych, skonsolidowany rachunek zysków i strat za rok obrotowy kończący się tego dnia wykazujący zysk netto w kwocie 504 399 tys. złotych oraz skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok obrotowy kończący się tego dnia wykazujące całkowite dochody ogółem w kwocie 566 698 tys. złotych, skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za rok obrotowy kończący się tego dnia wykazujące zwiększenie skonsolidowanego kapitału własnego o kwotę 573 580 tys. złotych, skonsolidowane sprawozdanie o przepływach pieniężnych za rok obrotowy kończący się tego dnia wykazujące zwiększenie stanu środków pieniężnych netto o kwotę 525 861 tys. złotych oraz informacje dodatkowe do skonsolidowanego sprawozdania finansowego o przyjętych zasadach rachunkowości oraz inne informacje objaśniające.

Odpowiedzialność Zarządu

Zarząd jednostki dominującej jest odpowiedzialny za sporządzenie i rzetelną prezentację tego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską i innymi obowiązującymi przepisami. Odpowiedzialność ta obejmuje: zaprojektowanie, wdrożenie i utrzymanie kontroli wewnętrznej związanej ze sporządzeniem oraz rzetelną prezentacją sprawozdań finansowych wolnych od nieprawidłowości powstałych wskutek celowych działań lub błędów, dobór oraz zastosowanie odpowiednich zasad rachunkowości, a także dokonywanie szacunków księgowych stosownych do zaistniałych okoliczności.

Odpowiedzialność Biegłego Rewidenta

Naszym zadaniem jest, w oparciu o przeprowadzone badanie, wyrażenie opinii o tym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Badanie sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do postanowień rozdziału 7 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późniejszymi zmianami) („ustawa o rachunkowości”) oraz Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej. Regulacje te nakładają na nas obowiązek postępowania zgodnego z zasadami etyki oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność, że sprawozdanie finansowe jest wolne od istotnych nieprawidłowości.

Badanie polega na przeprowadzeniu procedur mających na celu uzyskanie dowodów badania dotyczących kwot i informacji ujawnionych w sprawozdaniu finansowym. Wybór procedur badania zależy od naszego osądu, w tym oceny ryzyka wystąpienia istotnej nieprawidłowości sprawozdania finansowego na skutek celowych działań lub błędów. Przeprowadzając ocenę tego ryzyka, bierzemy pod uwagę kontrolę wewnętrzną związaną ze sporządzeniem oraz rzetelną prezentacją sprawozdania finansowego, w celu zaplanowania stosownych do okoliczności procedur badania, nie zaś w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności działania kontroli wewnętrznej w jednostce. Badanie obejmuje również ocenę odpowiedniości stosowanych zasad rachunkowości, zasadności szacunków dokonanych przez Zarząd oraz ocenę ogólnej prezentacji sprawozdania finansowego.

Wyrażamy przekonanie, że uzyskane przez nas dowody badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia przez nas opinii z badania.

Opinia

Naszym zdaniem, załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. przedstawia rzetelnie i jasno sytuację majątkową i finansową Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2009 r., wynik finansowy oraz przepływy pieniężne za rok obrotowy kończący się tego dnia, zostało sporządzone, we wszystkich istotnych aspektach, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską oraz jest zgodne z wpływającymi na treść skonsolidowanego sprawozdania finansowego przepisami prawa obowiązującymi Grupę Kapitałową.

Inne kwestie

Ponadto, zgodnie z wymogami ustawy o rachunkowości, stwierdzamy, że sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej uwzględnia, we wszystkich istotnych aspektach, informacje, o których mowa w art. 49 ustawy o rachunkowości oraz w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2009 r., Nr 33, poz. 259 z późniejszymi zmianami) i są one zgodne z informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

.....
Za KPMG Audyt Sp. z o.o.
ul. Chłodna 51, 00-867 Warszawa
Biegły rewident nr 90121
Paweł Ryba
Dyrektor

.....
Za KPMG Audyt Sp. z o.o.
ul. Chłodna 51, 00-867 Warszawa
Biegły rewident nr 9941
Bożena Graczyk
Dyrektor

Warszawa, 10 marca 2010 r.

Grupa Kapitałowa
Banku Handlowego
w Warszawie S.A.

Raport uzupełniający
opinię z badania
skonsolidowanego
sprawozdania finansowego

Rok obrotowy kończący się
31 grudnia 2009 r.

Spis treści

1. Część ogólna raportu	8
1.1. Dane identyfikujące Grupę Kapitałową	8
1.1.1. Nazwa Grupy Kapitałowej	8
1.1.2. Siedziba jednostki dominującej	8
1.1.3. Rejestracja jednostki dominującej w Krajowym Rejestrze Sądowym	8
1.1.4. Rejestracja jednostki dominującej w Urzędzie Skarbowym i Wojewódzkim Urzędzie Statystycznym	8
1.2. Informacja o jednostkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej	8
1.2.1. Jednostki objęte skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym	8
1.2.2. Jednostki nieobjęte skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym	8
1.3. Dane identyfikujące biegłego rewidenta (podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych)	8
1.4. Podstawy prawne	8
1.4.1. Kapitał zakładowy	8
1.4.2. Kierownik jednostki dominującej	9
1.4.3. Przedmiot działalności	9
1.5. Informacje o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za poprzedni rok obrotowy	9
1.6. Zakres prac i odpowiedzialności	9
1.7. Informacja o przeprowadzonych badaniach sprawozdań finansowych jednostek objętych konsolidacją	10
1.7.1. Jednostka dominująca	10
1.7.2. Pozostałe jednostki objęte konsolidacją	10
2. Analiza finansowa Grupy Kapitałowej	11
2.1. Ogólna analiza skonsolidowanego sprawozdania finansowego	11
2.1.1. Skonsolidowany bilans	11
2.1.2. Skonsolidowany rachunek zysków i strat	12
2.2. Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	12
2.3. Wybrane wskaźniki finansowe	13
2.4. Interpretacja wskaźników	13
3. Część szczegółowa raportu	13
3.1. Zasady rachunkowości	13
3.2. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	13
3.3. Metoda konsolidacji	14
3.4. Konsolidacja kapitałów	14
3.5. Wyłączenia konsolidacyjne	14
3.6. Stosowanie się do norm ostrożnościowych	14
3.7. Wskaźniki istotności przyjęte do badania	14
3.8. Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania finansowego	14
3.9. Sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej	14
3.10. Informacja o opinii niezależnego biegłego rewidenta	14

1. Część ogólna raportu

1.1. Dane identyfikujące Grupę Kapitałową

1.1.1. Nazwa Grupy Kapitałowej

Grupa Kapitałowa Banku Handlowego w Warszawie S.A.

1.1.2. Siedziba jednostki dominującej

ul. Senatorska 16
00-923 Warszawa
Polska

1.1.3. Rejestracja jednostki dominującej w Krajowym Rejestrze Sądowym

Sąd rejestrowy: Sąd Rejonowy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego
Data: 22 lutego 2001 r.
Numer rejestru: KRS 0000001538

1.1.4. Rejestracja jednostki dominującej w Urzędzie Skarbowym i Wojewódzkim Urzędzie Statystycznym

Numer NIP: 526-030-02-91
REGON: 000013037

1.2. Informacja o jednostkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej

1.2.1. Jednostki objęte skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym

Według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r. następujące jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej zostały objęte konsolidacją:
Jednostka dominująca:

- Bank Handlowy w Warszawie S.A.

Jednostki zależne objęte konsolidacją metodą pełną:

- Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.,
- Handlowy-Leasing Sp. z o.o.,
- Handlowy Investments S.A.,
- PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji.

1.2.2. Jednostki nieobjęte skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym

Według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r. następujące jednostki zależne wchodzące w skład Grupy Kapitałowej nie zostały objęte konsolidacją:

- Bank Rozwoju Cukrownictwa S.A. w likwidacji,
- Handlowy Investments II S.a.r.l.,
- Handlowy Inwestycje Sp. z o.o.

Dane finansowe ww. jednostek są nieistotne z punktu widzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego i stanowią 0,2% aktywów Grupy Kapitałowej oraz 0,3% zysku netto Grupy Kapitałowej, bez uwzględnienia eliminacji transakcji wewnątrzgrupowych.

1.3. Dane identyfikujące biegłego rewidenta [podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych]

Firma: KPMG Audyt Sp. z o.o.
Siedziba: Warszawa
Adres: ul. Chłodna 51, 00-867 Warszawa
Numer rejestru: KRS 0000104753
Sąd rejestrowy: Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego
Kapitał zakładowy: 125.000 zł
Numer NIP: 526-10-24-841

KPMG Audyt Sp. z o.o. jest wpisana na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod numerem 458.

1.4. Podstawy prawne

1.4.1. Kapitał zakładowy

Jednostka dominująca została założona zgodnie ze statutem Banku z dnia 13 kwietnia 1870 r. na czas nieokreślony.

Kapitał zakładowy jednostki dominującej na dzień 31 grudnia 2009 r., zgodnie z KRS, wynosił 522 638 400 złotych i dzielił się na 130 659 600 akcji o wartości nominalnej 4 złote każda.

W jednostce dominującej występowała następująca struktura własnościowa według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r.:

Nazwa akcjonariuszy	Ilość akcji	Ilość głosów (w %)	Wartość nominalna akcji (tys. zł)	Udział w kapitale zakładowym (w %)
Citibank Overseas Investment Corporation, USA	97 994 700	75,0	391 979	75,0
Pozostali < 5%	32 664 900	25,0	130 659	25,0
	130 659 600	100,0	522 638	100,0

1.4.2. Kierownik jednostki dominującej

Funkcje kierownika jednostki dominującej sprawuje Zarząd jednostki dominującej.

W skład Zarządu jednostki dominującej na dzień 31 grudnia 2009 r. wchodził:

- Sławomir S. Sikora Prezes Zarządu Banku,
- Michał H. Mrozek Wiceprezes Zarządu Banku,
- Sonia Wędrychowicz-Horbatowska Wiceprezes Zarządu Banku,
- Witold Zieliński Wiceprezes Zarządu Banku,
- Iwona Dudzińska Członek Zarządu Banku.

Do dnia 30 października 2009 r. funkcję Wiceprezesa Zarządu jednostki dominującej pełnił p. Peter Rossiter.

W dniu 18 września 2009 r. p. Iwona Dudzińska została powołana na stanowisko Członka Zarządu jednostki dominującej.

W 2010 roku, do dnia podpisania opinii i raportu z badania sprawozdania finansowego, nie miały miejsca zmiany w składzie Zarządu jednostki dominującej.

1.4.3. Przedmiot działalności

Przedmiotem działalności jednostki dominującej zgodnie ze statutem jest w szczególności:

- przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów,
- prowadzenie innych rachunków bankowych,
- prowadzenie rozliczeń pieniężnych we wszystkich formach przyjętych w krajowych i międzynarodowych stosunkach bankowych,
- udzielanie kredytów i pożyczek pieniężnych,
- wykonywanie operacji czekowych i wekslowych oraz operacji, których przedmiotem są warranty,
- udzielanie i potwierdzanie poręczeń,
- udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych oraz otwieranie i potwierdzanie akredytyw,
- prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych,
- pośredniczenie w dokonywaniu przekazów pieniężnych oraz rozliczeń w obrocie dewizowym,
- emisja bankowych papierów wartościowych,
- wykonywanie zaleconych czynności związanych z emisją papierów wartościowych,
- przechowywanie przedmiotów, papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych,
- wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu,
- nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych,
- wykonywanie terminowych operacji finansowych oraz inne.

Przedmiotem działalności jednostek zależnych, wchodzących w skład Grupy Kapitałowej, zgodnie ze statutem jest w szczególności:

- Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. - działalność maklerska,
- Handlowy-Leasing Sp. z o.o. - działalność leasingowa,
- Handlowy Investments S.A. - działalność inwestycyjna,
- PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji - nie prowadzi działalności.

1.5. Informacje o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za poprzedni rok obrotowy

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2008 r. zostało zbadane przez KPMG Audyt Sp. z o.o. i uzyskało opinię biegłego rewidenta bez zastrzeżeń.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone w dniu 18 czerwca 2009 r. przez Walne Zgromadzenie.

Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia 2008 r. został prawidłowo wprowadzony do dokumentacji konsolidacyjnej jako bilans otwarcia roku badanego.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało złożone w Sądzie Rejestrowym w dniu 24 czerwca 2009 r. oraz ogłoszone w Monitorze Polskim B nr 2374 z 26 listopada 2009 r.

1.6. Zakres prac i odpowiedzialności

Niniejszy raport został przygotowany dla Walnego Zgromadzenia Banku Handlowego w Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie, ul. Senatorska 16, i dotyczy skonsolidowanego sprawozdania finansowego, na które składa się skonsolidowany bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2009 r., który po stronie aktywów i pasywów wykazuje sumę 37 633 063 tys. złotych, skonsolidowany rachunek zysków i strat za rok obrotowy kończący się tego dnia wykazujący zysk netto w kwocie 504 399 tys. złotych oraz skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok obrotowy kończący się tego dnia wykazujące całkowite dochody ogółem w kwocie 566 698 tys. złotych, skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za rok obrotowy kończący się tego dnia wykazujące zwiększenie skonsolidowanego kapitału własnego o kwotę 573 580 tys. złotych, skonsolidowane

sprawozdanie z przepływów pieniężnych za rok obrotowy kończący się tego dnia wykazujący zwiększenie stanu środków pieniężnych netto o kwotę 525.861 tys. złotych oraz informacje dodatkowe do skonsolidowanego sprawozdania finansowego o przyjętych zasadach rachunkowości oraz inne informacje objaśniające.

Jednostka dominująca sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, na podstawie decyzji Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 7 grudnia 2004 r.

Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego przeprowadzono zgodnie z umową z dnia 30 listopada 2009 r., zawartą na podstawie uchwały Rady Nadzorczej z dnia 19 marca 2009 r. odnośnie do wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego.

Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do postanowień rozdziału 7 ustawy o rachunkowości oraz Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej.

Badanie wstępne skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostało przeprowadzone w siedzibie Banku w okresie od 30 listopada 2009 r. do 31 grudnia 2009 r.

Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostało przeprowadzone w siedzibie jednostki dominującej w okresie od 30 listopada 2009 r. do 10 marca 2010 r.

Zarząd jednostki dominującej jest odpowiedzialny za sporządzenie i rzetelną prezentację skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską oraz z innymi obowiązującymi przepisami.

Zarząd jednostki dominującej oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby skonsolidowane sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej spełniały wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości.

Naszym zadaniem było, w oparciu o przeprowadzone badanie, wyrażenie opinii i sporządzenie raportu uzupełniającego, odnośnie tego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zarząd jednostki dominującej złożył w dniu wydania niniejszego raportu oświadczenie o rzetelności i jasności skonsolidowanego sprawozdania finansowego przedstawionego do badania oraz niezataśnieniu zdarzeń wpływających w sposób znaczący na dane wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok badany.

W trakcie badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Zarząd jednostki dominującej udostępnił nam wszelkie dokumenty i informacje niezbędne do wydania opinii i przygotowania raportu.

KPMG Audyt Sp. z o.o., członkowie jej Zarządu i organów nadzorczych oraz inne osoby uczestniczące w badaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej spełniają wymóg niezależności od jednostek wchodzących w skład badanej Grupy Kapitałowej. Zakres planowanej i wykonanej pracy nie został w żaden sposób ograniczony. Zakres i sposób przeprowadzonego badania wynika ze sporządzonej przez nas dokumentacji roboczej, znajdującej się w siedzibie KPMG Audyt Sp. z o.o.

1.7. Informacja o przeprowadzonych badaniach sprawozdań finansowych jednostek objętych konsolidacją

1.7.1. Jednostka dominująca

Sprawozdanie finansowe jednostki dominującej za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2009 r. zostało zbadane przez KPMG Audyt Sp. z o.o., podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych nr 458, i uzyskało opinię bez zastrzeżeń.

1.7.2. Pozostałe jednostki objęte konsolidacją

Nazwa jednostki	Podmiot uprawniony do badania	Dzień bilansowy	Rodzaj opinii biegłego rewidenta
Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.	KPMG Audyt Sp. z o.o.	31.12.2009 r.	W trakcie badania
Handlowy-Leasing Sp. z o.o.	KPMG Audyt Sp. z o.o.	31.12.2009 r.	W trakcie badania
Handlowy Investments S.A.	KPMG Audit S.a.r.l.	28.02.2010 r.	Przed badaniem
PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji	Nie podlega obowiązkowi badania za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2009 r.		

Objęte konsolidacją sprawozdanie finansowe spółki Handlowy Investments S.A. jest badane przez inny, niż KPMG Audyt Sp. z o.o., podmiot uprawniony do badania. Udział sumy bilansowej tej jednostki w skonsolidowanej sumie bilansowej Grupy Kapitałowej przed eliminacjami wewnątrzgrupowymi na dzień 31 grudnia 2009 r. wyniósł 0,10%, a udział przychodów tej jednostki w przychodach Grupy Kapitałowej, przed eliminacjami transakcji wewnątrzgrupowych, za rok kończący się 31 grudnia 2009 r. wyniósł 0,05%.

2. Analiza finansowa Grupy Kapitałowej

2.1. Ogólna analiza skonsolidowanego sprawozdania finansowego

2.1.1. Skonsolidowany bilans

AKTYWA	31.12.2009 tys. zł	% aktywów	31.12.2008 tys. zł	% aktywów
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	4 113 355	10,9	3 530 977	8,3
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	5 397 125	14,3	7 885 488	18,6
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	8 290 225	22,0	10 814 828	25,5
Inwestycje kapitałowe wyceniane metodą praw własności	56 895	0,2	56 469	0,1
Pozostałe inwestycje kapitałowe	24 140	0,1	11 095	-
Kredyty, pożyczki i inne należności	16 777 255	44,6	17 581 499	41,3
<i>od sektora finansowego</i>	4 802 562	12,8	3 695 522	8,7
<i>od sektora niefinansowego</i>	11 974 693	31,8	13 885 977	32,6
Rzeczowe aktywa trwałe	505 192	1,3	571 947	1,3
<i>nieruchomości i wyposażenie</i>	486 884	1,2	553 639	1,2
<i>nieruchomości stanowiące inwestycje</i>	18 308	0,1	18 308	0,1
Wartości niematerialne	1 282 574	3,4	1 283 326	3,0
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	476 372	1,3	336 290	0,8
Inne aktywa	690 384	1,8	443 159	1,0
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	19 546	0,1	35 267	0,1
SUMA AKTYWÓW	37 633 063	100	42 550 345	100
PASYWA	31.12.2009 tys. zł	% aktywów	31.12.2008 tys. zł	% aktywów
Zobowiązania				
Zobowiązanie wobec Banku Centralnego	980 446	2,6	-	-
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	3 108 493	8,3	6 806 790	16,0
Zobowiązanie finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	26 359 837	70,0	29 345 498	68,9
<i>depozyty</i>	25 307 218	67,3	27 857 332	65,4
<i>sektora finansowego</i>	4 735 260	12,6	7 922 260	18,6
<i>sektora niefinansowego</i>	20 571 958	54,7	19 935 072	46,8
<i>pozostałe zobowiązania</i>	1 052 619	2,8	1 488 166	3,5
Rezerwy	49 390	0,1	24 578	0,1
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	-	-	77	-
Inne zobowiązania	935 508	2,5	747 593	1,8
Zobowiązania razem	31 433 674	83,5	36 924 536	86,8
Kapitał własny				
Kapitał zakładowy	522 638	1,4	522 638	1,2
Kapitał zapasowy	3 030 546	8,1	3 029 703	7,1
Kapitał z aktualizacji wyceny	(81 026)	0,2	(144 110)	0,3
Pozostałe kapitały rezerwowe	2 225 712	5,9	1 627 692	3,8
Zyski zatrzymane	501 519	1,3	589 886	1,4
Kapitał własny razem	6 199 389	16,5	5 625 809	13,2
SUMA PASYWÓW	37 633 063	100	42 550 345	100

2.1.2. Skonsolidowany rachunek zysków i strat

	1.01.2009 - 31.12.2009 tys. zł	1.01.2008 - 31.12.2008 tys. zł
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	2 098 938	2 318 624
Koszty odsetkowe i podobne koszty	(593 557)	(952 874)
Wynik z tytułu odsetek	1 505 381	1 365 750
Przychody z tytułu opłat i prowizji	660 011	721 122
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(103 997)	(102 177)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	556 014	618 945
Przychody z tytułu dywidend	6 451	11 761
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	269 248	259 342
Wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych	77 845	57 184
Wynik na inwestycyjnych instrumentach kapitałowych	3 437	(168)
Pozostałe przychody operacyjne	208 635	125 349
Pozostałe koszty operacyjne	(50 005)	(35 924)
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	158 630	89 425
Koszty działania banku i koszty ogólnego zarządu	(1 300 208)	(1 398 793)
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych	(78 847)	(97 115)
Wynik na zbyciu aktywów trwałych	2 698	3 255
Zmiana stanu odpisów (netto) na utratę wartości	(545 809)	(153 080)
Zysk operacyjny	654 840	756 506
Udział w zyskach (stratach) netto podmiotów wycenianych metodą praw własności	426	2 656
Zysk brutto	655 266	759 162
Podatek dochodowy	(150 867)	(158 728)
Zysk netto	504 399	600 434
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)	130 659 600	130 659 600
Zysk na jedną akcję (w zł)	3,86	4,60
Rozwodniony zysk na jedną akcję (w zł)	3,86	4,60

2.2. Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

Inne całkowite dochody

Zysk/(Strata) netto za rok obrotowy	504 399	600 434
Pozostałe całkowite dochody:		
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (netto)	63 084	38 340
Różnice kursowe	(785)	5 548
Pozostałe całkowite dochody po opodatkowaniu:	62 299	43 888
Całkowite dochody ogółem	566 698	644 322

2.3. Wybrane wskaźniki finansowe

	2009	2008
Suma bilansowa (zł '000)	37 633 063	42 550 345
Zysk (strata) przed opodatkowaniem (zł '000)	655 266	759 162
Zysk (strata) netto za rok obrotowy (zł '000)	504 399	600 434
Kapitały własne (zł '000) *	5 694 990	5 025 375
Stopa zysku netto do kapitałów własnych	8,86%	11,95%
Udział należności netto w aktywach	44,58%	41,32%
Udział aktywów dochodowych w sumie aktywów	92,10%	93,73%
Udział zobowiązań kosztowych w sumie pasywów	80,91%	84,96%

* bez wyniku finansowego bieżącego roku obrotowego

2.4. Interpretacja wskaźników

Poniżej scharakteryzowano zmiany najistotniejszych pozycji skonsolidowanego bilansu i skonsolidowanego rachunku zysków i strat:

W porównaniu z rokiem ubiegłym suma bilansowa spadła o 4 917 282 tys. zł, tj. 11,56% i osiągnęła poziom 37 633 063 tys. zł. Po stronie aktywów spadek ten związany był w głównej mierze ze spadkiem pozycji aktywa finansowe przeznaczone do obrotu o 2 488 363 tys. zł, tj. o 31,56% oraz pozycji dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży o 2 524 603 tys. zł, tj. o 23,34%.

Po stronie pasywów największy wpływ na spadek sumy bilansowej miał spadek salda pozycji zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu o 3 698 297 tys. zł, tj. 54,33%, a także pozycji zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu o 2 985 661 tys. zł, tj. 10,17%. Zmiany aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu wynikały głównie ze spadku cen oraz wolumenów walutowych instrumentów finansowych w 2009 roku w stosunku do roku poprzedniego. Spadki te zostały częściowo zrównoważone przez wzrost pozycji zobowiązania wobec Banku Centralnego o 980 446 tys. zł.

Zysk brutto za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2009 r. wyniósł 655 266 tys. zł, co stanowiło spadek o 103 896 tys. zł, tj. 13,69% w porównaniu z zyskiem brutto za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2008 r. Spadek zysku brutto spowodowany jest przede wszystkim odpisami (netto) na utratę wartości, które w 2009 r. wyniosły 545 809 tys. zł i wzrosły o kwotę 392 729 tys. zł, tj. 256,55%. Spadek ten został częściowo zrównoważony przez wzrost wartości wyniku z tytułu odsetek o kwotę 139 631 tys. zł, tj. 10,22% oraz wzrost pozostałych przychodów operacyjnych o kwotę 83 286 tys. zł, tj. 66,44%, głównie w wyniku zwrotu nadpłaconego podatku VAT za lata ubiegłe w wys. 124 643 tys. zł.

Zysk netto za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2009 r. osiągnął poziom 504 399 tys. zł i był niższy o 96 035 tys. zł, tj. 15,99% w porównaniu z zyskiem za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2008 r.

3. Część szczegółowa raportu

3.1. Zasady rachunkowości

Jednostka dominująca posiada aktualną dokumentację opisującą stosowane w Grupie Kapitałowej zasady rachunkowości, przyjęte przez Zarząd jednostki dominującej.

Przyjęte zasady rachunkowości zostały przedstawione w informacjach dodatkowych do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w zakresie wymaganym przez Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską.

Jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej stosują jednakowe zasady rachunkowości, zgodne z zasadami stosowanymi przez jednostkę dominującą.

Z wyjątkiem jednostki Handlowy Investments S.A. sprawozdania finansowe jednostek objętych konsolidacją zostały sporządzone na ten sam dzień bilansowy, co sprawozdanie finansowe jednostki dominującej. W przypadku spółek objętych konsolidacją, sporządzających sprawozdanie finansowe na inny dzień bilansowy niż ten, na który sporządzone zostało skonsolidowane sprawozdanie finansowe, uwzględniono odpowiednie wymogi Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską.

3.2. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską i innymi obowiązującymi przepisami.

Podstawę sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowiła dokumentacja konsolidacyjna.

3.3. Metoda konsolidacji

Zastosowana metoda konsolidacji została przedstawiona w nocy 2. informacji dodatkowych do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

3.4. Konsolidacja kapitałów

Kapitałem zakładowym Grupy Kapitałowej jest kapitał zakładowy jednostki dominującej.

Wyliczenia pozostałych składników kapitału własnego Grupy Kapitałowej dokonano poprzez dodanie do poszczególnych składników kapitału własnego jednostki dominującej odpowiednich składników kapitału własnego jednostek zależnych objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, odpowiadających procentowemu udziałowi jednostki dominującej w kapitale własnym jednostek zależnych według stanu na koniec okresu sprawozdawczego.

Do kapitału własnego Grupy Kapitałowej włączono tylko te części odpowiednich składników kapitału własnego jednostek zależnych, które powstały od dnia objęcia kontroli nad nimi przez jednostkę dominującą.

3.5. Wyłączenia konsolidacyjne

Dokonano wyłączeń konsolidacyjnych dotyczących wewnątrzgrupowych rozrachunków.

Podczas konsolidacji dokonano wyłączeń dotyczących sprzedaży pomiędzy jednostkami Grupy, pozostałych wewnątrzgrupowych przychodów i kosztów operacyjnych oraz kosztów i przychodów finansowych.

Dane, stanowiące podstawę do wyłączeń, uzyskano z ksiąg rachunkowych Banku Handlowego w Warszawie S.A. (lub jednostek zależnych) i uzgodniono z informacjami uzyskanymi od jednostek zależnych.

3.6. Stosowanie się do norm ostrożnościowych

W oparciu o przeprowadzone badanie nie zidentyfikowaliśmy żadnych istotnych odstępstw jednostki dominującej od bankowych norm ostrożnościowych dotyczących między innymi koncentracji zaangażowań, rezerwy obowiązkowej oraz adekwatności kapitałowej.

3.7. Wskaźniki istotności przyjęte do badania

Zaplanowaliśmy i zastosowaliśmy odpowiedni poziom istotności w przeprowadzonych przez nas procedurach badania w celu uzyskania racjonalnej pewności, że skonsolidowane sprawozdanie finansowe traktowane jako całość nie zawiera istotnych nieprawidłowości.

3.8. Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Dane zawarte w informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego zawierającej opis znaczących zasad rachunkowości oraz inne informacje objaśniające zostały przedstawione we wszystkich istotnych aspektach kompletnie i prawidłowo. Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowi integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

3.9. Sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej

Sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej uwzględnia, we wszystkich istotnych aspektach, informacje, o których mowa w art. 49 ustawy o rachunkowości oraz w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2009 r., nr 33, poz. 259 z późniejszymi zmianami) i są one zgodne z informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

3.10. Informacja o opinii niezależnego biegłego rewidenta

W oparciu o przeprowadzone badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej sporządzonego na dzień 31 grudnia 2009 r. i za okres kończący się tego dnia wydaliśmy opinię bez zastrzeżeń.

.....
Za KPMG Audyt Sp. z o.o.
ul. Chłodna 51, 00-867 Warszawa
Biegły rewident nr 90121
Paweł Ryba
Dyrektor

.....
Za KPMG Audyt Sp. z o.o.
ul. Chłodna 51, 00-867 Warszawa
Biegły rewident nr 9941
Bożena Graczyk
Dyrektor

Warszawa, 10 marca 2010 r.

Roczne skonsolidowane
sprawozdanie finansowe
Grupy Kapitałowej
Banku Handlowego
w Warszawie S.A.
za okres kończący się
31 grudnia 2009 roku

Wybrane dane finansowe

	w tys. zł		w tys. EUR**	
	2009	2008	2009	2008
Przychody z tytułu odsetek	2 098 938	2 318 624	483 559	656 443
Przychody z tytułu prowizji	660 011	721 122	152 055	204 162
Zysk (strata) brutto	655 266	759 162	150 962	214 932
Zysk (strata) netto	504 399	600 434	116 205	169 993
Całkowite dochody	566 698	644 322	130 558	182 419
Zmiana stanu środków pieniężnych	525 861	(138 793)	128 003	(39 295)
Aktywa razem	37 633 063	42 550 345	9 160 475	10 198 050
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	980 446	-	238 656	-
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	26 359 837	29 345 498	6 416 396	7 033 242
Kapitał własny	6 199 389	5 625 809	1 509 028	1 348 339
Kapitał zakładowy	522 638	522 638	127 218	125 261
Liczba akcji (w szt.)	130 659 600	130 659 600	130 659 600	130 659 600
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł/EUR)	47,45	43,06	11,55	10,32
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	3,86	4,60	0,89	1,30
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję (w zł/EUR)	3,86	4,60	0,89	1,30
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł/EUR)*	-	-	-	-

* Do dnia podpisania niniejszego sprawozdania finansowego Zarząd Banku nie podjął jeszcze decyzji odnośnie do proponowanej kwoty przeznaczonej na wypłatę dywidendy z podziału zysku za 2009 rok. Zgodnie z Uchwałą 26a/2009 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku z dnia 18 czerwca 2009 roku dywidenda za 2008 rok nie była wypłacona.

** Kursy użyte do przeliczenia złotych na euro: pozycje bilansowe wg średniego kursu NBP na dzień 31 grudnia 2009 roku - 4,1082 zł (na dzień 31 grudnia 2008 roku: 4,1724 zł); pozycje rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych wg kursu stanowiącego średnią arytmetyczną kursów NBP na koniec każdego miesiąca 2009 roku - 4,3406 zł (2008 roku: 3,5321 zł).

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

Za okres w tys. zł	Nota	2009	2008
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	4	2 098 938	2 318 624
Koszty odsetek i podobne koszty	4	(593 557)	(952 874)
Wynik z tytułu odsetek	4	1 505 381	1 365 750
Przychody z tytułu opłat i prowizji	5	660 011	721 122
Koszty opłat i prowizji	5	(103 997)	(102 177)
Wynik z tytułu prowizji	5	556 014	618 945
Przychody z tytułu dywidend	6	6 451	11 761
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	7	269 248	259 342
Wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych	8	77 845	57 184
Wynik na inwestycyjnych instrumentach kapitałowych	9	3 437	(168)
Pozostałe przychody operacyjne	10	208 635	125 349
Pozostałe koszty operacyjne	10	(50 005)	(35 924)
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	10	158 630	89 425
Koszty działania banku i koszty ogólnego zarządu	11	(1 300 208)	(1 398 793)
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych	12	(78 847)	(97 115)
Wynik z tytułu zbycia aktywów trwałych	13	2 698	3 255
Zmiana stanu odpisów (netto) na utratę wartości	14	(545 809)	(153 080)
Zysk operacyjny		654 840	756 506
Udział w zyskach (stratach) netto podmiotów wycenianych metodą praw własności		426	2 656
Zysk brutto		655 266	759 162
Podatek dochodowy	15	(150 867)	(158 728)
Zysk netto		504 399	600 434
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)	16	130 659 600	130 659 600
Zysk na jedną akcję (w zł)	16	3,86	4,60
Rozwodniony zysk na jedną akcję (w zł)	16	3,86	4,60
W tym:			
Zysk netto należny udziałowcom jednostki dominującej		504 399	600 434
Zysk netto należny udziałowcom mniejszościowym		-	-

Noty objaśniające zamieszczone na stronach 21-78 stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane zestawienie całkowitych dochodów

Za okres w tys. zł	Nota	2009	2008
Zysk netto		504 399	600 434
Pozostałe całkowite dochody:			
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (netto)	17	63 084	38 340
Różnice kursowe		(785)	5 548
Pozostałe całkowite dochody po opodatkowaniu		62 299	43 888
Całkowite dochody ogółem		566 698	644 322
W tym:			
Całkowite dochody należne udziałowcom jednostki dominującej		566 698	644 322
Całkowite dochody należne udziałowcom mniejszościowym		-	-

Noty objaśniające zamieszczone na stronach 21-78 stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowany bilans

Stan na dzień w tys. zł	Nota	31.12.2009	31.12.2008
AKTYWA			
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	18	4 113 355	3 530 977
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19	5 397 125	7 885 488
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	20	8 290 225	10 814 828
Inwestycje kapitałowe wyceniane metodą praw własności	21	56 895	56 469
Pozostałe inwestycje kapitałowe	22	24 140	11 095
Kredyty, pożyczki i inne należności	23	16 777 255	17 581 499
<i>od sektora finansowego</i>		4 802 562	3 695 522
<i>od sektora niefinansowego</i>		11 974 693	13 885 977
Rzeczowe aktywa trwałe	25	505 192	571 947
<i>nieruchomości i wyposażenie</i>		486 884	553 639
<i>nieruchomości stanowiące inwestycje</i>		18 308	18 308
Wartości niematerialne	26	1 282 574	1 283 326
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	28	476 372	336 290
<i>bieżące</i>		97 657	7 862
<i>odroczone</i>		378 715	328 428
Inne aktywa	29	690 384	443 159
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	30	19 546	35 267
Aktywa razem		37 633 063	42 550 345
PASYWA			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	31	980 446	-
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	19	3 108 493	6 806 790
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	32	26 359 837	29 345 498
<i>depozyty</i>		25 307 218	27 857 332
<i>sektora finansowego</i>		4 735 260	7 922 260
<i>sektora niefinansowego</i>		20 571 958	19 935 072
<i>pozostałe zobowiązania</i>		1 052 619	1 488 166
Rezerwy	33	49 390	24 578
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	28	-	77
Inne zobowiązania	34	935 508	747 593
Zobowiązania razem		31 433 674	36 924 536
KAPITAŁY			
Kapitał zakładowy	36	522 638	522 638
Kapitał zapasowy	36	3 030 546	3 029 703
Kapitał z aktualizacji wyceny	36	(81 026)	(144 110)
Pozostałe kapitały rezerwowe	36	2 225 712	1 627 692
Zyski zatrzymane		501 519	589 886
Kapitały razem		6 199 389	5 625 809
Pasywa razem		37 633 063	42 550 345

Noty objaśniające zamieszczone na stronach 21-78 stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym

w tys. zł	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Udziały niesprawujące kontroli	Kapitał własny razem
Stan na 1 stycznia 2009 roku	522 638	3 029 703	(144 110)	1 627 692	589 886	-	5 625 809
Całkowite dochody ogółem	-	-	63 084	(785)	504 399	-	566 698
Wycena programu nagród kapitałowych, w tym:	-	-	-	6 937	-	-	6 937
- zmiana wyceny	-	-	-	8 917	-	-	8 917
- odroczony podatek dochodowy	-	-	-	(1 980)	-	-	(1 980)
Dywidendy wypłacone	-	-	-	-	(55)	-	(55)
Transfer na kapitały	-	843	-	591 868	(592 711)	-	-
Stan na 31 grudnia 2009 roku	522 638	3 030 546	(81 026)	2 225 712	501 519	-	6 199 389

w tys. zł	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Udziały niesprawujące kontroli	Kapitał własny razem
Stan na 1 stycznia 2008 roku	522 638	3 028 809	(182 450)	1 454 355	779 732	-	5 603 084
Całkowite dochody ogółem	-	-	38 340	5 548	600 434	-	644 322
Dywidendy wypłacone	-	(615)	-	-	(620 982)	-	(621 597)
Transfer na kapitały	-	1 509	-	167 789	(169 298)	-	-
Stan na 31 grudnia 2008 roku	522 638	3 029 703	(144 110)	1 627 692	589 886	-	5 625 809

Noty objaśniające zamieszczone na stronach 21-78 stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych

Za okres w tys. zł	2009	2008
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
I. Zysk netto	504 399	600 434
II. Korekty do uzgodnienia zysku netto ze środkami pieniężnymi netto z działalności operacyjnej:	710 789	(167 543)
Bieżący i odroczone podatki dochodowe ujęte w wyniku finansowym	150 867	158 728
Udział w zyskach (stratach) netto podmiotów wycenianych metodą praw własności	(426)	(2 656)
Amortyzacja	78 847	97 115
Utrata wartości	516 903	158 134
Zmiana stanu rezerw (rozwiązanie rezerw - znak ujemny)	28 906	(5 054)
Wynik ze sprzedaży inwestycji	(3 046)	(6 180)
Odsetki otrzymane	2 002 273	2 230 562
Odsetki zapłacone	(595 009)	(974 434)
Inne korekty	(1 611 974)	(1 328 591)
Przepływy wynikające z zysków z działalności operacyjnej przed uwzględnieniem zmian aktywów i zobowiązań z działalności operacyjnej	567 341	327 624
Zmiana stanu aktywów operacyjnych (wyluczając środki pieniężne)	5 245 301	(3 737 292)
Zmiana stanu kredytów, pożyczek i innych należności	527 716	3 332 889
Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	2 424 202	(4 286 486)
Zmiana stanu inwestycji kapitałowych	(13 631)	8 071
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	2 530 234	(2 747 754)
Zmiana stanu aktywów przeznaczonych do sprzedaży	888	(22 622)
Zmiana stanu innych aktywów	(224 108)	(21 390)
Zmiana stanu zobowiązań operacyjnych (wyluczając środki pieniężne)	(5 101 853)	3 242 125
Zmiana stanu zobowiązań wobec banku centralnego	973 058	-
Zmiana stanu zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	(2 551 988)	958 301
Zmiana stanu zobowiązań przeznaczonych do obrotu	(3 779 851)	2 433 644
Zmiana stanu innych zobowiązań	256 928	(149 820)
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	1 215 188	432 891
Podatek dochodowy zapłacony	(301 954)	(135 540)
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	913 234	297 351
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	(31 786)	(75 531)
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych	11 398	18 942
Nabycie wartości niematerialnych	(15 503)	(18 422)
Zbycie aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	15 679	-
Inne wpływy związane z działalnością inwestycyjną	1	4 164
Przepływy netto związane z działalnością inwestycyjną	(20 211)	(70 847)
C. Przepływy pieniężne z działalności finansowej		
Dywidendy wypłacone	(54)	(621 598)
Wpływy z tytułu zaciągnięcia długoterminowych kredytów od podmiotów sektora finansowego	21 530	241 110
Wydatki z tytułu spłaty długoterminowych kredytów od podmiotów sektora finansowego	(387 706)	(38 104)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(366 230)	(418 592)
D. Różnice kursowe z przeliczenia środków pieniężnych	(932)	53 295
E. Zwiększenie/(zmniejszenie) środków pieniężnych netto	525 861	(138 793)
F. Środki pieniężne na początek okresu	3 607 530	3 746 323
G. Środki pieniężne na koniec okresu (patrz nota 43)	4 133 391	3 607 530

Noty objaśniające zamieszczone na stronach 21-78 stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Informacje ogólne o Banku i Grupie Kapitałowej

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. obejmuje dane Banku – jednostki dominującej oraz jednostek od niego zależnych (razem zwanych dalej Grupą).

Bank Handlowy w Warszawie S.A. („Jednostka dominująca”, „Bank”) ma siedzibę w Warszawie przy ul. Senatorskiej 16, 00-923 Warszawa. Bank został powołany aktem notarialnym z dnia 13 kwietnia 1870 roku i jest zarejestrowany w Rejestrze Przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy w Warszawie, pod numerem KRS: 0000001538.

Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 000013037 oraz numer identyfikacji podatkowej NIP 526-030-02-91.

Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy jest nieoznaczony.

Kapitał zakładowy Banku wynosi 522 638 400 zł i podzielony jest na 130 659 600 akcji zwykłych na okaziciela, o wartości nominalnej 4,00 zł każda. Akcje Banku są notowane na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych.

Grupa jest członkiem Citigroup Inc. Jednostką dominującą dla Banku jest Citibank Overseas Investments Corporation, podmiot zależny od Citibank N.A.

Bank jest uniwersalnym bankiem komercyjnym, oferującym szeroki zakres usług bankowych w obrocie krajowym i zagranicznym, dla osób fizycznych i prawnych. Dodatkowo poprzez podmioty zależne Grupa prowadzi:

- działalność maklerską,
- usługi leasingowe,
- działalność inwestycyjną.

W skład Grupy wchodzi Bank oraz następujące jednostki zależne:

Nazwa jednostki	Siedziba	Udział w kapitale/ w głosach na WZ w %	
		31.12.2009	31.12.2008
Jednostki konsolidowane metodą pełną			
Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.	Warszawa	100,00	100,00
Handlowy-Leasing Sp. z o.o.	Warszawa	100,00	100,00
Handlowy Investments S.A.	Luksemburg	100,00	100,00
PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	100,00	100,00
Jednostki wyceniane metodą praw własności			
Handlowy Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	100,00	100,00
Handlowy Investments II S.a.r.l.	Luksemburg	100,00	100,00
Bank Rozwoju Cukrownictwa S.A. w likwidacji	Poznań	100,00	100,00

Dane finansowe jednostek zależnych nieobjętych konsolidacją metodą pełną są nieistotne z punktu widzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Na dzień 31 grudnia 2009 roku stanowią one 0,2% aktywów Grupy (31 grudnia 2008 roku: 0,2%) oraz 0,3% zysku netto Grupy (31 grudnia 2008 roku: 0,1%) bez uwzględnienia eliminacji transakcji wewnątrzgrupowych.

2. Znaczące zasady rachunkowości

Oświadczenie o zgodności

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”), które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską i innymi obowiązującymi przepisami.

Ponadto, roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe jednostki dominującej zostało sporządzone zgodnie z zasadami rachunkowości opisanymi w niniejszej notcie, z wyjątkiem zasady ujmowania i wyceny inwestycji kapitałowych w jednostki zależne i stowarzyszone, opisanej w notcie 2. do rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Banku.

Podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało przygotowane za okres od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2009 roku. Porównywalne dane finansowe zostały zaprezentowane za okres od 1 stycznia 2008 roku do 31 grudnia 2008 roku. Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w złotych polskich w zaokrągleniu do tysiąca złotych.

W sprawozdaniu zastosowano koncepcję wartości godziwej dla aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym instrumentów pochodnych oraz aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, z wyjątkiem tych, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej. Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu (kredyty i pożyczki, zobowiązania finansowe inne niż wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat) lub cenę nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

W 2009 roku Grupa uwzględniła następujące zmiany w obowiązujących standardach rachunkowości oraz nowe interpretacje:

- zmiany w zakresie sprawozdawczości według segmentów działalności związanej z wejściem w życie od 1 stycznia 2009 roku MSSF 8 „Segmenty działalności”, który zastępuje MSR 14 „Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności”. Szczegółowe informacje na temat segmentów przedstawiono w notcie 3.
- zastosowanie Interpretacji 13. Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej „Programy lojalnościowe klientów” (IFRIC 13). Interpretacja dotyczy sposobu rozpoznawania przychodów z transakcji w przypadku przyznania klientom punktów lojalnościowych, co jest uznawane za oddzielny element tej transakcji. W związku z tym, przychód z transakcji powinien zostać rozdzielony pomiędzy punkty lojalnościowe a inne komponenty sprzedaży i jego część przyporządkowana do punktów lojalnościowych, określona w odniesieniu do ich wartości godziwej, odraczana jest do momentu wypełnienia zobowiązania wobec klientów z tytułu przyznania im punktów. Grupa przyznaje swoim klientom punkty lojalnościowe w transakcjach wykonanych kartami kredytowymi. Wpływ zastosowania interpretacji IFRIC 13 nie jest istotny z punktu widzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez Unię Europejską, które mogą mieć wpływ na sprawozdanie finansowe Grupy, są następujące:

- MSSF 9 „Instrumenty finansowe”. W listopadzie 2009 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, który wprowadza zmiany w stosunku do MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych. Kluczowa zmiana to klasyfikacja aktywów finansowych do dwóch kategorii – wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wycenianych według zamortyzowanego kosztu. Standard będzie obowiązywał od 1 stycznia 2013 roku z możliwością wcześniejszego zastosowania.

• zmiany do MSR 18 „Przychody” dotyczące ustalania, kiedy jednostka działa jako agent, a kiedy jako strona umowy.

Grupa jest w trakcie oszacowywania wpływu zastosowania standardów oczekujących na zatwierdzenie przez Unię Europejską.

Inne standardy, zmiany do obowiązujących standardów oraz interpretacje Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej ostatnio przyjęte lub oczekujące na przyjęcie nie mają związku z działalnością Grupy albo ich wpływ na sprawozdanie finansowe nie byłby istotny.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od kierownictwa dokonania pewnych szacunków oraz przyjęcia związanych z nimi założeń, które mają wpływ na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym.

Szacunki i związane z nimi założenia dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które w danych warunkach uznane zostaną za właściwe i które stanowią podstawę do dokonania szacunków odnośnie do wartości bilansowych aktywów zobowiązań, których wartości nie można określić w sposób jednoznaczny na podstawie innych źródeł. Rzeczywiste wartości mogą się jednak różnić od wartości szacunkowych.

Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącym przeglądom. Korekty szacunków ujmowane są w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku, jeżeli korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i okresach przyszłych, jeżeli korekta wpływa zarówno na bieżący, jak i przyszłe okresy.

W celu zachowania porównywalności danych finansowych z ujęciem bieżącego okresu dokonano stosownych zmian w prezentacji danych finansowych dotyczących 2008 roku w stosunku do uprzednio opublikowanych danych w „Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za okres kończący się 31 grudnia 2008 roku”. Zmiany te dotyczyły sposobu grupowania i prezentacji danych finansowych w wybranych notach objaśniających i nie mają wpływu na sumę bilansową oraz wyniki finansowe Grupy.

Pośród tych zmian najistotniejsze stanowiły zmiany prezentacji danych w poniższych notach objaśniających:

Skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 roku

w tys. zł	Nota 5 Wynik z tytułu prowizji			
	Raport za 2008 rok	Raport za 2009 rok	Różnica	Zmiana dotyczy
Przychody z tytułu opłat i prowizji				
z tytułu pośrednictwa w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych i inwestycyjnych	216 640	193 319	(23 321)	Opłaty od pożyczek gotówkowych oraz pozostałe prowizje
z tytułu kart płatniczych i kredytowych	166 934	166 934	-	
z tytułu realizacji zleceń płatniczych	130 510	130 510	-	
z tytułu usług powierniczych	78 266	78 266	-	
z tytułu opłat od pożyczek gotówkowych	-	14 862	14 862	Opłaty od pożyczek gotówkowych
z tytułu działalności maklerskiej	56 432	56 432	-	
z tytułu zarządzania środkami finansowymi	35 106	35 106	-	
z tytułu gwarancyjnych zobowiązań pozabilansowych	14 440	14 440	-	
z tytułu zobowiązań pozabilansowych o charakterze finansowym	6 733	6 733	-	
inne	16 061	24 520	8 459	Pozostałe prowizje
	721 122	721 122		
Koszty z tytułu opłat i prowizji				
z tytułu kart płatniczych i kredytowych	(53 106)	(53 106)	-	
z tytułu działalności maklerskiej	(29 195)	(29 195)	-	
z tytułu opłat KDPW	(8 252)	(8 252)	-	
z tytułu opłat brokerskich	(5 279)	(5 279)	-	
inne	(6 345)	(6 345)	-	
	(102 177)	(102 177)		
	618 945	618 945	-	

Skonsolidowany bilans wg stanu na 31 grudnia 2008 roku

w tys. zł	Nota 22 Kredyty, pożyczki i inne należności			
	Raport za 2008 rok	Raport za 2009 rok	Różnica	Zmiana dotyczy
Kredyty, pożyczki i inne należności od sektora finansowego				
wartość brutto	3 773 149	3 773 149	-	
odpisy z tytułu utraty wartości	(77 627)	(77 627)	-	
wartość netto	3 695 522	3 695 522	-	
Kredyty, pożyczki i inne należności od sektora niefinansowego				
wartość brutto	15 311 491	15 273 143	(38 348)	pozycja „Kredyty i pożyczki” - należności z tytułu zapadłych transakcji instrumentami pochodnymi
odpisy z tytułu utraty wartości	(1 425 514)	(1 387 166)	38 348	
wartość netto	13 885 977	13 885 977	-	
Kredyty, pożyczki i inne należności	17 581 499	17 581 499	-	

Podstawy konsolidacji

W skład jednostek podporządkowanych wchodzi jednostki zależne i stowarzyszone.

Jednostki zależne - definicja

Jednostki zależne to wszelkie jednostki kontrolowane przez Bank. Jednostki kontrolowane to jednostki, w odniesieniu do których Bank pośrednio lub bezpośrednio ma zdolność kierowania ich polityką finansową i operacyjną w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych z działalności danej jednostki. Kontrola zwykle towarzyszy posiadaniu większości ogólnej liczby głosów w organach stanowiących.

Przejęcie jednostek zależnych przez Grupę rozlicza się metodą nabycia. Koszt przejęcia ustala się jako wartość godziwą przekazanych aktywów, wyemitowanych instrumentów kapitałowych oraz zobowiązań zaciągniętych lub przejętych na dzień wymiany, powiększoną o koszty bezpośrednio związane z przejęciem. Możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania, w tym warunkowe przejęte w ramach połączenia jednostek gospodarczych, wycenia się początkowo według ich wartości godziwej na dzień przejęcia, niezależnie od wielkości ewentualnych udziałów mniejszości. Nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywach netto ujmuje się jako wartość firmy. Jeżeli koszt przejęcia jest niższy od wartości godziwej aktywów netto przejętej jednostki zależnej, różnicę ujmuje się bezpośrednio w rachunku zysków i strat.

Transakcje i rozrachunki na transakcjach pomiędzy spółkami Grupy są eliminowane. Eliminacji podlegają również istotne niezrealizowane zyski i straty na transakcjach pomiędzy spółkami z Grupy.

Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki zależne zostały zmienione tam, gdzie było to konieczne, dla zapewnienia zgodności we wszystkich istotnych obszarach z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

Jednostki zależne, które nie są konsolidowane metodą pełną ze względu na nieistotność ich sprawozdań finansowych w sprawozdaniu skonsolidowanym Grupy, wykazywane są z zastosowaniem metody praw własności.

Jednostki stowarzyszone - definicja

Jednostki stowarzyszone to wszelkie jednostki, na które Bank pośrednio lub bezpośrednio wywiera znaczący wpływ, lecz których nie kontroluje, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20% do 50% ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych rozlicza się metodą praw własności. W początkowym ujęciu udziały w jednostkach stowarzyszonych wykazuje się według ceny nabycia. Inwestycja Grupy w jednostkach stowarzyszonych obejmuje wartość firmy (pomniejszoną o ewentualne skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości) określoną w dniu nabycia.

Udział Grupy w wyniku finansowym jednostek stowarzyszonych od dnia nabycia ujmuje się w rachunku zysków i strat, zaś jej udział w zmianach stanu innych kapitałów od dnia nabycia - w innych kapitałach. Gdy udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej staje się równy lub większy od udziału Grupy w tej jednostce stowarzyszonej, obejmującego ewentualne inne niezabezpieczone należności, Grupa zaprzestaje ujmować dalsze straty, chyba że wzięła na siebie obowiązki lub dokonała płatności w imieniu danej jednostki stowarzyszonej.

Waluty obce

Pozycje bilansowe i pozabilansowe wyrażone w walutach obcych przelicza się na złote polskie według kursu średniego ustalonego dla danej waluty przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego („NBP”) na dzień sporządzenia bilansu.

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną (złoty polski) według kursu obowiązującego w dniu transakcji.

Różnice kursowe wynikające z rewaluacji bilansowych pozycji walutowych oraz rozliczenia transakcji walutowych zaliczane są do wyniku z pozycji wymiany.

Kursy podstawowych walut zastosowane przy sporządzaniu niniejszego sprawozdania finansowego są następujące:

w zł	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
1 USD	2,8503	2,9618
1 CHF	2,7661	2,8014
1 EUR	4,1082	4,1724

Aktywa finansowe i zobowiązania finansowe

Klasyfikacja

Grupa klasyfikuje instrumenty finansowe do następujących kategorii:

- składniki aktywów lub zobowiązań finansowych wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- pożyczki i należności,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,
- pozostałe zobowiązania finansowe.

W okresie objętym sprawozdaniem Grupa nie klasyfikowała aktywów do kategorii inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności.

Grupa dokonuje klasyfikacji aktywów finansowych do poszczególnych kategorii w dacie początkowego ujęcia.

(a) Składniki aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Kategoria obejmuje (i) aktywa i zobowiązania finansowe klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu oraz (ii) aktywa finansowe przeznaczone w momencie ich początkowego ujęcia do wyceny według wartości godziwej z zyskami lub stratami ujmowanymi w rachunku zysków i strat.

Składnik aktywów lub zobowiązań finansowych zalicza się do tej kategorii, jeżeli nabyty został przede wszystkim w celu sprzedaży lub odkupienia w krótkim terminie, jest częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków lub, w przypadku aktywów finansowych, jeżeli został zaliczony do tej kategorii na podstawie decyzji kierownictwa jednostki. Do kategorii „Przeznaczone do obrotu” Grupa zalicza wszystkie instrumenty pochodne oraz wybrane dłużne papiery wartościowe.

(b) Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Powstają wówczas, gdy Grupa udziela klientowi finansowania w celu innym niż wygenerowanie przez Grupę krótkoterminowych zysków z tytułu obrotu tymi pożyczkami lub należnościami. Do kategorii tej zaliczane są w szczególności należności kredytowe, skupione wierzytelności oraz dłużne papiery wartościowe nienotowane na aktywnym rynku.

(c) Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Kategoria „Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży” to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe, które (i) zostały zaklasyfikowane przez jednostkę do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia lub (ii) nie zostały zakwalifikowane do żadnej z pozostałych kategorii aktywów. Do kategorii tej Grupa klasyfikuje wybrane dłużne i kapitałowe papiery wartościowe.

(d) Pozostałe zobowiązania finansowe

Kategoria „Pozostałe zobowiązania finansowe” obejmuje zobowiązania finansowe niezakwalifikowane do kategorii zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Do kategorii tej zaklasyfikowane są przede wszystkim depozyty klientów.

Ujmowanie i wyłączenie

Transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy (z wyłączeniem instrumentów pochodnych) oraz transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży ujmują się w bilansie i wyłącza z ksiąg na dzień rozliczenia transakcji, tj. dzień, w którym Grupa odpowiednio otrzymuje lub przekazuje prawo własności do składnika aktywów. Prawa i obowiązki z tytułu zawartej transakcji w okresie pomiędzy datą zawarcia a datą rozliczenia transakcji wyceniane są do wartości godziwej.

Pożyczki i inne należności wykazywane są w momencie wypłaty gotówki na rzecz kredytobiorcy.

Aktywa finansowe wyłącza się z bilansu, gdy prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z ich tytułu wygasły lub zostały przeniesione i Grupa dokonała przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Zobowiązania finansowe są wyłączone z bilansu wtedy i tylko wtedy, gdy zobowiązanie wygasło, tj. kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Wycena

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wycenia się w wartości godziwej, powiększonej w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego nieklasyfikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy o istotne koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Po początkowym ujęciu Grupa wycenia aktywa finansowe, w tym instrumenty pochodne będące aktywami, w wartości godziwej, nie dokonując pomniejszenia o koszty transakcji, jakie mogą być poniesione przy sprzedaży lub innym sposobie wyzbycia się aktywów, z wyjątkiem pożyczek i należności, które wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej oraz inwestycji w instrumenty kapitałowe nieposiadające kwotowań cen rynkowych z aktywnego rynku i których wartość godziwa nie może być wiarygodnie zmierzona.

Zobowiązania finansowe po początkowym ujęciu są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, z wyjątkiem zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym instrumenty pochodne będące zobowiązaniami, wycenia się w wartości godziwej.

Zyski lub straty wynikające ze składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, kwalifikowanego jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, ujmują się odpowiednio w przychodach lub kosztach. Zyski lub straty wynikające ze składnika aktywów finansowych zaliczonego do dostępnych do sprzedaży ujmują się bezpośrednio w kapitale własnym, poprzez zestawienie zmian w kapitale własnym, z wyjątkiem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości oraz różnic kursowych dotyczących pieniężnych aktywów i zobowiązań, do momentu wyłączenia składnika aktywów finansowych z bilansu, kiedy skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w kapitale własnym ujmują się w rachunku zysków i strat. Jednakże odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej ujmują się w rachunku zysków i strat. Dywidendy wynikające z instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży ujmują się w rachunku zysków i strat w momencie, kiedy powstaje prawo jednostki do ich otrzymania.

Wartość godziwa akcji i udziałów w jednostkach innych niż zależne i stowarzyszone notowanych na aktywnym rynku wynika z ich bieżącej ceny zakupu. Jeżeli rynek na dany składnik aktywów finansowych nie jest aktywny (a także w odniesieniu do nienotowanych papierów wartościowych), inwestycje takie wykazuje się w cenie nabycia skorygowanej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Należności z tytułu leasingu finansowego

Grupa jest stroną umów leasingu, na podstawie których oddaje do odpłatnego używania lub pobierania pożytków składniki aktywów przez uzgodniony okres.

W przypadku umów, na mocy których Grupa przenosi zasadniczo całe ryzyko i pożytki wynikające z posiadania składników aktywów będących przedmiotem umowy leasingu, przedmiot leasingu przestaje być ujmowany w bilansie. Grupa ujmuje natomiast należność z tytułu leasingu finansowego w wartości równej inwestycji leasingowej netto.

Przychody odsetkowe od umów leasingu finansowego rozliczane są metodą efektywnej stopy procentowej w celu odzwierciedlenia stałej w danym okresie stopy zwrotu na inwestycji leasingowej netto.

Inwestycje kapitałowe - akcje i udziały w pozostałych jednostkach

Akcje i udziały w innych jednostkach niż jednostki podporządkowane co do zasady zaliczane są do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

Instrumenty pochodne

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej, począwszy od dnia zawarcia transakcji. Wartość godziwą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, w oparciu o ceny niedawno zawartych transakcji oraz w oparciu o techniki wyceny, w tym modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych oraz modele wyceny opcji, w zależności od tego, który ze sposobów jest w danym przypadku właściwy. Wszystkie instrumenty pochodne o dodatniej wartości godziwej wykazuje się w bilansie jako aktywa przeznaczone do obrotu, a o wartości ujemnej - jako zobowiązania przeznaczone do obrotu.

Wbudowane instrumenty pochodne traktuje się jako oddzielne instrumenty pochodne, jeśli ryzyka z nimi związane oraz ich charakterystyka nie są ściśle powiązane z ryzykami i charakterystyką zasadniczego kontraktu oraz kontrakt zasadniczy nie jest wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń.

Kompensowanie instrumentów finansowych

Aktywa i zobowiązania finansowe kompensuje się i wykazuje w bilansie w kwocie netto, jeżeli występuje możliwe do wyegzekwowania na drodze prawnej prawo do skompensowania ujętych kwot oraz zamiar rozliczenia ich w kwocie netto lub jednoczesnej realizacji danego składnika aktywów i uregulowania zobowiązań. Obecnie Grupa nie kompensuje i nie prezentuje w kwocie netto aktywów i zobowiązań finansowych.

Konsolidacja sald rachunków

Grupa oferuje swoim klientom usługi zarządzania środkami finansowymi polegające na konsolidacji sald rachunków bankowych w ramach struktury rachunków powiązanych (tzw. cash-pooling). Operacje tego typu polegają na konsolidacji (netowaniu) sald dodatnich i ujemnych rachunków bieżących uczestników produktu na wyznaczonym rachunku podmiotu zarządzającego rozliczeniami. Operacja konsolidacji przeprowadzana jest na koniec dnia roboczego, natomiast następnego dnia roboczego dokonywane są przelewy zwrotne przywracające stan rachunków do sytuacji sprzed konsolidacji. Transakcje konsolidacyjne prezentowane są w ujęciu netto, tylko jeśli spełniają warunki MSR 39 dotyczące wyłączenia składników aktywów i zobowiązań finansowych z bilansu. Salda należności transakcji prezentowanych w ujęciu brutto wykazywane są w sprawozdaniu finansowym w pozycji „Kredyty, pożyczki i inne należności”, zaś salda zobowiązań jako depozyty.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu/odsprzedaży

Grupa dokonuje transakcji sprzedaży/zakupu aktywów finansowych z przyrzeczeniem odkupu/odsprzedaży w przyszłości po tej samej cenie powiększonej o z góry ustaloną kwotę odsetek tzw. transakcje typu repo i reverse repo na papierach wartościowych. Papiery wartościowe sprzedane z przyrzeczeniem odkupu nie są wyłączone z bilansu. Jednocześnie ujmowane są po stronie pasywów zobowiązania wynikające z udzielonego przyrzeczenia odkupu. W przypadku transakcji zakupu z przyrzeczeniem odsprzedaży nabyte papiery wartościowe prezentowane są jako pożyczki i należności. Różnicę między ceną sprzedaży/zakupu a ceną odkupu/odsprzedaży ujmuje się odpowiednio jako koszty lub przychody odsetkowe z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Utrata wartości aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu

Grupa dokonuje podziału składników aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu ze względu na podejście do zarządzania ryzykiem kredytowym danego zaangażowania na portfel aktywów indywidualnie istotnych oraz portfel aktywów indywidualnie nieistotnych (portfel grupowy). Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Do obiektywnych dowodów utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów zalicza się uzyskane przez Grupę informacje dotyczące następujących zdarzeń:

- znaczących trudności finansowych emitenta lub dłużnika;
- niedotrzymania warunków umowy, np. niespłacenia albo zalegania ze spłacaniem odsetek lub należności głównej;
- przyznania pożyczkobiorcy przez pożyczkodawcę, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych pożyczkobiorcy, udogodnienia, którego w innym wypadku pożyczkodawca by nie udzielił;
- wysokiego prawdopodobieństwa upadłości lub innej reorganizacji finansowej pożyczkobiorcy;
- zaniku aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych ze względu na trudności finansowe lub
- obserwacji danych wskazujących na możliwy do zmierzenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych związanych z grupą aktywów finansowych od momentu początkowego ich ujęcia, mimo że nie można jeszcze ustalić spadku dotyczącego pojedynczego składnika grupy aktywów finansowych, w tym:
 - negatywnych zmian dotyczących statusu płatności pożyczkobiorców w grupie lub
 - krajowej, lub lokalnej sytuacji gospodarczej, która ma związek z niespłacaniem aktywów w grupie.

Nie ujmuje się strat oczekiwanych w wyniku przyszłych zdarzeń bez względu na stopień prawdopodobieństwa ich zajścia.

Odписy z tytułu utworzenia rezerwy na pokrycie poniesionych, lecz niezidentyfikowanych strat kredytowych

Grupa tworzy rezerwę na poniesione, lecz niezidentyfikowane straty kredytowe ('IBNR' - ang. incurred but not reported). Rezerwa IBNR odzwierciedla poziom strat kredytowych oszacowany na podstawie historii strat dla aktywów o podobnych charakterystykach ryzyka do charakterystyk ryzyka grupy aktywów objętych procesem wyliczenia rezerwy IBNR, które zostały poniesione przez Grupę na dzień bilansowy, lecz dla których Grupa nie jest jeszcze w stanie zidentyfikować indywidualnych ekspozycji z utratą wartości. Procesem wyliczania rezerwy IBNR objęte są wszystkie należności, dla których albo nie stwierdzono przesłanek utraty wartości na poziomie indywidualnym lub mimo stwierdzenia przesłanek indywidualna ocena pod kątem utraty wartości nie wykazała potrzeby dokonania odpisu aktualizującego. Rezerwa IBNR liczona jest w oparciu o modele statystyczne dla grup aktywów łączonych w portfele o wspólnych cechach ryzyka kredytowego. W sprawozdaniu finansowym Grupy

rezerwa na poniesione niezidentyfikowane ryzyko kredytowe prezentacyjnie pomniejsza wartość ekspozycji kredytowych.

Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów indywidualnie istotnych

Poziom rezerwy na należności uznane za indywidualnie istotne, dla których stwierdzono wystąpienie przesłanek utraty wartości, obliczany jest jako różnica między wartością bilansową składnika aktywów a wartością bieżącą przewidywanych do otrzymania przyszłych przepływów pieniężnych wynikających ze spodziewanych spłat przez kredytobiorcę z tytułu realizacji zabezpieczeń lub sprzedaży wierzytelności. Przyszłe przepływy dyskontowane są do wartości bieżącej efektywną stopą procentową instrumentu. Jeżeli wartość bieżąca szacowanych przepływów pieniężnych wzrosła na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wykazaniu utraty wartości, wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odpowiednio odwracany przez rachunek zysków i strat.

Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów indywidualnie nieistotnych

Poziom rezerwy na należności uznane za indywidualnie nieistotne, dla których stwierdzono wystąpienie przesłanek utraty wartości, obliczany jest na bazie oceny portfelowej opartej na historycznych doświadczeniach dotyczących strat ponoszonych z tytułu aktywów o podobnych cechach ryzyka.

Rezerwy na należności od sektora finansowego, sektora niefinansowego i budżetowego, odpisy z tytułu trwałej utraty wartości papierów wartościowych i innych aktywów korygują wartość odpowiednich pozycji aktywów bilansu. Natomiast rezerwy na zobowiązania pozabilansowe wykazywane są w pozycji „Rezerwy” w pasywach bilansu.

Kredyty uznane za nieściągalne (tj. takie, dla których Grupa nie spodziewa się przyszłych przepływów pieniężnych oraz które na podstawie oddzielnych przepisów podatkowych spełniły warunki niezbędne do zaliczenia straty do kosztów uzyskania przychodu lub które zostały bezwarunkowo umorzone na mocy umowy z klientem) są na podstawie decyzji Grupy spisywane w ciężar rezerw. W przypadku odzyskania uprzednio spisanej kwoty, przychody z tego tytułu prezentowane są w pozycji „Pozostałe przychody operacyjne”.

Utrata wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży

Dla aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, dla których występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości, skumulowane straty ujęte w kapitale własnym w wysokości różnicy między ceną nabycia skorygowaną o późniejsze spłaty i amortyzację a wartością godziwą, uwzględniając poprzednie odpisy z tytułu utraty wartości, przenosi się do rachunku zysków i strat. Straty z tytułu utraty wartości inwestycji kapitałowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży nie podlegają odwróceniu poprzez rachunek zysków i strat. Straty z tytułu utraty wartości instrumentów dłużnych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży podlegają odwróceniu poprzez rachunek zysków i strat, jeśli w późniejszych okresach wartość godziwa instrumentu dłużnego wzrosła i wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty.

Utrata wartości aktywów finansowych wycenianych według kosztu

Na kategorię aktywów finansowych wycenianych według kosztu w sprawozdaniu finansowym Grupy składają się akcje i udziały w jednostkach innych niż podporządkowane sklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży, dla których nie da się wiarygodnie określić wartości godziwej (np. ze względu na brak notowań). Jeśli występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości takich inwestycji kapitałowych, to kwotę straty z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

Strat z tytułu utraty wartości akcji i udziałów sklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, dla których nie da się wiarygodnie określić wartości godziwej, nie poddaje się odwróceniu przez rachunek zysków i strat.

Utrata wartości aktywów innych niż aktywa finansowe

Wartości bilansowe aktywów Grupy innych niż aktywa z tytułu podatku odroczonego oraz innych niż wartość firmy, w tym w szczególności składników rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych, przeglądane są na dzień bilansowy w celu określenia, czy zaistniały przesłanki odpisu aktualizacyjnego z tytułu utraty wartości. Jeżeli istnieje taka przesłanka, należy określić wartość odzyskiwalną aktywów.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany, jeżeli wartość księgowa aktywa lub jego ośrodka wypracowującego środki pieniężne przekracza wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości w przypadku ośrodków wypracowujących środki pieniężne w pierwszej kolejności redukują wartość firmy przypadającą na te ośrodki wypracowujące środki pieniężne (grupę ośrodków), a następnie redukują proporcjonalnie wartość księgową innych aktywów w ośrodku (grupie ośrodków).

Kalkulacja wartości odzyskiwalnej

Wartość odzyskiwalna w przypadku aktywów innych niż aktywa finansowe jest wartością większą z: wartości sprzedaży netto i wartości użytkowej. W celu wyznaczenia wartości użytkowej oszacowane przyszłe przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy użyciu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla bieżące oczekiwania rynku co do wartości pieniądza oraz specyficznego ryzyka w odniesieniu do danego aktywa. Dla aktywów niegenerujących niezależnych przepływów środków pieniężnych, wartość odzyskiwalna jest wyznaczana dla danego ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego te aktywa należą.

Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, z wyłączeniem wartości firmy, podlega odwróceniu, jeżeli nastąpiła zmiana w szacunkach służących do określenia wartości możliwej do odzyskania. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony tylko do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywa nie przekracza wartości księgowej, która, pomniejszona o kwotę amortyzacji, zostałaby wyznaczona, jeżeli nie zostałyby ujęte odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Wartość firmy

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy wartość firmy stanowi nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywach, zobowiązaniach oraz zobowiązaniach warunkowych na dzień połączenia. Wartość firmy jest wykazywana w wysokości ceny nabycia pomniejszonej o łączne dotychczasowe odpisy aktualizacyjne wynikające z tytułu utraty wartości. Wartość firmy jest alokowana na ośrodki wypracowujące środki pieniężne i nie jest amortyzowana, a jedynie corocznie testowana pod kątem utraty wartości niezależnie od wystąpienia przesłanek utraty wartości. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w odniesieniu do wartości firmy nie podlega odwróceniu.

W przypadku jednostek stowarzyszonych wartość firmy jest zawarta w wartości bilansowej inwestycji w jednostce stowarzyszonej.

Zyski i straty ze zbycia jednostki zależnej lub stowarzyszonej uwzględniają wartość bilansową wartości firmy dotyczącą sprzedanej jednostki.

Wartość firmy powstała w wyniku przejęć sprzed 31 marca 2004 roku, to jest dnia wejścia w życie MSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych”, została obliczona zgodnie z poprzednio stosowanymi

standardami rachunkowości jako różnica między kosztem przejęcia jednostki a wartością aktywów netto przejmowanej jednostki na dzień przejęcia.

Rzeczowy majątek trwały oraz wartości niematerialne (z wyłączeniem wartości firmy)

Rzeczowy majątek trwały oraz wartości niematerialne wykazywane są według kosztu historycznego pomniejszonego o naliczone umorzenie, a także o odpisy z tytułu utraty wartości. Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów oraz ich przygotowaniem do użytkowania.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego środka trwałego lub ujmuje jako odrębny środek trwały (tam, gdzie jest to właściwe) tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Grupy, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Wszelkie pozostałe wydatki, na przykład na naprawę i konserwację, odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie, w którym je poniesiono.

Umorzenie naliczane jest metodą liniową przez przewidywany okres użytkowania przy zastosowaniu stawek określonych w zatwierdzonym planie amortyzacji na 2009 rok.

Przykładowe stosowane roczne stawki amortyzacji są następujące:

Budynki i budowle	1,5%-4,5%
Środki transportu	14,0%-20,0%
Komputery	34,0%
Wypożyczenie biurowe	20,0%
Inne środki trwałe	7,0%-20,0%
Oprogramowanie komputerowe i prawa autorskie (z wyjątkiem podstawowego systemu operacyjnego, do którego stosuje się stawkę 20%)	34,0%
Pozostałe wartości niematerialne	20,0%

Na każdy dzień bilansowy dokonuje się weryfikacji wartości końcowej aktywów trwałych oraz okresów ich użytkowania i w razie potrzeby dokonuje stosownych korekt planu amortyzacji.

Składniki majątku o jednostkowej wartości początkowej nie przekraczającej 3500 zł podlegają jednorazowemu odpisaniu w koszty z datą wydania ich do używania. Suma wartości środków trwałych jednorazowo odpisanych w koszty nie jest istotna z punktu widzenia sprawozdania finansowego.

Środki trwałe w budowie wykazywane są w wysokości ogółu poniesionych kosztów pozostających w bezpośrednim związku z niezakończoną jeszcze budową, montażem lub ulepszeniem istniejącego środka trwałego z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

Środki trwałe obejmują także prawa użytkowania wieczystego gruntów.

Środki trwałe są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania. Wartość bilansowa środka trwałego lub wartości niematerialnej jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeśli wartość bilansowa przewyższa wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego pomniejszonej o koszty jego sprzedaży i wartości użytkowej.

Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości zaklasyfikowane przez Grupę jako inwestycyjne prezentowane są w sprawozdaniu finansowym jako element rzeczowych aktywów trwałych. Grupa stosuje do ich wyceny model wartości godziwej. Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych wynika z ekspertyz wydanych przez niezależnych rzeczoznawców posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe. Zmiany wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są w rachunku zysku i strat.

Świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze Grupy obejmują wynagrodzenia, premie, płatne urlopy oraz składki na ubezpieczenie społeczne.

Pracownicy, w zależności od ich indywidualnego poziomu zaszczerowania, mogą otrzymać nagrodę z funduszu motywacyjnego, premię w ramach planu premiowego obowiązującego w danym obszarze lub uznaniową nagrodę roczną na zasadach określonych w wewnętrznych przepisach o wynagradzaniu pracowników. Premie i nagrody przyznawane są po zakończeniu okresu, za który oceniane są wyniki.

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze są ujmowane jako koszty w okresie, którego dotyczą.

Płatności w formie akcji

Pracownicy mogą także uczestniczyć w programach świadczeń kapitałowych Citigroup. W ramach tych programów pracownikom oferowane są nagrody w formie opcji na zakup akcji Citigroup (program opcji pracowniczych - SOP), a także nagrody w formie „akcji odroczonej” (program akumulacji kapitału - CAP). Programy te traktowane są jako programy rozliczane w instrumentach kapitałowych zgodnie z IFRIC 11 i MSSF 2. Zgodnie z wymogami standardu wartość godziwa nagrody jest ustalana na dzień przyznania nagrody i ujmowana w rachunku zysków i strat przez okres nabywania uprawnień. Jednocześnie zgodnie z umową pomiędzy Grupą a Citigroup regulującą zasady rozliczenia programu, na przyszłe zobowiązania Grupy w ciężar kapitału tworzona jest rezerwa wykazana w pasywach bilansu w pozycji „Inne zobowiązania”. Wartość rezerwy ustala się w oparciu o wartość godziwą nagród na dzień ich rozliczenia i aktualizuje na każdy dzień sprawozdawczy.

Długoterminowe świadczenia pracownicze

W ramach systemu wynagrodzeń Grupa gwarantuje pracownikom odprawy emerytalne, których wysokość uzależniona jest od liczby lat pracy w podmiotach Grupy, przypadających bezpośrednio przed nabyciem prawa do odprawy. Pracownikom, z którymi została zawarta umowa o pracę na podstawie Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy, przysługuje ponadto nagroda za wieloletnią pracę. Na przyszłe wypłaty tworzona jest rezerwa, która jest wykazana w pasywach w pozycji „Inne zobowiązania” oraz w pozycji „Koszty działania banku i koszty ogólnego zarządu” rachunku zysków i strat. Rezerwy na przyszłe koszty odpraw emerytalnych oraz nagród za wieloletnią pracę obliczane są metodą aktuarialną. Wycena aktuarialna tych rezerw jest okresowo aktualizowana.

Programy określonych składek

Ponadto Grupa stwarza możliwość uczestnictwa pracowników w programie emerytalnym, opisanym szczegółowo w notcie 45. Za pracowników uczestniczących w programie Grupa odprowadza składki do odrębnej jednostki i z chwilą ich uiszczenia Grupa nie posiada dalszych obowiązków w zakresie dokonywania płatności, zatem zgodnie z MSR 19 „Świadczenia pracownicze” jest to program określonych składek. Składki ujmowane są jako koszty świadczeń pracowniczych w okresie, którego dotyczą.

Rezerwy

Rezerwy są ujmowane w bilansie, jeżeli na Grupie ciąży obowiązek prawny lub zwyczajowo oczekiwany wynikający ze zdarzeń przeszłych, jak również jeżeli prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz kwota rezerwy może być wiarygodny sposób oszacowana.

Rezerwa restrukturyzacyjna

Rezerwa na restrukturyzację jest tworzona po spełnieniu następujących warunków: (i) Grupa posiada szczegółowy, formalny plan restrukturyzacji; (ii) restrukturyzacja już się rozpoczęła albo została publicznie ogłoszona; (iii) kwota rezerwy może być wiarygodnie

oszacowana. Rezerwa na restrukturyzację nie obejmuje przyszłych kosztów operacyjnych.

Kapitały

Kapitały i fundusze własne wykazywane są według wartości nominalnej, z wyjątkiem funduszu z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, który wykazywany jest z uwzględnieniem wpływu odroczonego podatku dochodowego.

Dywidendy są ujmowane jako zobowiązania w momencie, w którym podział zysku został zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie Banku.

Ustalanie wyniku finansowego

Wynik finansowy ustala się z zachowaniem zasady ostrożnej wyceny oraz zasady memoriału i współmierności przychodów i kosztów. Do wyniku finansowego zaliczane są wszystkie osiągnięte przychody i koszty związane z tymi przychodami, dotyczące danego okresu sprawozdawczego, niezależnie od terminu ich zapłaty.

Rozliczenia międzyokresowe kosztów

W celu przypisania kosztów do okresów sprawozdawczych, których one dotyczą, Grupa dokonuje czynnych i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów. Dotyczy to w szczególności kosztów działania Grupy.

Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody i koszty z tytułu odsetek od instrumentów finansowych są ujmowane w rachunku zysków i strat przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą naliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów lub zobowiązania finansowego oraz przypisania przychodów lub kosztów odsetkowych do odpowiednich okresów. Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dokładnie dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego do bilansowej wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego. Przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej Grupa uwzględnia wszelkie postanowienia umowy instrumentu finansowego (na przykład: przedpłaty, opcje kupna i podobne), jednakże nie uwzględnia potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością kredytów. Wyliczenie obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje i punkty stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej, koszty transakcji oraz wszelkie inne premie i dyskonta. W rezultacie prowizje stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej po pomniejszeniu o bezpośrednie koszty pozyskania instrumentu finansowego prezentowane są jako składnik przychodów odsetkowych.

W przypadku aktywów finansowych lub grupy podobnych aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, przychody odsetkowe są ujmowane przy zastosowaniu stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości.

Przychody i koszty z tytułu prowizji, opłaty bankowe

Przychody z tytułu opłat i prowizji powstają w wyniku świadczenia usług finansowych oferowanych przez Grupę. Prowizje klasyfikowane są do następujących kategorii:

- prowizji stanowiących integralną część efektywnej stopy procentowej,
- prowizji za wykonanie usługi,
- prowizji za wykonanie znaczącej czynności.

Prowizje stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej zaliczane są do rachunku zysków i strat jako korekta kalkulacji efektywnej stopy procentowej i wykazywane w przychodach odsetkowych.

Prowizje za wykonanie usługi i znaczącej czynności zaliczane są do rachunku zysków i strat proporcjonalnie do stopnia wykonania usługi lub jednorazowo w momencie wykonania czynności i wykazywane w przychodach z tytułu prowizji.

W przypadku kredytów i pożyczek o nieustalonych terminach płatności rat, np. kredytów w rachunku bieżącym lub kart kredytowych prowizje rozliczane są w czasie metodą liniową przez okres ważności limitu kredytowego. Tego typu prowizje zaliczane są do przychodów z tytułu prowizji.

Grupa pośredniczy w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych. Przychody z tytułu wynagrodzenia Grupy za dystrybucję ujmowane są w przychodach w momencie sprzedaży lub odnowienia polisy, ponieważ Grupa nie jest zobowiązana do świadczenia istotnych usług po dokonaniu sprzedaży.

Ponadto w przypadku niektórych produktów Grupa ma prawo do dodatkowego wynagrodzenia stanowiącego udział w zysku osiągniętym przez zakład ubezpieczeń na danym produkcie i rozpoznaje przychód z tego tytułu na zasadzie memoriałowej.

Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są koszty i przychody niezwiązane bezpośrednio z działalnością bankową. Są to w szczególności przychody i koszty z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych oraz aktywów do zbycia, przychody związane z przetwarzaniem danych na rzecz podmiotów powiązanych, a także koszty z tytułu odszkodowań, kar i grzywien.

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy składa się z podatku bieżącego oraz odroczonego. Podatek dochodowy ujmuje się w rachunku zysków i strat z wyjątkiem sytuacji, gdy podatek dotyczy kwot ujmowanych bezpośrednio w kapitale.

Rezerwa na podatek odroczone jest kalkulowana przy użyciu metody bilansowej, poprzez wyliczenie przejściowych różnic pomiędzy wartością bilansową aktywów i zobowiązań a ich wartością podatkową. Rezerwa i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazywane są w bilansie łącznie. Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmuje się w zakresie, w którym jest prawdopodobne, że będzie dostępny przyszły dochód do opodatkowania.

W związku z wejściem w życie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o Funduszu Poręczeń Unijnych (Dz.U. Nr 121, poz. 1262) wprowadzającej art. 38 lit. a) do ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, Grupa wykazuje w sprawozdaniu finansowym kwotę należności od Budżetu Państwa z tytułu przysługującego uprawnienia do pomniejszenia zobowiązania podatkowego zgodnie z ustawą.

Sprawozdawczość dotycząca segmentów

Segment jest dającym się wyodrębnić obszarem działalności Grupy, w ramach którego następuje albo dystrybucja towarów lub świadczenie usług (segment branżowy), albo dystrybucja towarów lub świadczenie usług w określonym środowisku ekonomicznym (segment geograficzny). Segment działalności podlega określonym ryzykom, jak również wiąże się z występowaniem korzyści, które są właściwe wyłącznie dla danego segmentu. Za wzór sprawozdawczy stosowany do segmentów przyjęto podział branżowy, ponieważ ryzyko i stopy zwrotu wynikają z różnic pomiędzy produktami. Grupa jest zarządzana na poziomie dwóch głównych segmentów – bankowości korporacyjnej oraz bankowości detalicznej. Szczegółowe informacje na temat segmentów przedstawiono w nocie 3.

Wycena aktywów i pasywów segmentu, przychodów oraz wyniku segmentu jest oparta na zasadach rachunkowości Grupy.

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży klasyfikuje się składniki aktywów lub grupy aktywów wraz z bezpośrednio powiązanymi z nimi zobowiązaniami, których wartość bilansowa ma zostać odzyskana w drodze ich odsprzedaży, a nie dalszego wykorzystania. Jako przeznaczone do sprzedaży klasyfikowane są jedynie składniki aktywów lub grupy dostępne do natychmiastowej sprzedaży w bieżącym stanie, których sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży i aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu został rozpoczęty. Ponadto, taki składnik aktywów (lub grupa) jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów (lub grupy) do tej kategorii.

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży ujmują się w kwocie niższej z wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Aktywa te nie podlegają amortyzacji.

Wartości szacunkowe

Ustalenie bilansowych wartości niektórych aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów wymaga oszacowania na datę bilansową wpływu niepewnych przyszłych zdarzeń na te pozycje. Szacunki i założenia podlegają ciągłej ocenie, oparte są na doświadczeniach historycznych oraz innych czynnikach, w tym oczekiwaniach co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione. Poniżej zaprezentowano najistotniejsze z nich zastosowane przy sporządzaniu sprawozdania finansowego.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych

Wartość godziwą instrumentów finansowych nienotowanych na aktywnych rynkach ustala się, stosując techniki wyceny. Jeżeli do ustalenia wartości godziwej stosuje się techniki wyceny, metody te są okresowo oceniane i weryfikowane. Wszystkie modele są testowane i zatwierdzane przed użyciem. W miarę możliwości w modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania, chociaż w pewnych obszarach kierownictwo jednostki musi korzystać z oszacowań. Zmiany założeń dotyczących szacowanych czynników mogą mieć wpływ na wykazywane wartości godziwe instrumentów finansowych.

Grupa stosuje następujące metody wyceny w stosunku do poszczególnych typów instrumentów pochodnych:

- do wyceny terminowych transakcji walutowych stosuje się model zdyskontowanych przepływów pieniężnych;
- do wyceny transakcji opcyjnych stosuje się modele wyceny;
- do wyceny transakcji na stopy procentowe stosuje się model zdyskontowanych przepływów pieniężnych;
- do wyceny transakcji futures stosuje się bieżące notowania rynkowe.

Najważniejszym parametrem nie pochodzącym z aktywnego rynku i wykorzystywanym przez Grupę do wyceny instrumentów finansowych jest komponent ryzyka kontrahenta. W związku ze znaczącym wzrostem ryzyka kontrahenta Grupa dokonała dodatkowego oszacowania poziomu tego ryzyka występującego w zawartych z klientami transakcjach na instrumentach pochodnych, w tym opcjach walutowych. Oszacowanie to zostało przeprowadzone na dzień bilansowy, przyjmując poziom wycen instrumentów pochodnych z tego dnia i z uwzględnieniem oceny ryzyka na ten dzień. Grupa regularnie monitoruje poziom ryzyka związanego z zawartymi transakcjami na instrumentach pochodnych. Głównymi czynnikami wpływającymi na zmiany szacunków w zakresie ryzyka kontrahenta są: (i) zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych skorelowane między innymi z poziomem kursów walut oraz stóp procentowych, (ii) zmiany w zakresie ryzyka kredytowego kontrahentów. Biorąc pod uwagę silną zmienność otoczenia gospodarczego, istnieje niepewność w zakresie dokonanych szacunków.

Utrata wartości kredytów

Na każdy dzień bilansowy dokonywana jest ocena, czy zaistniały obiektywne przesłanki świadczące o utracie wartości ekspozycji kredytowych. Jeśli tak, dokonuje się odpisu aktualizującego w wysokości różnicy pomiędzy wartością bilansową a oszacowaną wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych z danej ekspozycji kredytowej. Aktywa finansowe, dla których albo nie stwierdzono przesłanek utraty wartości na poziomie indywidualnym lub mimo stwierdzenia przesłanek indywidualna ocena składnika aktywów pod kątem utraty wartości nie wykazała potrzeby dokonania odpisu aktualizującego, Grupa objęła analizą statystyczną.

Określenie przesłanek utraty wartości oraz wyliczenie bieżącej wartości szacowanych przepływów pieniężnych wymaga zastosowania przez Grupę szacunków. Metodologia i założenia wykorzystywane przy ustalaniu poziomu utraty wartości należności są regularnie przeglądane i uaktualniane w razie potrzeby.

Utrata wartości aktywów dostępnych do sprzedaży

W przypadku stwierdzenia obiektywnych przesłanek świadczących o utracie wartości aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, skumulowane straty ujęte dotychczas w kapitale własnym wyksięgowuje się z kapitału własnego i ujmują w rachunku zysków i strat, chociaż składnik aktywów finansowych nie został wyłączony z bilansu. Kwota skumulowanych strat, która zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i ujęta w rachunku zysków i strat stanowi różnicę pomiędzy kosztem nabycia (pomniejszonym o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) a bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie straty z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat.

Utrata wartości aktywów finansowych wycenianych według kosztu

W przypadku stwierdzenia obiektywnych przesłanek świadczących o utracie wartości instrumentu kapitałowego, który nie jest wyceniany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi być rozliczony przez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, kwotę straty z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

Utrata wartości firmy

Grupa przeprowadziła test wartości firmy pod kątem utraty wartości na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz 31 grudnia 2009 roku. Szacunku wartości firmy dokonano w oparciu o zapisy MSR 36 odnośnie do określania wartości użytkowej ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Testy nie wykazały utraty wartości.

Świadczenia pracownicze

Rezerwy na przyszłe wypłaty z tytułu świadczeń pracowniczych zagwarantowanych zbiorowym układem pracy, takie jak nagrody jubileuszowe czy odprawy emerytalne, podlegają okresowemu oszacowaniu przez niezależnego aktuarium.

Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje również oszacowania poziomu rezerwy związanej z przyznanymi pracownikom nagrodami w formie opcji na akcje Citigroup. Kwota rezerwy określona jest w oparciu o metodologię opisaną w MSSF 2 przy użyciu modelu wyceny wartości opcji. Określenie kwoty rezerwy wymaga zastosowania szacunków dotyczących między innymi oczekiwanego poziomu rotacji pracowników, oczekiwanej stopy dywidendy płaconej przez Citigroup oraz terminów realizacji opcji.

3. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności

Od 1 stycznia 2009 roku Grupa zastosowała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej nr 8 „Segmenty działalności”. Zgodnie ze standardem segment działalności jest dająca się wyodrębnić częścią działalności Grupy, generującą przychody i koszty (w tym z transakcji wewnątrz Grupy), której wyniki operacyjne są regularnie analizowane przez Zarząd jako główny organ decyzyjny Grupy, w celu alokacji zasobów oraz oceny jej działalności.

Grupa jest zarządzana na poziomie dwóch głównych segmentów – bankowości korporacyjnej i bankowości detalicznej. Wycena aktywów i pasywów oraz ustalanie wyniku finansowego segmentu dokonywane jest zgodnie z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę dla potrzeb sporządzenia sprawozdań finansowych, z uwzględnieniem transakcji pomiędzy segmentami w ramach Grupy.

Przyporządkowania aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów Grupy do segmentów dokonano na podstawie wewnętrznych informacji przygotowywanych dla potrzeb zarządczych. Transfer finansowania pomiędzy segmentami Grupy oparty jest na stawkach bazujących na stopach rynkowych. Stawki transferowe są ustalane według tych samych zasad dla obu segmentów, a ich zróżnicowanie wynika jedynie ze struktury terminowej i walutowej aktywów i pasywów.

Działalność Grupy została podzielona na 2 główne segmenty branżowe:

- Bankowość Korporacyjna

W ramach segmentu Bankowości Korporacyjnej Grupa oferuje produkty i świadczy usługi podmiotom gospodarczym, jednostkom samorządowym oraz dla sektora budżetowego. Obok tradycyjnych usług bankowych polegających na działalności kredytowej i depozytowej, segment świadczy usługi zarządzania gotówką, finansowania handlu, leasingu, usług maklerskich i powiernictwa papierów wartościowych, oferuje produkty skarbu na rynkach finansowych i towarowych. Ponadto, segment oferuje szeroki zakres usług bankowości inwestycyjnej na lokalnym i międzynarodowym rynku kapitałowym, w tym usług doradztwa, pozyskiwania i gwarantowania finansowania poprzez publiczne i niepubliczne emisje instrumentów finansowych. Działalność segmentu obejmuje także transakcje na własny rachunek na rynkach instrumentów kapitałowych, dłużnych oraz pochodnych. Produkty i usługi Grupy w ramach segmentu Bankowości Korporacyjnej dostępne są poprzez dostosowane do potrzeb klienta kanały dystrybucji, zarówno poprzez sieć oddziałów, bezpośrednie kontakty z klientami, jak i nowoczesne i efektywne kanały zdalne – systemy obsługi przez telefon i bankowość elektroniczną.

- Bankowość Detaliczna

Segment Bankowości Detalicznej dostarcza produktów i usług finansowych klientom indywidualnym, a także w ramach CitiBusiness mikroprzedsiębiorstwom oraz osobom fizycznym prowadzącym działalność gospodarczą. Oprócz prowadzenia rachunków, szerokiej oferty w obszarze działalności kredytowej i depozytowej Grupa oferuje klientom pożyczki gotówkowe, kredyty hipoteczne, karty kredytowe, prowadzi usługi zarządzania majątkiem, pośredniczy w sprzedaży produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowych. Klienci mają do dyspozycji sieć oddziałów, bankomatów, jak również obsługę telefoniczną i bankowość elektroniczną oraz sieć pośredników finansowych oferujących produkty segmentu.

Działalność Grupy prowadzona jest wyłącznie na terenie Polski.

Wyniki finansowe Grupy według segmentów działalności

Za okres w tys. zł	2009			2008		
	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Detaliczna	Razem	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Detaliczna	Razem
Wynik z tytułu odsetek	753 295	752 086	1 505 381	564 933	800 817	1 365 750
<i>Wynik wewnętrzny z tytułu odsetek, w tym:</i>	40 227	(40 227)	-	(10 169)	10 169	-
<i>przychody wewnętrzne</i>	40 227	-	40 227	-	10 169	10 169
<i>koszty wewnętrzne</i>	-	(40 227)	(40 227)	(10 169)	-	(10 169)
Wynik z tytułu prowizji	247 332	308 682	556 014	259 477	359 468	618 945
<i>Wynik wewnętrzny z tytułu prowizji, w tym:</i>	14 945	(14 945)	-	2 995	(2 995)	-
<i>przychody wewnętrzne</i>	14 945	-	14 945	2 995	-	2 995
<i>koszty wewnętrzne</i>	-	(14 945)	(14 945)	-	(2 995)	(2 995)
Przychody z tytułu dywidend	3 715	2 736	6 451	3 571	8 190	11 761
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	229 907	39 341	269 248	220 401	38 941	259 342
Wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych	77 845	-	77 845	57 184	-	57 184
Wynik na inwestycyjnych instrumentach kapitałowych	3 437	-	3 437	(168)	-	(168)
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	63 648	(29 661)	33 987	80 601	8 824	89 425
Koszty działania banku i koszty ogólnego zarządu	(563 720)	(736 488)	(1 300 208)	(596 924)	(801 869)	(1 398 793)
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych	(47 394)	(31 453)	(78 847)	(64 873)	(32 242)	(97 115)
Wynik z tytułu zbycia aktywów trwałych	1 881	817	2 698	2 742	513	3 255
Zmiana stanu odpisów (netto) na utratę wartości	(294 293)	(251 516)	(545 809)	(63 616)	(89 464)	(153 080)
Pozostałe przychody nieprzypisane segmentom*	-	-	124 643	-	-	-
Zysk operacyjny	475 653	54 544	654 840	463 328	293 178	756 506
Udział w zyskach (stratach) netto podmiotów wycenianych metodą praw własności	426	-	426	2 656	-	2 656
Zysk brutto	476 079	54 544	655 266	465 984	293 178	759 162
Podatek dochodowy			(150 867)			(158 728)
Zysk netto			504 399			600 434

* Korekta rozliczeń z US z tytułu podatku od towarów i usług (patrz nota 10.).

Stan na dzień w tys. zł	31.12.2009			31.12.2008		
	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Detaliczna	Razem	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Detaliczna	Razem
Aktywa, w tym:	31 608 909	6 024 154	37 633 063	36 664 647	5 885 698	42 550 345
<i>aktywa wyceniane metodą praw własności</i>	56 895	-	56 895	56 469	-	56 469
<i>aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży</i>	2 999	16 547	19 546	12 645	22 622	35 267
Pasywa, w tym:	28 370 043	9 263 020	37 633 063	34 703 600	7 846 745	42 550 345
<i>zobowiązania</i>	24 369 661	7 064 013	31 433 674	30 766 848	6 157 688	36 924 536

4. Wynik z tytułu odsetek

w tys. zł	2009	2008
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze od:		
Banku Centralnego	41 173	65 158
lokat w bankach	59 362	322 685
kredytów, pożyczek i innych należności, z tego:	1 288 664	1 458 455
sektora finansowego	34 561	22 318
sektora niefinansowego	1 254 103	1 436 137
dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	564 025	364 035
dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	145 714	108 291
	2 098 938	2 318 624
Koszty odsetek i podobne koszty od:		
operacji z Bankiem Centralnym	(32 442)	-
depozytów banków	(32 169)	(74 745)
depozytów sektora finansowego (oprócz banków)	(102 863)	(139 726)
depozytów sektora niefinansowego	(408 705)	(696 649)
kredytów i pożyczek otrzymanych	(17 378)	(41 754)
	(593 557)	(952 874)
	1 505 381	1 365 750

Przychody odsetkowe za 2009 rok zawierają odsetki od kredytów, dla których rozpoznano utratę wartości w kwocie 19 560 tys. zł (za 2008 rok: 17 152 tys. zł).

5. Wynik z tytułu prowizji

w tys. zł	2009	2008
Przychody z tytułu opłat i prowizji		
z tytułu pośrednictwa w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych i inwestycyjnych	142 163	193 319
z tytułu kart płatniczych i kredytowych	183 986	166 934
z tytułu realizacji zleceń płatniczych	122 410	130 510
z tytułu usług powierniczych	63 468	78 266
z tytułu opłat od pożyczek gotówkowych	14 484	14 862
z tytułu działalności maklerskiej	51 646	56 432
z tytułu zarządzania środkami finansowymi	32 410	35 106
z tytułu gwarancyjnych zobowiązań pozabilansowych	16 002	14 440
z tytułu zobowiązań pozabilansowych o charakterze finansowym	8 237	6 733
inne	25 205	24 520
	660 011	721 122
Koszty z tytułu opłat i prowizji		
z tytułu kart płatniczych i kredytowych	(64 372)	(53 106)
z tytułu działalności maklerskiej	(19 072)	(29 195)
z tytułu opłat KDPW	(8 615)	(8 252)
z tytułu opłat brokerskich	(3 997)	(5 279)
inne	(7 941)	(6 345)
	(103 997)	(102 177)
	556 014	618 945

Wynik z tytułu prowizji za 2009 rok zawiera przychody prowizyjne (inne niż objęte kalkulacją efektywnej stopy procentowej), które odnoszą się do aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat w kwocie 193 714 tys. zł (za 2008 rok: 177 548 tys. zł) oraz koszty prowizyjne w kwocie 64 372 tys. zł (za 2008 rok: 53 106 tys. zł).

6. Przychody z tytułu dywidend

w tys. zł	2009	2008
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	6 166	11 328
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	285	433
	6 451	11 761

7. Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji

w tys. zł	2009	2008
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		
z instrumentów dłużnych	45 077	42 347
z instrumentów kapitałowych	(1 705)	11 231
z instrumentów pochodnych, z tego:	367	(59 682)
na stopę procentową	(1 452)	(62 182)
kapitałowe	1 698	2 451
towarowe	121	49
	43 739	(6 104)

Wynik z pozycji wymiany

z tytułu operacji wymiany na walutowych instrumentach pochodnych	(88 167)	93 675
z tytułu różnic kursowych (rewaluacja)	313 676	171 771
	225 509	265 446
	269 248	259 342

Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji zawiera odpisy (netto) dotyczące korekty wyceny z tytułu podwyższonego ryzyka kredytowego kontrahenta na transakcje związane z instrumentami pochodnymi w kwocie 50 083 tys. zł (za 2008 rok: 261 039 tys. zł).

Korekta została wyznaczona poprzez analizę sytuacji finansowej poszczególnych klientów oraz ocenę ich potrzeb w zakresie stosowania instrumentów pochodnych. Istnieje niepewność co do wysokości przyszłych rozliczeń z tytułu powyższych transakcji pochodnych, a poziom rzeczywistych strat zależy od dalszych zmian kursów walut oraz sytuacji finansowej kontrahentów.

Wynik na instrumentach dłużnych zawiera wynik netto na obrocie rządowymi papierami wartościowymi, dłużnymi instrumentami komercyjnymi i instrumentami rynku pieniężnego.

Wynik na instrumentach pochodnych zawiera wynik netto na obrocie swapami na stopy procentowe, opcjami, futuresami i innymi instrumentami pochodnymi.

Wynik z pozycji wymiany walutowej zawiera zyski i straty z rewaluacji aktywów i pasywów denominowanych w walucie obcej oraz na walutowych instrumentach pochodnych takich jak forward, swap i opcje. Wynik z pozycji wymiany zawiera również marżę zrealizowaną na bieżących i terminowych transakcjach walutowych.

8. Wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych

w tys. zł	2009	2008
Zrealizowane zyski z instrumentów dłużnych dostępnych do sprzedaży	90 150	57 312
Zrealizowane straty z instrumentów dłużnych dostępnych do sprzedaży	(12 305)	(128)
	77 845	57 184

9. Wynik na inwestycyjnych instrumentach kapitałowych

w tys. zł	2009	2008
Zrealizowane zyski (straty) z instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży	3 437	(168)

10. Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych

w tys. zł	2009	2008
Pozostałe przychody operacyjne		
Przychody z tytułu rozliczenia podatku od towarów i usług (VAT) za lata ubiegłe	124 643	-
Przychody z tytułu przetwarzania danych na rzecz jednostek powiązanych	58 516	63 700
Przychody z wynajmu powierzchni biurowych	3 414	3 101
Przychody dotyczące nieruchomości stanowiących inwestycje	1 206	2 922
Przychody dotyczące rozwiązania rezerwy na karę nałożoną przez UOKiK z tytułu opłat interchange	-	10 228
Przychody z windykacji należności	-	7 477
Pozostałe przychody dotyczące akcji przyznanych przez VISA Inc.	-	3 803
Pozostałe	20 856	34 118
	208 635	125 349
Pozostałe koszty operacyjne		
Koszty dotyczące aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	(12 945)	(1 081)
Koszty postępowania ugodowego i windykacji	(10 016)	(10 287)
Koszty dotyczące nieruchomości stanowiących inwestycje	(768)	(843)
Pozostałe	(26 276)	(23 713)
	(50 005)	(35 924)
	158 630	89 425

11. Koszty działania banku i koszty ogólnego zarządu

w tys. zł	2009	2008
Koszty pracownicze		
Koszty związane z wynagrodzeniami, w tym:	(528 665)	(590 121)
koszty związane ze świadczeniami emerytalnymi	(15 864)	(16 101)
Premie i nagrody, w tym:	(117 314)	(106 840)
pracownicze świadczenia kapitałowe	(9 305)	4 783
nagrody za wieloletnią pracę	-	18 795
	(645 979)	(696 961)
Koszty ogólnoadministracyjne		
Koszty opłat telekomunikacyjnych i sprzętu komputerowego	(165 344)	(159 943)
Koszty usług doradczych, audytorskich, konsultacyjnych oraz innych usług zewnętrznych	(151 510)	(154 880)
Koszty wynajmu i utrzymania nieruchomości	(130 565)	(111 174)
Reklama i marketing	(56 339)	(62 814)
Koszty transakcyjne	(38 557)	(62 278)
Koszty usług pocztowych, materiałów biurowych i poligrafii	(37 362)	(31 389)
Koszty szkoleń i edukacji	(9 592)	(15 096)
Koszty nadzoru bankowego	(4 072)	(7 763)
Pozostałe koszty	(60 888)	(96 495)
	(654 229)	(701 832)
	(1 300 208)	(1 398 793)

Koszty pracownicze za 2009 rok zawierają koszty z tytułu wynagrodzeń i nagród obecnych i byłych członków Zarządu Banku w wysokości 11 675 tys. zł (za 2008 rok: 14 219 tys. zł).

12. Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych

w tys. zł	2009	2008
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(63 883)	(78 576)
Amortyzacja wartości niematerialnych	(14 964)	(18 539)
	(78 847)	(97 115)

13. Wynik z tytułu zbycia aktywów trwałych

w tys. zł	2009	2008
Zyski		
z tytułu innych rzeczowych aktywów trwałych	2 805	3 573
z tytułu aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	1 114	-
	3 919	3 573
Straty		
z tytułu innych rzeczowych aktywów trwałych	(954)	(318)
z tytułu aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	(267)	-
	(1 221)	(318)
	2 698	3 255

14. Zmiana stanu odpisów (netto) na utratę wartości

Odpisy (netto) na utratę wartości aktywów finansowych

w tys. zł	2009	2008
Utworzenie odpisu na utratę wartości		
kredytów i pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu	(761 272)	(387 429)
należności z tytułu zapadłych transakcji instrumentami pochodnymi	(104 163)	(2 197)
Inne	(19 560)	(17 152)
	(884 995)	(406 778)
Odwrócenie odpisu na utratę wartości		
kredytów i pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu	368 091	248 644
	368 091	248 644
	(516 904)	(158 134)

Różnica wartości rezerw na zobowiązania pozabilansowe

w tys. zł	2009	2008
Odpisy na rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	(83 254)	(35 328)
Rozwiązanie rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	54 349	40 382
	(28 905)	5 054
Utrata wartości netto	(545 809)	(153 080)

15. Podatek dochodowy

Ujęty w rachunku zysków i strat

w tys. zł	2009	2008
Bieżący podatek		
Bieżący rok	(215 697)	(120 870)
Korekty z lat ubiegłych	(640)	(1 366)
	(216 337)	(122 236)
Podatek odroczony		
Powstanie i odwrócenie się różnic przejściowych	66 822	(43 056)
Zmiana stanu należności od budżetu z tytułu przysługujących odliczeń podatku	(1 352)	(299)
Pozostałe	-	6 863
	65 470	(36 492)
Razem podatek dochodowy w rachunku zysków i strat	(150 867)	(158 728)

Wyliczenie efektywnej stawki podatkowej

w tys. zł	2009	2008
Zysk brutto	655 266	759 162
Podatek dochodowy według krajowej stawki podatku (19%)	(124 500)	(144 240)
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodu	(20 574)	(11 014)
- w tym strata na zbyciu wierzytelności	(6 262)	(982)
- w tym koszty z tytułu odpisów aktualizujących	(8 240)	(4 561)
Przychody podlegające opodatkowaniu nieujęte w wyniku finansowym	(4 244)	(396)
- w tym przychód z tytułu konwersji wierzytelności na akcje	(3 870)	-
Koszty stanowiące koszty uzyskania przychodu nieujęte w wyniku finansowym	157	198
Przychody niepodlegające opodatkowaniu	338	848
Pozostałe	(2 044)	(4 124)
Ogółem obciążenie wyniku	(150 867)	(158 728)
Efektywna stawka podatkowa	23,02%	20,91%

Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach

Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach na dzień 31 grudnia 2009 roku związany jest z dłużnymi i kapitałowymi instrumentami dostępnymi do sprzedaży oraz programem nagród kapitałowych i wynosi 17 184 tys. zł (31 grudnia 2008 roku: 33 722 tys. zł).

16. Zysk przypadający na jedną akcję

Na dzień 31 grudnia 2009 roku zysk przypadający na jedną akcję wynosił 3,86 zł (31 grudnia 2008 roku: 4,60 zł).

Wyliczenie zysku przypadającego na jedną akcję na dzień 31 grudnia 2009 roku oparte było na zysku przypadającym na zwykłych akcjonariuszy w kwocie 504 399 tys. zł (31 grudnia 2008 roku: 600 434 tys. zł) oraz średniej ważonej ilości akcji zwykłych występujących w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku w liczbie 130 659 600 (31 grudnia 2008 roku: 130 659 600).

Bank nie posiada rozważających potencjalnych akcji zwykłych.

17. Zestawienie zmian w pozostałych całkowitych dochodach

Odroczony podatek dochodowy i reklasyfikacje ujęte w pozostałych całkowitych dochodach dotyczą wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (AFS).

w tys. zł	Kwota brutto	Odroczony podatek dochodowy	Kwota netto
Stan na dzień 1 stycznia 2009 roku	(177 832)	33 722	(144 110)
Zmiana wyceny AFS	155 487	(29 349)	126 138
Wycena sprzedanych AFS przeniesiona do rachunku zysków i strat	(77 845)	14 791	(63 054)
Stan na dzień 31 grudnia 2009 roku	(100 190)	19 164	(81 026)

w tys. zł	Kwota brutto	Odroczony podatek dochodowy	Kwota netto
Stan na dzień 1 stycznia 2008 roku	(225 247)	42 797	(182 450)
Zmiana wyceny AFS	104 599	(19 940)	84 659
Wycena sprzedanych AFS przeniesiona do rachunku zysków i strat	(57 184)	10 865	(46 319)
Stan na dzień 31 grudnia 2008 roku	(177 832)	33 722	(144 110)

18. Kasa, operacje z Bankiem Centralnym

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Środki pieniężne w kasie	478 114	509 841
Środki na rachunku bieżącym w Banku Centralnym	3 635 241	3 021 136
	4 113 355	3 530 977

Na rachunku bieżącym w Narodowym Banku Polskim (NBP) utrzymywana jest rezerwa obowiązkowa, której deklarowana wysokość na dzień 31 grudnia 2009 roku wynosiła 776 347 tys. zł (31 grudnia 2008 roku: 1 021 738 tys. zł). Rezerwa obowiązkowa może być wykorzystywana przez Grupę, pod warunkiem że suma średniego miesięcznego salda na rachunku bieżącym w NBP nie jest mniejsza od poziomu deklarowanego.

19. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu		
Obligacje i bony wyemitowane przez:		
banki	40 729	-
podmioty finansowe	-	3 185
podmioty niefinansowe	-	-
Skarb Państwa	2 235 064	1 219 013
Pozostałe dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez:		
banki	-	26 065
	2 275 793	1 248 263
z tego:		
notowane na giełdzie	2 274 966	721 127
nienotowane na giełdzie	827	527 136
Instrumenty kapitałowe	27 483	28 952
z tego:		
notowane na giełdzie	27 483	952
nienotowane na giełdzie*	-	28 000
Instrumenty pochodne	3 093 849	6 608 273
	5 397 125	7 885 488

Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	10 412	-
Instrumenty pochodne	3 098 081	6 806 790
	3 108 493	6 806 790

* Na dzień 31 grudnia 2008 roku aktywa finansowe przeznaczone do obrotu obejmowały kwotę 28 000 tys. zł dotyczącą posiadanych akcji spółki Polskie Towarzystwo Reasekuracji S.A. („PTR S.A.”), które zostały zbyte w dniu 12 stycznia 2009 roku na rzecz Fairfax Financial Holdings Limited z siedzibą w Ontario, Kanada. Sprzedany pakiet wszystkich posiadanych przez Bank akcji stanowił około 16,64% kapitału zakładowego PTR S.A., i uprawniał do wykonywania tej samej liczby głosów na walnym zgromadzeniu PTR S.A. Łączna cena, po jakiej Bank zbył akcje spółki PTR S.A. wynosi 28 000 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku oraz 31 grudnia 2008 roku Grupa nie posiadała aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych w momencie początkowego ujęcia do wyceny według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku aktywa z tytułu transakcji instrumentami pochodnymi zawierają odpisy dotyczące korekty wyceny z tytułu podwyższonego ryzyka kredytowego kontrahenta na niezapadłe transakcje w kwocie 47 239 tys. zł (31 grudnia 2008 roku: 233 497 tys. zł).

Instrumenty pochodne na dzień 31 grudnia 2009 roku

w tys. zł	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Razem	Wartości godziwe	
	do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat		Aktywa	Pasywa
Instrumenty stopy procentowej	11 356 209	45 658 001	51 760 004	23 799 938	132 574 152	2 317 902	2 418 582
FRA - kupno	250 000	10 919 000	2 750 000	-	13 919 000	1 522	12 251
FRA - sprzedaż	250 000	11 219 000	2 250 000	-	13 719 000	21 995	1 253
swapy odsetkowe (IRS)	10 544 158	21 720 494	41 436 942	21 509 491	95 211 085	1 910 645	2 031 785
swapy odsetkowo-walutowe (CIRS)	273 585	1 034 327	3 667 864	2 290 447	7 266 223	377 912	367 735
opcje na stopę procentową zakupione	-	-	827 599	-	827 599	5 237	-
opcje na stopę procentową sprzedane	-	-	827 599	-	827 599	-	5 237
kontrakty futures - kupno*	25 172	-	-	-	25 172	-	278
kontrakty futures - sprzedaż*	13 294	765 180	-	-	778 474	591	43
Instrumenty walutowe	9 204 422	4 772 425	3 611 725	732 273	18 320 845	769 890	673 672
FX forward	1 935 529	1 474 572	589 667	374 937	4 374 705	223 123	58 684
FX swap	5 089 683	804 332	201 325	-	6 095 340	105 279	142 806
opcje walutowe zakupione	1 088 061	1 265 370	1 460 024	169 122	3 982 577	441 429	59
opcje walutowe sprzedane	1 091 149	1 228 151	1 360 709	188 214	3 868 223	59	472 123
Transakcje na papierach wartościowych	153 350	12 000	51 640	-	216 990	5 751	5 521
opcje na akcje zakupione	-	6 000	25 820	-	31 820	4 848	657
opcje na akcje sprzedane	-	6 000	25 820	-	31 820	657	4 848
kontrakty futures	28 642	-	-	-	28 642	-	-
papiery wartościowe zakupione do otrzymania	44 887	-	-	-	44 887	120	14
papiery wartościowe sprzedane do wydania	79 821	-	-	-	79 821	126	2
Transakcje związane z towarami	-	13 176	-	-	13 176	306	306
opcje kupione	-	6 588	-	-	6 588	228	78
opcje sprzedane	-	6 588	-	-	6 588	78	228
Instrumenty pochodne ogółem	20 657 856	50 602 252	55 423 369	24 532 211	151 125 163	3 093 849	3 098 081

* Instrumenty znajdujące się w obrocie giełdowym.

Instrumenty pochodne na dzień 31 grudnia 2008 roku

w tys. zł	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Razem	Wartości godziwe	
	do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat		Aktywa	Pasywa
Instrumenty stopy procentowej	15 398 442	128 402 320	81 870 532	27 995 099	253 666 393	3 240 873	3 445 108
FRA - kupno	1 335 000	43 459 500	10 000 000	-	54 794 500	997	200 586
FRA - sprzedaż	480 000	47 479 500	13 900 000	-	61 859 500	234 294	2 939
swapy odsetkowe (IRS)	12 426 692	35 567 485	53 240 564	25 541 633	126 776 374	2 661 595	2 835 139
swapy odsetkowo-walutowe (CIRS)	533 340	510 749	3 229 968	2 286 570	6 560 627	340 743	398 577
opcje na stopę procentową zakupione	-	50 000	750 000	83 448	883 448	3 128	-
opcje na stopę procentową sprzedane	-	50 000	750 000	83 448	883 448	-	3 128
kontrakty futures - kupno*	40 113	-	-	-	40 113	116	-
kontrakty futures - sprzedaż*	583 297	1 285 086	-	-	1 868 383	-	4 739
Instrumenty walutowe	20 485 768	23 588 551	6 948 407	727 190	51 749 916	3 357 190	3 352 109
FX forward	5 988 519	5 652 621	1 103 951	360 252	13 105 343	1 658 404	321 564
FX swap	5 868 193	3 889 206	52 359	-	9 809 758	240 630	1 339 865
opcje walutowe zakupione	4 341 401	7 089 743	2 957 678	173 774	14 562 596	1 457 958	186
opcje walutowe sprzedane	4 287 655	6 956 981	2 834 419	193 164	14 272 219	198	1 690 494
Transakcje na papierach wartościowych	274 615	98 000	22 885	-	395 500	1 380	743
opcje na akcje zakupione	-	49 000	11 443	-	60 443	719	-
opcje na akcje sprzedane	-	49 000	11 442	-	60 442	-	719
papiery wartościowe zakupione do otrzymania	90 728	-	-	-	90 728	192	-
papiery wartościowe sprzedane do wydania	183 887	-	-	-	183 887	469	24
Transakcje związane z towarami	23 268	19 144	-	-	42 412	8 830	8 830
swap	8 814	10 540	-	-	19 354	6 003	6 003
opcje kupione	7 227	4 302	-	-	11 529	2 827	-
opcje sprzedane	7 227	4 302	-	-	11 529	-	2 827
Instrumenty pochodne ogółem	36 182 093	152 108 015	88 841 824	28 722 289	305 854 221	6 608 273	6 806 790

* Instrumenty znajdujące się w obrocie giełdowym.

20. Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Obligacje i bony wyemitowane przez:		
banki centralne	-	2 383 387
podmioty niefinansowe	34 230	21 929
Skarb Państwa	8 236 979	8 409 512
instytucje samorządowe	19 016	-
	8 290 225	10 814 828
z tego:		
notowane na giełdzie	7 911 470	4 765 396
nienotowane na giełdzie	378 755	6 049 432

Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży przedstawia się następująco:

w tys. zł	2009	2008
Stan na dzień 1 stycznia	10 814 828	6 467 638
Zwiększenia (z tytułu):		
nabycia	135 224 724	40 634 297
aktualizacji wyceny	78 825	46 233
różnic kursowych	-	325 556
rozliczenia dyskonta, premii, odsetek	170 712	112 920
Zmniejszenia (z tytułu):		
sprzedaży	(137 824 808)	(36 735 113)
różnic kursowych	(29 088)	-
rozliczenia dyskonta, premii, odsetek	(144 968)	(36 703)
Stan na dzień 31 grudnia	8 290 225	10 814 828

21. Inwestycje kapitałowe wyceniane metodą praw własności

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Akcje i udziały w jednostkach zależnych	56 895	56 469
z tego:		
notowane na giełdzie	-	-
nienotowane na giełdzie	56 895	56 469

Zmiana stanu inwestycji kapitałowych wycenianych metodą praw własności przedstawia się następująco:

w tys. zł	2009	2008
Stan na dzień 1 stycznia	56 469	58 388
Zwiększenia (z tytułu):		
aktualizacji wyceny	702	438
Zmniejszenia (z tytułu):		
aktualizacji wyceny	(276)	(2 357)
Stan na dzień 31 grudnia	56 895	56 469

22. Pozostałe inwestycje kapitałowe

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Akcje i udziały w innych jednostkach	52 194	42 905
Utrata wartości	(28 054)	(31 810)
	24 140	11 095
z tego:		
notowane na giełdzie	3 803	4 986
nienotowane na giełdzie	20 337	6 109

Zmiana stanu pozostałych inwestycji kapitałowych przedstawia się następująco:

w tys. zł	2009	2008
Stan na dzień 1 stycznia	11 095	21 909
Zwiększenia (z tytułu):		
nabycia	-	3 803
aktualizacji wyceny	-	1 183
przejęcia za wierzytelności*	14 259	-
Zmniejszenia (z tytułu):		
sprzedaży	(1 214)	(1 299)
aktualizacji wyceny	-	(1)
inne	-	(14 500)
Stan na dzień 31 grudnia	24 140	11 095

* W dniu 23 września 2009 roku, w wyniku uprawnienia się postanowienia sądu o zatwierdzeniu układu w postępowaniu naprawczym Polskiego Koncernu Mięsnego DUDA S.A. (DUDA) z wierzycielami, nastąpiła konwersja wierzytelności przysługującej Bankowi Handlowemu w Warszawie S.A. wobec DUDA z tytułu zawartych umów transakcji terminowych/pochodnych na 20 369 538 akcji DUDA stanowiących około 9% udział w kapitale zakładowym DUDA i 9% w głosach na Walnym Zgromadzeniu.

Informacje finansowe dotyczące jednostek podporządkowanych 31.12.2009

Jednostki podporządkowane konsolidowane metodą pełną (w tys. zł)

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale w %	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał	Przychody	Zysk/Strata
HANDLOWY-LEASING Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność leasingowa	Jednostka zależna	97,47	1 166 127	1 007 460	158 667	168 362	(15 250)
HANDLOWY INVESTMENTS S.A. ¹⁾	Luksemburg	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	100,00	29 230	239	28 991	1 755	1 588
DOM MAKLERSKI BANKU HANDLOWEGO S.A.	Warszawa	Działalność maklerska	Jednostka zależna	100,00	653 114	562 338	90 776	106 884	8 325
PPH SPOMASZ Sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	Nie prowadzi działalności	Jednostka zależna	100,00	Jednostka postawiona w stan likwidacji				

Pozostałe jednostki (w tys. zł)

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale w %	Wartość bilansowa udziałów/ akcji	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał	Przychody	Zysk/Strata
BANK ROZWOJU CUKROWNICTWA* S.A. w likwidacji	Poznań	Bankowość	Jednostka zależna	100,00	40 738	Jednostka postawiona w stan likwidacji				
HANDLOWY INVESTMENTS II S.a.r.l.	Luksemburg	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	80,97	7 135	7 138	211	6 927	290	104
HANDLOWY INWESTYCJE Sp. z o.o. ²⁾	Warszawa	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	100,00	9 022	16 824	4 735	12 089	512	371

* W dniu 2 marca 2009 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Banku Rozwoju Cukrownictwa S.A. z siedzibą w Poznaniu („BRC”) podjęło uchwałę o rozwiązaniu Spółki i postawieniu jej w stan dobrowolnej likwidacji. Po zatwierdzeniu programu dobrowolnej likwidacji Spółki przez Komisję Nadzoru Finansowego rozpoczęty został proces likwidacji BRC.

Przedstawione dane finansowe jednostek dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania pochodzą z niezbadanych sprawozdań finansowych jednostek.

Objaśnienie zależności pośrednich:

1) Pośrednie powiązania poprzez Handlowy Investments S.A.

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale w %	Wartość bilansowa udziałów/ akcji	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał	Przychody	Zysk/Strata
HANDLOWY INVESTMENTS II S.a.r.l.	Luksemburg	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	19,03	1 677	7 138	211	6 927	290	104

2) Pośrednie powiązania poprzez Handlowy Inwestycje Sp. z o.o.

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale w %	Wartość bilansowa udziałów/ akcji	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał	Przychody	Zysk/Strata
HANDLOWY-LEASING Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność leasingowa	Jednostka zależna	2,53	3 125	1 166 127	1 007 460	158 667	168 362	(15 250)

Przedstawione dane finansowe jednostek dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania pochodzą z niezbadanych sprawozdań finansowych jednostek.

Informacje finansowe dotyczące jednostek podporządkowanych 31.12.2008

Jednostki podporządkowane konsolidowane metodą pełną (w tys. zł)

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale w %	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał	Przychody	Zysk/Strata
HANDLOWY-LEASING Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność leasingowa	Jednostka zależna	97,47	1 554 887	1 378 846	176 041	170 222	2 125
HANDLOWY INVESTMENTS S.A. ¹⁾	Luksemburg	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	100,00	28 625	436	28 189	901	(6 007)
DOM MAKLERSKI BANKU HANDLOWEGO S.A.	Warszawa	Działalność maklerska	Jednostka zależna	100,00	458 327	366 181	92 145	78 184	9 705
PPH SPOMASZ Sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	Nie prowadzi działalności	Jednostka zależna	100,00	Jednostka postawiona w stan likwidacji				

Pozostałe jednostki (w tys. zł)

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale w %	Wartość bilansowa udziałów/akcji	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał	Przychody	Zysk/Strata
BANK ROZWOJU CUKROWNICTWA* S.A.	Poznań	Bankowość	Jednostka zależna	100,00	40 046	40 430	520	39 909	2 012	795
HANDLOWY INVESTMENTS II S.a.r.l.	Luksemburg	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	80,97	7 124	7 125	194	6 930	176	(1 587)
HANDLOWY INWESTYCJE Sp. z o.o. ²⁾	Warszawa	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	100,00	9 298	16 731	5 014	11 718	1 962	882

Przedstawione dane finansowe jednostek dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania pochodzą ze zbadanych sprawozdań finansowych jednostek, z wyjątkiem Handlowy Investments S.A., Handlowy Investments II S.a.r.l. i PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji.

Objaśnienie zależności pośrednich:

1) Pośrednie powiązania poprzez Handlowy Investments S.A.

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale w %	Wartość bilansowa udziałów/akcji	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał	Przychody	Zysk/Strata
HANDLOWY INVESTMENTS II S.a.r.l.	Luksemburg	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	19,03	1 663	7 125	194	6 930	176	(1 587)

2) Pośrednie powiązania poprzez Handlowy Inwestycje Sp. z o.o.

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale w %	Wartość bilansowa udziałów/akcji	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał	Przychody	Zysk/Strata
HANDLOWY-LEASING Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność leasingowa	Jednostka zależna	2,53	3 125	1 554 887	1 378 846	176 041	170 222	2 125

Przedstawione dane finansowe jednostek dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania pochodzą ze zbadanych sprawozdań finansowych jednostek, z wyjątkiem Handlowy Investments S.A., Handlowy Investments II S.a.r.l. i PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji.

23. Kredyty, pożyczki i inne należności

Kredyty, pożyczki i inne należności (wg struktury rodzajowej)

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Kredyty, pożyczki i inne należności od sektora finansowego		
rachunki bieżące w bankach	20 036	76 553
kredyty, lokaty i pożyczki, w tym:	3 769 573	2 721 417
lokaty w bankach	3 380 479	1 917 991
skupione wierzytelności	14 774	15 152
zrealizowane gwarancje i poręczenia	-	249
należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	992 911	877 484
inne należności	27 588	82 294
	4 824 882	3 773 149
odpisy z tytułu utraty wartości	(22 320)	(77 627)
	4 802 562	3 695 522
Kredyty, pożyczki i inne należności od sektora niefinansowego		
kredyty i pożyczki	11 882 677	13 538 021
skupione wierzytelności	359 982	241 156
zrealizowane gwarancje i poręczenia	18 733	41 502
inne należności	1 152 736	1 452 464
	13 414 128	15 273 143
odpisy z tytułu utraty wartości	(1 439 435)	(1 387 166)
	11 974 693	13 885 977
Kredyty, pożyczki i inne należności	16 777 255	17 581 499

Należności z tytułu leasingu finansowego

Grupa prowadzi działalność leasingową poprzez spółkę zależną Handlowy-Leasing Sp. z o.o. Grupa zawiera jako leasingodawca transakcje leasingu finansowego, których głównym przedmiotem są środki transportu, maszyny i urządzenia techniczne.

Pozycja aktywów „Kredyty, pożyczki i inne należności od sektora niefinansowego” zawiera następujące pozycje dotyczące należności z tytułu leasingu finansowego:

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Należności (brutto) z tytułu leasingu finansowego	1 253 065	1 595 415
Niezrealizowane przychody finansowe	(102 501)	(150 257)
Należności (netto) z tytułu leasingu finansowego	1 150 564	1 445 158

Na dzień 31 grudnia 2009 roku odpisy z tytułu utraty wartości na nieściągalne należności z tytułu umów leasingu finansowego wynosiły 73 600 tys. zł (31 grudnia 2008 roku: 45 759 tys. zł).

Przychody z tytułu umów leasingu finansowego prezentowane są w pozycji przychodów z tytułu odsetek.

24. Utrata wartości kredytów, pożyczek i innych należności

Zmiana stanu utraty wartości kredytów, pożyczek i innych należności przedstawia się następująco:

w tys. zł	2009	2008
Stan na dzień 1 stycznia	1 464 793	1 431 458
Z czego dotyczy:		
Należności od banków	4 041	1 886
Należności od pozostałych klientów sektora finansowego i niefinansowego	1 460 752	1 429 572
Zmiany stanu odpisów z tytułu utraty wartości:	(3 038)	33 335
Utworzenie odpisów na kredyty, pożyczki i inne należności	761 272	387 429
Utworzenie odpisów na należności z tytułu zapadłych transakcji instrumentami pochodnymi	104 163	2 197
Spisane należności w ciężar odpisów	(103 287)	(107 771)
Rozwiązanie odpisów na kredyty, pożyczki i inne należności	(368 091)	(248 644)
Sprzedaż wierzytelności	(425 596)	-
Przeniesienie z innej grupy aktywów	32 280	-
Inne	(3 779)	123
Stan na dzień 31 grudnia	1 461 755	1 464 793
Z czego dotyczy:		
Należności od banków	766	4 041
Należności od pozostałych klientów sektora finansowego i niefinansowego	1 460 989	1 460 752

Na bilans zamknięcia utraty wartości rozpoznanej na należności od klientów składały się następujące kategorie:

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Utrata wartości oceniana portfelowo	547 973	389 528
Utrata wartości oceniana indywidualnie	771 034	1 002 776
Odpis na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR)	142 748	72 489

25. Rzeczowe aktywa trwałe

Nieruchomości i wyposażenie

w tys. zł	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Inne środki trwałe	W budowie	Razem
Wartość brutto						
Stan na dzień 1 stycznia 2008	742 713	927	68 784	597 529	6 399	1 416 352
Zwiększenia:						
Zakupy	1 383	93	20 511	13 526	38 978	74 491
Inne zwiększenia	-	-	-	3 666	-	3 666
Zmniejszenia:						
Zbycia	(105)	-	(20 493)	(10 697)	-	(31 295)
Likwidacje	(588)	(39)	-	(48 203)	-	(48 830)
Zaklasyfikowanie do nieruchomości stanowiących inwestycje/aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	(36 677)	-	-	(354)	-	(37 031)
Inne zmniejszenia	-	-	(97)	(3 758)	(1 602)	(5 457)
Reklasyfikacje	15 042	-	3 147	8 630	(30 244)	(3 425)
Stan na dzień 31 grudnia 2008	721 768	981	71 852	560 339	13 531	1 368 471
Stan na dzień 1 stycznia 2009	721 768	981	71 852	560 339	13 531	1 368 471
Zwiększenia:						
Zakupy	393	-	6 136	10 912	14 377	31 818
Reklasyfikacje	17 300	-	-	5 433	(22 733)	-
Inne zwiększenia	-	-	-	411	-	411
Zmniejszenia:						
Zbycia	(5 989)	-	(18 925)	(1 831)	-	(26 745)
Likwidacje	(9 120)	-	(99)	(31 548)	-	(40 767)
Zaklasyfikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	(17 267)	-	-	(514)	-	(17 781)

Inne zmniejszenia	(2 416)	(78)	(249)	(5 961)	(3 778)	(12 482)
Stan na dzień 31 grudnia 2009	704 669	903	58 715	537 241	1 397	1 302 925
Amortyzacja (Umorzenie)						
Stan na dzień 1 stycznia 2008	274 574	780	28 832	524 397	-	828 583
<i>Zwiększenia:</i>						
Koszty umorzenia za okres	29 345	188	10 663	38 381	-	78 577
Inne zwiększenia	-	-	-	1 122	-	1 122
<i>Zmniejszenia:</i>						
Zbycia	(58)	-	(16 443)	(10 526)	-	(27 027)
Likwidacje	(107)	(39)	-	(48 162)	-	(48 308)
Zaklasyfikowanie do nieruchomości stanowiących inwestycje/aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	(12 913)	-	-	(251)	-	(13 164)
Inne zmniejszenia	-	-	(1 198)	(3 753)	-	(4 951)
Stan na dzień 31 grudnia 2008	290 841	929	21 854	501 208	-	814 832
Stan na dzień 1 stycznia 2009	290 841	929	21 854	501 208	-	814 832
<i>Zwiększenia:</i>						
Koszty umorzenia za okres	27 311	23	8 659	27 892	-	63 885
Inne zwiększenia	-	-	-	266	-	266
<i>Zmniejszenia:</i>						
Zbycia	(2 210)	(3)	(13 664)	(1 739)	-	(17 616)
Likwidacje	(8 084)	-	-	(31 009)	-	(39 093)
Zaklasyfikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	(5 271)	-	-	(454)	-	(5 725)
Inne zmniejszenia	-	(48)	(120)	(340)	-	(508)
Stan na dzień 31 grudnia 2009	302 587	901	16 729	495 824	-	816 041
Wartość bilansowa						
Na dzień 1 stycznia 2008	468 139	147	39 952	73 132	6 399	587 769
Na dzień 31 grudnia 2008	430 927	52	49 998	59 131	13 531	553 639
Na dzień 1 stycznia 2009	430 927	52	49 998	59 131	13 531	553 639
Na dzień 31 grudnia 2009	402 082	2	41 986	41 417	1 397	486 884

Nieruchomości stanowiące inwestycje

	w tys. zł	2009	2008
Stan na dzień 1 stycznia		18 308	25 028
<i>Zwiększenia:</i>			
Przekwalifikowanie z nieruchomości bankowych		-	164
<i>Zmniejszenia:</i>			
Zbycia		-	(6 884)
Stan na dzień 31 grudnia		18 308	18 308

26. Wartości niematerialne

w tys. zł	Wartość firmy	Koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	Oprogramowanie komputerowe	Inne wartości niematerialne	Zaliczki na wartości niematerialne	Razem
Wartość brutto						
Stan na dzień 1 stycznia 2008	1 245 976	1 651	240 805	19 088	5 058	1 512 578
<i>Zwiększenia:</i>						
Zakupy	-	931	10 318	69	7 129	18 447
Reklasyfikacje	-	-	8 174	-	(8 838)	(664)
<i>Zmniejszenia:</i>						
Inne zmniejszenia	-	-	(7 283)	-	-	(7 283)
Stan na dzień 31 grudnia 2008	1 245 976	2 582	252 014	19 157	3 349	1 523 078
Stan na dzień 1 stycznia 2009	1 245 976	2 582	252 014	19 157	3 349	1 523 078
<i>Zwiększenia:</i>						
Zakupy	-	519	5 763	1	9 219	15 502
<i>Zmniejszenia:</i>						
Reklasyfikacje	-	-	6 474	-	(6 505)	(31)
Inne zmniejszenia	-	-	(1 275)	-	-	(1 275)
Stan na dzień 31 grudnia 2009	1 245 976	3 101	262 976	19 158	6 082	1 537 293
Amortyzacja (Umorzenie)						
Stan na dzień 1 stycznia 2008	-	1 639	211 867	14 994	-	228 500
<i>Zwiększenia:</i>						
Koszty umorzenia za okres	-	23	16 807	1 709	-	18 539
<i>Zmniejszenia:</i>						
Inne zmniejszenia	-	-	(7 287)	-	-	(7 287)
Stan na dzień 31 grudnia 2008	-	1 662	221 387	16 703	-	239 752
Stan na dzień 1 stycznia 2009	-	1 662	221 387	16 703	-	239 752
<i>Zwiększenia:</i>						
Koszty umorzenia za okres	-	198	13 061	1 705	-	14 964
Inne zwiększenia	-	-	4	-	-	4
<i>Zmniejszenia:</i>						
Inne zmniejszenia	-	-	(1)	-	-	(1)
Stan na dzień 31 grudnia 2009	-	1 860	234 451	18 408	-	254 719
Wartość bilansowa						
Na dzień 1 stycznia 2008	1 245 976	12	28 938	4 094	5 058	1 284 078
Na dzień 31 grudnia 2008	1 245 976	920	30 627	2 454	3 349	1 283 326
Na dzień 1 stycznia 2009	1 245 976	920	30 627	2 454	3 349	1 283 326
Na dzień 31 grudnia 2009	1 245 976	1 241	28 525	750	6 082	1 282 574

Na dzień 31 grudnia 2009 roku wartość firmy obejmuje kwotę 1 243 645 tys. zł powstałą w wyniku połączenia Banku Handlowego w Warszawie S.A. z Citibank (Poland) S.A., które nastąpiło z dniem 28 lutego 2001 roku, oraz kwotę 2 331 tys. zł powstałą w wyniku nabycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa bankowego ABN Amro Bank (Polska) S.A., które nastąpiło z dniem 1 marca 2005 roku.

27. Test utraty wartości dla wartości firmy

Dla potrzeb przeprowadzenia testów na utratę wartości, wartość firmy została przyporządkowana do dwóch ośrodków wypracowujących środki pieniężne: sektora Bankowości Korporacyjnej oraz sektora Bankowości Detalicznej. W obu przypadkach przyporządkowana wartość firmy jest znacząca w porównaniu z łączną wartością bilansową wartości firmy.

Poniższa tabela prezentuje przyporządkowanie wartości firmy do ośrodków wypracowujących środki pieniężne.

Wartość bilansowa wartości firmy przypisanej do ośrodka

w tys. zł	
Sektor Bankowości Korporacyjnej	851 944
Sektor Bankowości Detalicznej	394 032
	1 245 976

Podstawą wyceny wartości odzyskiwalnej ośrodków jest ich wartość użytkowa oszacowana w oparciu o plan finansowy. Plan opiera się na racjonalnych i mających poparcie faktograficzne założeniach, odzwierciedlających ocenę kierownictwa Banku odnośnie do przyszłych warunków gospodarczych oraz oczekiwanych wyników działalności Banku. Plan podlega okresowej aktualizacji.

W wycenie wykorzystano stopę dyskontową odpowiadającą wymaganej stopie zwrotu, oszacowanej na bazie modelu wyceny aktywów kapitałowych (CAPM) przy zastosowaniu wartości wskaźnika beta dla sektora bankowego, premii za ryzyko oraz krzywych rentowności obligacji skarbowych. Tak wyliczona stopa dyskontowa na koniec 2009 roku wyniosła 11,3% (w 2008 roku: 12,4%).

Ekstrapolacja przepływów pieniężnych wykraczających poza okres objęty planem finansowym została oparta na stopach wzrostu odzwierciedlających długoterminowy cel inflacyjny NBP, który na dzień 31 grudnia 2009 roku wynosi 2,5 p.p.

Zastosowane stopy wzrostu nie przewyższają długoterminowych średnich stóp wzrostu właściwych dla sektorów Bankowości Korporacyjnej oraz Detalicznej w Polsce.

Zarząd Banku uważa, iż uzasadnione i prawdopodobne zmiany kluczowych założeń przyjętych do wyceny wartości odzyskiwalnej wyodrębnionych ośrodków wypracowujących środki pieniężne nie spowodują, iż wartości bilansowe tych ośrodków przewyższą ich wartości odzyskiwalne.

28. Aktywa i zobowiązania z tytułu podatku dochodowego

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Aktywa z tytułu podatku dochodowego*		
Bieżące	97 657	7 862
Odroczone	378 715	328 428
	476 372	336 290
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego*		
Bieżące	-	77

* Rezerwa i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazywane są w bilansie łącznie.

Dodatnie i ujemne różnice przejściowe przyjęte do wyliczenia aktywa i rezerwy z tytułu podatku dochodowego

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane są z następującymi pozycjami:

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Odsetki naliczone i inne koszty	10 384	10 619
Rezerwy na kredyty	178 322	105 945
Niezrealizowana premia	15 993	19 258
Niezrealizowane koszty wyceny instrumentów finansowych	445 998	648 872
Ujemna wycena papierów wartościowych	25 541	2 524
Przychody pobrane z góry	21 487	24 148
Wycena udziałów	4 186	5 436
Prowizje	7 475	5 878
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	17 184	33 721
Koszty dotyczące niesymetrycznych transakcji	69 399	69 399
Koszty świadczeń pracowniczych i inne koszty do zapłacenia	48 530	48 657
Pozostałe	40 338	58 080
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	884 837	1 032 537

Rezerwa z tytułu podatku odroczonego związana jest z następującymi pozycjami:

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Odsetki naliczone (przychód)	36 910	64 643
Niezrealizowana premia od opcji	490	212
Niezrealizowane przychody z tytułu wyceny instrumentów finansowych	373 646	569 540
Niezrealizowane dyskonto od papierów wartościowych	11 428	2 940
Przychody do otrzymania	7 724	9 046
Dodatnia wycena papierów wartościowych	29 339	6 005
Ulga inwestycyjna	18 646	19 835
Wycena udziałów	633	571
Różnica pomiędzy bilansową a podatkową wartością portfela leasingowego	22 273	22 866
Pozostałe	5 033	8 451
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	506 122	704 109

Zmiany różnic przejściowych w ciągu okresu

w tys. zł	Saldo na 1 stycznia 2009	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2009
Odsetki naliczone i inne koszty	10 619	(235)	-	10 384
Rezerwy na kredyty	105 945	72 377	-	178 322
Niezrealizowana premia	19 258	(3 265)	-	15 993
Niezrealizowane koszty wyceny instrumentów finansowych	648 872	(202 874)	-	445 998
Ujemna wycena papierów wartościowych	2 524	23 017	-	25 541
Przychody pobrane z góry	24 148	(2 661)	-	21 487
Wycena udziałów	5 436	(1 250)	-	4 186
Prowizje	5 878	1 597	-	7 475
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	33 721	-	(16 537)	17 184
Koszty dotyczące niesymetrycznych transakcji	69 399	-	-	69 399
Koszty świadczeń pracowniczych i inne koszty do zapłacenia	48 657	(127)	-	48 530
Pozostałe	58 080	(17 742)	-	40 338
	1 032 537	(131 163)	(16 537)	884 837

w tys. zł	Saldo na 1 stycznia 2009	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Saldo na 31 grudnia 2009
Odsetki naliczone (przychód)	64 643	(27 733)	36 910
Niezrealizowana premia od opcji	212	278	490
Niezrealizowane przychody z tytułu wyceny instrumentów finansowych	569 540	(195 894)	373 646
Niezrealizowane dyskonto od papierów wartościowych	2 940	8 488	11 428
Przychody do otrzymania	9 046	(1 322)	7 724
Dodatnia wycena papierów wartościowych	6 005	23 334	29 339
Ułga inwestycyjna	19 835	(1 189)	18 646
Wycena udziałów	571	62	633
Różnica pomiędzy bilansową a podatkową wartością portfela leasingowego	22 866	(593)	22 273
Pozostałe	8 451	(3 418)	5 033
	704 109	(197 987)	506 122

w tys. zł	Saldo na 1 stycznia 2008	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2008
Odsetki naliczone i inne koszty	15 341	(4 722)	-	10 619
Rezerwy na kredyty	92 755	13 190	-	105 945
Niezrealizowana premia	12 389	6 869	-	19 258
Niezrealizowane koszty wyceny instrumentów finansowych	533 044	115 828	-	648 872
Ujemna wycena papierów wartościowych	4 215	(1 691)	-	2 524
Przychody pobrane z góry	29 723	(5 575)	-	24 148
Wycena udziałów	5 986	(550)	-	5 436
Prowizje	5 333	545	-	5 878
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	42 797	-	(9 076)	33 721
Koszty dotyczące niesymetrycznych transakcji	156 767	(87 368)	-	69 399
Koszty świadczeń pracowniczych i inne koszty do zapłacenia	61 838	(13 181)	-	48 657
Różnica pomiędzy bilansową a podatkową wartością portfela leasingowego	10 777	(10 777)	-	-
Pozostałe	19 988	38 092	-	58 080
	990 953	50 660	(9 076)	1 032 537

w tys. zł	Saldo na 1 stycznia 2008	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Saldo na 31 grudnia 2008
Odsetki naliczone (przychód)	71 652	(7 009)	64 643
Niezrealizowana premia od opcji	475	(263)	212
Niezrealizowane przychody z tytułu wyceny instrumentów finansowych	482 766	86 774	569 540
Niezrealizowane dyskonto od papierów wartościowych	319	2 621	2 940
Przychody do otrzymania	20 422	(11 376)	9 046
Dodatnia wycena papierów wartościowych	3 719	2 286	6 005
Ulga inwestycyjna	21 706	(1 871)	19 835
Wycena udziałów	1 215	(644)	571
Różnica pomiędzy bilansową a podatkową wartością portfela leasingowego	-	22 866	22 866
Pozostałe	14 981	(6 530)	8 451
	617 255	86 854	704 109

29. Inne aktywa

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Rozrachunki międzybankowe	600	970
Rozliczenia z tytułu działalności maklerskiej	479 836	221 861
Przychody do otrzymania	64 452	50 879
Pożyczki dla pracowników z Funduszu Świadczeń Socjalnych	24 970	25 041
Dłużnicy różni	107 347	129 975
Rozliczenia międzyokresowe	13 151	14 405
Pozostałe aktywa	28	28
	690 384	443 159

30. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Na dzień 31 grudnia 2009 roku aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży obejmują nieruchomości własne Grupy o łącznej wartości 19 546 tys. zł (31 grudnia 2008 roku: 35 267 tys. zł), które spełniając kryteria określone w MSSF 5, zostały przekwalifikowane do tej grupy aktywów z rzeczowego majątku trwałego. Dwie z nich zostały zbyte w pierwszym kwartale 2010 roku, zaś zbycie pozostałych planowane jest odpowiednio do końca drugiego i czwartego kwartału 2010 roku.

Zmiana stanu aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży przedstawia się następująco:

w tys. zł	2009	2008
Stan na dzień 1 stycznia	35 267	12 645
<i>Zwiększenia:</i>		
Przekwalifikowanie z nieruchomości bankowych	12 057	23 703
<i>Zmniejszenia:</i>		
Aktualizacja wyceny	(12 945)	(1 081)
Zbycie	(14 833)	-
Stan na dzień 31 grudnia	19 546	35 267

31. Zobowiązania wobec Banku Centralnego

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	973 057	-
Odsetki naliczone	7 389	-
	980 446	-

32. Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu (wg struktury rodzajowej)

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Depozyty sektora finansowego		
Środki na rachunkach bieżących, w tym:	2 240 998	2 089 692
<i>środki na rachunkach bieżących banków</i>	1 474 356	1 212 394
Depozyty, w tym:	2 490 436	5 828 349
<i>depozyty terminowe banków</i>	157 871	2 122 493
Odsetki naliczone	3 826	4 219
	4 735 260	7 922 260

Depozyty sektora niefinansowego		
Środki na rachunkach bieżących, w tym:	10 611 554	7 476 940
<i>klientów korporacyjnych</i>	3 523 963	3 336 662
<i>klientów indywidualnych</i>	4 545 352	3 181 256
<i>jednostek budżetowych</i>	1 957 517	611 357
Depozyty, w tym:	9 939 696	12 431 216
<i>klientów korporacyjnych</i>	7 052 771	8 457 649
<i>klientów indywidualnych</i>	1 790 952	2 291 343
<i>jednostek budżetowych</i>	690 391	1 171 453
Odsetki naliczone	20 708	26 916
	20 571 958	19 935 072

Depozyty	25 307 218	27 857 332
-----------------	-------------------	-------------------

Pozostałe zobowiązania		
Kredyty i pożyczki otrzymane	828 585	1 253 420
Inne zobowiązania, w tym:	221 452	229 928
<i>zabezpieczenia pieniężne</i>	150 976	156 858
Odsetki naliczone	2 582	4 818
	1 052 619	1 488 166
	26 359 837	29 345 498

33. Rezerwy

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Na sprawy sporne	11 963	5 439
Na restrukturyzację	-	10 619
Na zobowiązania pozabilansowe	37 427	8 520
	49 390	24 578

Zmiana stanu rezerw przedstawia się następująco:

w tys. zł	2009	2008
Stan na dzień 1 stycznia	24 578	37 548
Z czego dotyczy:		
Rezerw na sprawy sporne	5 439	23 974
Rezerw na restrukturyzację	10 619	-
Rezerw na zobowiązania pozabilansowe	8 520	13 574
Zwiększenia:		
Utworzenie odpisów na rezerwy w okresie, z tego:	95 823	71 698
na sprawy sporne	12 568	5 124
na restrukturyzację	-	30 000
na zobowiązania pozabilansowe	83 255	36 574
Zmniejszenia:		
Wykorzystanie rezerw, z tego:	(10 619)	(15 305)
na restrukturyzację	(10 619)	(15 305)
Rozwiązanie rezerw w okresie, z tego:	(60 392)	(69 363)
na sprawy sporne	(6 044)	(23 659)
na restrukturyzację	-	(4 076)
na zobowiązania pozabilansowe	(54 348)	(41 628)
Stan na dzień 31 grudnia	49 390	24 578

34. Inne zobowiązania

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Fundusz Świadczeń Socjalnych	62 307	63 566
Rozrachunki międzybankowe	26 047	57 367
Rozrachunki międzyoddziałowe	735	1 003
Rozliczenia z tytułu działalności maklerskiej	494 061	224 377
Rozliczenia z Urzędem Skarbowym i ZUS	11 214	7 722
Wierzyciele różni	52 258	98 872
Rozliczenia międzyokresowe kosztów:	247 970	251 293
koszty do zapłacenia z tytułu zobowiązań wobec pracowników	67 064	87 643
rezerwa na odprawy emerytalne i nagrody za wieloletnią pracę	44 230	44 300
koszty usług IT i wsparcia operacji bankowych	40 726	30 572
koszty usług doradczych i wsparcia biznesu	23 292	39 398
inne koszty do zapłacenia	72 658	49 380
Przychody przyszłych okresów	40 916	43 393
	935 508	747 593

35. Aktywa i zobowiązania finansowe według terminów zapadalności/wymagalności

Na dzień 31 grudnia 2009 roku

w tys. zł	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu							
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	19	2 275 793	10 743	1 344 611	73 092	791 478	55 869
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży							
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	20	8 290 225	-	-	1 542 926	3 941 319	2 805 980
Kredyty, pożyczki i inne należności (brutto)							
Kredyty, pożyczki i inne należności od sektora finansowego, z tego:	23	4 824 882	3 757 398	61 481	991 751	-	14 252
<i>od banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych</i>	23	3 481 974	3 414 497	61 481	5 996	-	-
<i>od pozostałych instytucji finansowych</i>	23	1 342 908	342 901	-	985 755	-	14 252
Kredyty, pożyczki i inne należności od sektora niefinansowego	23	13 414 128	6 963 244	773 332	1 378 974	3 854 361	444 217
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu							
Sektora finansowego, z tego:	32	5 567 570	4 627 120	69 947	766 169	6 617	97 717
<i>banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych</i>	32	2 473 851	1 616 745	3 616	753 723	2 050	97 717
<i>pozostałych instytucji finansowych</i>	32	3 093 719	3 010 375	66 331	12 446	4 567	-
Sektora niefinansowego	32	20 792 267	19 077 658	1 193 358	493 477	27 709	65

Na dzień 31 grudnia 2008 roku

w tys. zł	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu							
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	19	1 248 263	501 071	15 318	343 729	314 089	74 056
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży							
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	20	10 814 828	2 460 631	395 668	926 086	3 653 999	3 378 444
Kredyty, pożyczki i inne należności (brutto)							
Kredyty, pożyczki i inne należności od sektora finansowego, z tego:	23	3 773 149	1 699 355	737 457	1 064 011	257 517	14 809
<i>od banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych</i>	23	3 043 803	1 323 990	712 457	994 839	12 517	-
<i>od pozostałych instytucji finansowych</i>	23	729 346	375 365	25 000	69 172	245 000	14 809
Kredyty, pożyczki i inne należności od sektora niefinansowego	23	15 273 143	8 112 006	844 619	1 558 933	4 242 433	515 152
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu							
Sektora finansowego, z tego:	32	9 184 286	7 841 527	45 665	869 122	338 273	89 699
<i>banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych</i>	32	4 594 298	3 294 964	13 223	862 901	333 530	89 680
<i>pozostałych instytucji finansowych</i>	32	4 589 988	4 546 563	32 442	6 221	4 743	19
Sektora niefinansowego	32	20 161 212	18 474 372	1 321 039	338 368	27 345	88

36. Kapitały

Kapitał zakładowy

Seria/emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy
A	na okaziciela	akcje zwykłe	-	65 000 000	260 000	w całości opłacony	27.03.97 r.	01.01.97 r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	1120 000	4 480	w całości opłacony	27.10.98 r.	01.01.97 r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	1 557 500	6 230	w całości opłacony	25.06.99 r.	01.01.97 r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	2 240 000	8 960	w całości opłacony	16.11.99 r.	01.01.97 r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	17 648 500	70 594	w całości opłacony	24.05.02 r.	01.01.97 r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	5 434 000	21 736	w całości opłacony	16.06.03 r.	01.01.97 r.
C	na okaziciela	akcje zwykłe	-	37 659 600	150 638	przeniesienie majątku CPISA na Bank	28.02.01 r.	01.01.00 r.
				130 659 600	522 638			

Wartość nominalna jednej akcji = 4,00 zł

Na dzień 31 grudnia 2009 roku kapitał zakładowy Banku wynosił 522 638 400 zł i podzielony był na 130 659 600 akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 4 zł każda i w okresie od 31 grudnia 2008 roku nie uległ zmianie.

Bank nie emitował akcji uprzywilejowanych.

Lista akcjonariuszy

Poniższa tabela przedstawia akcjonariuszy posiadających na dzień 31 grudnia 2009 roku co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu lub co najmniej 5% kapitału zakładowego Banku:

	Wartość akcji (w tys. zł)	Liczba akcji	Akcje %	Liczba głosów na WZ	Głosy w WZ %
Citibank Overseas Investment Corporation, USA	391 979	97 994 700	75,0	97 994 700	75,0
Pozostali akcjonariusze	130 659	32 664 900	25,0	32 664 900	25,0
	522 638	130 659 600	100,0	130 659 600	100,0

W ciągu 2008 roku struktura własności znacznych pakietów akcji Banku nie uległa zmianie.

W ciągu 2009 roku struktura własności znacznych pakietów akcji Banku podlegała następującym zmianom:

- zgodnie ze złożonym w dniu 20 lutego 2009 roku zawiadomieniem przez Pioneer Pekao Investment Management S.A. („PPIM”) łączne zaangażowania klientów PPIM wzrosło do poziomu 5,01% całkowitej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku,
- zgodnie ze złożonym w dniu 17 kwietnia 2009 roku zawiadomieniem przez PPIM łączne zaangażowania klientów PPIM spadło poniżej 5% całkowitej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku, do poziomu 4,55%.

Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy przeznaczony jest na pokrycie strat bilansowych lub na inne cele, w tym na wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy. O wykorzystaniu kapitału zapasowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie Banku, jednakże część kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego może być wykorzystana jedynie na pokrycie straty wykazanej w sprawozdaniu finansowym.

Kwota kapitału zapasowego obejmuje kwotę 2 485 534 tys. zł stanowiącą nadwyżkę wartości godziwej wyemitowanych akcji ponad ich wartość nominalną w związku z połączeniem Banku z Citibank (Poland) S.A., które nastąpiło z dniem 28 lutego 2001 roku.

Kapitał z aktualizacji wyceny

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Różnice z wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	(81 026)	(144 110)

Kapitał z aktualizacji wyceny nie podlega dystrybucji. Na dzień wyłączenia z bilansu całości lub części składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, skumulowane zyski lub straty ujęte uprzednio w kapitale z aktualizacji wyceny ujmują się w rachunku zysków i strat.

Pozostałe kapitały rezerwowe

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Kapitał rezerwowy	1750 757	1233 896
Fundusz ogólnego ryzyka	465 000	390 000
Kapitał z wyceny programu nagród kapitałowych	6 937	-
Kapitał z przewalutowania	3 018	3 796
	2 225 712	1 627 692

Kapitał rezerwowy

Kapitał rezerwowy tworzy się z corocznych odpisów dokonywanych z zysku lub z innych źródeł, niezależnie od kapitału zapasowego.

Kapitał rezerwowy przeznaczony jest na pokrycie strat bilansowych lub na inne cele, w tym na wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy. O wykorzystaniu kapitału rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie Banku.

Fundusz ogólnego ryzyka

Fundusz ogólnego ryzyka tworzony jest z zysku z przeznaczeniem na niezidentyfikowane ryzyka działalności bankowej. O wykorzystaniu funduszu rozstrzyga Walne Zgromadzenie Banku, z zastrzeżeniem obowiązujących przepisów.

Dywidendy

Dywidendy za 2008 rok

Zgodnie z Uchwałą Nr 26a/2009 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku z dnia 18 czerwca 2009 roku dokonano podziału zysku za 2008 rok oraz podjęto postanowienie, że dywidenda za 2008 rok nie będzie wypłacona. Cały zysk za 2008 rok przeznaczony został na zwiększenie funduszy własnych.

Dywidendy zadeklarowane

Do dnia podpisania niniejszego sprawozdania finansowego Zarząd Banku nie podjął jeszcze decyzji odnośnie proponowanego podziału zysku za 2009 rok, w tym propozycji kwoty przeznaczonej na wypłatę dywidendy.

37. Transakcje repo oraz reverse repo

Grupa pozyskuje fundusze poprzez sprzedaż instrumentów finansowych z przyrzeczeniem ich odkupu w przyszłości po tej samej cenie powiększonej o z góry ustaloną kwotę odsetek.

Transakcje repo są używane powszechnie jako narzędzie krótkoterminowego finansowania aktywów odsetkowych, w zależności od poziomu stóp procentowych.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku następujące aktywa były sprzedane w ramach transakcji repo:

w tys. zł	Wartość godziwa aktywów	Wartość bilansowa odpowiadających zobowiązań*	Termin odkupu	Wartość odkupu
Instrumenty przeznaczone do obrotu				
dłużne papiery wartościowe	1 086 167	980 446	>3 do 6 miesięcy	991 997

* Z uwzględnieniem odsetek.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku nie wystąpiły transakcje sprzedaży aktywów w ramach transakcji repo.

W przypadku transakcji z przyrzeczeniem odkupu wszelkie korzyści oraz ryzyka związane z posiadaniem aktywów pozostają po stronie Grupy.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku aktywa sprzedane w ramach transakcji repo nie mogą być przedmiotem dalszego obrotu.

W 2009 roku łączne koszty odsetek z transakcji repo wyniosły 32 585 tys. zł (w 2008 roku: 2 146 tys. zł).

Grupa nabywa także instrumenty finansowe z przyrzeczeniem ich odsprzedaży w przyszłości (transakcje reverse repo). Sprzedawca zobowiązuje się do odsprzedaży tych samych lub podobnych instrumentów w uzgodnionym przyszłym terminie. Transakcje reverse repo służą jako narzędzie pozyskiwania funduszy dla klientów.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku aktywa nabyte z przyrzeczeniem ich odsprzedaży były następujące:

w tys. zł	Wartość bilansowa należności*	Wartość godziwa aktywów będących zabezpieczeniem	Termin odsprzedaży	Wartość odsprzedaży
Kredyty, pożyczki i inne należności:				
od sektora finansowego	980 830	1 086 167	>3 do 6 miesięcy	992 981
od sektora finansowego	12 082	12 060	do 1 miesiąca	12 084

* Z uwzględnieniem odsetek.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku aktywa nabyte z przyrzeczeniem ich odsprzedaży były następujące:

w tys. zł	Wartość bilansowa należności*	Wartość godziwa aktywów będących zabezpieczeniem	Termin odsprzedaży	Wartość odsprzedaży
Kredyty, pożyczki i inne należności:				
od sektora finansowego	877 485	888 931	do 1 miesiąca	877 639

* Z uwzględnieniem odsetek.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku i 31 grudnia 2008 roku Grupa miała możliwość zastawu lub zbycia papierów wartościowych nabytych w ramach transakcji reverse repo.

W 2009 roku łączne przychody z tytułu odsetek z transakcji reverse repo wyniosły 7 328 tys. zł (w 2008 roku: 12 013 tys. zł).

38. Wartość godziwa

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Wartość godziwa to kwota, za jaką składnik aktywów mógłby być wymieniony lub zobowiązanie wykonane, w transakcji zawartej pomiędzy dobrze poinformowanymi i zainteresowanymi stronami, innej niż sprzedaż pod przymusem lub likwidacja i jest najlepiej odzwierciedlona przez cenę rynkową, jeśli jest dostępna.

Poniżej znajduje się podsumowanie wartości bilansowych (w podziale na kategorie) i godziwych dla każdej grupy aktywów i zobowiązań finansowych.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku

w tys. zł	Nota	Przeznaczone do obrotu	Kredyty, pożyczki i inne należności	Dostępne do sprzedaży	Pozostałe aktywa/zobowiązania finansowe	Łączna wartość bilansowa	Wartość godziwa
Aktywa							
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	18	-	-	-	4 113 355	4 113 355	4 113 355
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19	5 397 125	-	-	-	5 397 125	5 397 125
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	20	-	-	8 290 225	-	8 290 225	8 290 225
Inwestycje kapitałowe wyceniane metodą praw własności	21	-	-	56 895	-	56 895	56 895
Pozostałe inwestycje kapitałowe	22	-	-	24 140	-	24 140	24 140
Kredyty, pożyczki i inne należności	23	-	16 777 255	-	-	16 777 255	16 770 830
		5 397 125	16 777 255	8 371 260	4 113 355	34 658 995	34 652 570
Pasywa							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego		-	-	-	980 446	980 446	980 446
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	19	3 108 493	-	-	-	3 108 493	3 108 493
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	32	-	-	-	26 359 837	26 359 837	26 358 390
		3 108 493	-	-	27 340 283	30 448 776	30 447 329

Na dzień 31 grudnia 2008 roku

w tys. zł	Nota	Przeznaczone do obrotu	Kredyty, pożyczki i inne należności	Dostępne do sprzedaży	Pozostałe aktywa/zobowiązania finansowe	Łączna wartość bilansowa	Wartość godziwa
Aktywa							
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	18	-	-	-	3 530 977	3 530 977	3 530 977
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19	7 885 488	-	-	-	7 885 488	7 885 488
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	20	-	-	10 814 828	-	10 814 828	10 814 828
Inwestycje kapitałowe wyceniane metodą praw własności	21	-	-	56 469	-	56 469	56 469
Pozostałe inwestycje kapitałowe	22	-	-	11 095	-	11 095	11 095
Kredyty, pożyczki i inne należności	23	-	17 581 499	-	-	17 581 499	17 556 094
		7 885 488	17 581 499	10 882 392	3 530 977	39 880 356	39 854 951
Pasywa							
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	19	6 806 790	-	-	-	6 806 790	6 806 790
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	32	-	-	-	29 345 498	29 345 498	29 337 568
		6 806 790	-	-	29 345 498	36 152 288	36 144 358

Poniższa tabela przedstawia wartości bilansowe instrumentów wycenianych do wartości godziwej usystematyzowane według zastosowanej techniki określania wartości godziwej:

Na dzień 31 grudnia 2009 roku

w tys. zł	Nota	Kwotowania aktywnego rynku	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku
Aktywa				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19			
- instrumenty pochodne		2 507	2 548 056	543 286
- dłużne papiery wartościowe		2 275 793	-	-
- instrumenty kapitałowe		27 483	-	-
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	20	8 236 979	-	53 246
Pozostałe inwestycje kapitałowe	22	-	18 062	-
Pasywa				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	19			
- krótka sprzedaż papierów wartościowych		10 412	-	-
- instrumenty pochodne		3 749	2 968 905	125 427

Na dzień 31 grudnia 2008 roku

w tys. zł	Nota	Kwotowania aktywnego rynku	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku
Aktywa				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19			
- instrumenty pochodne		5 197	4 906 525	1 696 551
- dłużne papiery wartościowe		1 219 013	-	29 250
- instrumenty kapitałowe		952	-	28 000
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	20	8 409 512	2 383 387	21 929
Pozostałe inwestycje kapitałowe	22	4 986	-	-
Pasywa				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	19			
- instrumenty pochodne		10 139	6 361 332	435 319

Zmiany w okresie aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej określonej z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku przedstawia poniższa tabela:

w tys. zł	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu			Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Razem aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu
	Instrumenty pochodne	Dłużne papiery wartościowe	Instrumenty kapitałowe	Dłużne papiery wartościowe		Instrumenty pochodne
Stan na 1 stycznia 2009 roku	1 696 551	29 250	28 000	21 929	1 775 730	435 319
Suma wzrostów i spadków						
w rachunku zysków i strat	1 132 508	7 429	-	4 372	1 144 309	569 176
w pozostałych całkowitych dochodach	-	-	-	(183)	(183)	-
Nabycia	-	36 551 802	-	362 515	36 914 317	-
Rozliczenia	(1 974 200)	(36 588 481)	(28 000)	(335 387)	(38 926 068)	(879 068)
Przeniesienie do należności	(311 573)	-	-	-	(311 573)	-
Stan na 31 grudnia 2009 roku	543 286	-	-	53 246	596 532	125 427

Suma wzrostów i spadków za okres w rachunku zysków i strat dla aktywów/zobowiązań posiadanych na koniec okresu	252 512	-	-	2 548	255 060	100 639
--	---------	---	---	-------	---------	---------

Wzrosty i spadki w rachunku zysków i strat za okres od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2009 roku ujęte są w wyniku na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji w następujący sposób:

Sumy wzrostów i spadków w rachunku zysków i strat za okres	1 144 309	569 176
Sumy wzrostów i spadków w rachunku zysków i strat za okres dla aktywów/zobowiązań posiadanych na koniec okresu	255 060	100 639

w tys. zł	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu			Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Razem aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu
	Instrumenty pochodne	Dłużne papiery wartościowe	Instrumenty kapitałowe	Dłużne papiery wartościowe		Instrumenty pochodne
Stan na 1 stycznia 2008 roku	-	207 501	-	88 135	295 636	-
Suma wzrostów i spadków						
w rachunku zysków i strat	2 832 708	25 672	13 500	6 676	2 878 556	1 472 462
w pozostałych całkowitych dochodach	-	-	-	1 820	1 820	-
Nabycia	-	44 173 027	14 500	67 000	44 254 527	-
Rozliczenia	(1 622 883)	(44 376 950)	-	(141 702)	(46 141 535)	(1 345 434)
Przeniesienie do należności	(24 938)	-	-	-	(24 938)	-
Zmiana techniki wyceny*	511 664	-	-	-	511 664	308 291
Stan na 31 grudnia 2008 roku	1 696 551	29 250	28 000	21 929	1 775 730	435 319

Suma wzrostów i spadków za okres w rachunku zysków i strat dla aktywów/zobowiązań posiadanych na koniec okresu	1 564 116	377	13 500	656	1 578 649	419 200
--	-----------	-----	--------	-----	-----------	---------

Wzrosty i spadki w rachunku zysków i strat za okres od 1 stycznia 2008 roku do 31 grudnia 2008 roku ujęte są w wyniku na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji w następujący sposób:

Sumy wzrostów i spadków w rachunku zysków i strat za okres	2 878 556	1 472 462
Sumy wzrostów i spadków w rachunku zysków i strat za okres dla aktywów/zobowiązań posiadanych na koniec okresu	1 578 649	419 200

* Transfer części instrumentów pochodnych z kategorii wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku do wycenianych z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku. Zmiana techniki wyceny wynika z uwzględnienia w wycenie ryzyka kredytowego dla klientów niebankowych.

Określenie wartości godziwej

W przypadku krótkoterminowych aktywów i zobowiązań finansowych zakłada się, że wartość bilansowa tych instrumentów jest w przybliżeniu równa ich wartości godziwej. W przypadku instrumentów innych niż krótkoterminowe zastosowano następujące metody i założenia.

Inwestycje kapitałowe

Inwestycje kapitałowe wyceniane metodą praw własności: W przypadku aktywów finansowych stanowiących udziały w podmiotach zależnych nieobjętych konsolidacją jako wartość godziwą zaprezentowano procent aktywów netto podmiotu przypadający na udziały Grupy w danym podmiocie. Zdaniem Zarządu jednostki dominującej jest to najlepsze możliwe do ustalenia przybliżenie wartości godziwej dla tych instrumentów.

Pozostałe inwestycje kapitałowe: W udziałach mniejszościowych notowanych zastosowano wycenę rynkową. W przypadku nienotowanych udziałów mniejszościowych Grupa nie była w stanie oszacować wiarygodnie wartości godziwej, dlatego w pozycji wartość godziwa zaprezentowano cenę nabycia skorygowaną o odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości.

Według założeń strategicznych Grupy zakłada się stopniową redukcję przedstawionych zaangażowań kapitałowych, z wyjątkiem wybranych zaangażowań strategicznych w tzw. spółkach infrastrukturalnych prowadzących działalność na rzecz sektora finansowego. Poszczególne podmioty będą sprzedawane w najbardziej dogodnym momencie wynikającym z uwarunkowań rynkowych.

W 2009 roku spośród inwestycji kapitałowych, których wycena wartości godziwej nie była możliwa, Grupa dokonała zbycia udziałów mniejszościowych w jednostce MTS-CeTO S.A. Wartość bilansowa zbywanych udziałów wynosiła 31 tys. zł, zaś zysk ze sprzedaży wyniósł 1 440 tys. zł.

W 2008 roku spośród tej kategorii inwestycji kapitałowych Grupa dokonała zbycia udziałów mniejszościowych w jednostce Lubelska Fabryka Maszyn Rolniczych S.A. („LFMR”). Wartość bilansowa zbywanych udziałów w LFMR była zerowa, zaś zysk na sprzedaży wyniósł 440 tys. zł.

Kredyty, pożyczki i inne należności

W kolumnie „wartość bilansowa” zaprezentowano wartość kredytów według zamortyzowanego kosztu pomniejszoną o odpisy z tytułu utraty wartości. Wartość godziwa kredytów i pożyczek zostaje wyliczona jako zdyskontowana wartość oczekiwanych przyszłych płatności kapitału i uwzględnia zarówno zmiany rynkowych stóp procentowych, jak i zmian marż dla danego okresu sprawozdawczego. W szczególności zmiany marż dla kredytów wyliczane są w oparciu o faktyczne transakcje. Zakłada się, że spłaty kredytów i pożyczek następować będą w terminach uzgodnionych w umowach. W przypadku kredytów, dla których terminy spłat nie są określone (np. kredyty w rachunku bieżącym), jako wartość godziwą zaprezentowano kwotę konieczną do zapłaty, gdyby należność stała się wymagalna w dniu bilansowym. Oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne związane z jednorodnymi kategoriami kredytów i pożyczek, w szczególności kredyty dla klientów indywidualnych, zostały oszacowane na podstawie portfela kredytowego i zdyskontowane za pomocą bieżących stóp procentowych z uwzględnieniem bieżących marż.

Wartością godziwą lokat overnight jest ich wartość bilansowa. Wartość godziwa lokat oprocentowanych według stałej stopy procentowej jest szacowana w oparciu o zdyskontowane przepływy przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych rynku pieniężnego dla należności o podobnym ryzyku kredytowym, pozostającym terminie do wykupu oraz walucie.

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

W przypadku depozytów wypłacanych na żądanie i depozytów bez ustalonej daty wymagalności, za wartość godziwą przyjmowana jest kwota, która byłaby wypłacona na żądanie na dzień bilansowy. Wartość godziwą depozytów o ustalonym terminie zapadalności oszacowano na podstawie przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami procentowymi z uwzględnieniem bieżących marż, w sposób analogiczny jak w przypadku kredytów.

39. Zobowiązania warunkowe

Informacja o toczących się postępowaniach sądowych

Na dzień 31 grudnia 2009 roku nie toczyło się przed sądem, organem administracji publicznej lub organem właściwym dla postępowania arbitrażowego postępowanie dotyczące wierzytelności Grupy, którego wartość stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych Grupy. Łączna wartość wszystkich toczących się postępowań sądowych z udziałem Banku i jednostek zależnych od Banku dotyczących wierzytelności przekroczyła 10% kapitałów własnych Grupy i wyniosła 814 826 tys. zł.

Znaczące postępowania sądowe prowadzone w zakresie wierzytelności:

Strony postępowania	Wartość przedmiotu sporu (tys. zł)	Data wszczęcia postępowania	Opis przedmiotu sprawy
Wierzyciel: Bank Handlowy w Warszawie S.A.	43 690	12 lutego 2009 roku - postanowienie o ogłoszeniu upadłości klienta Banku z opcją układu	Postępowanie w toku. Bank zgłosił wierzytelność umowy kredytowej i transakcji terminowych.
Wierzyciel: Bank Handlowy w Warszawie S.A.	64 837	W dniu 30 czerwca 2009 roku Sąd ogłosił upadłość wtórną klienta Banku obejmującą likwidację majątku dłużnika oraz wyznaczył syndyka	Sąd wezwał wierzycieli do zgłaszania wierzytelności. Wierzytelność Banku dotyczy transakcji terminowych. Sprawa w toku.

Na wierzytelności będące przedmiotem postępowań sądowych Grupa, zgodnie z obowiązującymi przepisami, dokonuje odpowiednich odpisów z tytułu utraty wartości.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku nie toczyło się przed sądem, organem administracji publicznej lub organem właściwym dla postępowania arbitrażowego postępowanie dotyczące zobowiązań Grupy, którego wartość stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych Grupy. Łączna wartość zobowiązań Banku i spółek zależnych z tytułu postępowań sądowych nie przekroczyła 10% kapitałów własnych Grupy.

W przypadku postępowań sądowych wiążących się z ryzykiem wpływu środków z tytułu wypełnienia zobowiązania przez Grupę utworzone są odpowiednie rezerwy.

Poza wymienionymi powyżej postępowaniami sądowymi na dzień 31 grudnia 2009 roku nie występowały istotne sprawy sądowe dotyczące terminowych operacji finansowych zarówno w obszarze wierzytelności, jak i zobowiązań Grupy.

Zobowiązania pozabilansowe warunkowe

Wartości udzielonych i otrzymanych zobowiązań warunkowych według poszczególnych kategorii pozabilansowych prezentowały się następująco:

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Zobowiązania warunkowe udzielone		
Akredytywy	136 476	198 369
Gwarancje udzielone	1 902 396	2 349 068
Linie kredytowe udzielone	11 428 560	10 949 511
Gwarancje emisji papierów wartościowych udzielone innym emitentom	300 000	29 500
	13 767 432	13 526 448

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Akredytywy według kategorii		
Akredytywy importowe wystawione	128 453	188 228
Akredytywy eksportowe potwierdzone	8 023	10 141
	136 476	198 369

Na dzień 31 grudnia 2009 roku i 31 grudnia 2008 roku Grupa nie posiadała zobowiązań warunkowych udzielonych na rzecz jednostek podporządkowanych.

Na zobowiązania pozabilansowe utworzone są rezerwy. Na dzień 31 grudnia 2009 roku kwota utworzonych rezerw na zobowiązania pozabilansowe wynosiła 37 427 tys. zł (31 grudnia 2008 roku: 8 520 tys. zł).

Gwarancje udzielone obejmują gwarancje spłaty kredytu za zleceniodawcę, inne gwarancje zapłaty, gwarancje zwrotu zaliczki, gwarancje należytego wykonania kontraktu, gwarancje przetargowe oraz poręczenia wekslowe.

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Zobowiązania warunkowe otrzymane		
Finansowe	-	26 000
Gwarancyjne	3 231 817	2 394 584
	3 231 817	2 420 584

40. Aktywa stanowiące zabezpieczenie

Wartości bilansowe aktywów stanowiących zabezpieczenie są przedstawione poniżej:

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Aktywa stanowiące zabezpieczenie		
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	108 763	111 440
Kredyty, pożyczki i inne należności		
fundusze gwarancyjne transakcji giełdowych	25 521	78 935
lokata zabezpieczająca operacje instrumentami pochodnymi	5 164	50 023
	139 448	240 398

Według stanu na dzień 31 grudnia 2009 roku i 31 grudnia 2008 roku przedstawione w tabeli dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży stanowią zabezpieczenie na pokrycie funduszu ochrony środków gwarantowanych na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego. Pozostałe aktywa wykazane powyżej stanowią zabezpieczenie rozliczenia innych transakcji, w tym instrumentami pochodnymi. Warunki i zasady dokonanych transakcji nie odbiegają od tych powszechnie przyjętych i obowiązujących dla tego typu umów.

41. Działalność powiernicza

Bank jest liderem na rynku banków powierniczych w Polsce. Oferuje zarówno usługi powiernicze związane z prowadzeniem rachunków papierów wartościowych dla zagranicznych inwestorów instytucjonalnych, jak i usługi depozytariusza przeznaczone dla krajowych podmiotów finansowych, szczególnie funduszy emerytalnych, inwestycyjnych i kapitałowych funduszy ubezpieczeniowych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2009 roku Bank prowadził 13 401 rachunków papierów wartościowych (31 grudnia 2008 rok: 13 172 rachunki).

42. Leasing operacyjny

Umowy leasingu, w których Grupa jest leasingobiorcą

Płatności leasingowe z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego według terminów zapadalności przedstawia poniższa tabela:

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Poniżej 1 roku	40 487	51 075
Od 1 do 5 lat	99 581	134 072
Powyżej 5 lat	6 445	25 384
	146 513	210 531
Łączna opłata roczna dla umów zawartych na czas nieokreślony	1 596	1 643

Grupa leasinguje powierzchnię biurową, zgodnie z umowami leasingu operacyjnego.

Najbardziej znaczące umowy leasingowe powierzchni biurowych dotyczą obiektu we Wrocławiu, ul. Powstańców Śląskich 7A oraz w Gdańsku, ul. Wały Piastowskie 1. Umowy zawierane są na okres 5 lat z możliwością przedłużenia na kolejne 3 lata, przy czym część umów zawartych jest na okres do 1 roku lub na okresy dłuższe niż 10 lat. Płatności leasingowe są indeksowane w trybie rocznym. W 2009 roku łączna kwota opłat z tego tytułu wyniosła 47 935 tys. zł (w 2008 roku: 41 284 tys. zł).

Opłaty te ujęte są w rachunku zysków i strat w pozycji „Koszty działania”.

Umowy leasingu, w których Grupa jest leasingodawcą

Płatności leasingowe z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego według terminów zapadalności przedstawia poniższa tabela:

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Poniżej 1 roku	1 250	1 727
Od 1 do 5 lat	3 512	3 694
Powyżej 5 lat	477	909
	5 239	6 330
Łączna opłata roczna dla umów zawartych na czas nieokreślony	595	2 070

Część powierzchni biurowych oraz samochody Grupa oddaje w leasing.

Większość umów leasingowanych powierzchni biurowych zawartych jest na czas nieokreślony. Pozostałe umowy zawarte są na okres od 2 do 10 lat. Płatności leasingowe są indeksowane w trybie rocznym. W 2009 roku łączna kwota otrzymanych opłat z tego tytułu wyniosła 3 431 tys. zł (w 2008 roku: 4 152 tys. zł).

Grupa leasinguje samochody, zgodnie z umowami zawartymi z jednostkami powiązanymi. Umowy zawarte są na okres 2 lat. Płatności leasingowe ustalone są według stałej stopy odsetkowej przez cały okres leasingu. W 2009 roku łączna kwota opłat z tego tytułu wyniosła 101 tys. zł (w 2008 roku: 150 tys. zł).

Opłaty te ujęte są w rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe przychody operacyjne”.

43. Rachunek przepływów pieniężnych

Informacja dodatkowa:

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Stan środków pieniężnych:		
Środki pieniężne w kasie	478 114	509 841
Rachunek bieżący nostro w Banku Centralnym	3 635 241	3 021 136
Rachunki bieżące w innych bankach (nostro, przekroczenia sald na rachunkach loro)	20 036	76 553
	4 133 391	3 607 530

44. Jednostki powiązane

Transakcje z jednostkami powiązanymi

W ramach prowadzonej działalności biznesowej, podmioty Grupy zawierają transakcje z jednostkami powiązanymi, a w szczególności z jednostkami wchodzącymi w skład Citigroup Inc., jednostkami zależnymi (patrz nota 22.) oraz z osobami zarządzającymi, nadzorującymi i pracownikami.

Transakcje z jednostkami powiązanymi obejmują głównie kredyty, depozyty, gwarancje, transakcje pochodnymi instrumentami finansowymi.

Transakcje z jednostkami Citigroup Inc.

Należności i zobowiązania bilansowe i pozabilansowe wobec jednostek Citigroup Inc. przedstawiają się następująco:

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Należności, w tym:	1 232 030	1 432 414
<i>Lokaty</i>	1 201 701	1 341 839
Zobowiązania, w tym:	1 735 533	3 516 583
<i>Depozyty</i>	78 175	1 892 540
<i>Kredyty otrzymane</i>	637 999	1 037 369
Wycena bilansowa transakcji pochodnymi instrumentami finansowymi		
Aktywa przeznaczone do obrotu	2 081 387	3 849 056
Zobowiązania przeznaczone do obrotu	2 619 218	4 817 442
Pozabilansowe zobowiązania udzielone	226 595	286 908
Pozabilansowe zobowiązania otrzymane	19 007	228 391
Pozabilansowe zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych, w tym:	100 091 111	175 785 177
Instrumenty stopy procentowej	90 797 786	149 283 236
<i>FRA</i>	13 919 000	56 379 000
<i>swapy odsetkowe (IRS)</i>	70 334 884	86 186 745
<i>swapy odsetkowo - walutowe (CIRS)</i>	4 912 657	3 926 709
<i>opcje na stopę procentową</i>	827 599	883 448
<i>kontrakty futures</i>	803 646	1 907 334
Instrumenty walutowe	9 174 229	26 192 014
<i>FX forward/spot</i>	1 879 276	8 404 872
<i>FX swap</i>	3 600 661	4 195 177
<i>opcje walutowe</i>	3 694 292	13 591 965
Transakcje na papierach wartościowych	112 508	288 721
<i>opcje na akcje</i>	29 620	58 442
<i>papiery wartościowe zakupione do otrzymania</i>	7 919	54 070
<i>papiery wartościowe sprzedane do wydania</i>	74 969	176 209
Transakcje związane z towarami	6 588	21 206
<i>swap</i>	-	9 677
<i>opcje</i>	6 588	11 529
Przychody z tytułu odsetek i prowizji w 2009/2008	47 554	113 641
Koszty z tytułu odsetek i prowizji w 2009/2008	25 906	72 520

Grupa osiąga dochody oraz ponosi koszty z tytułu transakcji na instrumentach pochodnych zawieranych z jednostkami Citigroup Inc. w celu zabezpieczenia ryzyka rynkowego. Są to transakcje przeciwstawne (back to back) do transakcji na instrumentach pochodnych zawieranych z pozostałymi klientami Grupy oraz domykające pozycję własną Grupy. Na dzień 31 grudnia 2009 roku wycena bilansowa netto transakcji pochodnymi instrumentami finansowymi wynosiła -537 831 tys. zł (31 grudnia 2008 roku: -968 386 tys. zł).

Ponadto Grupa ponosi koszty i uzyskuje przychody o charakterze operacyjnym z tytułu zawartych pomiędzy jednostkami Citigroup Inc. a Grupą umów dotyczących wzajemnie świadczonych usług.

Koszty poniesione i naliczone w 2009 roku z tytułu zawartych umów wynosiły łącznie 124 102 tys. zł (w 2008 roku: 155 592 tys. zł) i dotyczyły w szczególności kosztów z tytułu świadczenia na rzecz Grupy usług związanych z utrzymaniem i wsparciem bankowych systemów informatycznych oraz wsparciem doradczym; przychody w kwocie 53 668 tys. zł (w 2008 roku: 67 451 tys. zł) dotyczyły w szczególności świadczenia przez Grupę na rzecz tych jednostek usług związanych z przetwarzaniem danych.

Transakcje z jednostkami zależnymi

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Kredyty, pożyczki i inne należności*		
Rachunki bieżące	267 100	220 096
Kredyty, pożyczki i inne należności		
Stan na początek okresu	220 096	228 214
Stan na koniec okresu	267 100	220 096
Depozyty		
Rachunki bieżące, z tego:	13 866	2 747
jednostek objętych konsolidacją	94	953
jednostek objętych wyceną metodą praw własności	13 772	1 794
Depozyty terminowe, z tego:	198 319	228 741
jednostek objętych konsolidacją	159 713	179 122
jednostek objętych wyceną metodą praw własności	38 606	49 619
	212 185	231 488
Depozyty		
Stan na początek okresu	231 488	266 961
Stan na koniec okresu	212 185	231 488
Zobowiązania warunkowe udzielone**		
Akredytywy	-	1 008
Gwarancje udzielone	-	904
Linie kredytowe udzielone	176 192	413 572
	176 192	415 484
Przychody z tytułu odsetek i prowizji w 2009/2008, z tego:	9 504	16 294
od jednostek objętych konsolidacją	9 493	16 284
od jednostek objętych wyceną metodą praw własności	11	10
Koszty z tytułu odsetek i prowizji poniesione w 2009/2008, z tego:	6 816	13 679
wobec jednostek objętych konsolidacją	5 066	12 724
wobec jednostek objętych wyceną metodą praw własności	1 750	955

* Na dzień 31 grudnia 2009 roku i 31 grudnia 2008 roku kredyty, pożyczki i inne należności jednostek zależnych dotyczyły wykorzystanych kredytów w rachunku bieżącym jednostek objętych konsolidacją.

** Na dzień 31 grudnia 2009 roku i 31 grudnia 2008 roku zobowiązania warunkowe udzielone jednostkom zależnym dotyczyły zobowiązań udzielonych jednostkom objętych konsolidacją.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku i 31 grudnia 2008 roku należności oraz zobowiązania warunkowe udzielone jednostkom zależnym nie podlegały utworzeniu odpisów na utratę ich wartości.

Transakcje z pracownikami, osobami zarządzającymi i nadzorującymi

w tys. zł	31.12.2009			31.12.2008		
	Pracownicy	Osoby zarządzające	Osoby nadzorujące	Pracownicy	Osoby zarządzające	Osoby nadzorujące
Kredyty, pożyczki i inne należności						
Kredyty udzielone	73 112	52	-	41 434	104	8
Pożyczki z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	24 970	-	-	25 441	-	-
Zaliczki	9	-	-	11	-	-
	98 091	52	-	66 886	104	8
Depozyty						
Rachunki bieżące	117 417	231	3 689	65 625	2 457	1 186
Depozyty terminowe	37 846	2 152	1 192	26 474	200	2 741
	155 263	2 383	4 881	92 099	2 657	3 927
Udzielone gwarancje i poręczenia	-	-	-	5	-	-

45. Świadczenia na rzecz pracowników

Świadczenia pracownicze dzielą się na następujące kategorie:

- świadczenia krótkoterminowe, które obejmują wynagrodzenia, składki na ubezpieczenia społeczne, płatne nieobecności i świadczenia pieniężne (takie jak opieka medyczna, mieszkania służbowe, samochody i inne nieodpłatnie przekazywane lub subsydiowane świadczenia). Koszty świadczeń krótkoterminowych ujmowane są w rachunku zysków i strat na bieżąco w okresie, którego dotyczą. Na koniec okresu sprawozdawczego pozostała do wypłaty przewidywana niezdyskontowana wartość krótkoterminowych świadczeń za dany okres obrotowy Grupa ujmuje jako element biernych międzyokresowych rozliczeń kosztów;
- świadczenia po okresie zatrudnienia - w ramach tego typu świadczeń Grupa oferuje pracownikom odprawy, opisane w nocie 2. oraz przedstawiony poniżej program emerytalny.

Na przyszłe wypłaty odpraw emerytalnych tworzona jest rezerwa wykazana w pasywach bilansu w pozycji „Inne zobowiązania”. Rezerwa ta jest okresowo weryfikowana przez niezależnego aktuarium z zastosowaniem przepisów MSSF.

Program emerytalny oferowany przez Grupę stanowi program określonych składek zgodnie z MSR 19. Za pracowników uczestniczących w programie Grupa odprowadza składki do odrębnej jednostki i z chwilą ich uiszczenia nie posiada dalszych obowiązków w zakresie dokonywania płatności. Składki ujmuje się jako koszty świadczeń pracowniczych w okresie, którego dotyczą.

Opis Pracowniczego Programu Emerytalnego

Celem utworzonego przez Grupę Pracowniczego Programu Emerytalnego („Program”) jest gromadzenie oraz pomnażanie, poprzez inwestowanie, środków finansowych pochodzących ze składek wpłacanych w ramach Programu na indywidualny rachunek uczestnika dla zapewnienia wypłaty świadczenia po osiągnięciu wieku 60 lat lub po przejściu na wcześniejszą emeryturę bądź w przypadku uzyskania przez uczestnika uprawnień do świadczeń rentowych z tytułu niezdolności do pracy.

Obecny Program, będący kontynuacją PPE Polskiego Towarzystwa Emerytalnego „Diamant”, realizowany jest od 19 marca 2004 roku w ramach umowy z Legg Mason Senior Specjalistyczny Fundusz Inwestycyjny Otwarty („LM Senior SFIO”) wpisany do rejestru funduszy inwestycyjnych przez Sąd Okręgowy w Warszawie pod numerem RFJ-8, zarządzany przez Legg Mason Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna. Agentem Transferowym dla Funduszu jest Obsługa Funduszy Inwestycyjnych Sp. z o.o.

Składka podstawowa dla uczestników Programu opłacana jest ze środków Grupy. Każdy pracownik - uczestnik Programu może również dopłacać z własnych środków składkę dodatkową. Składki wpłacane do Programu są w całości inwestowane w jednostki uczestnictwa LM Senior SFIO;

- inne długoterminowe świadczenia pracownicze - nagrody za wieloletnią pracę i inne świadczenia z tytułu długiego stażu pracy. Informację o nagrodach za wieloletnią pracę wypłacanych pracownikom przedstawia nota 2. Stanowią one program określonych świadczeń i wyceniane są przez niezależnego aktuarium zgodnie z zapisami MSR 19;
- kapitałowe świadczenia pracownicze - w formie programu opcji na akcje Citigroup lub programu tzw. „akcji odroczonej” Citigroup. Zasady wyceny oraz prezentacji tych programów w sprawozdaniu finansowym przedstawione zostały w nocie 2. w punkcie „Płatności w formie akcji”. Szczegółowe informacje dotyczące zasad funkcjonowania programów kapitałowych świadczeń pracowniczych opisane są w dalszej części niniejszej noty.

W związku z restrukturyzacją zatrudnienia w 2008 roku utworzona została rezerwa na koszty związane z redukcją zatrudnienia w wysokości 30 000 tys. zł. Rezerwa wykorzystana została w łącznej kwocie 25 924 tys. zł, z czego 10 619 tys. zł dotyczy wypłaty świadczeń w styczniu 2009 roku. Pozostała niewykorzystana kwota rezerwy w wysokości 4 076 tys. zł podlegała rozwiązaniu w 2008 roku (patrz nota 33.). Zasady tworzenia rezerwy na restrukturyzację przedstawione zostały w nocie 2. w punkcie „Rezerwa restrukturyzacyjna”.

Stan rezerw na opisane powyżej świadczenia przedstawiał się następująco:

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Rezerwa na wynagrodzenia i koszty pochodne od wynagrodzeń	62 768	82 265
Rezerwa na odprawy emerytalne i nagrody za wieloletnią pracę	44 230	47 300
Rezerwa na pracownicze świadczenia kapitałowe	4 296	5 378
Rezerwa na osobowe koszty restrukturyzacji	-	10 619
	111 294	145 562

Koszty poniesione przez Grupę w 2009 roku z tytułu składek na pracowniczy program emerytalny wynosiły 15 981 tys. zł (w 2008 roku: 16 093 tys. zł).

Zatrudnienie w Grupie:

w etatach	2009	2008
Średnie zatrudnienie w roku	5 330	5 701
Stan zatrudnienia na koniec roku	5 260	5 540

Charakter i zasady funkcjonowania programów kapitałowych świadczeń pracowniczych

W ramach programu świadczeń kapitałowych wybranym pracownikom Citigroup oferowane są w formie nagrody akcje Citigroup (tzw. program akumulacji kapitału lub CAP) lub opcje na akcje Citigroup (tzw. program opcji pracowniczych lub SOP).

W ramach programu SOP uprawnieni pracownicy otrzymali opcje na zakup akcji, które są przyznawane po cenie zamknięcia z giełdy NYSE z dnia poprzedzającego przyznanie nagrody. Pracownicy nabywają prawa do części przyznanych opcji, co roku od dnia przyznania nagrody SOP. Opcje przyznane w roku 2009 będą przekazywane w częściach po 33⅓% rocznie w ciągu trzech lat, począwszy od pierwszej rocznicy przyznania opcji. Opcje przyznane w poprzednich latach 2005-2008 były przekazywane w częściach po 25% rocznie w ciągu czterech lat, począwszy od pierwszej rocznicy przyznania opcji. Pracownik traci prawo do przyznanych opcji z chwilą ustania zatrudnienia w Citigroup. Opcje mogą być zrealizowane poprzez zakup akcji w terminie między nabyciem prawa do opcji a datą wygaśnięcia opcji.

W ramach programu CAP uprawnieni pracownicy otrzymują tzw. „akcje odroczone” Citigroup. „Akcje odroczone” w ramach programu CAP przyznawane są po średniej cenie zamknięcia z giełdy NYSE z ostatnich 5 dni poprzedzających przyznanie nagrody. „Akcje odroczone” pozwalają uczestniczyć w ekwiwalencie dywidendy, nie dają jednak prawa głosu i nie mogą zostać sprzedane do dnia przekazania. „Akcje odroczone” przekształcają się w akcje zwykłe po upływie okresu określonego w regulaminie programu CAP. Pracownik traci prawo do przyznanych akcji z chwilą ustania zatrudnienia w Citigroup. Akcje przyznane w latach 2006-2009 będą przekazywane w częściach po 25% rocznie w ciągu czterech lat, począwszy od pierwszej rocznicy przyznania akcji.

Założenia przyjęte do wyceny programów pracowniczych świadczeń kapitałowych

Wartość godziwa poszczególnych nagród oraz założenia przyjęte do wyceny, z wyłączeniem Programu Zakupu Akcji, którego kwota jest nieistotna z punktu widzenia sprawozdania, przedstawione są poniżej:

Program SOP	Data przyznania	Cena wykonania/Wartość akcji na moment przyznania	Liczba nagrodzonych pracowników	Liczba opcji/akcji
1	13.02.2002	42,11 lub 41,90	200	77 541
2	20.01.2004	49,50	69	39 505
3	18.01.2005	47,50	4	1 451
4	20.09.2005	45,36	1	1 500
5	17.01.2006	48,92	1	1 538
6	16.01.2007	54,38	1	436
7	22.01.2008	24,45	10	31 497
8	29.10.2009	4,08	213	1 121 762

Program CAP	Data przyznania	Cena wykonania/Wartość akcji na moment przyznania	Liczba nagrodzonych pracowników	Liczba opcji/akcji
1	17.01.2006	36,58 lub 48,77	130	15 009
2	21.11.2006	50,73	1	739
3	16.01.2007	40,84 lub 54,46	159	41 453
4	17.07.2007	52,19	1	1 917
5	16.10.2007	46,24	1	406
6	20.11.2007	32,00	1	2 344
7	22.01.2008	19,75 lub 26,33	196	192 670
8	20.01.2009	4,67	25	298 329

	Program SOP	Program CAP
Okres nabywania uprawnień (lata)	(1) 20% po każdym kolejnym roku (2) i (8) 33,33% po każdym kolejnym roku (3)-(7) 25% po każdym kolejnym roku	25% po każdym kolejnym roku
Oczekiwana zmienność	129,47%	129,47%
Średni oczekiwany okres trwania instrumentu (życia)	1 rok od momentu nabycia uprawnień	W momencie nabycia uprawnień
Stopa procentowa wolna od ryzyka (dla USD)	1,54%	1,54%
Oczekiwana dywidenda w USD na 1 akcję	0,04	0,04
Prawdopodobieństwo zakończenia zatrudnienia przed terminem (roczny wskaźnik rotacji nagrodzonych pracowników)	7%	7%
Wartość godziwa jednego instrumentu* (w USD)	0,00 - 2,45	3,31

* Różni się w zależności od daty wykonania.

Liczba oraz średnie ważone ceny wykonania opcji na akcje (program SOP) przedstawia poniższa tabela:

	31.12.2009		31.12.2008	
	Liczba	Średnia ważona cena wykonania	Liczba	Średnia ważona cena wykonania
Występujące na początek okresu	259 274	38,93	250 616	40,75
Przyznane w danym okresie	1121 762	4,08	31 497	24,45
Wykonane w danym okresie	-	-	-	-
Umorzone/wygasłe w danym okresie	105 806	-	22 839	-
Występujące na koniec okresu	1 275 230	8,47	259 274	38,93
Możliwe do wykonania na koniec okresu	159 693	43,50	225 775	40,86

Dla opcji występujących na koniec danego okresu:

31.12.2009			31.12.2008		
Cena wykonania (w USD)	Liczba (w tys. szt.)	Średni ważony okres pozostały do końca trwania opcji (w latach)	Cena wykonania (w USD)	Liczba (w tys. szt.)	Średni ważony okres pozostały do końca trwania opcji (w latach)
41,90	0,81	0,00	41,90	1,77	0,00
42,11	76,73	0,00	42,11	96,38	0,00
-	-	-	32,05	69,85	0,00
49,5	39,51	0,00	49,5	54,76	0,00
47,5	1,45	0,05	47,5	1,55	0,55
45,36	1,50	0,72	45,36	1,50	1,22
48,92	1,54	0,55	48,92	1,54	1,05
54,38	0,44	1,05	54,38	0,44	1,55
24,45	31,50	1,55	24,45	31,50	2,55
4,08	1121,76	2,83	-	-	-

Liczbę oraz średnie ważone ceny akcji (program CAP) przedstawia poniższa tabela:

	31.12.2009		31.12.2008	
	Liczba	Średnia ważona cena akcji	Liczba	Średnia ważona cena akcji
Występujące na początek okresu	445 634	28,33	226 616	42,23
Przyznane w danym okresie	291 944	4,67	304 417	21,87
Wykonane/umorzone/wygasłe w danym okresie	184 712	-	85 399	-
Występujące na koniec okresu	552 866	14,82	445 634	28,33

46. Zdarzenia po dacie bilansowej

Po dniu 31 grudnia 2009 roku nie wystąpiły zdarzenia, nieuwjęte w tym sprawozdaniu finansowym, mogące w znaczący sposób wpłynąć na wyniki Grupy.

47. Zarządzanie ryzykiem

Struktura organizacyjna i procesy zarządzania ryzykiem

Grupa dokonuje analizy, oceny, aprobaty oraz zarządza szerokim spektrum ryzyk związanych z jej działalnością. Proces zarządzania ryzykiem jest realizowany w różnych jednostkach i na różnych poziomach organizacji i pokrywa między innymi: ryzyko kredytowe (włączając ryzyko kontrahenta i ryzyko koncentracji), ryzyko płynności, ryzyko rynkowe oraz ryzyko operacyjne.

W zakresie zarządzania ryzykiem Rada Nadzorcza Banku jest upoważniona do podejmowania uchwał w sprawie:

- zatwierdzania strategii działalności Grupy oraz zasad ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem,
- zatwierdzania ogólnego poziomu ryzyka w Grupie,
- zatwierdzania podstawowej struktury organizacyjnej Grupy ustalonej przez Zarząd, dostosowanej do zakresu i profilu podejmowanego ryzyka.

Zarząd Banku zatwierdza w drodze uchwał:

- strukturę organizacyjną Grupy dostosowaną do zakresu i profilu podejmowanego ryzyka oraz definiuje role i obowiązki w obszarze zarządzania ryzykiem, zapewniając oddzielenie funkcji pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka od służb prowadzących działania wymagające podejmowania ryzyka,
- ustala zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem w Grupie,
- określa ogólne poziomy apetytu na ryzyko akceptowane przez Radę Nadzorczą.

Procesy zarządzania ryzykiem kredytowym, rynkowym i operacyjnym są wdrażane w Grupie na podstawie pisemnych strategii i zasad dotyczących identyfikacji, pomiaru, ograniczania, monitorowania, raportowania i kontroli ryzyka zatwierdzonych przez Zarząd lub odpowiednio powołane Komitety, w tym Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO) oraz Komitety ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem, Komisje ds. Kontroli i Zgodności (BRCC).

Zarząd Banku powołał niezależnego Szefa Sektora Zarządzania Ryzykiem (ang. Chief Risk Officer), podlegającego bezpośrednio Prezesowi Zarządu i odpowiedzialnego za zarządzanie i kontrolę ryzyka kredytowego, rynkowego i rodzin ryzyka operacyjnego, a w szczególności za:

- wdrożenie zasad struktury organizacyjnej zarządzania ryzykiem w Grupie, a także metod identyfikacji, pomiaru i systemu kontroli oraz sprawozdawczości ryzyka kredytowego, rynkowego, płynności i operacyjnego,
- kształtowanie polityki ryzyka i opracowanie systemów oceny i kontroli ryzyka kredytowego, rynkowego, płynności i operacyjnego,
- podejmowanie decyzji kredytowych zgodnie z zasadami wynikającymi z procedur kredytowych oraz dokumentów wyznaczających politykę kredytową Grupy,
- zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa portfela kredytowego,
- zarządzanie portfelem kredytów nieregularnych (włączając windykację i restrukturyzację wierzytelności).

Szef Sektora Zarządzania Ryzykiem przedstawia Zarządowi Banku do zatwierdzenia strukturę organizacyjną Sektora, która uwzględni specyfikę zarządzania ryzykiem kredytowym, rynkowym, płynności i operacyjnym w poszczególnych segmentach klientów. Dla tego celu w ramach Sektora Zarządzania Ryzykiem zostały wyodrębnione następujące jednostki odpowiedzialne za:

- zarządzanie ryzykiem kredytowym Bankowości Korporacyjnej i Bankowości Przedsiębiorstw,
- zarządzanie ryzykiem kredytowym Bankowości Detalicznej,
- zarządzanie należnościami z utratą wartości,
- zarządzanie ryzykami rynkowym i płynności,
- zarządzanie ryzykiem operacyjnym,
- wsparcie zarządzania ryzykiem.

Niezależni decydenci ds. zarządzania ryzykiem na poziomie biznesu są odpowiedzialni za ustalanie i wdrażanie polityki i praktyki zarządzania ryzykiem w ramach swoich jednostek biznesowych, nadzór nad ryzykiem w tych jednostkach oraz reagowanie na potrzeby i problemy występujące w jednostkach biznesowych.

Zarządzanie ryzykiem w Grupie wspierane jest przez szereg systemów informatycznych w zakresie:

- oceny ryzyka kredytowego klienta i ekspozycji,
- pomiaru, raportowania i monitoringu ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego,
- monitorowania i raportowania zabezpieczeń,
- kalkulacji i raportowania rezerw kredytowych,
- wsparcia realizacji wymagań Nowej Umowy Kapitałowej.

Główne rodzaje ryzyka

Ryzyko kredytowe wynika z zaangażowania kredytowego i jest to ewentualność wystąpienia strat finansowych w wyniku niedopełnienia zobowiązań finansowych lub umownych przez kredytobiorcę lub kontrahenta. Ryzyko kredytowe jest elementem wielu aspektów działalności Grupy takich, jak:

- kredyty i pożyczki,
- sprzedaż i prowadzenie transakcji,
- transakcje na instrumentach pochodnych,
- transakcje na papierach wartościowych,
- rozliczenia,
- transakcje, w których Grupa występuje w charakterze pośrednika wobec klientów lub innych osób trzecich.

Zasady opisane w sekcji „Ryzyko kredytowe” niniejszego dokumentu dotyczą różnych rodzajów ekspozycji wynikających z działalności kredytowej, które zostały zdefiniowane w odpowiednich Politykach Kredytowych.

Dodatkowo w ramach systemu zarządzania ryzykiem kredytowym Grupa stosuje również zasady ograniczania ryzyka (w tym poprzez przyjmowanie zabezpieczeń) oraz zarządza **ryzykiem koncentracji zaangażowań**.

Ryzyko rynkowe obejmuje ryzyko płynności i ryzyko ceny. Oba rodzaje ryzyka są związane z normalnym trybem prowadzenia działalności w zakresie pośrednictwa finansowego. Ryzyko płynności to ryzyko, że Bank lub podmiot zależny od Banku uwzględniany w konsolidacji ryzyka może być niezdolny do wypełnienia w określonym terminie swoich zobowiązań finansowych wobec klienta, kredytodawcy lub inwestora. Ryzyko ceny to ryzyko utraty zysków wskutek zmian stóp procentowych, kursów wymiany walut i cen towarów oraz ich wahań. Ryzyko ceny jest związane z portfelem niehandlowym oraz handlowym. Pomiar ryzyka rynkowego jest prowadzony zgodnie z ustalonymi standardami w celu zapewnienia

spójności pomiarów we wszystkich jednostkach oraz możliwości agregacji ryzyka.

Ryzyko operacyjne to ryzyko strat związanych z nieadekwatnymi lub niewłaściwymi procedurami wewnętrznymi, błędami osób lub systemów technicznych, a także ryzyko strat wynikających z okoliczności zewnętrznych. Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko franszyzy związane z praktykami lub zwyczajami rynkowymi. Obejmuje również ryzyko nieprzestrzegania obowiązującego prawa oraz wewnętrznych regulaminów Grupy.

Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka reputacji, ryzyka strategii lub ryzyka strat, które są wyłącznie skutkiem decyzji podjętych na podstawie uprawnionych osądów dotyczących ryzyka kredytowego, rynkowego lub ubezpieczeniowego.

Ryzyko nieosiągnięcia planowanych przychodów to zagrożenie spadku przychodów będące rezultatem wpływu czynników zewnętrznych lub/i wewnętrznych.

Ryzyko kredytowe

Głównym celem zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie jest zapewnienie wysokiej jakości portfela kredytowego oraz stabilności prowadzonej działalności kredytowej poprzez minimalizację ryzyka poniesienia strat. Służą temu obowiązujące w Banku regulacje i wdrożone procesy kontrolne.

Zasady polityki zarządzania ryzykiem kredytowym

Za ustalanie Polityki Kredytowej Bankowości Korporacyjnej i Bankowości Przedsiębiorstw, zatwierdzanie konkretnych polityk i procedur, monitorowanie wyników zarządzania ryzykiem kredytowym, bieżącą ocenę ryzyka kredytowego portfela oraz zatwierdzanie nowego ryzyka odpowiedzialne są niezależne służby zarządzania ryzykiem. Zasady akceptacji ryzyka są dostosowywane na podstawie wyników audytu wewnętrznego, rentowności oraz wyników portfela kredytowego.

W przypadku klientów korporacyjnych i komercyjnych oraz działalności w zakresie bankowości inwestycyjnej w skali całej organizacji proces kredytowy opiera się na szeregu fundamentalnych zasad takich, jak:

- wspólna odpowiedzialność obszaru biznesu i niezależnych służb zarządzania ryzykiem za jakość portfela i procesu kredytowego oraz ponoszone koszty kredytu,
- postępowanie zgodnie z wytycznymi dotyczącymi portfela w celu jego dywersyfikacji i zachowania równowagi pomiędzy ryzykiem a kapitałem,
- wymóg podjęcia decyzji kredytowej przez co najmniej dwóch upoważnionych pracowników,
- uzależnienie szczebla akceptacji od ponoszonego ryzyka – ekspozycje związane z większym ryzykiem (uwzględniając wielkość i ocenę ryzyka) wymagają zatwierdzenia na wyższym szczeblu decyzyjnym,
- stosowanie standardów oceny ryzyka do każdego kredytobiorcy i zaangażowania, a także stosowanie spójnych standardów w przypadku dokumentów kredytowych i działań naprawczych,
- rating ryzyka wyznaczany za pomocą modeli ratingu ryzyka lub kart ocen (scoring),
- okresowe monitorowanie wyników z działalności klientów oraz identyfikowanie negatywnych zmian w sytuacjach, które wymagają podjęcia natychmiastowych działań klasyfikujących należność lub działań naprawczych,
- wymóg zatwierdzania odstępstw od zasad polityki na wyższych szczeblach organizacyjnych w celu zapewnienia kontroli realizacji zasad polityki przez kierownictwo wyższego szczebla.

Procedury zarządzania ryzykiem w przypadku zaangażowania wobec klientów detalicznych są zorganizowane w oparciu o oferowane produkty. Zasady polityki określają następujące kluczowe elementy zarządzania ryzykiem:

- Polityka kredytowa definiuje minimalne kryteria akceptacji klientów, metodę oceny zdolności kredytowej, pracowników upoważnionych do podejmowania decyzji kredytowych oraz przyznane im limity, minimalną ocenę punktową wniosku, proces weryfikacji wniosków, wymagane dokumenty i inne kryteria;
- Polityka kredytowa określa zasady postępowania w przypadku niezabezpieczonej ekspozycji z tytułu jednego produktu oraz maksymalną kwotę łącznego zaangażowania danego klienta. W ramach limitów wewnętrznych dopuszcza się:
 - kompetencje kredytowe mogą być przyznane upoważnionym, przeszkolonym i doświadczonej pracownikom na podstawie ich dotychczasowego doświadczenia zawodowego oraz potwierdzonych kwalifikacji dotyczących oceny ryzyka i podejmowania decyzji kredytowych. Kompetencje kredytowe podlegają okresowej weryfikacji. Analizowane są wyniki osoby oceniającej ryzyko i podejmowane odpowiednie działania w stosunku do przyznanych limitów,
 - skuteczność kart scoringowych stosowanych w procesie oceny ryzyka jest regularnie monitorowana za pomocą raportów badających stabilności populacji, raportów KS i sprawozdań dotyczących uzyskiwanych na podstawie karty scoringowej wyników jakości portfela (wskaźniki przeterminowań i strat). Każda karta scoringowa wyników podlega corocznej walidacji,
 - Grupa opracowuje pisemne procedury dla każdego produktu, obejmujące wszystkie jego aspekty, takie jak dokumentacja prawna, cena, warunki, procedury operacyjne (ocena ryzyka, uruchomienie, obsługa), księgowanie, proces windykacji, zasady polityki kredytowej, wykaz ekspozycji zagrożonych, metody obliczania strat itp.

Każdy portfel jest poddawany raz w roku testom warunków skrajnych.

Ocena i pomiar ryzyka kredytowego

Grupa stosuje system spójnych ocen ratingowych w stosunku do całego portfela kredytów korporacyjnych komercyjnych, co ułatwia porównanie zaangażowania kredytowego w ramach wszystkich sektorów działalności, regionów geograficznych i produktów.

Rating ryzyka dłużnika jest elementem oceny ryzyka kredytowego związanego z udzieleniem kredytu. Rating ryzyka dłużnika odzwierciedla szacunkowe prawdopodobieństwo niewypłacalności dłużnika w ciągu 1 roku i jest obliczany przy wykorzystaniu modeli statystycznych, ocen zewnętrznych agencji ratingowych (w określonych sytuacjach) lub kart ocen (scoring).

W odniesieniu do niektórych portfeli Grupa stosuje również miarę oceny ryzyka w horyzoncie średnio- i długoterminowym, zwaną ratingiem limitu dłużnika. Rating ten uwzględnia szereg czynników jakościowych mających wpływ na zdolność dłużnika do wywiązywania się ze zobowiązań wobec Grupy: (i) cykliczność branży, (ii) jakość zarządu, (iii) strategia, (iv) zdolność do przetrwania, (v) ryzyko niekorzystnych zmian regulacyjnych, (vi) jawność i jakość kontroli.

Do każdego limitu kredytowego jest przypisany rating ryzyka kredytu, który uwzględnia rating ryzyka dłużnika i parametry kredytu np. zabezpieczenie prawne kredytu, pomniejszające straty poniesione w wyniku niewypłacalności. W ten sposób rating ryzyka kredytu określa potencjalną oczekiwaną stratę z tytułu kredytu.

Pomiar ryzyka kredytowego jest dokonywany na wielu poziomach, w tym:

- na poziomie kredytu, który może obejmować jeden lub więcej kontraktów, dyspozycji lub transakcji,
- na poziomie dłużnika, w przypadku przyznania dłużnikowi kilku kredytów, gdy można ocenić ryzyko braku spłaty zobowiązań przez dłużnika,
- na poziomie grupy dłużników powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
- na poziomie portfela, przy czym rating ryzyka portfela jest obliczany jako średnia indywidualnych ratingów ekspozycji ważonych wielkością ekspozycji.

W przypadku zaangażowania wobec klientów detalicznych (osób fizycznych oraz małych i średnich przedsiębiorstw zarządzanych na bazie portfela) pomiar ryzyka jest prowadzony w formie statystycznej analizy zachowania całego portfela lub wybranej grupy klientów (np. w podziale wg lokalizacji geograficznej, wielkości obrotów, punktacji, rodzaju działalności itp.).

Monitoring ryzyka kredytowego

Prawdopodobieństwo niedopełnienia swoich zobowiązań przez dłużnika jest monitorowane przez wyznaczonych pracowników ryzyka lub biznesu.

Monitorowanie i zarządzanie ekspozycją na ryzyko kredytowe jest dokonywane na dwóch poziomach: (a) na poziomie klienta lub dłużnika, (b) na poziomie portfela.

Oprócz opracowywania różnych sprawozdań kredytowych specjaliści zarządzający ryzykiem na poziomie biznesu i menedżerowie poszczególnych portfeli prowadzą regularne spotkania dotyczące portfela z udziałem przedstawicieli jednostek biznesowych w celu dokonania przeglądu potencjalnych transakcji i przeanalizowania kwestii kredytowych.

Dedykowane systemy MIS pozwalają na detaliczną analizę elementów związanych z ryzykiem kredytowym (np. poziom zaangażowania, poziom zaległości lub strat kredytowych) w różnych przekrojach (np. klient, portfel kredytowy, segment klienta, produkt).

Ograniczanie ryzyka

Ograniczanie ryzyka jest stałym i kluczowym elementem procesu zarządzania ryzykiem w Grupie. Jest prowadzone poprzez:

- wyznaczanie granic rynku docelowego oraz kryteriów doboru klientów,
- wyznaczanie maksymalnych, dopuszczalnych limitów zaangażowania kredytowego poprzez limity dla określonych ratingów ryzyka lub poprzez kryteria akceptacji ryzyka,
- wyznaczanie i utrzymywanie wysokich standardów pozyskiwania i analizy informacji o kredytobiorcy (due diligence),
- wprowadzenie standardów dokumentacji,
- stosowanie zabezpieczeń celem ograniczenia ryzyka i zarządzanie ryzykiem rezydującym,
- określanie oczekiwanej struktury zabezpieczeń lub relacji wartości kredytu do wartości zabezpieczenia,
- monitorowanie kredytów i system wczesnego ostrzegania,
- aktywne zarządzanie portfelem poprzez wdrażanie odpowiednich zmian w strategii kredytowej w oparciu o przeglądy portfela lub testy warunków skrajnych.

W przypadku klientów indywidualnych dodatkowo stosuje się:

- weryfikację klientów w Biurze Informacji Kredytowej (BIK),
- limity zaangażowania dla produktu oraz całkowitej ekspozycji klienta w Grupie,
- ocena zdolności kredytowej klienta w sposób systematyczny przy użyciu karty scoringowej,
- weryfikacja zatrudnienia i dochodu,
- kontrole ograniczające ryzyko wyludzeń,
- miesięczny monitoring jakości portfela.

Okresowe testy warunków skrajnych portfela (stress tests) umożliwiają zidentyfikowanie podatności portfela na działanie określonych czynników zewnętrznych.

Zarządzanie ekspozycjami z rozpoznaną utratą wartości

Grupa posiada jednolity wewnętrzny system klasyfikacji należności na podstawie ustalonych kryteriów. Proces aktywnego zarządzania jakością portfela obejmuje nadawanie ekspozycjom nie tylko odpowiedniego ratingu, ale również właściwej klasyfikacji i dostosowanie działań naprawczych bądź egzekucyjnych do klasyfikacji należności. System nadawanych ratingów i klasyfikacji odgrywa kluczową rolę przy ustalaniu poziomu odpisów z tytułu trwałej utraty wartości.

Ekspozycje kredytowe, dla których rozpoznana została utrata wartości, są podzielone na dwie grupy. Wyodrębnia się portfel ekspozycji zarządzanych na podstawie indywidualnej klasyfikacji (klienci oceniani indywidualnie) oraz portfel ekspozycji zarządzanych na bazie zaległości (klienci oceniani portfelowo). Przypisanie do określonego portfela zależy od całkowitej kwoty zaangażowania danego klienta.

Dla klientów ocenianych indywidualnie ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości to te, w przypadku których zaistniały obiektywne przesłanki wystąpienia utraty wartości ekspozycji kredytowych obejmujące, między innymi:

- obiektywnie stwierdzone trudności dłużnika z wypłacalnością,
- zaległości w płatnościach umownych,
- złamanie warunków umowy kredytowej,
- wysokie prawdopodobieństwo, iż dłużnik rozpocznie postępowanie układowe lub upadłościowe.

Dla klientów ocenianych na podstawie zaległości obiektywnym dowodem utraty wartości ekspozycji kredytowych jest przekroczenie określonych progów dni zaległości.

Kadra zarządzająca ryzykiem regularnie ocenia adekwatność ustanowionych odpisów na ekspozycjach z rozpoznaną utratą wartości, przeprowadzając przeglądy portfela.

Klienci zarządzani na bazie klasyfikacji

Utrata wartości jest określana przez szacowanie straty na ekspozycji, odrębnie dla każdej ekspozycji, przy uwzględnieniu następujących czynników:

- łączne zaangażowanie klienta,
- predyspozycje do utrzymania się na rynku modelu biznesowego klienta i zdolność do pomyślnego rozwiązania problemów finansowych,
- generowanie przepływów pieniężnych wystarczających do obsługi zobowiązań,
- kwoty i terminy oczekiwanych spłat,
- możliwa do odzyskania wartość zabezpieczenia i prawdopodobieństwo udanego przejęcia zabezpieczenia z uwzględnieniem wszystkich ryzyk prawnych,
- oczekiwane płatności dostępne w przypadku upadłości czy likwidacji,
- oszacowane prawdopodobne koszty związane z dochodzeniem zaległych płatności,
- w niektórych przypadkach również cena rynkowa wierzytelności.

Polityka Grupy wymaga, aby poziom odpisów na znaczących zaangażowaniach zarządzanych na bazie klasyfikacji był przeglądany co najmniej raz na kwartał. Przegląd obejmuje posiadane zabezpieczenia oraz weryfikację dokonanych i oczekiwanych spłat.

Poniżej został zaprezentowany portfel Grupy, w którym należności klientów ze stwierdzoną utratą wartości pogrupowane zostały w kategorii ryzyka na bazie klasyfikacji, a należności bez utraty wartości według wewnętrznych ratingów ryzyka. Zaprezentowano również szczegóły odpisów z tytułu utraty wartości. Należnościom

nadawane są kategorie ryzyka od I do IV, przy czym I oznacza należności bez utraty wartości, natomiast II do IV oznacza należności z rozpoznaną utratą wartości. Ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości klasyfikowane są na podstawie ratingów ryzyka przyjmujących wartości od 1 do 8, przy czym kategoria ryzyka 1 jest kategorią najlepszą.

Dla celów określenia maksymalnej ekspozycji Grupy na ryzyko kredytowe należy uwzględnić również ekspozycje o charakterze pozabilansowym (opisane w nocie 39.), dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży (opisane w nocie 20.), aktywa finansowe przeznaczone do obrotu (opisane w nocie 19.) oraz inne aktywa (opisane w nocie 29.).

w tys. zł	31.12.2009		31.12.2008	
	Należności od klientów	Należności od banków	Należności od klientów	Należności od banków
Należności z rozpoznaną utratą wartości				
Należności oceniane indywidualnie				
kategoria ryzyka II	445 631	-	187 007	-
kategoria ryzyka III	379 375	-	207 887	-
kategoria ryzyka IV	607 205	-	994 211	2 253
Wartość brutto	1 432 211	-	1 389 105	2 253
Utrata wartości	771 034	-	1 000 523	2 253
Wartość netto	661 177	-	388 582	-
Należności oceniane portfelowo				
kategoria ryzyka II	40 981	-	18 767	-
kategoria ryzyka III	31 948	-	24 283	-
kategoria ryzyka IV	752 573	-	498 748	-
Wartość brutto	825 502	-	541 798	-
Utrata wartości	547 973	-	389 528	-
Wartość netto	277 529	-	152 270	-
Należności bez utraty wartości				
rating ryzyka 1-4	10 424 498	3 330 097	12 304 080	2 875 124
rating ryzyka 5-6	1 711 223	148 398	1 394 529	43 272
rating ryzyka 7-8	367 081	-	395 002	101 129
Wartość brutto	12 502 802	3 478 495	14 093 611	3 019 525
Utrata wartości	141 982	766	70 701	1 788
Wartość netto	12 360 820	3 477 729	14 022 910	3 017 737
Łączna wartość netto	13 299 526	3 477 729	14 563 762	3 017 737

w tys. zł	31.12.2009		31.12.2008	
	Należności od klientów	Należności od banków	Należności od klientów	Należności od banków
Utrata wartości na należności z rozpoznaną utratą wartości				
Utrata wartości oceniana indywidualnie				
kategoria ryzyka II	52 136	-	20 234	-
kategoria ryzyka III	153 524	-	69 974	-
kategoria ryzyka IV	565 374	-	910 315	2 253
	771 034	-	1 000 523	2 253
Utrata wartości oceniana portfelowo				
kategoria ryzyka II	7 783	-	4 322	-
kategoria ryzyka III	9 014	-	7 551	-
kategoria ryzyka IV	531 176	-	377 655	-
	547 973	-	389 528	-
Odpis na poniesione niezidentyfikowane straty				
rating ryzyka 1-4	117 828	523	54 865	2
rating ryzyka 5-6	12 081	243	6 178	322
rating ryzyka 7-8	12 073	-	9 658	1 464
	141 982	766	70 701	1 788
Łączna utrata wartości	1 460 989	766	1 460 752	4 041

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Należności objęte odpisem na poniesione niezidentyfikowane straty		
Należności nieprzeterminowane		
0-30 dni	15 814 978	16 992 453
Należności przeterminowane		
31-90 dni	161 678	120 639
91-180 dni	2 368	44
181-365 dni	227	-
ponad 366 dni	322	-
Wartość brutto	15 979 573	17 113 136

Poziom pokrycia rezerwami należności Grupy przedstawia poniższa tabela:

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Wartość brutto		
Należności z rozpoznaną utratą wartości, z tego:	2 257 713	1 933 156
<i>Należności oceniane indywidualnie</i>	1 432 211	1 391 358
<i>Należności oceniane portfelowo</i>	825 502	541 798
Należności bez utraty wartości	15 984 297	17 113 136
Łączna wartość brutto	18 239 010	19 046 292
Utrata wartości		
Należności z rozpoznaną utratą wartości, z tego:	1 319 007	1 392 304
<i>Należności oceniane indywidualnie</i>	771 034	1 002 776
<i>Należności oceniane portfelowo</i>	547 973	389 528
Należności bez utraty wartości	142 748	72 489
Łączna utrata wartości	1 461 755	1 464 793
Wartość netto		
Należności z rozpoznaną utratą wartości, z tego:	938 706	540 852
<i>Należności oceniane indywidualnie</i>	661 177	388 582
<i>Należności oceniane portfelowo</i>	277 529	152 270
Należności bez utraty wartości	15 838 549	17 040 647
Łączna wartość netto	16 777 255	17 581 499
Wskaźnik pokrycia rezerwami należności z rozpoznaną utratą wartości	58,4%	72,0%

Na dzień 31 grudnia 2009 roku należności bez utraty wartości obejmują kredyty gotówkowe w kwocie brutto 133 842 tys. zł udzielone osobom prywatnym z maksymalnie dwumiesięcznym okresem prolongaty w spłacie kredytu.

Polityka stosowania zabezpieczeń i innych metod ograniczania ryzyka

W odróżnieniu od różnych ogólnych zasad ograniczania ryzyka kredytowego specyficznych dla obszaru korporacyjnego i detalicznego Grupa posiada wspólne zasady polityki zabezpieczeń i innych metod ograniczania ryzyka, w tym przyjmowania gwarancji, poręczeń i podobnych instrumentów wsparcia (zwane dalej łącznie: zabezpieczeniami).

Grupa udziela kredytów osobom fizycznym oraz przedsiębiorstwom przede wszystkim na podstawie oceny zdolności kredytowej potencjalnych kredytobiorców.

Grupa przyjmuje różne formy zabezpieczenia ekspozycji kredytowych. W części detalicznej są to przede wszystkim nieruchomości mieszkalne, a w części obsługującej przedsiębiorstwa są to różne typy zabezpieczeń, włączając:

- gwarancje bankowe, poręczenia osób trzecich, oświadczenia patronackie,
- zabezpieczenia gotówkowe lub równoważne z gotówką,
- obligacje skarbowe, bony skarbowe, certyfikaty NBP,
- papiery wartościowe,
- udziały w spółkach,
- należności,
- zapasy,
- nieruchomości,
- maszyny i urządzenia,
- pojazdy mechaniczne.

W celu usprawnienia oraz standaryzacji procesu związanego z obsługą zabezpieczeń wierzytelności kredytowych w Banku utworzona została niezależna specjalna jednostka ryzyka odpowiedzialna za proces zarządzania zabezpieczeniami wierzytelności kredytowych i ich monitorowania. Do kluczowych elementów tego procesu zaliczają się:

- definicje kryteriów akceptacji i wyceny zabezpieczeń,
- proces wyceny zabezpieczeń,
- standardy dokumentacji,
- zasady monitoringu zabezpieczeń,
- wymagane inspekcje i ubezpieczenie zabezpieczeń.

Grupa występuje do klienta o dodatkowe zabezpieczenia w sytuacji, gdy w ocenie Grupy wiarygodność kredytowa klienta uległa pogorszeniu lub w wyniku weryfikacji stwierdzono, że wartość zabezpieczenia uległa zmniejszeniu.

W regulacjach kredytowych zostały określone:

- wymagana struktura zabezpieczeń dla poszczególnych rodzajów wierzytelności kredytowych,
- relacje wartości kredytu do wartości zabezpieczenia dla poszczególnych typów zabezpieczeń,
- pożądana struktura poszczególnych rodzajów zabezpieczeń w powiązaniu ze strukturą portfela wierzytelności kredytowych.

Zaprobowane w regulacjach założenia dotyczące zasad akceptacji, zarządzania, monitoringu i raportowania zabezpieczeniami są sprawdzane w ramach procesu kontroli. Grupa okresowo kontroluje też, czy bieżąca struktura portfela zabezpieczeń jest zgodna z założeniami.

Koncentracja zaangażowania

Grupa ustanawia limity i zarządza wielkością ekspozycji tak, aby zapewnić odpowiednie rozproszenie ryzyka w portfelu. W ramach zarządzania ryzykiem kredytowym Grupa określa limity koncentracji zaangażowań w odniesieniu do maksymalnej sumy ekspozycji:

- wobec jednego podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie (dłużnika),
- w ramach poszczególnych sektorów gospodarki (na podstawie amerykańskiej klasyfikacji branż),
- w walutach obcych,
- wobec grupy kapitałowej podmiotu dominującego dla Grupy.

Pierwsze dwie koncentracje - wobec dłużników i branż - dotyczą w szczególności portfeli Bankowości Korporacyjnej i Bankowości Przedsiębiorstw i są koncentracjami uznanymi za najistotniejsze z punktu widzenia zarządzania tym ryzykiem w Grupie.

W ramach zarządzania koncentracją ekspozycji wobec dłużników Grupa monitoruje również limity określone ustawą Prawo Bankowe i innymi Uchwałami nadzorczymi oraz zapewnia ich przestrzeganie, w tym wyznaczenie dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu tych ekspozycji w razie potrzeby.

Ryzyko koncentracji zaangażowań wobec kontrahenta

Grupa dąży do ograniczenia koncentracji zaangażowania wobec pojedynczych klientów lub klientów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie. Według danych z dnia 31 grudnia 2009 roku zaangażowanie Grupy w transakcje z grupami klientów, dotyczące portfela bankowego, wobec których łączne zaangażowanie przekracza 10% funduszy własnych Grupy (zdefiniowanych w dalszej części sprawozdania), wynosi 2 885 442 tys. zł, czyli 71,2% tych funduszy (31 grudnia 2008 roku: 2 161 636 tys. zł, tj. 64,8%).

Koncentracja zaangażowań wobec poszczególnych 10 największych niebankowych kredytobiorców Grupy:

w tys. zł	31.12.2009			31.12.2008		
	Zaangażowanie bilansowe*	Zaangażowanie pozabilansowe	Łączne zaangażowanie	Zaangażowanie bilansowe*	Zaangażowanie pozabilansowe	Łączne zaangażowanie
GRUPA 1	70 536	657 004	727 539	187 916	311 341	499 257
GRUPA 2	284 984	351 906	636 890	344 592	408 274	752 866
GRUPA 3	251 321	312 657	563 978	267 359	179 323	446 682
GRUPA 4	252 989	226 951	479 940	245 000	5 000	250 000
KLIENT 5	7 512	469 583	477 095	135 195	327 636	462 831
KLIENT 6	1	319 519	319 520	6	312 102	312 108
GRUPA 7	211 117	102 983	314 100	86 728	235 094	321 822
GRUPA 8	4	275 972	275 976	113 757	188 303	302 060
GRUPA 9	116 575	139 182	255 757	111 534	164 381	275 915
GRUPA 10	9 905	244 626	254 531	238 175	38 605	276 780
Razem 10	1 204 943	3 100 383	4 305 326	1 730 262	2 170 059	3 900 321

* Nie obejmuje zaangażowań z tytułu posiadanych akcji i innych papierów wartościowych.

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe oraz wydane na jej podstawie akty wykonawcze Komisji Nadzoru Finansowego określają limity maksymalnego zaangażowania Grupy. Zgodnie z obowiązującymi od 1 stycznia 2002 roku przepisami art. 71 ust. 1 wspomnianej ustawy suma wierzytelności Grupy oraz udzielonych przez Grupę zobowiązań pozabilansowych w stosunku do jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie nie może przekraczać odpowiednio 20% funduszy własnych Grupy w przypadku, gdy którykolwiek z tych podmiotów jest w stosunku do Grupy podmiotem dominującym lub zależnym albo jest zależny od podmiotu dominującego wobec Grupy oraz 25% w przypadku, gdy podmioty te nie są w ten sposób podmiotami powiązanymi z Grupą. Przy zachowaniu warunków określonych przepisami uchwały nr 380/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (...) dopuszcza się utrzymywanie przez Grupę przekroczenia limitów koncentracji wierzytelności ponad limity określone w art. 71 ust. 1 ustawy - Prawo bankowe wyłącznie w zakresie wierzytelności wynikających z operacji zaliczanych do portfela handlowego. Fundusze własne dla celów wyznaczania limitów zaangażowania określonych w ustawie Prawo Bankowe ustalone zostały zgodnie z uchwałą nr 381/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r., w sprawie innych pomniejszych funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy podstawowych Grupy (...).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2009 roku Grupa posiadała zaangażowanie wobec podmiotu powiązanego z sektora bankowego przekraczające ustawowe limity koncentracji wierzytelności. Przekroczenie limitu dotyczyło wierzytelności wynikających z transakcji instrumentami pochodnymi. Z tytułu przekroczenia limitu koncentracji wierzytelności wyznaczony został dodatkowy wymóg kapitałowy, który włączony został

do rachunku całkowitego wymogu kapitałowego na dzień 31 grudnia 2009 roku.

Ryzyko koncentracji zaangażowania wobec branż

W celu uniknięcia nadmiernej koncentracji branżowej ryzyka kredytowego Grupa na bieżąco monitoruje zaangażowanie w poszczególnych sektorach gospodarki, określając pożądane kierunki, w których zaangażowanie Grupy powinno się zwiększać, oraz sektory o niekorzystnych perspektywach rozwojowych, w których zaangażowanie powinno być zmniejszane. W tym celu ustanowione są i kontrolowane odpowiednie limity zaangażowania branżowego.

Polityka zaangażowania Grupy wobec klientów należących do poszczególnych branż prowadzona jest odrębnie wobec dużych klientów Bankowości Korporacyjnej oraz średnich, małych i mikroklientów Bankowości Przedsiębiorstw:

- polityka zaangażowania Grupy wobec klientów korporacyjnych i komercyjnych należących do poszczególnych sektorów prowadzona jest poprzez definiowanie rynków docelowych. Jednym z kluczowych elementów uwzględnianych przy definiowaniu rynków docelowych jest dokonana na podstawie odpowiednich analiz ocena ryzyka branżowego. W ramach określonych rynków docelowych definiowane są kryteria akceptacji ryzyka,
- polityka zaangażowania Grupy wobec małych, średnich i mikroprzedsiębiorstw prowadzona jest poprzez negatywną selekcję branż charakteryzujących się zbyt wysokim ryzykiem współpracy.

Ze względu na duże zróżnicowanie klientów reprezentujących poszczególne sektory gospodarki, w poniższej tabeli przedstawiono zagregowane dane w zakresie zaangażowania (brutto) Grupy w dwudziestu największych branżach gospodarki oraz w podziale na typ prowadzonej działalności według stanu na porównawcze okresy.

Branża gospodarki według PKD	31.12.2009	31.12.2008
	w %	w %
Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi, motocyklami	18,9	17,9
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	7,9	5,7
Handel detaliczny, z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych, motocykli; naprawa artykułów użytku osobistego i domowego	7,6	5,7
Produkcja artykułów spożywczych i napojów	7,0	6,8
Pośrednictwo finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych	6,1	11,1
Produkcja wyrobów chemicznych	4,0	4,6
Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli; sprzedaż detaliczna paliw do pojazdów samochodowych	3,7	3,3
Produkcja maszyn i aparatury	3,7	2,8
Wytwarzanie koksu, produktów rafinacji ropy naftowej i paliw jądrowych	3,6	1,7
Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	3,6	3,2
Pierwsza „10” branż gospodarki	66,1	62,8
Poczta i telekomunikacja	3,6	3,0
Pozostałe usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	2,9	2,1
Budownictwo	2,7	2,7
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	2,4	2,0
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	2,0	1,8
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne	1,9	1,5
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	1,9	1,9
Transport lądowy, transport rurociągowy	1,9	2,1
Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	1,6	2,1
Organizacje i zespoły eksterytorialne	1,5	1,0
Pierwsza „20” branż gospodarki	88,5	83,0
Pozostałe branże	11,5	17,0
Razem	100,0	100,0

Pomimo, że w stosunku do końca 2009 roku koncentracja w wybranych branżach zmieniła się, ogólny poziom koncentracji portfela pozostał na podobnym poziomie.

Należności brutto od klientów i banków w podziale na typ prowadzonej działalności

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008
Należności brutto od podmiotów gospodarczych i banków		
finansowa	4 697 387	3 870 650
produkcyjna	2 799 801	3 875 943
usługowa	1 359 136	1 850 503
pozostała	3 204 188	3 713 016
	12 060 512	13 310 112
Należności brutto od osób fizycznych		
	6 178 498	5 774 528
(patrz nota 23.)	18 239 010	19 084 640

Ponadto monitorowane są również inne potencjalne koncentracje – geograficzna i zabezpieczeń – jednak ze względu na charakterystykę portfela Grupy nie zostały wyznaczone limity dla tych rodzajów koncentracji.

Ryzyko rynkowe

Procesy i organizacja zarządzania ryzykiem rynkowym

Zarządzanie ryzykiem rynkowym obejmuje dwa podstawowe obszary ryzyka: ryzyko płynności finansowej oraz ryzyko cenowe.

Ryzyko płynności jest definiowane jako niebezpieczeństwo niewywiązania się Grupy z wykonania wymagalnych zobowiązań finansowych wobec klientów i kontrahentów.

Ryzyko cenowe określane jest jako ryzyko negatywnego wpływu na wynik finansowy oraz wartość funduszy własnych Grupy, zmiany rynkowych stóp procentowych, kursów walutowych, kursów akcji oraz wszelkich parametrów zmienności tych stóp, kursów i cen.

Celem zarządzania ryzykiem rynkowym jest zapewnienie, że rozmiary ponoszonego ryzyka w ramach Grupy odpowiadają poziomowi akceptowalnemu przez akcjonariuszy oraz instytucje nadzoru bankowego, jak również zapewnienie, że wszystkie ekspozycje na ryzyko rynkowe są właściwie odzwierciedlone w kalkulowanych miarach ryzyka przekazywanych do wiadomości odpowiednim osobom i organom zarządzającym.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym w Grupie opiera się na:

- wymaganiach polskich instytucji regulacyjnych, a zwłaszcza na uchwałach Komisji Nadzoru Finansowego,
- zasadach ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem oraz ogólnym poziomie ryzyka zaakceptowanym przez Radę Nadzorczą Banku,

z uwzględnieniem najlepszych praktyk stosownych w Citigroup, podmiocie dominującym wobec Grupy.

Ostateczna odpowiedzialność za przestrzeganie ustalonych poziomów ekspozycji na ryzyko rynkowe w Grupie spoczywa na Zarządzie Banku, natomiast bieżące zarządzanie ryzykiem rynkowym jest prowadzone przez:

- Członka Zarządu – Szefa Sektora Zarządzania Ryzykiem,
- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (KZAiP),
- Szefa jednostki Ryzyka Rynkowego,
- Szefów jednostek biznesowych podejmujących ryzyko,
- osoby oddelegowane do zarządzania ryzykiem w jednostkach Grupy.

Zarządzanie ryzykiem płynności

Celem zarządzania płynnością jest zapewnienie Bankowi i podmiotom Grupy dostępu do środków płynnych w celu wypełnienia swoich zobowiązań w terminie, także w ekstremalnych, lecz prawdopodobnych sytuacjach kryzysowych.

Grupa analizuje i zarządza ryzykiem płynności w różnych horyzontach czasowych, przy czym rozróżnia się płynność bieżącą, krótko-, średnio- i długoterminową, stosując adekwatne metody pomiaru i limitowania ryzyka.

Zarządzanie płynnością długoterminową należy do zadań KZAiP i jest określone w strategii Grupy. Jest ono prowadzone w oparciu o monitorowanie relacji strukturalnych bilansu oraz o regulacyjne miary płynności długookresowej i obejmuje analizę luk płynności, a także możliwości pozyskania w przyszłości wystarczających źródeł finansowania oraz kosztu pozyskania środków w kontekście wpływu na rentowność prowadzonej działalności.

Zarządzanie płynnością średnioterminową, w horyzoncie do 1 roku, należy do zadań KZAiP i odbywa się w oparciu o przygotowywany w cyklu rocznym plan finansowania, określający poziomy limitów wewnętrznych oraz przygotowywane przez jednostki biznesowe

Grupy plany w zakresie zmiany aktywów i pasywów, opracowywane w ramach planów finansowych na kolejny rok budżetowy.

Zarządzanie płynnością krótkoterminową, w horyzoncie do 3 miesięcy, należy do zadań Pionu Skarbu i odbywa się w oparciu o regulacyjne miary płynności krótkookresowej oraz limity wewnętrzne. Grupa analizuje także poziom płynności w sytuacjach kryzysowych, przyjmując jako warunek konieczny brak ujemnej luki we wszystkich przedziałach czasowych w horyzoncie 3 miesięcy.

Zarządzanie płynnością bieżącą należy do zadań Pionu Skarbu i prowadzone jest w oparciu o rachunki nostro Grupy, w tym w szczególności rachunek rezerwy obowiązkowej w NBP, przy użyciu dostępnych produktów oferowanych przez rynek pieniężny oraz bank centralny.

Zarządzanie płynnością w podmiotach Grupy leży w zakresie zadań zarządów tych spółek przy uwzględnieniu „Zasad zarządzania ryzykiem”. Nadzór nad płynnością podmiotów Grupy sprawuje KZAiP.

Plan finansowania i zabezpieczania płynności

Roczny Plan Finansowania i Płynności (Plan) jest przygotowywany dla Grupy przez Szefa Pionu Skarbu. Odpowiada on również za uzyskanie aprobaty KZAiP dla tego Planu. Plan powinien obejmować wszystkie istotne elementy dotyczące finansowania i płynności wynikające z planów biznesowych, a w szczególności w obszarze depozytów i kredytów dla klientów, tak jak to zostało określone w budżetach rocznych poszczególnych jednostek biznesowych, a także istotnych zmian otoczenia regulacyjnego oraz sytuacji rynkowej.

Narzędzia zarządzania ryzykiem płynności

Bank dokonuje pomiaru i zarządza ryzykiem płynności poprzez zastosowanie zarówno zewnętrznych miar nadzorczych, jak i miar dodatkowych wypracowanych wewnętrznie.

Wewnętrzne narzędzia zarządzania ryzykiem płynności

W uzupełnieniu do nadzorczych miar płynności Grupa Banku stosuje zestaw narzędzi zarządzania ryzykiem płynności obejmujący:

- Analizę luk – Raport Dostępu do Rynku (MAR),
- Scenariusze kryzysowe,
- Strukturalne wskaźniki płynności,
- Rynkowe czynniki ostrzegawcze,
- Znaczące źródła finansowania,
- Awaryjny plan finansowania.

Scenariusze kryzysowe

Testy warunków kryzysowych są przeprowadzane w celu zbadania potencjalnego wpływu określonego zdarzenia na bilans Grupy oraz skumulowaną lukę w horyzoncie 3 miesięcy, a także określenia, jakie dodatkowe finansowanie działalności jest konieczne w każdym z określonych scenariuszy. Scenariusze te są przygotowywane przez Pion Skarbu i Ryzyko Rynkowe Banku oraz zatwierdzane przez KZAiP.

Grupa przeprowadza testy warunków kryzysowych w cyklu miesięcznym. Scenariusze te zakładają istotne zmiany w podstawowych parametrach finansowania takie, jak:

- Koncentracja bazy funduszowej,
- Obniżenie ratingu długoterminowego,
- Obniżenie ratingu krótkoterminowego,
- Kryzys finansowy na rynku krajowym.

Awaryjny plan finansowania

Pion Skarbu przygotowuje oraz aktualizuje w cyklu rocznym „Plan pozyskania funduszy i utrzymania płynności w sytuacji zagrożenia płynności” (Plan awaryjny), który określa sposób działania Banku w sytuacji kryzysowej, w tym szczególnie w przypadkach zakładanych

w scenariuszach kryzysowych i opisanych w „Rocznym planie finansowania i zabezpieczenia płynności”. Awaryjny plan finansowania jest zatwierdzany przez KZAiP.

Plan awaryjny określa:

- Warunki/symptomy wskazujące na wystąpienie sytuacji kryzysowej,
- Kompetencje do podejmowania działań w ramach realizacji planu,
- Źródła pozyskania funduszy, a w szczególności zasady utrzymywania portfela aktywów płynnych do użycia w przypadku wystąpienia problemów płynnościowych,
- Zasady przeprowadzania sprzedaży aktywów i zmiany struktury bilansu,
- Zasady postępowania w celu przywrócenia zaufania klientów do instytucji.

Wielkości zmodyfikowanej luki przepływów finansowych oraz poziom aktywów płynnych na dzień 31 grudnia 2009 roku i 31 grudnia 2008 roku przedstawione są w poniższych tabelach.

Urealniona luka płynności na dzień 31 grudnia 2009 roku:

w tys. zł	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 2 lat	Powyżej 2 lat
Aktywa	6 299 562	28 303	-	-	31 305 198
Pasywa	5 929 337	92 777	733 525	17 102	30 860 322
Luka bilansowa w danym okresie	370 225	(64 474)	(733 525)	(17 102)	444 876
Transakcje pozabilansowe - wpływy	4 944 444	2 756 240	4 595 140	2 746 777	3 386 498
Transakcje pozabilansowe - wypływy	4 860 474	2 783 460	4 575 245	2 728 165	3 594 798
Luka pozabilansowa w danym okresie	83 970	(27 220)	19 895	18 612	(208 300)
Luka skumulowana	454 195	362 501	(351 129)	(349 619)	(113 043)

Urealniona luka płynności na dzień 31 grudnia 2008 roku:

w tys. zł	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 2 lat	Powyżej 2 lat
Aktywa	4 261 460	686 524	989 882	12 517	36 599 962
Pasywa	7 049 895	94 153	870 108	315 248	34 220 941
Luka bilansowa w danym okresie	(2 788 435)	592 371	119 774	(302 731)	2 379 021
Transakcje pozabilansowe - wpływy	7 294 723	6 124 796	10 871 352	1 752 153	4 512 902
Transakcje pozabilansowe - wypływy	6 535 615	6 017 968	10 810 675	1 738 723	5 563 943
Luka pozabilansowa w danym okresie	759 108	106 828	60 677	13 430	(1 051 041)
Luka skumulowana	(2 029 327)	(1 330 128)	(1 149 677)	(1 438 978)	(110 998)

Aktywa płynne i skumulowana luka płynności do 1 roku:

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008	Zmiana
Aktywa płynne, w tym:	14 358 026	15 247 016	(888 990)
rachunek nostro w NBP i stabilna część gotówki	3 792 008	3 183 925	608 082
dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	2 275 793	1 248 263	1 027 531
dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	8 290 225	10 814 828	(2 524 604)
Skumulowana luka płynności do 1 roku	(351 129)	(1 149 677)	798 548
Wskaźnik pokrycia luki przez aktywa płynne	4 089%	1 326%	2 763%

Poniżej przedstawione zostały zobowiązania finansowe Grupy według umownych terminów wymagalności.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku

w tys. zł	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat	Odsetki
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu								
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	19	10 412	10 412	-	-	-	-	-
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu								
Depozyty sektora finansowego	32	4 735 264	4 619 908	69 609	37 202	4 704	11	3 830
w tym: banki	32	1 632 656	1 603 718	3 616	24 756	137	-	429
Depozyty sektora niefinansowego	32	20 571 961	18 881 508	1 164 520	477 533	27 625	64	20 711
Pozostałe zobowiązania	32	1 052 815	176 396	29 176	744 911	1 997	97 707	2 628
		26 360 040	23 677 812	1 263 305	1 259 646	34 326	97 782	27 169
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu								
Instrumenty pochodne	19	2 528 856	96 139	171 480	418 153	1 137 079	706 005	-
Zobowiązania z tytułu niewykorzystanych linii kredytowych		11 428 560	11 014 695	2 221	232 763	161 753	17 128	-
		40 327 868	34 799 058	1 437 006	1 910 562	1 333 158	820 915	27 169
Instrumenty pochodne rozliczane brutto								
Wpływy		17 483 742	4 521 371	2 777 426	3 313 231	4 206 331	2 665 383	
Wyprawy		17 310 581	4 502 375	2 804 959	3 222 380	4 131 948	2 648 919	
		173 161	18 996	(27 533)	90 851	74 383	16 464	

Na dzień 31 grudnia 2008 roku

w tys. zł	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat	Odsetki
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu								
Depozyty sektora finansowego	32	7 922 266	7 829 200	43 691	40 407	4 743	-	4 225
w tym: banki	32	3 336 022	3 287 207	13 223	34 457	-	-	1 135
Depozyty sektora niefinansowego	32	19 935 083	18 256 867	1 298 410	325 730	27 065	84	26 927
Pozostałe zobowiązania	32	1 488 396	194 051	24 603	841 353	333 810	89 703	4 876
		29 345 745	26 280 118	1 366 704	1 207 490	365 618	89 787	36 028
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu								
Instrumenty pochodne	19	4 754 417	224 081	399 117	1 277 529	1 575 691	1 277 999	-
Zobowiązania z tytułu niewykorzystanych linii kredytowych		10 949 511	10 309 913	38 618	168 924	380 018	52 038	-
		45 049 673	36 814 112	1 804 439	2 653 943	2 321 327	1 419 824	36 028
Instrumenty pochodne rozliczane brutto								
Wpływy		29 126 979	6 209 300	6 180 753	10 389 201	3 700 904	2 646 821	
Wyprawy		28 994 979	6 415 210	6 022 235	10 373 970	3 557 517	2 626 047	
		132 000	(205 910)	158 518	15 231	143 387	20 774	

Zarządzanie ryzykiem cenowym

Zakres ryzyka

Zarządzanie ryzykiem cenowym dotyczy wszystkich portfeli, z których dochody narażone są na negatywny wpływ czynników rynkowych, takich jak stopy procentowe, kursy walutowe, ceny akcji, ceny towarów masowych oraz parametrów zmienności tych czynników. W zarządzaniu ryzykiem cenowym wyodrębniono dwa rodzaje portfeli: handlowe i bankowe.

Portfele handlowe obejmują transakcje na instrumentach finansowych (bilansowych i pozabilansowych), których celem jest osiągnięcie dochodu związanego ze zmianą parametrów rynkowych w krótkim okresie. Portfele handlowe obejmują pozycje bilansowe takie, jak: dłużne papiery wartościowe kwalifikowane jako przeznaczone do obrotu, tzn. nabywane w celach handlowych i spełniające określone kryteria płynności, oraz wszystkie pozycje w instrumentach pochodnych, przy czym w tym przypadku dokonuje się rozróżnienia portfeli nabywanych w celach czysto handlowych oraz tych, które są zawierane w celu zabezpieczenia ryzyka pozycji w portfelu bankowym - tzw. zabezpieczenia ekonomiczne

(economic hedge). Wycena portfeli handlowych dokonywana jest bezpośrednio na podstawie cen rynkowych lub za pomocą modeli wyceny przy zastosowaniu parametrów cenowych notowanych na rynku. Działalność na portfelach handlowych prowadzona jest przez Departament Skarbu Banku w zakresie portfeli obejmujących ryzyko stopy procentowej oraz ryzyko kursu walutowego. Portfel handlowy obejmuje również opcje, w tym przede wszystkim walutowe transakcje opcyjne oraz opcje na stopy procentowe. Działalność Grupy w tym zakresie jest prowadzona w sposób zapewniający jednocześnie (każdorazowe i natychmiastowe) zawarcie transakcji przeciwstawnej o takich samych parametrach, w związku z czym portfel transakcji opcyjnych jest wyłączony z kalkulacji i monitoringu ryzyka cenowego. Jedyną wielkością związaną z zawieraniem transakcji opcyjnych uwzględnianą w pomiarze ryzyka cenowego, a konkretnie ryzyka walutowego, jest wielkość premii płaconej/otrzymywanej w walucie zagranicznej.

Portfele bankowe obejmują wszystkie pozostałe, niezaliczone do portfeli handlowych, pozycje bilansowe oraz pozabilansowe. Celem zawierania tych transakcji jest realizacja wyniku w całym, kontraktowym okresie transakcji. Departament Skarbu Banku przejmuje pozycje ryzyka stóp procentowych z portfeli bankowych z wszystkich innych jednostek organizacyjnych Grupy. Mechanizm przekazywania pozycji ryzyka stóp procentowych opiera się na systemie transferowej ceny funduszy.

Pomiar ryzyka cenowego portfeli bankowych

Do portfeli bankowych zastosowanie mają następujące metody pomiaru ryzyka:

- analiza luki stopy procentowej,
- metoda kosztów zamknięcia otwartych pozycji odsetkowych (Value-at-Close)/całkowitego zwrotu z portfela (Total Return),
- metoda dochodów odsetkowych narażonych na ryzyko (Interest Rate Exposure, IRE),
- testy warunków skrajnych.

Analiza luki stopy procentowej wykorzystuje harmonogram zapadalności lub przeszacowania pozycji bilansowych oraz instrumentów pochodnych ujmowanych w ramach rachunkowości zabezpieczeń lub zakwalifikowanych jako zabezpieczenia ekonomiczne w celu ustalenia różnic pomiędzy pozycjami, których termin zapadalności lub aktualizacji oprocentowania przypada na dany przedział czasowy.

Generalną zasadą w analizie luki oprocentowania jest klasyfikacja transakcji do poszczególnych pasm przeszacowania pozycji z portfeli bankowych wg kontraktowych lub zakładanych terminów zmian oprocentowania transakcji.

Metoda wartości zamknięcia luki stóp procentowych (Value-at-Close) określa wartość ekonomiczną lub „godziwą” pozycji, analogiczną do wyceny rynkowej portfela handlowego. Całkowity zwrot na portfelu to suma zmian wartości zamknięcia luki stóp procentowych, naliczonych odsetek oraz zysków/strat ze sprzedaży aktywów lub anulowania zobowiązań.

Metoda dochodów odsetkowych narażonych na ryzyko (IRE) służy do pomiaru potencjalnego wpływu określonego przesunięcia równoległego krzywych stóp procentowych na dochód odsetkowy z księgi bankowej przed opodatkowaniem, który może być uzyskany w określonym przedziale czasu. Jest to miara prospektywna, analogiczna do wskaźnika czynników wrażliwości (Factor Sensitivity) w przypadku portfeli handlowych. Przy czym przyjmuje się, że w standardowych warunkach przesunięcie stóp procentowych jest identyczne dla każdej waluty i wynosi 100 pkt bazowych w górę. Miara IRE jest kalkulowana dla pozycji w każdej walucie odrębnie w horyzoncie dziesięciu lat, przy czym do bieżącego monitorowania oraz limitowania pozycji ryzyka stóp procentowych portfeli bankowych stosowane są zasadniczo miary IRE w horyzoncie jednego roku i pięciu lat.

Poniżej przedstawione są miary IRE dla Grupy na dzień 31 grudnia 2009 roku oraz na dzień 31 grudnia 2008 roku. Zestawienie prezentowane jest odrębnie dla głównych walut PLN, USD i EUR, stanowiących łącznie ponad 90% bilansu Grupy.

w tys. zł	31.12.2009		31.12.2008	
	IRE 12M	IRE 5L	IRE 12M	IRE 5L
PLN	(25 017)	30 599	7 642	104 071
USD	4 196	13 497	(394)	3 351
EUR	5 709	9 752	(8 836)	(42 808)

Testy warunków skrajnych mierzą potencjalny wpływ istotnych zmian w poziomie lub kształcie krzywych stóp procentowych na pozycje otwierane w portfelu bankowym.

Grupa dokonuje testów warunków skrajnych dla zdefiniowanych scenariuszy ruchów stóp procentowych stanowiących kombinacje ruchów czynników rynkowych zdefiniowanych jako zmiany znaczące (large move) i kryzysowe (stress move) występujących zarówno w kraju, jak i za granicą. Wielkości zakładanych przesunąć czynników rynkowych rewidowane są co najmniej raz do roku i odpowiednio dostosowywane do zmian rynkowych warunków działania Grupy.

Biuro Zarządzania Aktywami i Pasywami w Pionie Skarbu prowadzi działalność w zakresie papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży w Grupie. Określa się trzy podstawowe cele działalności w ramach portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży:

- zarządzanie płynnością finansową,
- zabezpieczenie przed ryzykiem przejmowanym przez Pion Skarbu z innych jednostek organizacyjnych Banku lub podmiotów Grupy,
- otwieranie własnych pozycji ryzyka stóp procentowych w portfelach Grupy przez Pion Skarbu.

Poziom ryzyka określonego miarą DVO1 dla portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży z uwzględnieniem zabezpieczeń ekonomicznych w podziale na portfele w poszczególnych walutach przedstawiony jest w tabeli poniżej:

w tys. zł	31.12.2009			31.12.2008			Ogółem w okresie 01.01.2009 - 31.12.2009		
	Ogółem	Pap. Wart.	IRS	Ogółem	Pap. Wart.	IRS	Średnia	min	max
PLN	(1 631)	(1 631)	-	(1 246)	(1 246)	-	(1 500)	(1 695)	(1 253)
USD	-	-	-	(99)	(99)	-	(42)	(104)	-
EUR	(180)	(180)	-	(766)	(766)	-	(605)	(880)	(180)

Działalność Grupy w zakresie inwestycji w dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży była głównym czynnikiem wpływającym także na zmiany poziomu ryzyka niedopasowania terminów przeszacowania wyrażonych miarą IRE.

Pomiar ryzyka cenowego portfeli handlowych

Do portfeli handlowych zastosowanie mają następujące metody pomiaru ryzyka:

- metoda czynników wrażliwości (Factor Sensitivity),
- metoda wartości narażonej na ryzyko (VaR),
- testy warunków skrajnych.

Czynniki wrażliwości mierzą zmianę wartości pozycji w danym instrumencie bazowym w przypadku określonej zmiany czynnika ryzyka rynkowego (np. zmiana o 1 punkt bazowy w oprocentowaniu w danym punkcie na krzywej stopy procentowej, zmiana o 1% w kursie walutowym lub cenie akcji).

W przypadku stóp procentowych miarą wrażliwości jest DVO1 (Dolar Value of 1 basis point), która określa potencjalną zmianę wartości pozycji ryzyka dla danej krzywej stóp procentowych w określonym punkcie węzłowym krzywej (do którego sprowadzane są wszystkie przepływy pieniężne w ustalonym przedziale czasowym) spowodowaną przesunięciem rynkowej stopy procentowej o jeden punkt bazowy w górę.

W odniesieniu do ryzyka walutowego wielkość współczynnika wrażliwości jest równa co do wartości wielkości pozycji walutowej w danej walucie.

W przypadku pozycji w kapitałowych papierach wartościowych wielkość współczynnika wrażliwości jest równa co do wartości wielkości pozycji netto w danym instrumencie (akcji, indeksie, jednostce udziałowej).

Miarą zintegrowaną ryzyka cenowego portfeli handlowych, łączącą wpływ pozycji w poszczególnych czynnikach ryzyka i uwzględniającą efekt korelacji pomiędzy zmiennościami poszczególnych czynników, jest wartość narażona na ryzyko (VaR). Miara VaR jest stosowana do oszacowania potencjalnego spadku wartości pozycji lub portfela w normalnych warunkach rynkowych, przy ustalonym poziomie ufności i w określonym czasie. W przypadku pozycji otwieranych w portfelu handlowym Grupy wartość VaR jest obliczana przy zastosowaniu 99% poziomu ufności i jednodniowego okresu utrzymania.

Zarówno wskaźnik DVO1, jak i wskaźnik VaR dla portfela handlowego są obliczane jako kwota netto bez zabezpieczenia ekonomicznego portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży, tzn. bez instrumentów pochodnych mających zabezpieczyć wartość godziwą portfela. Ekspozycja na ryzyko takich transakcji jest kontrolowana poprzez odpowiednie metody pomiaru ryzyka i ograniczana za pomocą limitów ryzyka portfeli bankowych.

W cyklu dziennym dokonywana jest analiza scenariuszy warunków skrajnych (stress test), przy założeniu większych niż przyjęte w pomiarze wartości zagrożonej, zmian czynników ryzyka oraz pominięciu historycznie obserwowanych korelacji pomiędzy tymi czynnikami.

Grupa notuje ekspozycje ryzyka cenowego portfeli handlowych w dwudziestu jeden walutach zarówno w przypadku pozycji walutowych, jak i ekspozycji na ryzyko stóp procentowych, przy czym tylko w przypadku kilku walut ekspozycje są znaczące. Dla dużej grupy walut ekspozycje wynikają z niepełnego dopasowania transakcji zawartych na zlecenie klienta i transakcji domykających z innymi kontrahentami rynków hurtowych. Znaczące ekspozycje na ryzyko cenowe otwierane są w przypadku PLN, walut rynków wysokorozwiniętych (przede wszystkim USD oraz EUR; rzadziej GBP, CHF, JPY) oraz walut krajów Europy Środkowej.

Wartości znaczących ekspozycji na ryzyko stóp procentowych portfeli handlowych w ujęciu miary DVO1 z pominięciem ekspozycji wynikających z zabezpieczeń ekonomicznych portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży w 2009 roku prezentuje poniższa tabela:

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008	w okresie 01.01.2009 - 31.12.2009		
			Średnio	Maksimum	Minimum
PLN	(192)	(42)	(211)	319	(655)
EUR	54	23	(6)	161	(184)
USD	1	(10)	(9)	26	(82)

W 2009 roku średnie wielkości ekspozycji na ryzyko stóp procentowych w porównaniu z rokiem 2008 zwiększyły się o ponad 30%. Największe ekspozycje przyjmowane były w walucie krajowej (średnia wielkość wskaźnika DVO1 wynosiła -211 tys. zł wobec -121 tys. zł w roku 2008), mniejszy natomiast był średni apetyt na ryzyko w EUR (średnia wielkość pozycji była o około 30 tys. zł niższa w porównaniu z rokiem 2008). Jeśli chodzi o maksymalne wielkości ekspozycji przyjmowanych przez Departament Skarbu, to były one wyższe niż w roku ubiegłym na walucie lokalnej (maksymalna ekspozycja w PLN wyniosła -655 tys. zł w porównaniu z -515 tys. zł w roku 2008), niższe natomiast na walutach obcych (np. EUR -184 tys. zł w porównaniu z -218 tys. zł w roku ubiegłym).

Pion Skarbu, prowadzący w ramach Grupy działalność handlową na instrumentach finansowych, kontynuował strategię bardzo aktywnego zarządzania ekspozycjami narażonymi na ryzyko walutowe i stopy procentowej, dostosowując wielkość i kierunek tych ekspozycji w zależności od zmieniających się warunków rynkowych, co obrazuje przedział wahań tych ekspozycji (wartości minimum i maksimum w powyższej tabeli).

Poziom ryzyka określonego miarą VaR (bez uwzględnienia zabezpieczeń ekonomicznych portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży) w podziale na pozycje ryzyka walutowego i ryzyka stopy procentowej w 2009 roku prezentuje poniższa tabela:

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008	w okresie 1.01.2009 - 31.12.2009		
			Średnio	Maksimum	Minimum
Ryzyko walutowe	267	114	5 177	17 047	77
Ryzyko stóp procentowych	2 703	3 511	6 814	16 752	1 956
Ryzyko ogółem	2 741	3 514	8 566	17 619	2 248

Ogólny średni poziom ryzyka cenowego portfeli handlowych w roku 2009 był znacznie wyższy od średniego poziomu zanotowanego w roku 2008 o prawie 5 mln zł, głównie jako wynik zwiększenia poziomów ekspozycji walutowej oraz utrzymującej się wysokiej zmienności głównych czynników rynkowych. Maksymalny poziom ryzyka cenowego osiągnął wartość 17,6 mln zł, podczas gdy w 2008 roku był na poziomie 14,6 mln zł.

Ryzyko instrumentów kapitałowych

Podstawowym podmiotem Grupy prowadzącym działalność w zakresie instrumentów kapitałowych jest Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. (DMBH). Stosownie do swojego podstawowego zakresu działalności DMBH jest uprawniony do podejmowania ryzyka cenowego portfela handlowego akcji, praw do akcji, znajdujących się lub mających się znaleźć w obrocie na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) lub Centralnej Tabeli Ofert (CTO), kontraktów Futures na index WIG20 i Indeksowanych Jednostek Udziałowych, a także akcji na giełdach zagranicznych tych spółek, które są notowane jednocześnie na GPW. Ryzyko cenowe portfela instrumentów DMBH ograniczane jest limitami wolumenowymi dla poszczególnych rodzajów instrumentów finansowych oraz progami ostrzegawczymi dla koncentracji dla poszczególnych emitentów. Dla DMBH stosowane są również progi ostrzegawcze potencjalnej straty dla scenariuszy warunków skrajnych oraz skumulowanej zrealizowanej straty na portfelu handlowym.

Ekspozycja walutowa Grupy

Ekspozycję walutową Grupy według podstawowych walut przedstawia poniższa tabela:

31.12.2009

w tys. zł	Operacje bilansowe		Transakcje pozabilansowe		Pozycja netto
	Aktywa	Pasywa	Aktywa	Pasywa	
EUR	3 669 009	4 489 670	8 122 778	7 287 217	14 900
USD	1 772 201	2 276 786	3 256 814	2 728 730	23 499
GBP	574 394	614 258	71 514	33 561	(1 911)
CHF	429 129	340 517	183 229	271 488	353
Pozostałe waluty	265 233	283 362	1 058 431	1 032 462	7 840
	6 709 966	8 004 593	12 692 766	11 353 458	44 681

31.12.2008

w tys. zł	Operacje bilansowe		Transakcje pozabilansowe		Pozycja netto
	Aktywa	Pasywa	Aktywa	Pasywa	
EUR	4 916 401	5 257 506	11 890 724	11 479 544	70 075
USD	2 929 613	3 307 388	4 855 201	4 496 077	(18 651)
GBP	411 184	518 265	303 154	190 099	5 974
CHF	543 561	607 254	350 563	269 775	17 095
Pozostałe waluty	442 909	430 188	520 318	553 579	(20 540)
	9 243 668	10 120 601	17 919 960	16 989 074	53 953

Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to ryzyko strat związanych z nieadekwatnymi lub niewłaściwymi procedurami wewnętrznymi, błędami osób lub systemów technicznych, a także ryzyko strat wynikających z okoliczności zewnętrznych. Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko związane z praktykami lub zwyczajami rynkowymi. Obejmuje ono również ryzyko nieprzestrzegania obowiązującego prawa oraz wewnętrznych regulacji Grupy. Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka reputacji, ryzyka strategii lub ryzyka strat, które są tylko i wyłącznie skutkiem uprawnionych decyzji dotyczących podejmowania ryzyka kredytowego, rynkowego lub ubezpieczeniowego.

Główne zasady i podejście Grupy do zarządzania ryzykiem operacyjnym (włączając identyfikację, pomiar, ograniczanie, kontrolę, monitorowanie i raportowanie ryzyka) opisane są w dokumencie „Zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.”, przyjętym i zaaprobowanym przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku.

Podejście Grupy do ryzyka operacyjnego opisane jest w „Polityce zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz Procedurze samooceny”. Celem tej polityki jest zapewnienie spójnego i efektywnego procesu identyfikacji, kontroli, oceny, monitorowania, pomiaru i raportowania ryzyka operacyjnego oraz ogólnej skuteczności środowiska kontroli wewnętrznej w całej Grupie. Każdy główny segment biznesu oraz każdy podmiot Grupy Kapitałowej Banku musi posiadać proces zarządzania ryzykiem operacyjnym zgodny z wymogami polityki. Procedura samooceny (RCSA) jest wykorzystywana do oceny, czy otoczenie kontrolne funkcjonuje efektywnie. Raporty ryzyka operacyjnego, przedstawiane regularnie odpowiednim Komitetom, zawierają dane pozwalające na monitorowanie profilu ryzyka operacyjnego Grupy, takie jak wyniki audytów wewnętrznych i zewnętrznych, wyniki samooceny (RCSA), kluczowe ryzyka operacyjne i wskaźniki ryzyka (KRI), straty operacyjne, informacje i problemy dotyczące planów utrzymania ciągłości działalności i bezpieczeństwa informacji oraz wymogi kapitałowe. Syntetyczne informacje o profilu ryzyka operacyjnego przekazywane są do Komitetów przy Radzie Nadzorczej Banku. Rodzina ryzyk operacyjnych (włączając ryzyka technologiczne, prawne, braku zgodności, utraty reputacji itd.) zarządzana jest poprzez efektywne środowisko kontroli, ponieważ apetyt na rezydualne ryzyko operacyjne jest bardzo ograniczony.

Proces zarządzania Ryzykiem Operacyjnym w Grupie regulują następujące zasady:

- Wyższe Kierownictwo Grupy jest odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem operacyjnym w oparciu o zasady Polityki Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym;
- Zarządzanie ryzykiem operacyjnym składa się z 6 kluczowych elementów:
 - identyfikacja ryzyka,
 - ograniczanie ryzyka,
 - samoocena (RCSA),
 - monitorowanie,
 - mierzenie,
 - raportowanie;
- Procesy identyfikacji ryzyka, samooceny oraz raportowania, w zasadniczych aspektach, są ujednolicone i ogólnie przyjęte we wszystkich jednostkach organizacyjnych Grupy;
- Procesy ograniczania, monitorowania oraz mierzenia ryzyka są określane dla każdej jednostki organizacyjnej i mogą być różne dla poszczególnych jednostek;
- Proces kalkulacji i raportowania regulacyjnego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego oraz raportowanie regulacyjne uregulowane są w Zarządzeniu „Procedura kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego według metody standardowej oraz raportowania danych o ryzyku operacyjnym”.

Rola Rady Nadzorczej i Zarządu w sprawowaniu nadzoru nad obszarem ryzyka operacyjnego:

- Rada Nadzorcza
 - Rada Nadzorcza zatwierdza opracowaną przez Zarząd strategię działania Grupy oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A., uwzględniające występowanie ryzyka operacyjnego wynikającego z działalności Grupy, a w szczególności ogólne zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym;
 - Na podstawie syntetycznych raportów przedkładanych przez Zarząd, określających skalę i rodzaje ryzyka operacyjnego, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwo jego występowania, jego skutki i metody zarządzania ryzykiem operacyjnym, jak też profil ryzyka operacyjnego, Rada Nadzorcza dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń strategii;
 - Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność;
- Zarząd Banku
 - Zarząd Banku odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem, w tym za zorganizowanie i efektywne funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym. Zarząd ustala politykę, zasady i procedury zarządzania ryzykiem operacyjnym, obejmujące pełny zakres działalności Grupy. Zarząd Grupy, przy wsparciu powołanych Komitetów, podejmuje decyzje w zakresie planowania kapitałowego i monitorowania adekwatności kapitałowej oraz niezbędnych korekt, w celu usprawnienia systemów i procesów, w przypadku znaczących zmian poziomu ryzyka w działalności Grupy, czynników otoczenia gospodarczego lub zidentyfikowanych istotnych nieprawidłowości;
 - Zarząd Banku odpowiada za powoływanie struktur organizacyjnych Banku oraz za ich zmiany w celu dostosowania do strategii, profilu ryzyka oraz otoczenia rynkowego i regulacyjnego;

- Zarząd Banku odpowiada za przygotowanie i przedstawienie Radzie Nadzorczej syntetycznych raportów dotyczących ryzyka operacyjnego;
- Zarząd Banku zapewnia ujawnianie otoczeniu rynkowemu informacji umożliwiających dokonanie oceny podejścia Banku do zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Proces samooceny umożliwia bieżącą identyfikację, kontrolę, ocenę, monitorowanie, pomiar i raportowanie oceny jakości procesów kontrolnych i potencjalnych zagrożeń. Dane na temat wpływu zdarzeń wiążących się z ryzykiem operacyjnym (strat) są zbierane i monitorowane regularnie od kilku lat. Wprowadzone w ostatnich latach centralizacja i automatyzacja pozwoliły na znaczne obniżenie liczby oraz kwot strat operacyjnych.

Grupa zarządza ryzykiem operacyjnym przy użyciu różnych narzędzi i technik, w tym m.in. polityk, procedur, list kontrolnych, limitów, procesu samooceny, narzędzi kontrolowania bezpieczeństwa informacji, planów awaryjnych, ubezpieczeń, audytów.

Za zorganizowanie i efektywne funkcjonowanie procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w spółkach odpowiadają Zarządy spółek. Zarządy spółek zapewniają odpowiednie struktury organizacyjne oraz wdrożenie procedur i procesów adekwatnych do podejmowanego ryzyka operacyjnego. Rady Nadzorcze spółek sprawują nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz oceniają jego skuteczność i adekwatność. Spójność podejścia do standardów Polityki Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym oraz Procedury Samooceny jest zapewniana przez powołane do tego celu odpowiednie jednostki kontrolne w spółkach, przy wsparciu jednostek zarządzania ryzykiem Banku. Skuteczność zarządzania ryzykiem operacyjnym w spółkach i w Banku jest audytowana i oceniana według takich samych standardów.

Pomiar ryzyka i mechanizmy kontroli

Procesy identyfikacji ryzyka, samooceny oraz raportowania, w zasadniczych aspektach, są ujednolicone i ogólnie przyjęte we wszystkich jednostkach organizacyjnych Grupy.

Procesy ograniczania, monitorowania oraz mierzenia ryzyka są określane dla każdej jednostki organizacyjnej i mogą być różne dla poszczególnych jednostek.

Procesy kontrolne wdrożone w Grupie służą ograniczaniu przyczyn wystąpienia negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych (włącznie ze stratami operacyjnymi), zmniejszaniu prawdopodobieństwa ich wystąpienia oraz minimalizowaniu dotkliwości potencjalnych skutków. Przykładowe mechanizmy kontrolne to: podział obowiązków w ramach funkcji wykonawca-kontroler (maker-checker), monitorowanie ustalonych limitów, wymogi polityki regulującej sprzedaż i zakup papierów wartościowych przez pracowników. Mechanizmy ograniczania ryzyka obejmują również transfer ryzyka (outsourcing, ubezpieczenia).

Każda jednostka organizacyjna jest zobowiązana do opracowania właściwego systemu kontroli, współmiernego do poziomowi ponoszonego ryzyka operacyjnego i ryzyk innego typu, łącznie z odpowiednią dokumentacją procedur kontrolnych oraz stosownym szkoleniem personelu. Również na jednostkach organizacyjnych ciąży obowiązek identyfikacji ryzyka, które jest niedopuszczalne lub przekracza granice ryzyka, jakie dana jednostka może przyjąć, i proponowania odpowiednich działań, jakie należy podjąć w celu jego ograniczenia lub transferu.

Dodatkowo okresowo dokonywana jest ocena adekwatności i skuteczności procesów kontrolnych polegająca na testowaniu adekwatności i efektywności kluczowych kontroli z częstotliwością dostosowaną do poziomu ryzyka i częstotliwości kontroli (proces samooceny) oraz badaniu dokonywanym przez niezależny audyt wewnętrzny. W przypadku zidentyfikowania uchybień i obszarów nieakceptowalnego ryzyka, kierownictwo odpowiedzialne jest za opracowanie planu działań naprawczych. Realizacja planów naprawczych podlega niezależnemu monitorowaniu i kontroli.

W oparciu o standardy międzynarodowe dla ograniczenia narażenia na ryzyko operacyjne Grupa przygotowuje plany kontynuacji procesów, zwane również CoB („Continuity of Business”). Potwierdzeniem ich jakości jest posiadanie przez Bank Handlowy w Warszawie S.A. akredytowanego przez UKAS certyfikatu zgodności z normą BS 25 999.

Grupa nadzoruje oraz zarządza ryzykiem braku zgodności, które rozumiane jest jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa z uwzględnieniem regulacji międzynarodowych lub przepisów prawa innego państwa mających wpływ na działalność Grupy, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania. Zgodność postępowania z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi, regulacjami korporacyjnymi, standardami etycznymi oraz standardami dobrych praktyk jest integralnym elementem obowiązków służbowych każdego pracownika Grupy. Zarząd Grupy odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności, opracowanie polityki zgodności i zapewnienie jej przestrzegania oraz podejmuje środki naprawcze lub dyscyplinujące w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w stosowaniu polityki zgodności. Jednostką organizacyjną, która wspiera swoim działaniem Zarząd Grupy, jednostki organizacyjne Banku oraz nadzoruje spółki zależne w zakresie zapewnienia zgodności działania Grupy z obowiązującymi przepisami prawa, wewnętrznymi aktami normatywnymi, regulacjami i zasadami obowiązującymi w grupie kapitałowej Citigroup, jest Departament Monitoringu Zgodności. Funkcja monitoringu zgodności (Compliance), którą realizuje Departament Monitoringu Zgodności jest niezależną funkcją obejmującą: identyfikowanie, ocenę, monitorowanie, testowanie, raportowanie i doradztwo w zakresie określenia ryzyka braku zgodności oraz zapewnienia zgodności z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi Grupy, zasadami postępowania oraz standardami dobrych praktyk. Departament Monitoringu Zgodności jako jednostka koordynująca i monitorująca w Grupie proces zapewnienia zgodności dokonuje corocznego przeglądu i oceny procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności, w ramach realizacji Roczego Planu Zapewnienia Zgodności i przedkłada stosowne informacje Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku.

Grupa na podstawie przepisów prawa może powierzyć podmiotom zewnętrznym wykonywanie w imieniu i na rzecz Grupy pośrednictwa w zakresie czynności bankowych na podstawie umowy agencyjnej oraz czynności faktycznych związanych z działalnością bankową (outsourcing). Decyzja o powierzeniu przez Grupę czynności związanych z działalnością bankową zastrzeżona jest dla Zarządu Banku. Korzystanie z usług podmiotów zewnętrznych umożliwia dostęp dla większej liczby klientów do informacji o oferowanych przez Grupę usługach i produktach oraz daje dostęp do nowych rozwiązań technologicznych. Bank zamierza korzystać z możliwości powierzenia czynności związanych z działalnością bankową szczególnie w obszarach dotyczących technologii informatycznej, a także w przypadkach, kiedy powierzenie takie jest uzasadnione potrzebami biznesowymi oraz nie zagraża bezpiecznej działalności Grupy. Ponieważ outsourcing wiąże się nie tylko z korzyściami, lecz także ze zwiększonym ryzykiem, na które narażona może być Grupa w zakresie prowadzonej działalności, Grupa podejmuje działania mające na celu ograniczenie tego rodzaju ryzyka, w szczególności poprzez zapewnienie: przestrzegania przepisów prawa i regulacji wewnętrznych, efektywny system kontroli wewnętrznej, monitorowanie współpracy z podmiotami zewnętrznymi, bezpieczeństwa przetwarzanych informacji oraz tajemnicy bankowej.

W zakresie ryzyka kadrowego monitorowane są wskaźniki i przyczyny rotacji pracowników, opinie pracowników oraz rynek wynagrodzeń i świadczeń. Jednym z ważnych elementów polityki kadrowej realizowanej w Grupie jest proces Przeglądu Talentów (Talent Inventory Review) odbywający się raz w roku. W procesie identyfikowane są krytyczne dla poszczególnych procesów osoby wraz z potencjalnymi zastępcami, przygotowywanymi poprzez cykl szkoleń i programów rozwojowych do potencjalnego objęcia kluczowego stanowiska. Dzięki temu procesowi Grupa jest w stanie zapewnić ciągłość obsady na kluczowych stanowiskach.

W celu redukcji narażenia na ryzyko operacyjne Grupa korzysta z korporacyjnego programu ubezpieczeń. W myśl tego programu zdarzenia w wysokości powyżej określonej franszyzy redukcyjnej pokrywane są przez korporacyjny program ubezpieczeniowy.

Monitoring i raportowanie

Za bieżące monitorowanie ryzyka operacyjnego odpowiada Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem oraz wspierające go Komisje. Uchybienia kontrolne, działania naprawcze, zdarzenia operacyjne i wskaźniki związane z ryzykiem operacyjnym są przedmiotem regularnych raportów przedstawianych odpowiednim Komitetom. Jednocześnie jakoś procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym (w tym proces samooceny) w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Grupy jest przedmiotem kontroli i oceny przez jednostkę audytu wewnętrznego.

Raporty ryzyka operacyjnego, przedstawiane regularnie odpowiednim Komitetom, zawierają dane pozwalające na monitorowanie profilu ryzyka operacyjnego Banku takie, jak:

- wyniki audytów wewnętrznych i zewnętrznych,
- wyniki samooceny (RCSA),
- wskaźniki ryzyka (KRI-Key Risk Indicators),
- zdarzenia ryzyka operacyjnego (straty operacyjne), także w porównaniu z przychodami wg sprawozdawczości zarządczej (MPR), dla podstawowych jednostek biznesowych Banku,
- informacje o problemach kontrolnych oraz działaniach naprawczych,
- informacje dotyczące planów utrzymania ciągłości działalności i bezpieczeństwa informacji,
- wymogi kapitałowe,
- testy warunków skrajnych.

Gromadzenie danych o stratach operacyjnych odbywa się przy użyciu systemu pozwalającego na rejestrację informacji potrzebnych do analizy, raportowania zarządczego i regulacyjnego.

W ramach nadzoru skonsolidowanego dane o ryzyku operacyjnym Banku i spółek zależnych prezentowane są Komisjom i Komitetom, wspierającym Zarząd Banku i Radę Nadzorczą w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Testy warunków skrajnych

Testy warunków skrajnych dla Ryzyka Operacyjnego wykonywane są w trybie rocznym, z założeniem, iż ich częstotliwość może ulec zmianie w zależności od rezultatów regularnego monitorowania ryzyka operacyjnego.

Ryzyko nieosiągnięcia planowanego przychodu

Ryzyko nieosiągnięcia planowanych przychodów to zagrożenie spadku przychodów będące rezultatem wpływu czynników zewnętrznych lub/i wewnętrznych.

Ryzykiem tym Grupa zarządza poprzez odpowiednie planowanie uwzględniające również niekorzystne scenariusze polityczno-gospodarcze dla kraju.

Grupa przeprowadza testy warunków skrajnych dla budżetu, które uwzględniają wpływ na rachunek zysków i strat wyników testów warunków skrajnych dla wszystkich ryzyk (rezerwy kredytowe, straty operacyjne, itp.) oraz wyniki testów warunków skrajnych przychodów Grupy.

Zarządzanie kapitałem własnym

Zgodnie z obowiązującym w Polsce Prawem Bankowym banki są zobligowane do utrzymywania kapitałów własnych w wielkości adekwatnej do poziomu ponoszonego ryzyka.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku kapitał własny Grupy wynosił 6,2 mld zł (31 grudnia 2008 roku: 5,6 mld zł), zaś kapitał regulacyjny uwzględniający pozycje i pomniejszenia określone przez Komisję Nadzoru Finansowego (KNF) wynosił 4,3 mld zł (31 grudnia 2008 roku: 3,7 mld zł). Taki poziom kapitałów uznawany jest za wystarczający do prowadzenia działalności biznesowej. Poziom kapitału jest regularnie monitorowany przy wykorzystaniu do tego celu współczynnika adekwatności kapitałowej.

Decyzją Zarządu Banku wymogi kapitałowe Grupy z tytułu ryzyka kredytowego oraz operacyjnego obliczane są zgodnie z metodami standardowymi określonymi w uchwałach KNF. Długoterminowym celem jest wdrożenie metod zaawansowanych dla tych ryzyk.

Od 2008 roku Grupa rozpoczęła proces szacowania kapitału wewnętrznego. Dokonano klasyfikacji ryzyk ze względu na kryterium istotności, dla ryzyk zidentyfikowanych jako istotne oszacowano kapitał wymagany do ich pokrycia.

W procesie zarządzania kapitałem Bank określa politykę wypłat przyszłych dywidend dla akcjonariuszy. W procesie tym uwzględnia się szereg czynników takich, jak: zyski Banku, oczekiwania Banku w zakresie przyszłych wyników finansowych, poziom wymogów kapitałowych, jak również uwarunkowania podatkowe, regulacyjne i prawne.

48. Oświadczenia Zarządu Banku

Prawdziwość i rzetelność prezentowanych sprawozdań

Zgodnie z najlepszą wiedzą Zarządu Banku, którego członkami są: Pan Sławomir S. Sikora - Prezes Zarządu, Pan Michał H. Mrozek - Wiceprezes Zarządu, Pani Sonia Wędrychowicz-Horbatowska - Wiceprezes Zarządu, Pan Witold Zieliński - Wiceprezes Zarządu i Pani Iwona Dudzińska - Członek Zarządu, roczne dane finansowe oraz dane porównywalne zaprezentowane w „Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za okres kończący się 31 grudnia 2009 roku” zostały sporządzone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości i odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Grupy oraz osiągnięty przez nią wynik finansowy. Zawarte w skonsolidowanym raporcie rocznym „Sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2009 roku” zawiera prawdziwy obraz rozwoju, osiągnięć oraz sytuacji (wraz z opisem podstawowych rodzajów ryzyka) Grupy w 2009 roku.

Wybór podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych KPMG Audyt Sp. z o.o., dokonujący badania „Rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za okres kończący się 31 grudnia 2009 roku”, został wybrany zgodnie z przepisami prawa. Podmiot ten oraz biegli rewidenci dokonujący tego badania spełniali warunki do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o badanym sprawozdaniu, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi.

Podpisy Członków Zarządu

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis
10.03.2010	Sławomir S. Sikora	Prezes Zarządu	
10.03.2010	Michał H. Mrozek	Wiceprezes Zarządu	
10.03.2010	Sonia Wędrychowicz-Horbatowska	Wiceprezes Zarządu	
10.03.2010	Witold Zieliński	Wiceprezes Zarządu	
10.03.2010	Iwona Dudzińska	Członek Zarządu	

Sprawozdanie
z działalności
Grupy Kapitałowej
Banku Handlowego
w Warszawie S.A.
w 2009 roku

Gospodarka polska w 2009 roku

Główne tendencje makroekonomiczne

W ciągu pierwszych trzech kwartałów 2009 roku tempo wzrostu polskiej gospodarki wyhamowało do 1,2% r/r z 5,0% r/r w 2008 roku. Do spowolnienia gospodarczego przyczyniły się przede wszystkim spadek inwestycji, obniżenie się dynamiki konsumpcji prywatnej oraz głębokie dostosowanie poziomu zapasów. Produkcja przemysłowa w okresie styczeń-listopad 2009 roku spadła przeciętnie o 4,6% r/r. Spadek produkcji przemysłowej był częściowo ograniczany dzięki osłabieniu złotego, które zwiększyło konkurencyjność polskich towarów na rynkach zagranicznych oraz przyczyniło się do obniżenia dynamiki importu.

Trwające spowolnienie gospodarcze doprowadziło do pogorszenia sytuacji na rynku pracy oraz ograniczenia presji płacowej. Wzrost przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń-listopad 2009 roku wyniósł 4,0% r/r, wobec 10,4% r/r w 2008 roku. Z kolei stopa bezrobocia wzrosła w tym okresie do poziomu 11,4%.

W okresie styczeń-grudzień 2009 roku wskaźnik inflacji oscylował wokół górnej granicy celu inflacyjnego Rady Polityki Pieniężnej, wynosząc przeciętnie 3,4% r/r wobec 4,2% r/r w 2008 roku. Do wyższego poziomu wskaźnika przyczyniły się między innymi wysokie ceny administracyjnie kontrolowane oraz słaby złoty, który oddziaływał na wzrost cen towarów importowanych. Z kolei wskaźnik inflacji bazowej po wyeliminowaniu cen żywności oraz energii wyniósł w tym okresie przeciętnie 2,7% r/r.

Trwające spowolnienie gospodarcze w kraju w połączeniu z niskim poziomem stóp procentowych w strefie euro i Stanach Zjednoczonych skłoniły Radę Polityki Pieniężnej do poluzowania polityki monetarnej. Stopa referencyjna została obniżona przez RPP w I połowie 2009 roku łącznie o 150 punktów bazowych do 3,50% oraz została utrzymana na tym poziomie do końca 2009 roku.

Rynek pieniężny i walutowy

Rok 2009 charakteryzował się kontynuacją zawirowań na rynkach finansowych związanych z konsekwencjami kryzysu kredytowego na świecie. Odwrót inwestorów zagranicznych od rynków wschodzących w połączeniu z załamaniem się koniunktury w Polsce przyczyniły się do wyraźnego osłabienia złotego w pierwszym kwartale 2009 roku. W tym okresie kurs EUR/PLN zbliżył się do swojego historycznego maksimum, przekraczając 4,90.

Przyznanie Polsce elastycznej linii kredytowej przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy, które zmniejszyło zagrożenie związane z potrzebami finansowania zewnętrznego, oraz szybka poprawa w bilansie płatniczym w kolejnych miesiącach przyczyniły się do stopniowego umocnienia złotego. Aprecjacji polskiej waluty sprzyjała również poprawa globalnego sentymentu w drugiej połowie 2009 roku. Kurs polskiej waluty wobec dolara osiągnął na zakończenie 2009 roku poziom 2,85, a kurs złotego wobec euro 4,11.

W 2009 roku podstawowym czynnikiem wpływającym na koniunkturę na krajowym rynku obligacji było trwające spowolnienie gospodarcze oraz kontynuacja luzowania polityki monetarnej przez Radę Polityki Pieniężnej. Jednak obawy inwestorów o stan finansów publicznych Polski ograniczyły skalę spadku rentowności obligacji rządowych. W 2009 roku stawka trzymiesięcznej stopy WIBOR spadła z 5,88% do poziomu 4,27%, a rentowności dwuletnich obligacji obniżyły się z 5,33% do 5,19%. Z kolei rentowności obligacji pięcioletnich wzrosły z 5,34% do 5,91%, a dziesięcioletnich z 5,46% do 6,26%.

Rynek kapitałowy

Rok 2009 przyniósł wyraźne poprawienie nastrojów na rynku akcji. W minionym roku na GPW odnotowano imponujące wzrosty, które objęły wszystkie główne indeksy GPW. W ciągu 2009 roku indeks WIG zwyżkował o 46,9%, zaś najbardziej znaczący wzrost odnotował

segment małych spółek sWIG80 (+61,8%). Blue chipy zakończyły rok na poziomie 33,5% wyższym w porównaniu z poziomem z końca 2008 roku. Spośród subindeksów sektorowych na uwagę zasługują deweloperzy oraz spółki z sektora spożywczego. Indeksy spółek z tych sektorów wzrosły w 2009 roku o ponad 100% (odpowiednio: 124,8% oraz 126,2%). Najniższą stopę zwrotu odnotował WIG-Telekomunikacja (+1,9% r/r), głównie z powodu relatywnie słabego kształtowania się kursu akcji Telekomunikacji Polskiej.

Czynnikiem kształtującym koniunkturę na rynkach finansowych był napływ kapitału będący efektem wdrożenia licznych pakietów stymulacyjnych. Pozytywny wpływ na krajowy rynek akcji miała także korzystna na tle innych krajów sytuacja makroekonomiczna Polski. Warto zwrócić uwagę, że zanik negatywny czynnik w postaci umorzeń jednostek w funduszach inwestycyjnych (według szacunków Domu Maklerskiego Banku Handlowego („DMBH”) po 11 miesiącach saldo nabyć i umorzeń wyniosło +2,3 mld zł). Wyraźnie wyższa była również aktywność OFE na GPW. Według szacunków DMBH wartość zakupów netto akcji dokonanych przez fundusze emerytalne przekroczyła 12 mld zł i była wyższa r/r o 35%. W najbliższej perspektywie kluczowe znaczenie dla sytuacji na rynku akcji w Polsce będzie miało przeprowadzenie na szeroką skalę procesu prywatyzacyjnego. Na podstawie zebranych danych DMBH szacuje, że łączna wartość planowanych ofert publicznych na rynku pierwotnym i wtórnym w 2010 roku wyniesie ok. 20 mld zł.

W 2009 roku na głównym parkiecie zadebiutowało 13 nowych podmiotów, z kolei akcje 8 spółek zostały wycofane z obrotu. W efekcie liczba spółek notowanych na GPW wzrosła do 379. Łączna wartość pierwotnych ofert publicznych wyniosła prawie 7,0 mld zł (wobec 9,3 mld zł rok wcześniej), przy czym 85% tej wartości stanowiła oferta publiczna Polskiej Grupy Energetycznej.

Kapitalizacja GPW na koniec 2009 roku zwiększyła się do 715,8 mld zł (+54% r/r), z czego 59% stanowiły podmioty krajowe.

Giełdowe indeksy rynku akcji według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r.

Indeks	2009	Zmiana (%)	2008	Zmiana (%)	2007
WIG	39 985,99	46,9%	27 228,64	(51,1%)	55 648,54
WIG-PL	39 372,61	44,9%	27 167,25	(50,6%)	55 011,93
WIG20	2 388,72	33,5%	1 789,73	(48,2%)	3 456,05
mWIG40	2 346,14	55,2%	1 511,27	(62,5%)	4 028,37
sWIG80	11 090,93	61,8%	6 852,79	(56,9%)	15 917,92
Subindeksy sektorowe					
WIG-Banki	5 869,10	33,7%	4 390,90	(44,8%)	7 949,94
WIG-Budownictwo	5 026,32	16,1%	4 329,98	(50,1%)	8 673,57
WIG-Chemia*	3 201,34	75,5%	1 823,63	-	-
WIG-Deweloperzy	2 897,23	124,8%	1 288,65	(73,1%)	4 788,89
WIG-Informatyka	1 281,06	36,5%	938,77	(46,8%)	1 764,67
WIG-Media	3 012,68	16,7%	2 580,80	(47,4%)	4 911,01
WIG-Przemysł paliwowy	2 435,46	28,9%	1 889,46	(46,8%)	3 548,44
WIG-Przemysł spożywczy	3 063,84	126,2%	1 354,52	(59,2%)	3 317,96
WIG-Telekomunikacja	1 128,79	1,9%	1 107,33	(12,8%)	1 270,21

* Subindeks wyznaczany od 19 września 2008 roku.

Źródło: GPW, Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.

Wartość obrotu akcjami i obligacjami oraz wolumeny obrotów instrumentami pochodnymi na GPW na dzień 31 grudnia 2009 r.

	2009	Zmiana (%)	2008	Zmiana (%)	2007
Akcje* (mln zł)	333 391	3,9%	320 712	(30,6%)	461 917
Obligacje (mln zł)	2 862	(39,0%)	4 691	43,7%	3 264
Kontrakty terminowe (tys. szt.)	13 425	9,7%	12 235	29,1%	9 478
Opcje (tys. szt.)	421,6	29,1%	326,6	(18,2%)	399,1

* Bez transakcji pakietowych..

Źródło: GPW, Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.

Z punktu widzenia aktywności inwestorów rynek akcji zanotował niewielką poprawę w 2009 roku. W tym czasie wartość obrotów instrumentami udziałowymi wzrosła o 3,9% do poziomu 333,4 mld zł.

Z kolei rynek papierów dłużnych na GPW charakteryzował się istotnie mniejszym zainteresowaniem ze strony inwestorów. Wartość obrotu obligacjami na GPW skurczyła się o 39,0% w porównaniu z 2008 rokiem.

Rok 2009 przyniósł wzrost wolumenu obrotów kontraktami terminowymi o 9,7% do 13,4 mln sztuk. Z kolei rynek opcji okazał się segmentem o największej dynamice wzrostu aktywności w ujęciu rocznym (wzrost wolumenu obrotów o 29,1% r/r).

Sektor bankowy

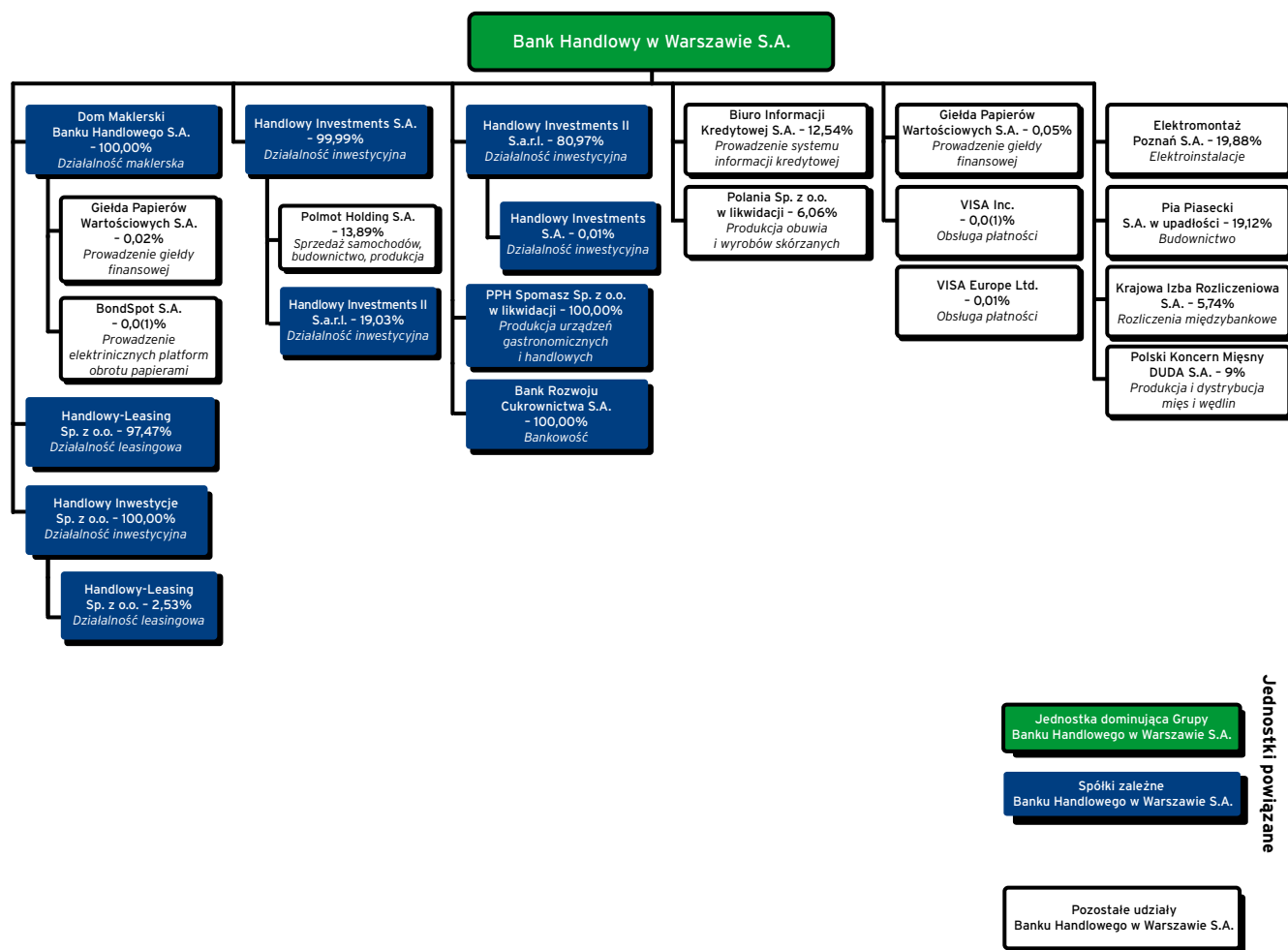
W roku 2009 polski sektor bankowy znajdował się pod silnym wpływem niekorzystnych warunków makroekonomicznych panujących w globalnej gospodarce. W wyniku znacznego obniżenia wzrostu gospodarczego prowadzenie działalności bankowej stało się zdecydowanie trudniejsze i bardziej ryzykowne. Ponadto, drastyczne obniżenie płynności na rynku międzybankowym skutkowało istotnym wzrostem kosztu pozyskania kapitału.

W 2009 roku zysk netto sektora bankowego wyniósł blisko 9 mld zł i był niższy o ponad 35% od wypracowanego w 2008 roku. Na taki wynik sektora największy negatywny wpływ miał ponaddwukrotny wzrost odpisów na utratę wartości, podnosząc poziom odpisów do najwyższego w historii sektora bankowego, jak również wzrost amortyzacji. Zdarzenia te zniwelowały pozytywny wpływ wzrostu przychodów sektora, napędzany głównie dynamicznym wzrostem wyniku z tytułu prowizji, jak również istotnym wzrostem wyniku z operacji finansowych. Wynik z tytułu odsetek był 5% niższy ze względu na istotne obniżenie stóp procentowych, a także oferowanie przez banki wysokich stawek oprocentowania depozytów klientów, co spowodowane było istotnym zmniejszeniem płynności na rynkach finansowych.

Suma bilansowa sektora bankowego nie uległa istotnej zmianie, co związane było między innymi z ograniczeniem akcji kredytowej, zwłaszcza w segmencie przedsiębiorstw, jak również umocnieniem się złotego w porównaniu z poziomami kursu walutowego z końca roku 2008. W ujęciu rocznym złoty umocnił się względem dolara amerykańskiego o 3,8%, względem euro o 1,5% oraz o 1,3% względem franka szwajcarskiego, co miało szczególny wpływ na walutowe kredyty hipoteczne stanowiące ponad 30% kredytów udzielonych gospodarstwom domowym. W całym 2009 roku wartość kredytów dla przedsiębiorstw zmniejszyła się o 4% r/r. W tym samym okresie kredyty udzielone gospodarstwom domowym wzrosły o 12% r/r. Po stronie zobowiązań sektora bankowego odnotowano w ujęciu rocznym wzrost depozytów przedsiębiorstw wynoszący 11% r/r, podczas gdy depozyty gospodarstw domowych zwiększyły się o 15% r/r.

Schemat organizacyjny Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Na poniższym schemacie przedstawiono strukturę grupy jednostek powiązanych Banku Handlowego w Warszawie S.A. („Bank”) według stanu na 31 grudnia 2009 roku według udziałów w kapitałach spółek.

Struktura organizacyjna Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Grupa Kapitałowa Banku Handlowego w Warszawie S.A. („Grupa”) obejmuje jednostkę dominującą oraz jednostki zależne:

Jednostki Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. konsolidowane metodą pełną

Nazwa jednostki	Przedmiot działalności	Charakter powiązania kapitałowego	Procent posiadanego kapitału	Zastosowana metoda konsolidacji/wyceny	Kapitał własny (tys. zł)
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	bankowość	jednostka dominująca	-	-	6 134 623*
Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. („DMBH”)**	działalność maklerska	jednostka zależna	100,00%	konsolidacja pełna	90 776
Handlowy - Leasing Sp. z o.o.**	działalność leasingowa	jednostka zależna	100,00%**	konsolidacja pełna	158 667
Handlowy Investments S.A.**	działalność inwestycyjna	jednostka zależna	100,00%	konsolidacja pełna	28 991
PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji***	nie prowadzi działalności	jednostka zależna	100,00%	konsolidacja pełna	Jednostka postawiona w stan likwidacji

* Kapitał własny Banku Handlowego w Warszawie S.A. zgodnie z jednostkowym bilansem Banku za 2009 rok.

** Z uwzględnieniem udziałów pośrednich.

*** Powyższe dane nie zostały zaudytowane.

Jednostki Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. nieobjęte konsolidacją

Nazwa jednostki	Przedmiot działalności	Charakter powiązania kapitałowego	Procent posiadanego kapitału	Zastosowana metoda konsolidacji/wyceny	Kapitał własny (tys. zł)
Handlowy Inwestycje Sp. z o.o.**	działalność inwestycyjna	jednostka zależna	100,00%	wycena metodą praw własności	12 089
Handlowy Investments II S.a.r.l.**	działalność inwestycyjna	jednostka zależna	100,00%**	wycena metodą praw własności	6 927
Bank Rozwoju Cukrownictwa S.A. w likwidacji***	bankowość	jednostka zależna	100,00%	wycena metodą praw własności	Jednostka postawiona w stan likwidacji

** Z uwzględnieniem udziałów pośrednich.

*** Powyższe dane nie zostały zaudytowane.

W dniu 23 marca 2009 roku Bank dokonał zbycia wszystkich posiadanych 338 914 akcji spółki BondSpot S.A. (przed zmianą nazwy - MTS CeTo S.A.) o wartości nominalnej 1,00 zł każda i łącznej wartości nominalnej 338 914,00 zł, stanowiących 3,39% w kapitale Spółki. Obecnie jedną akcję BondSpot S.A. Bank posiada poprzez swoją spółkę zależną - Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.

W 2009 roku miała również miejsce transakcja sprzedaży akcji spółki Centrozap S.A. Bank poprzez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. sprzedał posiadany pakiet 1 939 521 akcji spółki o wartości nominalnej 1,00 zł każda i łącznej wartości nominalnej 1 939 521,00 zł, stanowiących 1,33% w kapitale.

W II półroczu 2009 roku w wyniku konwersji wierzytelności przysługującej Bankowi wobec PKM DUDA S.A. na akcje Spółki, Bank Handlowy w Warszawie S.A. objął 20 369 538 akcji PKM DUDA S.A. o wartości nominalnej 1 zł każda i łącznej wartości nominalnej 20 369 538,00 zł, stanowiących 9% udział w kapitale Spółki.

Podstawowe dane bilansowe i wyniki finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Istotne zdarzenia w 2009 roku

Rok 2009 okazał się trudny dla sektora bankowego w Polsce. Pomimo niesprzyjających okoliczności Grupa odnotowała sukcesy. Do najważniejszych osiągnięć należy zaliczyć:

- Politykę dyscypliny kosztowej (**spadek kosztów o 7,8%**);
- Znaczną poprawę efektywności kosztowo-przychodowej (spadek wskaźnika koszty/dochody o 8,8 p.p.);
- Wzrost marży odsetkowej netto o 0,2 p.p.;
- Wzrost salda depozytów w sektorze niefinansowym (wzrost o 3,2%);
- **Osiągnięcie pozycji lidera na rynku przez Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.** (udział rynkowy mierzony wartością obrotu akcjami oraz transakcjami pakietowymi na rynku wtórnym GPW);
- **Sukcesy bankowości transakcyjnej** - lider na polskim rynku kart przedpłaconych oraz na rynku Mikrowpłat, nagroda „Top Rated” w kategorii największych i najbardziej wymagających klientów dla usług powierniczych przyznana przez „Global Custodian” w prestiżowym badaniu stopnia satysfakcji klientów;
- Dalszą **optymalizację sieci oddziałów** - działania w ramach sieci oddziałów, które przyczyniły się do zwiększenia efektywności procesów operacyjnych, działań sprzedażowych, optymalnego wykorzystania zasobów ludzkich, jak i infrastruktury oraz ograniczenia kosztów związanych z zarządzaniem nieruchomościami Banku.

Syntetyczne zestawienie podstawowych danych finansowych Grupy

mln zł	2009	2008
Suma bilansowa	37 633,1	42 550,3
Kapitał własny	6 199,4	5 625,8
Kredyty*	11 974,7	13 886,0
Depozyty*	20 572,0	19 935,1
Wynik finansowy netto	504,4	600,4
Współczynnik wypłacalności	16,7%	12,1%

* Należności i zobowiązania od sektora niefinansowego i budżetowego.

Wyniki finansowe Grupy w 2009 roku

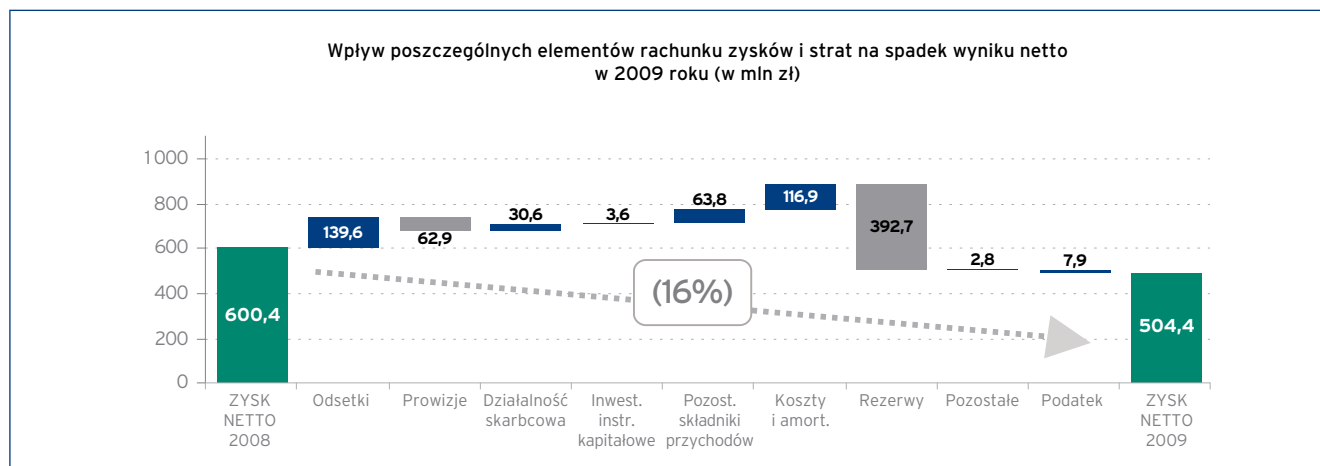
Rachunek zysków i strat

W 2009 roku Grupa wypracowała zysk brutto w wysokości 655,3 mln zł, co oznacza spadek o 103,9 mln zł (tj. 13,7%) w stosunku do ubiegłego roku. W tym samym okresie skonsolidowany zysk netto wyniósł 504,4 mln zł, co oznacza spadek o 96,0 mln zł (tj. 16,0%) w stosunku do 2008 roku.

Wybrane pozycje z rachunku zysków i strat

w tys. zł	2009	2008	Zmiana	
			tys. zł	%
Wynik z tytułu odsetek	1 505 381	1 365 750	139 631	10,2%
Wynik z tytułu prowizji	556 014	618 945	(62 931)	(10,2%)
Przychody z tytułu dywidend	6 451	11 761	(5 310)	(45,1%)
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	269 248	259 342	9 906	3,8%
Wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych	77 845	57 184	20 661	36,1%
Wynik na inwestycyjnych instrumentach kapitałowych	3 437	(168)	3 605	2145,8%
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	158 630	89 425	69 205	77,4%
Razem przychody	2 577 006	2 402 239	174 767	7,3%
Koszty działania Banku i koszty ogólnego zarządu oraz amortyzacja, w tym:	(1 379 055)	(1 495 908)	116 853	7,8%
Koszty działania banku i koszty ogólnego zarządu	(1 300 208)	(1 398 793)	98 585	7,0%
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych	(78 847)	(97 115)	18 268	18,8%
Wynik z tytułu zbycia aktywów trwałych	2 698	3 255	(557)	(17,1%)
Zmiana stanu odpisów (netto) na utratę wartości	(545 809)	(153 080)	(392 729)	(256,6%)
Udział w zyskach (stratach) netto podmiotów wycenianych metodą praw własności	426	2 656	(2 230)	(84,0%)
Zysk brutto	655 266	759 162	(103 896)	(13,7%)
Podatek dochodowy	(150 867)	(158 728)	7 861	5,0%
Zysk netto	504 399	600 434	(96 035)	(16,0%)

Wpływ poszczególnych pozycji rachunku zysku i strat na wynik netto przedstawia poniższy wykres:

Na spadek wyników największy wpływ miały odpisy netto na utratę wartości aktywów finansowych, które w 2009 roku wyniosły 545,8 mln zł, wobec 153,1 mln zł odpisów netto w 2008 roku (negatywny wpływ na wynik netto w kwocie 392,7 mln zł) oraz spadek wyniku z tytułu prowizji o 62,9 mln zł w porównaniu z 2008 rokiem. Pozytywny wpływ na zysk netto miał natomiast wzrost wyniku z tytułu odsetek o 139,6 mln zł oraz spadek kosztów o 116,9 mln zł w porównaniu z 2008 rokiem.

Przychody operacyjne (obejmujące wynik z tytułu odsetek i prowizji, przychody z tytułu dywidend, wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji, wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych, wynik na inwestycyjnych instrumentach kapitałowych oraz wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych) w 2009 roku w porównaniu z 2008 rokiem wzrosły o 174,8 mln i wyniosły 2 577,0 mln zł. Największy wpływ na wzrost przychodów operacyjnych miał wzrost wyniku z tytułu odsetek oraz na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych.

W tym samym okresie koszty działania Grupy, ogólnego zarządu oraz amortyzacji spadły o 116,9 mln zł (tj. 7,8%).

Zarówno w 2009, jak i 2008 roku odnotowano znaczące zdarzenia jednorazowe, które miały wpływ na wyniki Grupy.

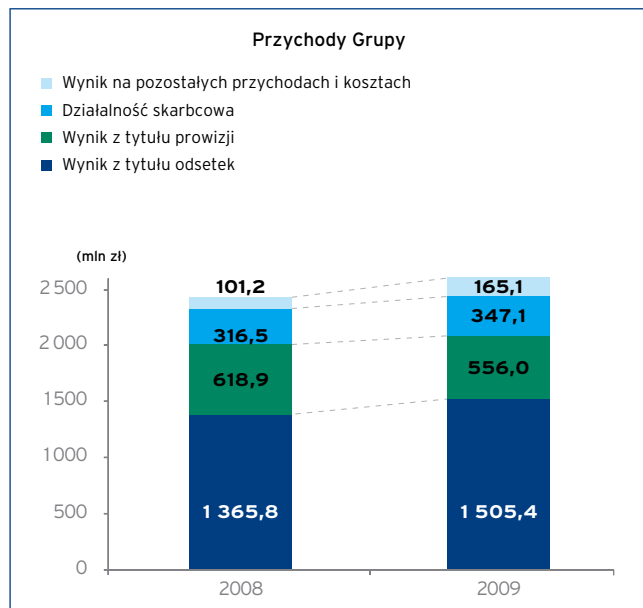
W 2009 roku dokonano korekt rozliczeń podatkowych z tytułu podatku od towarów i usług oraz wystąpiono z wnioskiem o stwierdzenie nadpłaty za lata 2005-2008. Kwota jednorazowego wpływu zdarzenia na zysk brutto w 2009 roku dotycząca korekty lat ubiegłych wyniosła 128 mln zł (z tego 125 mln zł zwiększenie pozostałych przychodów operacyjnych i 3 mln zł zmniejszenie amortyzacji).

W 2008 roku zawiązano rezerwę na restrukturyzację zatrudnienia w kwocie 30 mln zł, odnotowano dodatkowy przychód operacyjny w kwocie 11 mln zł z tytułu korzystnego dla Banku wyroku sądowego i zakończenia sprawy spornej, dodatkowy przychód operacyjny w kwocie 3,8 mln zł z tytułu przyznania akcji od Visy Incorporated oraz rozwiązanie rezerwy w wysokości 10 mln zł z tytułu kary nałożonej przez UOKiK w związku z postępowaniem dotyczącym opłat „interchange” w sektorze bankowym,

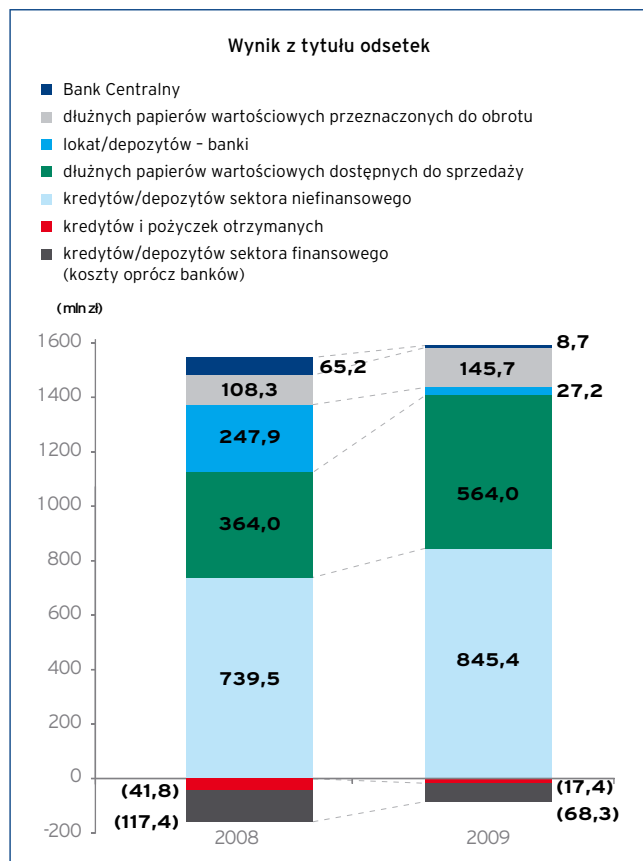
Po wyłączeniu wpływu tych transakcji spadek zysku brutto w 2009 roku w stosunku do 2008 roku wyniósł 236,7 mln zł (tj. 31,0%), a zysku netto 228,9 mln zł (tj. 37,8%), natomiast przychody operacyjne wzrosły o 74,9 mln zł, tj. 3,2%.

Przychody

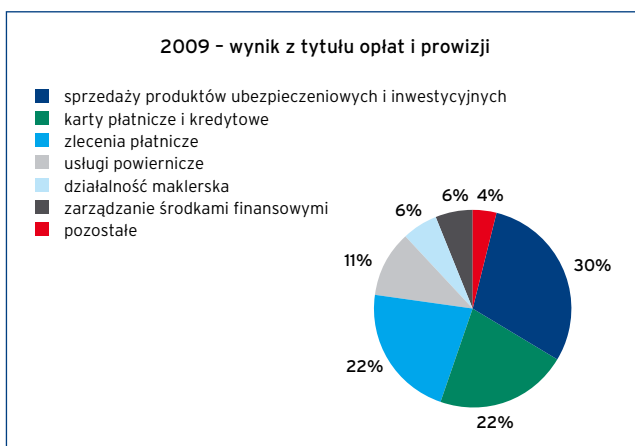
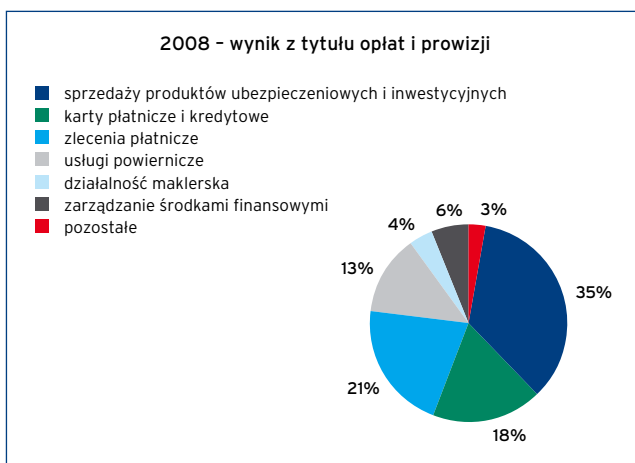
Na odnotowany w 2009 roku poziom przychodów z działalności operacyjnej wynoszący 2 577,0 mln zł, będący rezultatem o 174,8 mln zł wyższym niż w 2008 roku, miały w szczególności wpływ następujące czynniki:

- wzrost wyniku z tytułu odsetek o 139,6 mln zł (tj. 10,2 %), głównie w efekcie wzrostu przychodów od dłużnych papierów wartościowych (przede wszystkim z portfela dostępnych do sprzedaży), w związku ze wzrostem portfela papierów oraz spadku kosztów depozytów sektora niefinansowego (głównie korporacyjnych), co było spowodowane spadkiem stóp procentowych oraz niższym saldem depozytów,

- spadek wyniku z tytułu prowizji o 62,9 mln zł (tj. 10,2%), głównie za sprawą prowizji od produktów ubezpieczeniowych i inwestycyjnych w segmencie Bankowości Detalicznej oraz prowizji z tytułu usług powierniczych,

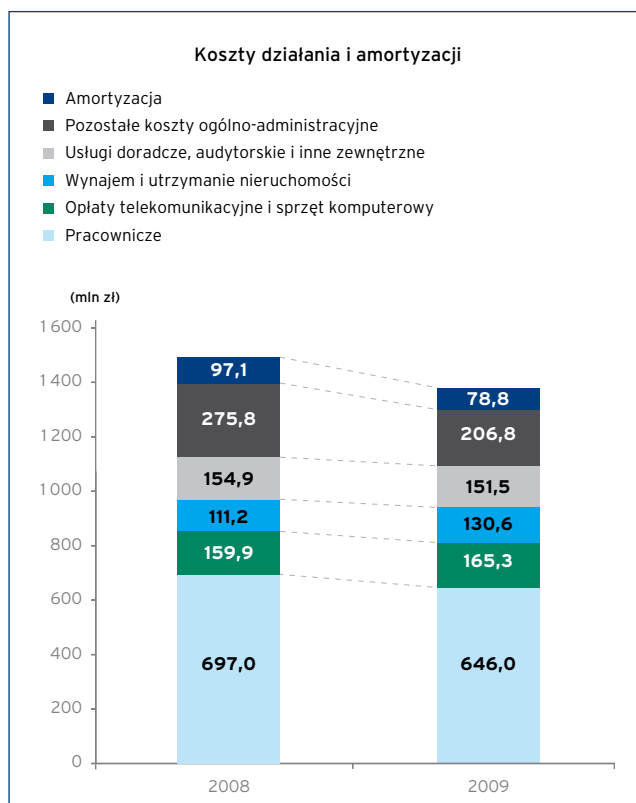
- spadek przychodów z tytułu dywidend o 5,3 mln zł (tj. 45,1%),
- wzrost wyniku na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych o 20,7 mln zł (tj. 36,6%) będący rezultatem aktywnej strategii zarządzania portfelem oraz wykorzystania dobrej sytuacji na rynkach obligacji,
- wzrost wyniku na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji o 9,9 mln zł (tj. 3,8%),
- wzrost wyniku na inwestycyjnych instrumentach kapitałowych o 3,6 mln zł, przede wszystkim jako efekt sprzedaży akcji spółek Centrozap S.A. oraz MTS-Ceto S.A.,
- wzrost wyniku na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych o 69,2 mln zł, (tj. 77,4%), co jest przede wszystkim efektem przychodów z tytułu rozliczenia podatku od towarów i usług (VAT) za lata ubiegłe.

Reasumując, na odnotowany w 2009 roku poziom przychodów z działalności operacyjnej wynoszący 2 577,0 mln zł oraz wzrost o 174,8 mln zł w porównaniu z 2008 rokiem największy wpływ miał wzrost wyniku z tytułu odsetek, o 139,6 mln zł, wzrost wyniku na pozostałych przychodach i kosztach o 69,2 mln zł oraz spadek wyniku z tytułu prowizji o 62,9 mln zł.

Koszty

w tys. zł	2009	2008	Zmiana	
			tys. zł	%
Koszty pracownicze	645 979	696 961	(50 982)	(7,3%)
Koszty ogólnoadministracyjne, w tym m.in.	654 229	701 832	(47 603)	(6,8%)
Koszty opłat telekomunikacyjnych i sprzętu komputerowego	165 344	159 943	5 401	3,4%
Koszty wynajmu i utrzymania nieruchomości	130 565	111 174	19 391	17,4%
Koszty usług doradczych, audytorskich, konsultacyjnych i innych zewnętrznych	151 510	154 880	(3 370)	(2,2%)
Koszty działania Banku i koszty ogólnego zarządu	1 300 208	1 398 793	(98 585)	(7,0%)
Amortyzacja	78 847	97 115	(18 268)	(18,8%)
Koszty ogółem	1 379 055	1 495 908	(116 853)	(7,8%)

W roku 2009 Grupa kontynuowała politykę dyscypliny kosztowej. W porównaniu z 2008 rokiem koszty spadły o 7,8%, tj. o 116,9 mln zł. Niższe koszty wynikają zarówno ze spadku kosztów działania Banku i kosztów ogólnego zarządu, jak i amortyzacji. W segmencie Bankowości Korporacyjnej nastąpił spadek amortyzacji, kosztów transakcyjnych oraz kosztów pracowniczych. Spadek kosztów w segmencie Bankowości Detalicznej był spowodowany racjonalizacją wydatków marketingowych, optymalizacją systemu motywacyjnego sprzedaży oraz optymalizacją i konsolidacją pomiędzy korporacyjną a detaliczną siecią oddziałów.

Odpisy netto na utratę wartości aktywów finansowych i różnica wartości rezerw na zobowiązania pozabilansowe

Odpisy netto

w tys. zł	2009	2008	Zmiana	
			tys. zł	%
Odpisy netto na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR)	(74 942)	(16 726)	(58 216)	(348,1%)
Odpisy netto na należności i zobowiązania pozabilansowe	(470 867)	(136 354)	(334 513)	(245,3%)
oceniane indywidualnie	(262 350)	(60 900)	(201 450)	(330,8%)
oceniane portfelowo	(208 517)	(75 454)	(133 063)	(176,3%)
Razem różnica utraty wartości	(545 809)	(153 080)	(392 729)	(256,6%)

Wartość odpisów netto na utratę wartości wynosząca w 2009 roku 545,8 mln zł wobec 153,1 mln zł w 2008 roku była efektem wzrostu poziomu ryzyka kredytowego, będącego wynikiem spowolnienia gospodarki oraz pogorszenia koniunktury na rynku, co w konsekwencji doprowadziło do poniesienia strat finansowych przez klientów Banku w segmencie Bankowości Korporacyjnej (dodatkowym negatywnym czynnikiem były odpisy na opcje walutowe). W segmencie Bankowości Detalicznej wzrost rezerw spowodowany był zwiększeniem odpisów na poniesione, niezidentyfikowane straty (IBNR) w związku z pogorszeniem koniunktury na rynku oraz przyrostem portfela kredytów i kart kredytowych, a także wzrostem udziału należności obsługiwanych nieterminowo.

Analiza wskaźnikowa

Wskaźniki rentowności i efektywności kosztowej Grupy

	2009	2008
Stopa zwrotu z kapitału (ROE)*	8,9%	11,7%
Stopa zwrotu z aktywów (ROA)**	1,2%	1,5%
Marża odsetkowa netto (NIM)***	3,7%	3,5%
Zysk netto na 1 akcję zwykłą w zł	3,86	4,60
Koszty/dochody****	53,5%	62,3%
Kredyty sektora niefinansowego/Depozyty sektora niefinansowego	58%	70%
Kredyty sektora niefinansowego/Aktywa ogółem	32%	33%
Wynik z tytułu odsetek/przychody ogółem	58%	57%
Wynik z tytułu prowizji/przychody ogółem	22%	26%

* Iloraz zysku netto i średniego stanu kapitałów własnych (z wyłączeniem zysku netto bieżącego okresu) liczonego na bazie kwartalnej.

** Iloraz zysku netto i średniego stanu sumy bilansowej liczonego na bazie kwartalnej.

*** Iloraz wyniku z tytułu odsetek i średniego stanu sumy bilansowej liczonego na bazie kwartalnej.

**** Relacja sumy kosztów działania i amortyzacji do przychodów działalności operacyjnej.

W zakresie efektywności kosztowej Bank uzyskał znaczącą poprawę, wskaźnik Koszty/dochody spadł o 8,8 p.p. do poziomu 53,5%. Na uwagę zasługuje również wzrost marży odsetkowej netto o 0,2 p.p. do poziomu 3,7%.

Jednocześnie nastąpiło pogorszenie wskaźników zwrotu z kapitału (ROE) o 2,8 p.p. oraz zwrotu z aktywów (ROA) o 0,3 p.p. Było to efektem niższego wyniku netto, a w przypadku ROE również wzrostu kapitału w efekcie zatrzymania zysku za 2008 rok.

Udział kredytów od sektora niefinansowego w aktywach ogółem nieznacznie spadł i wyniósł 32%, a stosunek kredytów od sektora niefinansowego do depozytów od sektora niefinansowego spadł o 12 p.p. i wyniósł 58%.

Bilans

Według stanu na dzień 31 grudnia 2009 roku suma bilansowa Grupy wyniosła 37 633,1 mln zł i była o 11,6% niższa niż na koniec 2008 roku.

Bilans

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2009	31.12.2008	tys. zł	%
AKTYWA				
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	4 113 355	3 530 977	582 378	16,5%
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	5 397 125	7 885 488	(2 488 363)	(31,6%)
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	8 290 225	10 814 828	(2 524 603)	(23,3%)
Inwestycje kapitałowe wyceniane metodą praw własności	56 895	56 469	426	0,8%
Inwestycje kapitałowe	24 140	11 095	13 045	117,6%
Kredyty, pożyczki i inne należności	16 777 255	17 581 499	(804 244)	(4,6%)
od sektora finansowego	4 802 562	3 695 522	1 107 040	30,0%
od sektora niefinansowego	11 974 693	13 885 977	(1 911 284)	(13,8%)
Rzeczowe aktywa trwałe	505 192	571 947	(66 755)	(11,7%)
nieruchomości i wyposażenie	486 884	553 639	(66 755)	(12,1%)
nieruchomości stanowiące inwestycje	18 308	18 308	-	0,0%
Wartości niematerialne	1 282 574	1 283 326	(752)	(0,1%)
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	476 372	336 290	140 082	41,7%
Inne aktywa	690 384	443 159	247 225	55,8%
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	19 546	35 267	(15 721)	(44,6%)
Aktywa razem	37 633 063	42 550 345	(4 917 282)	(11,6%)
PASYWA				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	980 446	-	980 446	-
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	3 108 493	6 806 790	(3 698 297)	(54,3%)
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	26 359 837	29 345 498	(2 985 661)	(10,2%)
depozyty	25 307 218	27 857 332	(2 550 114)	(9,2%)
sektora finansowego	4 735 260	7 922 260	(3 187 000)	(40,2%)
sektora niefinansowego	20 571 958	19 935 072	636 886	3,2%
pozostałe zobowiązania	1 052 619	1 488 166	(435 547)	(29,3%)
Rezerwy	49 390	24 578	24 812	101,0%
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	-	77	(77)	-
Inne zobowiązania	935 508	747 593	187 915	25,1%
Zobowiązania razem	31 433 674	36 924 536	(5 490 862)	(14,9%)
KAPITAŁY				
Kapitał zakładowy	522 638	522 638	-	0,0%
Kapitał zapasowy	3 030 546	3 029 703	843	0,0%
Kapitał z aktualizacji wyceny	(81 026)	(144 110)	63 084	43,8%
Pozostałe kapitały rezerwowe	2 225 712	1 627 692	598 020	36,7%
Zyski zatrzymane	501 519	589 886	(88 367)	(15,0%)
Kapitały razem	6 199 389	5 625 809	573 580	10,2%
Pasywa razem	37 633 063	42 550 345	(4 917 282)	(11,6%)

Aktywa

Należności brutto *

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2009	31.12.2008	tys. zł	%
Banki i inne monetarne instytucje finansowe	3 478 494	3 021 777	456 717	15,1%
Niebankowe instytucje finansowe	1 346 388	751 369	595 019	79,2%
Niefinansowe podmioty gospodarcze	7 143 749	9 416 460	(2 272 711)	(24,1%)
Osoby prywatne	6 177 923	5 774 318	403 605	7,0%
Jednostki budżetowe	86 947	71 597	15 350	21,4%
Pozostałe należności niefinansowe	5 509	10 771	(5 262)	(48,9%)
Razem	18 239 010	19 046 292	(807 282)	(4,2%)

* Należności z odsetkami należnymi.

W 2009 roku portfel kredytowy klientów niefinansowych zanotował spadek (w stosunku do końca 2008 roku o 1 911,3 mln zł, tj. 13,8%). W ujęciu brutto w obszarze niefinansowych podmiotów gospodarczych spadek ten wyniósł 2 272,7 mln zł (tj. 24,1%), natomiast w obszarze osób prywatnych zanotowano wzrost o 403,6 mln zł (tj. 7,0%).

Wzrost wynoszący 595,0 mln zł (tj. 79,2%) odnotowany został na saldzie należności od niebankowych instytucji finansowych. Wzrosło też saldo należności od banków i innych monetarnych instytucji finansowych, wzrost o 456,7 mln zł (tj. 15,1%).

Portfel dłużnych papierów wartościowych spadł w 2009 roku o 1 497,1 mln zł (tj. o 12,4%), pozostaje on nadal drugim największym składnikiem aktywów Banku.

Portfel dłużnych papierów wartościowych

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2009	31.12.2008	tys. zł	%
Obligacje skarbowe	10 471 216	7 802 405	2 668 811	34,2%
Obligacje NBP	-	383 665	(383 665)	-
Obligacje komunalne	19 016	-	19 016	-
Bony skarbowe	827	1 826 120	(1 825 293)	(100,0%)
Certyfikaty depozytowe i obligacje banków	40 729	26 065	(26 065)	(56,3%)
Emitowane przez podmioty niefinansowe	34 230	21 929	12 301	56,1%
Emitowane przez podmioty finansowe	-	3 185	(3 185)	-
Bony pieniężne NBP	-	1 999 722	(1 999 722)	-
Razem	10 566 018	12 063 091	(1 497 073)	(12,4%)

Pasywa

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2009	31.12.2008	tys. zł	%
Zobowiązania wobec sektora finansowego, w tym:	4 731 434	7 918 041	(3 186 607)	(40,2%)
- środki na rachunkach banków i innych monetarnych instytucji finansowych	1 632 227	3 334 887	(1 702 660)	(51,1%)
- depozyty niebankowych podmiotów finansowych	3 099 207	4 583 154	(1 483 947)	(32,4%)
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego, w tym:	20 551 250	19 908 156	643 094	3,2%
- klientów korporacyjnych	10 576 734	11 794 311	(1 217 577)	(10,3%)
- osób prywatnych	6 336 304	5 472 599	863 705	15,8%
Pozostałe zobowiązania (w tym odsetki naliczone)	1 077 153	1 519 301	(442 148)	(29,1%)
Razem	26 359 837	29 345 498	(2 985 661)	(10,2%)

Główną pozycję finansującą aktywa Grupy stanowią zobowiązania wobec klientów sektora niefinansowego. W porównaniu z końcem 2008 roku wielkość zobowiązań wobec klientów korporacyjnych spadła o 1 217,6 mln zł (tj. 10,3%), a wobec osób prywatnych wzrosła o 863,7 mln zł (tj. 15,8%).

W grupie zobowiązań wobec sektora finansowego zostały odnotowane spadki, spadek o 1 702,7 mln (tj. 51,1%) na rachunkach banków i innych monetarnych instytucji finansowych, a na depozytach niebankowych podmiotów finansowych spadek o 1 483,9 mln zł (tj. 32,4%).

Źródła pozyskiwania funduszy i ich wykorzystanie

	31.12.2009	31.12.2008
Fundusze pozyskane		
Fundusze banków i innych monetarnych instytucji finansowych	2 474 630	4 594 886
Fundusze klientów i sektora budżetowego	23 885 207	24 750 612
Fundusze własne łącznie z wynikiem finansowym	6 199 389	5 625 809
Pozostałe fundusze	5 073 837	7 579 038
Ogółem fundusze pozyskane	37 633 063	42 550 345
Wykorzystanie funduszy		
Należności od banków i innych monetarnych instytucji finansowych	3 477 729	3 017 739
Należności od klientów i sektora budżetowego	13 299 526	14 563 760
Papiery wartościowe, udziały i inne aktywa finansowe	13 768 385	18 767 880
Pozostałe wykorzystanie	7 087 423	6 200 966
Razem wykorzystanie funduszy	37 633 063	42 550 345

Kapitały własne i współczynnik wypłacalności

W porównaniu z końcem 2008 roku wartość kapitałów własnych Grupy na koniec 2009 roku wzrosła o 669,6 mln zł (tj. o 13,3%). Nastąpiło zwiększenie kapitału rezerwowego o 516,9 mln zł o kwotę pochodzącą z zysku za 2008 rok oraz zwiększenie funduszu ogólnego ryzyka bankowego o 75,0 mln o kwotę pochodzącą z zysku za 2008 rok zł, pozostałych kapitałów o 13,8 mln zł, a także zwiększenie kapitału z aktualizacji wyceny o 63,1 mln zł.

Kapitały własne*

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2009	31.12.2008	tys. zł	%
Kapitał zakładowy	522 638	522 638	-	0,0%
Kapitał zapasowy	3 030 546	3 029 703	843	0,0%
Kapitał rezerwowy	1 750 757	1 233 896	516 861	41,9%
Kapitał z aktualizacji wyceny	(81 026)	(144 110)	63 084	43,8%
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	465 000	390 000	75 000	19,2%
Pozostałe kapitały	7 075	(6 752)	13 827	204,8%
Kapitały własne ogółem	5 694 990	5 025 375	669 615	13,3%

*Kapitały własne bez wyniku finansowego netto.

Poziom kapitałów jest w pełni wystarczający do zachowania bezpieczeństwa finansowego instytucji, zgromadzonych w niej depozytów, a także całkowicie zapewniający możliwości rozwoju Grupy.

Poniższa tabela prezentuje dane finansowe do wyliczenia współczynnika wypłacalności na podstawie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy.

Współczynnik wypłacalności

w tys. zł		31.12.2009*	31.12.2008**
I	Fundusze własne ogółem, w tym:	4 329 257	3 675 517
	pomniejszenia funduszy podstawowych i uzupełniających		
	- z tytułu zaangażowania kapitałowego w jednostkach finansowych	56 895	56 469
	- z tytułu wartości niematerialnych, w tym:	1 282 574	1 283 326
	wartość firmy	1 245 976	1 245 976
II	Aktywa i zobowiązania pozabilansowe ważone ryzykiem (portfel bankowy)	17 536 963	19 867 900
III	Całkowity wymóg kapitałowy, z tego:	2 072 351	2 435 448
	- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego (II*8%)	1 402 957	1 589 432
	- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kontrahenta	131 142	272 222
	- wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań	54 387	82 835
	- suma wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego	106 772	132 313
	- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	345 885	347 112
	- inne wymogi kapitałowe	31 208	11 534
	Współczynnik wypłacalności (I/III*12,5)	16,71%	12,07%

* Współczynnik wypłacalności został obliczony według zasad określonych w uchwale nr 380/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (...) (Dz. Urz. KNF Nr 8, poz. 34).

** Współczynnik wypłacalności został obliczony według zasad określonych w uchwale nr 1/2007 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 13 marca 2007 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (...) (Dz. Urz. NBP Nr 2, poz. 3).

Na dzień 31 grudnia 2009 roku współczynnik wypłacalności Grupy wyniósł 16,71% i był o 4,64 pkt proc. wyższy niż na koniec 2008 roku, co spowodowane było przede wszystkim wzrostem funduszy własnych o 653,7 mln zł, w tym w wyniku przeznaczenia całego zysku netto Banku za 2008 rok na ich zwiększenie oraz spadkiem całkowitego wymogu kapitałowego (przede wszystkim z tytułu mniejszego wymogu z tytułu ryzyka kredytowego, jak również spadku wymogu z tytułu ryzyka kontrahenta).

Działalność Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2009 roku

Kredyty i inne zaangażowania obciążone ryzykiem

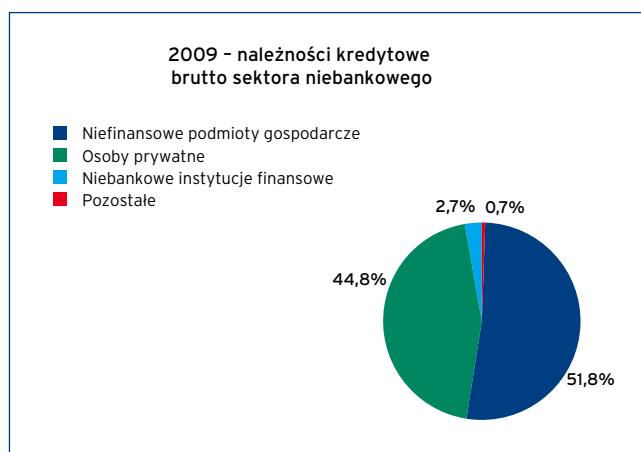
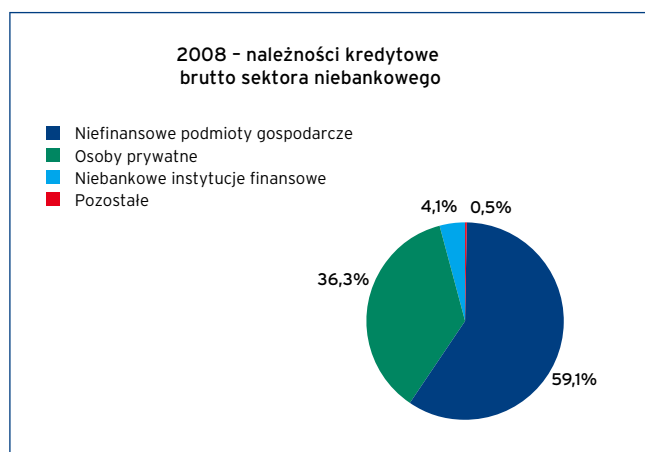
Akcja kredytowa

Polityka kredytowa Grupy oparta jest na aktywnym zarządzaniu portfelowym i precyzyjnie określonych rynkach docelowych, zaprojektowanych w celu ułatwienia analizy ekspozycji oraz ryzyka kredytowego w ramach danej branży działalności klienta. Dodatkowo, poszczególni kredytobiorcy są stale monitorowani w celu możliwie wczesnego wykrycia symptomów pogarszania się zdolności kredytowej oraz wdrożenia działań naprawczych. W 2009 roku Grupa kontynuowała prace w celu optymalizacji procesu kredytowego oraz dostosowywania oferty kredytowej Grupy do potrzeb klientów i aktualnej sytuacji rynkowej. Portfel należności od klientów indywidualnych jest zarządzany przy pomocy modeli, które uwzględniają ryzyko i przychodowość poszczególnych grup kredytów w portfelu. W procesie oceny ryzyka kredytowego oraz oceny punktowej (scorecard) wykorzystywane są informacje z Biura Informacji Kredytowej. W latach 2006-2009 Bank wdrożył modele oceny punktowej dla portfeli kredytów gotówkowych oraz linii kredytowych niezabezpieczonych.

Należności kredytowe brutto od klientów z sektora niebankowego

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2009	31.12.2008	tys. zł	%
Należności zlotowe	11 891 744	13 345 705	(1 453 961)	(10,9%)
Należności walutowe	1 887 942	2 581 936	(693 994)	(26,9%)
Razem	13 779 686	15 927 641	(2 147 955)	(13,5%)
Należności od sektora niefinansowego	13 327 180	15 201 549	(1 874 369)	(12,3%)
Należności od sektora finansowego	365 559	654 495	(288 936)	(44,1%)
Należności od sektora budżetowego	86 947	71 597	15 350	21,4%
Razem	13 779 686	15 927 641	(2 147 955)	(13,5%)
Niefinansowe podmioty gospodarcze	7 143 748	9 416 460	(2 272 712)	(24,1%)
Osoby prywatne	6 177 923	5 774 318	403 605	7,0%
Niebankowe instytucje finansowe	365 559	654 495	(288 936)	(44,1%)
Jednostki budżetowe	86 947	71 597	15 350	21,4%
Pozostałe należności niefinansowe	5 509	10 771	(5 262)	(48,9%)
Razem	13 779 686	15 927 641	(2 147 955)	(13,5%)

Na dzień 31 grudnia 2009 roku ekspozycja kredytowa brutto wobec sektora niebankowego wyniosła 13 779,7 mln zł, co stanowiło spadek o 13,5% w stosunku do 31 grudnia 2008 roku. Największą część portfela kredytowego sektora niebankowego stanowią kredyty udzielone podmiotom gospodarczym (51,8%), które odnotowały w 2009 roku spadek o 24,1%. Należności od osób prywatnych wzrosły w porównaniu z 2008 rokiem o 7,0% do poziomu 6 177,9 mln zł. Ich udział w strukturze należności kredytowych brutto ogółem zwiększył się o 8,6 p.p. Wzrost portfela kredytów dla klientów indywidualnych był efektem rozwoju oferty kierowanej do klientów detalicznych oraz zintensyfikowanych działań promocyjno-sprzedażowych.

Struktura walutowa kredytów na koniec grudnia 2009 roku uległa nieznacznej zmianie w porównaniu z końcem 2008 roku. Udział kredytów w walutach obcych, wynoszący w grudniu 2008 roku 16,2%, spadł do 13,7% w grudniu 2009 roku. Podkreślić należy, iż Grupa udziela kredytów w walutach obcych klientom, którzy dysponują strumieniem przychodów w walucie kredytu lub podmiotom, które, zdaniem Grupy, są zdolne przewidzieć lub absorbować ryzyko walutowe bez znaczącego narażenia swojej kondycji finansowej.

Grupa monitoruje na bieżąco koncentrację ekspozycji kredytowych, starając się uniknąć sytuacji, w której portfel jest uzależniony od niewielkiej liczby klientów. Na koniec grudnia 2009 roku zaangażowanie kredytowe Grupy w jednostki niebankowe nie przekroczyło limitu koncentracji wymaganego przez prawo.

Koncentracja zaangażowań - klienci niebankowi

w tys. zł	31.12.2009			31.12.2008		
	Zaangażowanie bilansowe*	Zaangażowanie pozabilansowe	Łączne zaangażowanie	Zaangażowanie bilansowe*	Zaangażowanie pozabilansowe	Łączne zaangażowanie
GRUPA 1	70 536	657 004	727 539	187 916	311 341	499 257
GRUPA 2	284 984	351 906	636 890	344 592	408 274	752 866
GRUPA 3	251 321	312 657	563 978	267 359	179 323	446 682
GRUPA 4	252 989	226 951	479 940	245 000	5 000	250 000
KLIENT 5	7 512	469 583	477 095	135 195	327 636	462 831
KLIENT 6	1	319 519	319 520	6	312 102	312 108
GRUPA 7	211 117	102 983	314 100	86 728	235 094	321 822
GRUPA 8	4	275 972	275 976	113 757	188 303	302 060
GRUPA 9	116 575	139 182	255 757	111 534	164 381	275 915
GRUPA 10	9 905	244 626	254 531	238 175	38 605	276 780
Razem 10	1 204 943	3 100 383	4 305 326	1 730 262	2 170 059	3 900 321

* Nie obejmuje zaangażowań z tytułu posiadanych akcji i innych papierów wartościowych.

Jakość portfela kredytowego

Należności Grupy przypisywane są do dwóch portfeli w zależności od istniejącego zagrożenia utraty wartości należności: portfel należności niezagrożonych utratą wartości oraz portfel należności zagrożonych utratą wartości. W zależności od stopnia istotności należności i sposobu zarządzania portfel zagrożony utratą wartości dzielony jest następnie na należności podlegające ocenie indywidualnej lub grupowej.

Kredyty, pożyczki i inne należności brutto od sektora niebankowego (w tym transakcje reverse repo)

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008	Zmiana	
			tys. zł	%
Niezagrożone utratą wartości	12 502 809	14 082 832	(1 580 023)	(11,2%)
w tym, klientów sektora niefinansowego				
klientów korporacyjnych	5 637 988	7 977 384	(2 339 396)	(29,3%)
klientów indywidualnych	5 540 852	5 429 682	111 170	2,0%
Zagrożone utratą wartości	2 120 333	1 927 552	192 781	10,0%
w tym, klientów sektora niefinansowego				
klientów korporacyjnych	1 460 258	1 504 747	(44 489)	(3,0%)
klientów indywidualnych	637 658	347 430	290 228	83,5%
Instrumenty pochodne	137 373	14 127	123 246	872,4%
Razem	14 760 515	16 024 511	(1 263 996)	(7,9%)
Utrata wartości, w tym:	1 460 989	1 460 752	237	0,0%
na instrumenty pochodne	106 360	2 197	104 163	4741,1%
Kredyty, pożyczki i inne należności netto od sektora niebankowego	13 299 526	14 563 759	(1 264 233)	(8,7%)
Wskaźnik pokrycia rezerwami należności zagrożonych	64%	76%		

Poniżej przedstawiono podział należności na obsługiwane i nieobsługiwane. Pomimo wzrostu należności zagrożonych o 192,8 mln zł (tj. 10,0%) w porównaniu z 2008 rokiem wartość kredytów nieobsługiwanych spadła o 196,6 mln zł (tj. 10,2%).

**Kredyty, pożyczki i inne należności brutto od sektora niebankowego w podziale na obsługiwane/nieobsługiwane
(w tym transakcje reverse repo)**

w tys. zł	31.12.2009	31.12.2008	Zmiana	
			tys. zł	%
Kredyty obsługiwane	12 892 154	14 082 832	(1 190 678)	(8,5%)
w tym, klientów sektora niefinansowego				
klientów korporacyjnych	5 950 278	7 977 384	(2 027 106)	(25,4%)
klientów indywidualnych	5 617 907	5 429 682	188 225	3,5%
Kredyty nieobsługiwane	1 730 988	1 927 552	(196 564)	(10,2%)
w tym, klientów sektora niefinansowego				
klientów korporacyjnych	1 147 968	1 504 747	(356 779)	(23,7%)
klientów indywidualnych	560 603	347 430	213 173	61,4%
Instrumenty pochodne	137 373	14 127	123 246	872,4%
Razem	14 760 515	16 024 511	(1 263 996)	(7,9%)
Wskaźnik kredytów nieobsługiwanych (NPL)	11,8%	12,0%		

Zdaniem Zarządu obecne rezerwy na należności są najlepszym szacunkiem w zakresie utraty wartości portfela, biorąc pod uwagę zdyskontowaną prognozę przepływów związanych ze spłatą należności. Co więcej, rezerwy szacowane są dla każdej należności bez względu na przypisanie do portfela, również na poniesione, ale jeszcze niezidentyfikowane straty.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku utrata wartości portfela wynosiła 1 461,0 mln zł, co stanowiło minimalny wzrost w porównaniu z kwotą 1 460,8 mln zł na koniec grudnia 2008 roku. Wzrost utraty wartości miał miejsce na należnościach ocenianych portfelowo (wzrost o 158,4 mln zł tj. 40,7%), odnotowano też wzrost utraty wartości na poniesione niezidentyfikowane straty IBNR (wzrost o 71,3 mln zł tj. 100,8%). Największy spadek utraty wartości miał miejsce na portfelu ocenianym indywidualnie 229,5 mln zł, co stanowiło 22,9% spadku w stosunku do grudnia 2008. Wskaźnik pokrycia rezerwami wzrósł z 9,2% w grudniu 2008 do 10,6% w grudniu 2009 dzięki spadkowi należności kredytowych w Grupie o prawie 2,1 mld zł w tym samym okresie.

Utrata wartości na należności kredytowe od klientów sektora niebankowego

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana od	
	31.12.2009	31.12.2008	tys. zł	%
Utrata wartości na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR)	141 982	70 701	71 281	100,8%
Utrata wartości na należności	1 319 007	1 390 051	(71 044)	(5,1%)
oceniane indywidualnie	771 034	1 000 523	(229 489)	(22,9%)
oceniane portfelowo	547 973	389 528	158 445	40,7%
Razem utrata wartości	1 460 989	1 460 752	237	0,0%
Wskaźnik pokrycia rezerwami należności ogółem	10,6%	9,2%		

Zaangażowania pozabilansowe

Na dzień 31 grudnia 2009 roku zaangażowanie pozabilansowe Grupy wyniosło 13 767,4 mln zł, co oznacza wzrost o 1,8% w stosunku do dnia 31 grudnia 2008 roku. Największa zmiana dotyczyła kredytów przyrzeczonych, które wzrosły o 479,0 mln zł (4,4%). Największy udział (tj. 83,0%) w zobowiązaniach pozabilansowych ma kwota kredytów przyrzeczonych, którą reprezentują przyrzucone, ale niewykorzystane linie kredytowe oraz niewykorzystane linie kredytowe w rachunku bieżącym.

Zobowiązania pozabilansowe warunkowe udzielone

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2009	31.12.2008	tys. zł	%
Gwarancje	1 902 396	2 349 068	(446 672)	(19,0%)
Akredytywy własne	128 453	188 228	(59 775)	(31,8%)
Akredytywy obce potwierdzone	8 023	10 141	(2 118)	(20,9%)
Kredyty przyrzucone	11 428 560	10 949 511	479 049	4,4%
Gwarantowanie emisji	300 000	29 500	270 500	916,9%
Razem	13 767 432	13 526 448	240 984	1,8%
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	37 427	8 520	28 906	339,3%
Wskaźnik pokrycia rezerwami	0,27%	0,06%		

Łączna kwota zabezpieczeń ustanowionych na rachunkach lub aktywach kredytobiorców Banku wyniosła na dzień 31 grudnia 2009 roku 2 482 mln zł, natomiast na dzień 31 grudnia 2008 roku 4 597 mln zł.

W 2009 roku Grupa wystawiła 27 343 tytułów egzekucyjnych o łącznej wartości 378,5 mln zł, podczas gdy w 2008 wystawiła 10 703 tytułów egzekucyjnych o łącznej wartości 154,8 mln zł.

Fundusze zewnętrzne

Według stanu na koniec 2009 roku łączna wartość funduszy zewnętrznych Grupy wynosiła 26 359,8 mln zł i była o 2 985,7 mln zł (10,2%) niższa niż na koniec 2008 roku.

Fundusze zewnętrzne

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2009	31.12.2008	tys. zł	%
Zobowiązania wobec sektora finansowego	4 735 260	7 922 260	(3 187 000)	(40,2%)
Środki na rachunkach bieżących, w tym:	2 240 998	2 089 692	151 306	7,2%
- środki na rachunkach bieżących banków	1 474 356	1 212 394	261 962	21,6%
Depozyty, w tym:	2 490 436	5 828 349	(3 337 913)	(57,3%)
- depozyty banków	157 871	2 122 493	(1 964 622)	(92,6%)
Odsetki naliczone	3 826	4 219	(393)	(9,3%)
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	20 571 958	19 935 072	636 886	3,2%
Środki na rachunkach bieżących, w tym:	10 611 554	7 476 940	3 134 614	41,9%
- klientów korporacyjnych	3 523 963	3 336 662	187 301	5,6%
- klientów indywidualnych	4 545 352	3 181 256	1 364 096	42,9%
- jednostek budżetowych	1 957 517	611 357	1 346 160	220,2%
Depozyty terminowe, w tym:	9 939 696	12 431 216	(2 491 520)	(20,0%)
- klientów korporacyjnych	7 052 771	8 457 649	(1 404 878)	(16,6%)
- klientów indywidualnych	1 790 952	2 291 343	(500 391)	(21,8%)
- jednostek budżetowych	690 391	1 171 453	(481 062)	(41,1%)
Odsetki naliczone	20 708	26 916	(6 208)	(23,1%)
Pozostałe zobowiązania	1 052 619	1 488 166	(435 547)	(29,3%)
Kredyty i pożyczki otrzymane	828 585	1 253 420	(424 835)	(33,9%)
Inne zobowiązania	221 452	229 928	(8 476)	(3,7%)
Odsetki naliczone	2 582	4 818	(2 236)	(46,4%)
Razem fundusze zewnętrzne	26 359 837	29 345 498	(2 985 661)	(10,2%)

Największa zmiana w pozycji zobowiązań wobec sektora finansowego dotyczyła spadku o 1 964,6 mln zł (tj. 92,6%) depozytów banków.

W ramach zobowiązań wobec sektora niefinansowego największy spadek, o 1 404,9 (tj. 16,6%), odnotowano w zakresie depozytów terminowych klientów korporacyjnych. Wzrosły natomiast środki na rachunkach bieżących, najbardziej w grupie klientów indywidualnych, o 1 364,1 mln zł (tj. 42,9%).

Zobowiązania wobec klientów niebankowych

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31.12.2009	31.12.2008	tys. zł	%
Zobowiązania wobec:				
Osób prywatnych	6 390 760	5 528 996	861 764	15,6%
Niefinansowych podmiotów gospodarczych	11 302 507	12 298 482	(995 975)	(8,1%)
Instytucji niekomercyjnych	359 135	451 278	(92 143)	(20,4%)
Niebankowych instytucji finansowych	3 088 258	4 581 503	(1 493 245)	(32,6%)
Sektora budżetowego	2 649 390	1 784 515	864 874	48,5%
Inne zobowiązania	70 627	73 070	(2 443)	(3,3%)
Razem	23 860 676	24 717 844	(857 168)	(3,5%)
Złotowe	19 858 350	20 575 953	(717 604)	(3,5%)
Walutowe	4 002 326	4 141 891	(139 564)	(3,4%)
Razem	23 860 676	24 717 844	(857 168)	(3,5%)

Segment Bankowości Korporacyjnej

Podsumowanie wyników segmentu

W wynikach segmentu w pozycji pozostałe przychody operacyjne nie uwzględniono korekt z tytułu rozliczeń podatkowych VAT za lata ubiegłe.

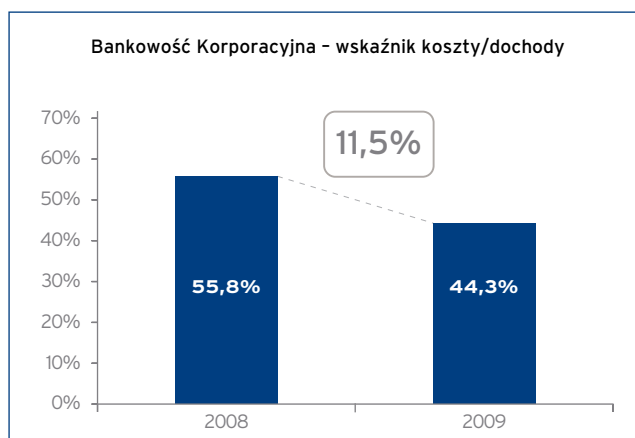
Rok 2009 był rokiem nieznacznego wzrostu wyniku brutto wypracowanego przez segment Bankowości Korporacyjnej w stosunku do 2008 roku. Pozytywny wpływ na wynik miały:

- Wzrost wyniku odsetkowego o 188,4 mln, przede wszystkim w efekcie wzrostu przychodów od dłużnych papierów wartościowych (głównie z portfela dostępnych do sprzedaży), w związku ze wzrostem portfela tych papierów oraz spadku kosztów depozytów sektora niefinansowego, w związku ze spadkiem stóp procentowych oraz niższym saldem depozytów;
- Spadek kosztów o 50,7 mln zł, głównie w efekcie niższej amortyzacji, kosztów transakcyjnych oraz niższych kosztów pracowniczych;
- Wzrost wyniku na działalności skarbowej o 30,2 mln zł, na który składa się wzrost wyniku na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych o 20,7 mln zł oraz wzrost wyniku na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji o 9,5 mln zł.

Natomiast, wśród czynników, które miały negatywny wpływ na zmianę wyniku brutto w stosunku do 2008 roku, należy wymienić:

- Wzrost odpisów netto na utratę wartości aktywów finansowych, które w 2009 roku wyniosły 294,3 mln zł, wobec 63,6 mln zł w 2008 roku, w związku ze wzrostem poziomu ryzyka kredytowego, będącego wynikiem spowolnienia gospodarki oraz pogorszenia koniunktury na rynku, co w konsekwencji doprowadziło do poniesienia strat finansowych przez klientów Banku (dodatkowym negatywnym czynnikiem były odpisy na opcje walutowe);
- Spadek wyniku z tytułu prowizji o 12,1 mln zł przede wszystkim w związku z niższymi przychodami z realizacji usług powierniczych oraz niższymi opłatami za przelewy i prowadzenie rachunków;
- Spadek wyniku na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych o 16,9 mln zł między innymi z powodu dodatkowych jednorazowych przychodów w 2008 roku (około 11 mln).

Nastąpiła znaczna poprawa efektywności kosztowo-przychodowej w ramach segmentu. W ciągu roku wskaźnik koszty/dochody spadł o 11,5 p.p.

Bankowość Transakcyjna

Bank posiada bogatą, kompleksową i nowoczesną ofertę obsługi finansowej i transakcyjnej przedsiębiorstw. Równolegle ze świadczeniem tradycyjnych usług, takich jak prowadzenie rachunków bieżących, obsługa przelewów krajowych i zagranicznych, przyjmowanie depozytów Bank oferuje nowoczesne rozwiązania zarządzania płynnością (Rachunek Skonsolidowany, Cash Pool), a także produkty z obszaru płatności masowych i zarządzania należnościami (Speedcollect, Polecenie Zapłaty, Unikasa).

W obszarze bankowości transakcyjnej Bank realizuje strategię, której priorytetami są:

- wysoki poziom zadowolenia klientów,
- innowacje,
- dalszy wzrost efektywności.

Działania mające na celu realizację strategii zakładają uproszczenie dokumentacji i procedur obsługi produktów, co zapewni wzrost zadowolenia klientów. Celem Banku jest ciągła poprawa satysfakcji klientów we wszystkich segmentach klientów i obszarach produktowych, już obecnie zadowolenie z poziomu obsługi telefonicznej Departamentu Obsługi Klienta sięga 88% i jest jednym z najlepszych wyników na rynku. Nowe rozwiązania technologiczne wdrażane przez Bank zapewniają ciągłą rozbudowę oferty produktowej o innowacyjne usługi. Nowe platformy technologiczne zapewnią zwiększenie wygody klientów i umożliwią automatyzację procesów. Optymalizacja procesów obsługi produktów i promowanie rozwiązań automatycznych zapewnią dalszy wzrost efektywności wykorzystania zasobów Banku.

Obsługa transakcyjna

a) Produkty zarządzania środkami finansowymi

Depozyty i rachunki bieżące

Podstawą do skorzystania z pełnego zakresu usług Banku jest rachunek bieżący, który umożliwia gromadzenie środków finansowych oraz prowadzenie rozliczeń zarówno krajowych, jak i zagranicznych. Bank umożliwia otwarcie i prowadzenie rachunków złotych oraz dewizowych.

Bank proponuje również indywidualną strukturę rachunku, to jest otwarcie kont pomocniczych do rachunku bieżącego, w liczbie uzależnionej od potrzeb wynikających ze struktury organizacyjnej firmy i rodzaju działalności. Bank umożliwia klientom otrzymywanie wyciągów w formie elektronicznej, która w pełni zastępuje papierowe odpowiedniki, znacznie ułatwiając i przyspieszając pracę.

Poprzez wyższe oprocentowanie oferowane na lokatach terminowych Bank gwarantuje swoim klientom większą efektywność gospodarowania wolnymi środkami pieniężnymi.

W ofercie Banku znajdują się następujące typy lokat:

- Depozyt automatyczny, który po złożeniu wniosku i ustaleniu wysokości oprocentowania jest automatycznie zakładany na okres jednego dnia (lokata O/N). Zaletą rozwiązania jest to, że Bank wykonuje transakcje w imieniu firmy, odciążając tym samym pracowników firmy z codziennych czynności związanych z obsługą bankową,
- Depozyt negocjowany - możliwość inwestowania środków w depozyty oraz lokaty overnight poprzez składanie zleceń telefonicznych.

Bank efektywnie zarządza saldami depozytowymi w celu zapewnienia wysokiego poziomu płynności oraz niskiego kosztu odsetkowego. Stany bazy depozytowej są monitorowane na bazie dziennej. Procedury Banku oraz duża płynność gwarantują stabilność sald w Banku.

Rachunek zastrzeżony

Niewątpliwą zaletą rachunku zastrzeżonego jest ograniczenie ryzyka towarzyszącego transakcji. Konstrukcja rachunku zastrzeżonego opiera się bowiem na powierzeniu Bankowi roli strażnika interesów poszczególnych stron transakcji. Na podstawie umowy Rachunku zastrzeżonego zawartej pomiędzy trzema stronami: dostawcą, odbiorcą a Bankiem następuje rozliczenie transakcji na warunkach ustalonych przez strony, podczas gdy wykonawcą tej umowy jest Bank. Rozwiązanie to ma zastosowanie szczególnie w sytuacjach, w których środki przeznaczone na realizację transakcji powinny podlegać ścisłej kontroli oraz być wykorzystane zgodnie z ich przeznaczeniem uzgodnionym między stronami. Dzięki rachunkowi zastrzeżonemu zostało zabezpieczonych wiele transakcji, w tym jedne z największych na rynku, dotyczące przejęcia firm, zakupu nieruchomości oraz transakcji walutowych.

b) Produkty zarządzania płynnością

Bank jest czołowym dostawcą rozwiązań zarządzania płynnością dla firm na polskim rynku bankowym. Ponaddziesięcioletnie doświadczenie w oferowaniu rozwiązań cash pooling powoduje, że Bank jest dla klientów rzetelnym partnerem w dziedzinie rozwiązań efektywnego zarządzania płynnością.

W swej ofercie Bank posiada:

- wirtualny cash pooling,
- cash pooling rzeczywisty,
- rzeczywisty cash pooling bez transferów zwrotnych.

Struktury typu cash pooling umożliwiają klientom Banku efektywne zarządzanie środkami finansowymi w ramach grupy, minimalizując ryzyko utraty płynności. Korzyści, jakie daje wykorzystanie struktur cash poolingowych, mają istotne znaczenie szczególnie w kontekście bieżącej sytuacji na rynkach finansowych.

Lista klientów korzystających z rozwiązań Banku w obszarze zarządzania płynnością liczy kilkadziesiąt grup kapitałowych. W 2009 roku lista wydłużyła się o kolejne grupy kapitałowe.

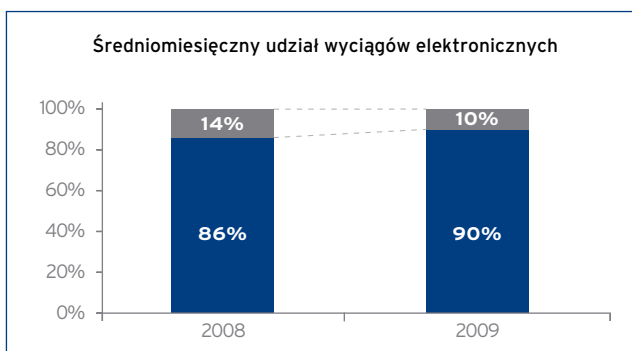
c) Bankowość elektroniczna

Podstawowym systemem bankowości elektronicznej, który Bank oferuje swoim klientom korporacyjnym, jest system CitiDirect.

W 2009 roku w CitiDirect aktywowano 950 klientów. Standardowo aktywacja wykonywana jest w ciągu 48 godzin od momentu podpisania umowy z klientem. Wysoka jakość obsługi i zadowolenie klientów są priorytetem Banku. Szybka aktywacja systemów bankowości elektronicznej jest ważnym elementem realizacji tego celu.

Liczba klientów używających aktywnie systemu na koniec roku 2009 wynosi ponad 5 tysięcy.

Ogólna liczba transakcji przetworzonych w systemie bankowości internetowej CitiDirect wyniosła w roku 2009 podobnie jak w roku 2008 nieco ponad 23,5 miliona. Udział wyciągów dostarczanych do klientów w postaci elektronicznej zwiększył się z 86% na koniec 2008 do 90% na koniec 2009 roku.

d) Płatności i należności

Unikasa

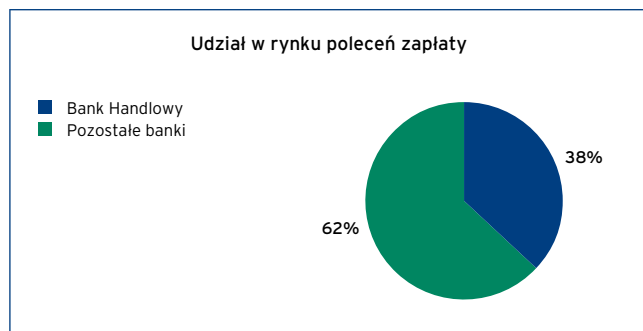
Unikasa jest znaną marką o ugruntowanej pozycji na polskim rynku obsługi płatności masowych. Produkt ten usprawnia obsługę należności klientów Banku oraz umożliwia płatnikowi regulowanie rachunków za produkty i usługi w najczęściej odwiedzanych miejscach - super- i hipermarketach na terenie całego kraju. W 2009 roku Bank kontynuował prace nad optymalizacją kosztów działania Sieci Unikasa oraz wdrażaniem kolejnych punktów agencyjnych. Dzięki nowemu modelowi biznesowemu kontrahenci Banku mogą tworzyć sieć płatności pod własną marką bądź pod marką Unikasa Partner. Sieć Unikasa obecna jest w ponad 250 miastach na terenie całego kraju. Równolegle do tworzenia nowych punktów obsługi oraz pozyskiwania nowych wystawców faktur Bank kontynuuje prace mające na celu optymalizację kosztów stałych funkcjonowania sieci, jak również eliminację nierentownych kanałów dystrybucji.

Kluczowym momentem dla rozwoju produktu w 2009 roku było podjęcie współpracy z nowym dostawcą rozwiązań technologicznych. Kooperacja z nowym partnerem umożliwi elastyczne dostosowanie usługi do oczekiwań klientów i jeszcze bardziej dynamiczną rozbudowę sieci. Celem na 2010 rok jest dalszy wzrost zadowolenia klientów z jakości świadczonych usług. Kluczowymi elementami tych działań jest modernizacja kluczowych elementów systemu oraz uruchomienie kolejnych punktów agencyjnych.

Polecenie Zapłaty

Bank umożliwia swoim klientom kompleksową obsługę należności. Jednym z segmentów rynku usług tego typu, na którym Bank posiada dominującą pozycję, jest rynek polecenia zapłaty.

W 2009 roku Bank zrealizował ponad 9 milionów transakcji polecenia zapłaty jako bank wierzyciela i umocnił się na pozycji lidera na rynku pod względem liczby przetwarzanych poleceń zapłaty z udziałem sięgającym 38% rynku. Liczba zrealizowanych transakcji w 2009 roku była o 6% większa niż w poprzednim roku.

SpeedCollect

SpeedCollect to usługa pozwalająca na automatyczne księgowanie należności. Jest to doskonałe rozwiązanie dla firm, które posiadają dużą bazę odbiorców dokonujących częstych wpłat i chcą efektywnie zarządzać całym procesem odbioru i rejestracji należności. Bank posiada blisko piętnastoletnie doświadczenie w obsłudze SpeedCollect. Bank był pierwszą instytucją na polskim rynku, która włączyła produkt typu SpeedCollect do swojej oferty. W 2009 roku Bank zrealizował prawie 140 milionów transakcji typu SpeedCollect, co daje miejsce w ścisłej czołówce polskiego rynku.

Elektroniczne Przekazy Pocztowe

Elektroniczne Przekazy Pocztowe to produkt skierowany do klientów korporacyjnych, którzy przekazują środki pieniężne w formie gotówkowej osobom fizycznym. W 2009 roku wzrosła liczba przekazów pocztowych w stosunku do 2008 roku o ponad 10%, a wartość zrealizowanych przekazów wzrosła o ponad 11%.

Mikrowpłaty

W 2009 roku Bank umacniał pozycję lidera w segmencie rynku, w którym oferowany jest produkt Mikrowpłaty. Produkt Mikrowpłaty wykorzystywany jest przez instytucje i podmioty, które przyjmują w depozyt środki finansowe od płatników i są zobowiązane do ich zwrotu z należnymi odsetkami. Klientami Banku wykorzystującymi ten produkt są sądy i prokuratury.

Na koniec 2009 roku liczba aktywnych klientów korzystających z Mikrowpłat wzrosła o 25% w porównaniu z ubiegłym rokiem. Bank dąży do dalszego zwiększenia liczby klientów korzystających z tej usługi.

W celu zapewnienia kompleksowej obsługi depozytów oraz umożliwienia zarządzania wpłatami płatników Bank wdrożył moduł odsetkowy dla produktu Mikrowpłaty. Moduł odsetkowy służy do wyliczenia wartości odsetek archiwalnych, czyli przypisania kwoty odsetek do danego depozytu złożonego przez płatnika. Usługa ta jest oferowana zarówno potencjalnym klientom, jak i instytucjom już korzystającym z produktu Mikrowpłaty. Bank kontynuuje prace nad dostarczaniem nowych rozwiązań, nowych funkcjonalności oraz stale modyfikuje usługi bankowe oferowane w ramach obsługi Mikrowpłat.

Loro

W 2009 roku Bank we współpracy z KIR oraz innymi bankami wdrożył proces rozliczania płatności bez numeru rachunku w formacie NRB poprzez system rozliczeniowy Elixir. Efektem wdrożenia tej inicjatywy jest istotna poprawa efektywności procesów rozliczeniowych dla płatności międzybankowych. Dodatkowo dla wybranych klientów Banku została wydłużona godzina graniczna, do której klient może zlecać transakcje.

Przelewy Zagraniczne

W 2009 roku Bank zrealizował szereg inicjatyw i usprawnień, ich oczekiwanym efektem jest wzrost zadowolenia klientów ze świadczonych usług. Automatyzacja procesu księgowania zleceń pozwoliła na dalszą poprawę efektywności, jakości i szybkości obsługi płatności zagranicznych. Zmiana godzin przyjmowania i realizacji płatności zagranicznych ekspresowych i pilnych daje klientom większe możliwości współpracy finansowej z kontrahentami zagranicznymi. Optymalizacje procesów w połączeniu z automatyzacją pozwalają na efektywne wykorzystanie zasobów Banku oraz pozytywnie wpływają na wynik finansowy Banku.

Bank przygotowuje się do implementacji Dyrektywy 2007/64/EC Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego z dnia 13 listopada 2007 roku (Payments Services Directive). Bank bierze udział w pracach grupy roboczej przy Związku Banków Polskich. Dodatkowo za pośrednictwem Citibank Londyn Bank uczestniczył w pracach grup eksperckich działających przy Komisji Europejskiej. Kolejny element prac to analizy i działania w zakresie wdrożenia PSD zarówno na poziomie koniecznych zmian systemowych i operacyjnych, jak i zmian dokumentacji produktowej.

Główne cele Dyrektywy PSD można scharakteryzować na trzech płaszczyznach:

- Zwiększenie konkurencyjności

PSD poprzez rozszerzenie listy podmiotów mogących świadczyć usługi płatnicze przyczyni się do zwiększenia konkurencji w systemach płatniczych, wzrostu wydajności i znacznego zmniejszenia kosztów.

- Zwiększenie przejrzystości rynku

PSD wprowadza maksymalny czas na realizację zlecenia płatniczego, docelowo obowiązywać będzie zasada D+1. Oznacza to, że rachunek banku beneficjenta powinien zostać uznany kwotą płatności nie później niż do końca dnia roboczego następującego po dniu złożenia zlecenia (zasada D+1).

PSD wprowadza wymóg transferowania pełnej kwoty transakcji płatniczej i powstrzymywania się od potrącania opłat z transferowanej kwoty. Kwota oznaczona w zleceniu płatności powinna zostać przekazana odbiorcy bez żadnych potrąceń.

PSD ogranicza możliwość swobodnego ustalania przez bank daty waluty oraz terminu udostępniania środków na rachunku beneficjenta.

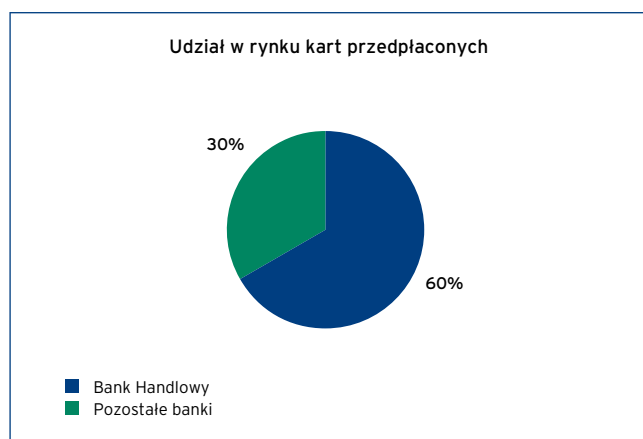
• Standaryzacja praw i obowiązków

PSD szczegółowo określa prawa i obowiązki dostawcy usług płatniczych oraz klienta przy świadczeniu usług płatniczych, w tym zasady odpowiedzialności za niewykonanie lub niewłaściwe wykonanie transakcji płatniczej.

Projekt implementacji Dyrektywy PSD ma strategiczne znaczenie dla Banku. Dzięki poczynionym już pracom Bank będzie gotowy zapewnić swoim klientom pełną ofertę produktową dostosowaną do wymogów ustawy implementującej Dyrektywę PSD w Polsce.

e) Produkty kartowe

Bank zajmuje pozycję niekwestionowanego lidera rynku przedpłaconych kart płatniczych w Polsce. Na koniec 2009 roku szacowany udział Banku w rynku wynosił 60%. Karty przedpłacone Banku są najczęściej wykorzystywane w programach lojalnościowych, promocyjnych oraz motywacyjnych. Karty przedpłacone są także doskonałym narzędziem dystrybucji świadczeń socjalnych. W 2009 roku Bank kontynuował aktywną promocję swoich kart przedpłaconych wśród klientów korporacyjnych.

Na koniec grudnia 2009 roku liczba aktywnie wykorzystywanych kart przedpłaconych przekroczyła 382 tysiące, co stanowi ponad 3% wzrost w porównaniu z liczbą aktywnych kart na koniec 2008 roku.

Bank dąży do umocnienia swojej pozycji w segmencie kart typu biznes. W 2009 Bank udostępnił ogólnopolski program rabatowy dla kart biznes, w ramach którego użytkownicy kart biznes i przedpłaconych mogą korzystać z rabatów sięgających nawet 50% w ponad 1 500 punktach handlowych na terenie całego kraju.

Od początku 2009 roku Bank intensyfikował również działania z obszaru elektronicznej obsługi klienta, czego efektem jest możliwość otrzymywania wyciągów dla kart korporacyjnych w formacie PDF za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz za pośrednictwem systemu bankowości elektronicznej CitiDirect. Nowa usługa pozwoliła w znacznym stopniu skrócić czas dostarczania dokumentacji do klienta oraz obniżyć koszty archiwizacji.

f) Produkty gotówkowe

Transakcje gotówkowe na rynku polskim nadal stanowią duży procent wszystkich przeprowadzanych transakcji. Bank zapewnia swoim klientom kompleksową obsługę gotówkową oraz wychodzi naprzeciw ich oczekiwaniom, tworząc nowe rozwiązania. Silna pozycja rynkowa w obszarze produktów gotówkowych powoduje, że Bank jest często wybieranym partnerem firm i przedsiębiorstw posiadających duży

wolumen obrotów gotówkowych.

Celem Banku jest uproszczenie dokumentacji sporządzanej przez klientów korzystających z produktów bankowości transakcyjnej. Wprowadzony przez Bank w roku 2009 elektroniczny bankowy dowód wpłaty (eBDW) umożliwił klientom uproszczenie procesu przygotowywania pakietów z wpłatami zamkniętymi. Korzyścią Banku jest eliminacja ryzyka błędów popełnianych przy ręcznym procesowaniu wpłat gotówkowych. Automatyzacja procesu zaowocowała ponadto bardziej efektywnym wykorzystaniem zasobów Banku.

Najszybciej rozwijającą się usługą w portfelu produktów gotówkowych w 2009 roku było kupno i sprzedaż znaków pieniężnych innym bankom. Rok 2009 był dla tego produktu okresem bardzo dynamicznego wzrostu wolumenów obsługiwanej gotówki, a przychody z transakcji kupna i sprzedaży znaków pieniężnych wzrosły w 2009 roku ponad 10-krotnie w porównaniu z rokiem poprzednim.

W 2009 Bank kontynuował prace nad optymalizacją kosztów obsługi gotówkowej. Przeprowadzono kilka projektów reorganizacji oraz optymalizacji procesów gotówkowych. Inicjatywy te pozwoliły na istotne obniżenie łącznych kosztów obsługi gotówkowej Banku.

g) Biuro ds. Unii Europejskiej

Biuro ds. Unii Europejskiej przygotowywało strategię działania w obszarze doradztwa unijnego. Strategia opiera się na poziomie oczekiwanych przepływów środków unijnych ujętych w perspektywie finansowej dla Polski na lata 2007-2013. Założenia strategii zakładają zarówno pozyskiwanie nowych klientów, jak i aktywację obecnych klientów Banku.

W celu dotarcia do nowych oraz nieaktywnych klientów Banku rozpoczęto kampanię, w której wykorzystano różnorodne kanały informacyjne. Przedstawiciele Banku organizowali bezpośrednie spotkania z Klientami, w kampanii wykorzystano również media, w tym Internet. Pracownicy Biura ds. Unii Europejskiej wzięli udział w wielu spotkaniach z klientami Banku w oddziałach w Gdańsku, Katowicach i Poznaniu. Klientom Banku przedstawiano możliwości uzyskania dofinansowania projektów ze środków Unii Europejskiej. Klienci uzyskali również informacje o możliwościach dofinansowania innowacyjnych przedsięwzięć. „Dni otwarte” skierowane były głównie do firm segmentu małych i średnich przedsiębiorstw. Efektem kampanii było pozyskanie nowych klientów, dla których Biuro ds. Unii Europejskiej świadczyło usługi doradztwa oraz opracowywało dokumentację aplikacyjną.

Przedstawiciele Biura ds. Unii Europejskiej prowadzili szkolenia z szeroko rozumianej tematyki unijnej dla klientów z sektora administracji państwowej. Szkolenia te zostały bardzo pozytywnie odebrane przez przedstawicieli sektora publicznego. Tematyka szkoleń koncentrowała się na możliwości aplikowania o fundusze unijne i ich wykorzystaniu w inwestycjach realizowanych przez samorządy.

Biuro ds. Unii Europejskiej wdrożyło nowy produkt kredyt technologiczny. Kredyt technologiczny jest nowym instrumentem finansowania innowacji dla klientów z segmentu małych i średnich przedsiębiorstw. Koncepcja kredytu technologicznego umożliwia częściową spłatę z dotacji unijnych pod warunkiem przeznaczenia środków na nowe technologie.

Produkty finansowania handlu

Bank posiada rozbudowaną ofertę produktów finansowania handlu. Kluczowym produktem w tym obszarze jest faktoring. W 2009 roku Bank przeprowadził kampanię marketingową, która pod hasłem „Płyniesz na fali, nie tracisz płynności” promowała faktoring. Kampania akcentowała zalety faktoringu jako narzędzia utrzymania płynności finansowej. Ma to szczególne znaczenie w obliczu obostrzeń na rynku kredytowym. Wysoki koszt kredytu i ograniczenie jego dostępności są czynnikami, które zwiększają atrakcyjność faktoringu jako alternatywnego źródła finansowania.

Celem kampanii było również podkreślenie przewag konkurencyjnych Banku w obszarze faktoringu:

- finansowanie wierzytelności do 100%,
- łatwość obsługi,
- elektroniczne przysyłanie danych,
- brak konieczności deklarowania obrotów.

W 2009 roku Bank rozszerzył swoją ofertę o nowe rozwiązanie w palecie produktów faktoringowych – Citi Faktoring, Faktoring Plus. Cechą charakterystyczną nowej usługi jest monitoring i monitorowanie spłat należności, którą Bank świadczy dla swoich klientów.

Celem Banku jest dalszy wzrost zadowolenia klientów z jakości świadczonych usług. Jednym z narzędzi osiągnięcia tego celu jest ograniczenie biurokracji i uproszczenie komunikacji klientów z Bankiem. Elementem tych działań jest ulepszenie rozwiązań technologicznych używanych do komunikacji klienta z Bankiem. Narzędziem, które służy klientom Banku do wymiany dokumentów związanych z produktami finansowania handlu, jest platforma eTrade. W 2009 roku wprowadzono modyfikacje umożliwiające szybsze i bardziej efektywne przysyłanie dokumentów za pośrednictwem tej aplikacji. Klienci mogą obecnie wysłać łącznie całe pakiety dokumentów, a nie pojedynczo jak było dotychczas. Znacznemu skróceniu uległ również proces wdrożenia nowego użytkownika platformy eTrade.

Oprócz tradycyjnych rozwiązań Bank może pochwalić się wysoką jakością świadczonych usług strukturyzowanego finansowania handlu. Istotne wydarzenia, które miały miejsce w 2009 roku w tym obszarze, to:

- połączenie faktoringu z finansowaniem dystrybutorów dla jednego z największych producentów nawozów sztucznych na świecie,
- połączenie faktoringu z finansowaniem dystrybutorów dla jednego z największych producentów samochodów na świecie,
- strukturyzowana transakcja faktoringowa dla jednego z największych producentów paliw w Polsce,
- finansowanie wierzytelności przyszłych dla jednego z największych w Polsce producentów maszyn górniczych.

W 2009 roku Bank był aktywny w prowadzeniu szkoleń i spotkań, które miały przybliżyć klientom tematykę finansowania i obsługi handlu. Bank zorganizował:

- konferencję dla globalnych klientów Banku z przedstawieniem rozwiązań programów lojalnościowych dla dostawców i dystrybutorów,
- Akademię Handlu – cykl spotkań z klientami z segmentu małych i średnich przedsiębiorstw z omówieniem oferty produktów finansowania i obsługi handlu,
- Bank uczestniczył również w pierwszym Forum Dyrektorów Finansowych organizowanym przez Cooper Conferences jako partner merytoryczny forum w zakresie faktoringu.

Usługi powiernicze i depozytariusza

Bank prowadzi działalność na podstawie przepisów prawa polskiego i zgodnie z międzynarodowymi standardami usług powierniczych, oferowanych inwestorom i pośrednikom działającym na międzynarodowych rynkach papierów wartościowych. Bank potrafi sprostać wymogom największych i najbardziej wymagających klientów instytucjonalnych.

Bank wzmocnił pozycję lidera na rynku banków depozytariuszy w Polsce. Oferuje zarówno usługi powiernicze dla zagranicznych inwestorów instytucjonalnych, jak i usługi depozytariusza przeznaczone dla krajowych podmiotów finansowych, szczególnie funduszy emerytalnych, inwestycyjnych i kapitałowych funduszy ubezpieczeniowych.

W ramach regulaminowej działalności, na podstawie zezwolenia Komisji Papierów Wartościowych i Giełd (obecnie Komisja Nadzoru Finansowego), Bank prowadzi rachunki papierów wartościowych,

rozlicza transakcje w obrocie papierami wartościowymi, zapewnia obsługę wypłat dywidend i odsetek, wycenę portfela aktywów, indywidualne raporty, a także aranżuje reprezentowanie klientów w walnych zgromadzeniach akcjonariuszy spółek publicznych. Ponadto Bank świadczy usługi prowadzenia rejestru zagranicznych papierów wartościowych, w ramach których pośredniczy w rozliczaniu transakcji klientów krajowych na rynkach zagranicznych.

W roku 2009 Bank ugruntował pozycję lidera rynku rozliczeń transakcji w obrocie papierami wartościowymi realizowanych na rzecz zdalnych członków Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. i BondSpot S.A. (dawne MTS-CeTO S.A.). Udział Banku w obrotach zdalnych członków w rynku akcji wzrósł do poziomu 43%. Ponadto Bank uczestniczył w rozliczaniu transakcji zawieranych przez klientów instytucjonalnych na elektronicznej platformie obrotu dłużnymi papierami wartościowymi, działającej pod nazwą 'Treasury Bond Spot Poland' (dawne MTS-Poland) zorganizowanej przez spółkę BondSpot S.A.

W 2009 roku Bank kontynuował działania na rzecz doskonalenia regulacji prawnych rynku papierów wartościowych. Przedstawiciel Banku przewodniczył pracom Rady Banków Depozytariuszy przy Związku Banków Polskich, Zespołu Doradczego przy Krajowym Depozytzie Papierów Wartościowych S.A. oraz Komitetu Sterującego ds. Standardów Walnych Zgromadzeń Akcjonariuszy. Wykorzystując własne zasoby, doświadczenie i kompetencje, pracownicy Banku kontynuowali współpracę z Komisją Nadzoru Finansowego, Krajowym Depozytem Papierów Wartościowych S.A. i Giełdą Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. przy wprowadzaniu nowych rozwiązań systemowych w ramach prac zespołów roboczych powołanych przy Związku Banków Polskich, w szczególności Grupy ds. Informacji i Grupy ds. Elektronizacji Walnych Zgromadzeń Akcjonariuszy. Znaczącym osiągnięciem była zakończona sukcesem w dniu 1 sierpnia 2009 roku implementacja nowego systemu depozytowo-rozliczeniowego (NSDR), przygotowanego w ramach wielomiesięcznego projektu prowadzonego przez KDPW S.A.

Wdrożenie w życie zrealizowanych w mijającym okresie projektów przybliżyło praktyki obowiązujące na naszym rynku kapitałowym do standardów międzynarodowych.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2009 roku Bank prowadził 13 401 rachunków papierów wartościowych.

Usługi powiernicze Banku zostały wyróżnione statusem „Top Rated” w kategorii „Leading Clients” w ankiecie przeprowadzonej za 2009 rok wśród klientów profesjonalnych przez specjalistyczne wydawnictwo branżowe „Global Custodian”. Ankieta ta jest najbardziej prestiżowym i kompleksowym badaniem stopnia satysfakcji klientów z usług powierniczych i jest przeprowadzana corocznie w ponad 50 krajach świata. Status „Top Rated” jest najwyższym możliwym do uzyskania przez bank powierniczy wyróżnieniem w tej ankiecie. Nagroda jest tym bardziej cenna, że została przyznana w kategorii „Leading Clients”, a więc największych i najbardziej wymagających klientów, co potwierdza najwyższą jakość oferowanych usług.

W tym samym czasie Bank pełnił obowiązki depozytariusza dla siedmiu otwartych funduszy emerytalnych:

- AMPLICO OFE,
- AVIVAOFE AVIVA BZ WBK,
- Generali OFE,
- ING OFE,
- OFE Pocztylion,
- Pekao OFE,
- Nordea OFE

oraz dla dwóch pracowniczych funduszy emerytalnych:

- Pracowniczego Funduszu Emerytalnego PZU „Słoneczna Jesień”,
- Pracowniczego Funduszu Emerytalnego Telekomunikacji Polskiej S.A.

Bank pełnił obowiązki depozytariusza dla czterdziestu pięciu funduszy i subfunduszy inwestycyjnych, zarządzanych przez następujące Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych:

- BZ WBK AIB TFI S.A.,
- PKO TFI S.A.,
- OPERA TFI S.A.,
- PIONEER PEKAO TFI S.A.,
- LEGG MASON TFI S.A.,
- AVIVA INVESTORS POLAND TFI S.A.

Działalność Pionu Skarbu

W 2009 roku Bank posiadał szeroką ofertę produktów oraz usług związanych z rynkiem walutowym, skierowaną do klientów niebankowych. Proponowane przez Bank rozwiązania, umożliwiające klientom zarządzanie pozycją walutową, a także powiązana z nimi oferta dla lokowania nadwyżek finansowych, wychodzą naprzeciw wymaganiom klientów. W 2009 roku Bank utrzymał swoją pozycję na rynku wymiany walutowej z klientami korporacyjnymi.

Na szczególną uwagę zasługuje platforma internetowa CitiFX Pulse. Jest to nowa, rozbudowana wersja oferowanej wcześniej platformy Online Trading, pozwalająca klientom zawierać transakcje wymiany walutowej przez Internet po cenach rynkowych. Klienci korzystający z platformy zawierają transakcje w dogodnym momencie w sposób szybki i bezpieczny.

Platforma CitiFX Pulse jest wykorzystywana przez coraz szersze grono klientów. W 2009 roku liczba aktywnych użytkowników wzrosła o ok. 25% w porównaniu z 2008 rokiem. Jednocześnie Bank odnotował wzrost dochodów z tytułu transakcji walutowych zawartych za pośrednictwem platformy o ponad 20% w omawianym okresie w stosunku do okresu poprzedniego.

Na rynku papierów rządowych Bank zanotował dość dobre wyniki. Świadczy o tym wzrost wolumenu transakcji zawartych z klientami instytucjonalnymi w 2009 roku o ok. 13% w stosunku do roku poprzedniego.

W obszarze złożonych instrumentów pochodnych, głównie na stopę procentową, 2009 rok również okazał się korzystny. Zanotowano 70% wzrost obrotów w porównaniu z 2008 rokiem.

Bankowość Przedsiębiorstw

W bankowości przedsiębiorstw potencjalnymi klientami Banku są wszystkie firmy działające w Polsce, z wyjątkiem sektorów trwale wyłączonych ze względu na ogólną politykę Banku oraz firm, które znajdują się na ściśle określonych listach restrykcyjnych ze względu na międzynarodowe lub amerykańskie sankcje.

Pozycja Banku jest szczególnie silna w obsłudze międzynarodowych korporacji oraz największych polskich przedsiębiorstw. W obsłudze największych klientów silnym atutem Banku jest jego przynależność do Citigroup. Bank jest w stanie zaoferować klientom unikalne usługi, łączące jego znajomość krajowego otoczenia gospodarczego z międzynarodowym doświadczeniem i globalnym zasięgiem Citigroup.

W zakresie bankowości korporacyjnej Bank świadczy kompleksowe usługi finansowe dla największych polskich przedsiębiorstw oraz wybranych średnich przedsiębiorstw z silnym potencjałem wzrostu, jak również dla największych instytucji finansowych oraz spółek z sektora publicznego.

Cechą wspólną klientów bankowości korporacyjnej jest ich zapotrzebowanie na zaawansowane produkty finansowe oraz doradztwo w zakresie inżynierii finansowej. Bank zapewnia w tym obszarze koordynację oferowanych produktów z zakresu skarbu i zarządzania środkami finansowymi oraz przygotowuje oferty kredytowe różnorodnych form finansowania. Innowacyjność i konkurencyjność w zakresie oferowanych nowoczesnych struktur finansowania jest wynikiem połączenia wiedzy i doświadczenia Banku, a także współpracy w ramach globalnej struktury Citigroup.

W 2009 Bank utrzymywał strategię optymalizacji efektywności zaangażowanych środków ze zwróceniem uwagi na zachowanie płynności. Celem działań było maksymalizowanie efektywności operacyjnej.

Aktywa

mln zł	31.12.2009	31.12.2008	Zmiana	
			Kwota	%
Bankowość Przedsiębiorstw	7 148	9 773	(2 625)	(27%)
w tym:				
MSP*	691	944	(253)	(27%)
Duże Przedsiębiorstwa*	938	1 405	(467)	(33%)
Sektor Publiczny	104	97	7	7%
Klienci Globalni	2 332	3 682	(1 350)	(37%)
Klienci Strategiczni	2 000	2 461	(461)	(19%)

* Do segmentu MSP zalicza się przedsiębiorstwa do 75 mln zł obrotów rocznie, a do segmentu Dużych Przedsiębiorstw powyżej tej kwoty.

Według stanu na koniec 2009 roku Bank odnotował 27% spadek aktywów w ramach bankowości przedsiębiorstw w porównaniu z 2008 rokiem. Poza Sektorem Publicznym, w innych odnotowano spadki, największy w przypadku Klientów Globalnych 37%.

Pasywa

mln zł	31.12.2009	31.12.2008*	Zmiana	
			Kwota	%
Bankowość Przedsiębiorstw	16 515	17 235	(720)	(4%)
w tym:				
MSP	1 892	2 198	(306)	(14%)
Duże Przedsiębiorstwa	1 113	1 361	(248)	(18%)
Sektor Publiczny	2 989	2 053	936	46%
Klienci Globalni	8 129	7 872	257	3%
Klienci Strategiczni	2 272	3 705	(1 433)	(39%)

* Dane porównawcze na koniec 2008 roku różnią się od danych zaprezentowanych w Sprawozdaniu z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2008 roku z powodu zmiany segmentacyjnej.

Według stanu na koniec 2009 roku Bank odnotował ponad 4% spadek pasywów w ramach bankowości przedsiębiorstw w porównaniu z 2008 rokiem. Poza Sektorem Publicznym oraz Klientami Globalnymi w pozostałych segmentach odnotowano spadki, największy w przypadku Klientów Strategicznych 39%.

Kluczowe wydarzenia w segmencie Małych i Średnich Przedsiębiorstw

2009 rok to okres stabilnej działalności Banku w obszarze MSP pozwalający zweryfikować skuteczność zmian wprowadzonych w połowie 2008 roku.

Bank wdraża kolejne rozwiązania mające na celu dopasowanie oferty do potrzeb klientów. W obszarze najmniejszych mikroprzedsiębiorstw wprowadzono pakiety „Kapitałny Biały” i „Dynamiczny Czerwony” umożliwiające zwolnienie z opłaty miesięcznej za pakiet w zamian za aktywne korzystanie z płatności bezgotówkowych kartą debetową. Analogicznie, dla większych klientów segmentu MSP wdrożono możliwość obniżenia opłaty miesięcznej w zamian za utrzymanie odpowiedniego poziomu sald na rachunkach bieżących. Obie zmiany wynikają z konsekwentnej strategii Banku promowania klientów aktywnie współpracujących z Bankiem.

Dla większych firm duże znaczenie miały zmiany oferty dla wszystkich klientów korporacyjnych Banku np. wdrożenie nowej wersji platformy walutowej CitiFX Pulse oraz silniejsze zaakcentowanie oferty leasingowej we współpracy z Handlowy Leasing.

Zmiany w obszarze MSP zostały również docenione przez kapitułę X edycji konkursu Bank Przyjazny dla Przedsiębiorców, która nagrodziła Bank Wyróżnieniem Honorowym oraz Godłem Promocyjnym.

Kluczowe wydarzenia w segmencie Dużych Przedsiębiorstw

W 2009 roku rozszerzono ofertę produktową poprzez podpisanie umowy o współpracy z firmą konsultingową w zakresie M&A dla klientów MME. Dodatkowo zamknięto kluczowe transakcje z zakresu finansowania obrotowego, finansowanie kontraktu, programu emisji obligacji dla Miasta Białostok oraz otwarto kilka kolejnych rachunków dla sądów w ramach „mikrowpłać”.

Rok 2009 był dobrym okresem biznesowym również dla segmentu Dużych Przedsiębiorstw. Uruchomiono kampanię związaną z budową pasywów, zakończono medialną akcją publikowania w wiodących opiniotwórczych czasopismach w kraju (Forbes i Rzeczpospolita) transakcji z pierwszego półrocza 2009 roku. Ponadto Bank wyemitował obligacje dla Miasta Warszawa i Białostok, uzyskał 20% udział w obsłudze sum depozytowych sądów i prokuratur oraz udzielił kolejnych długoterminowych kredytów inwestycyjnych dla jednostek samorządu terytorialnego dofinansowanych ze środków pomocowych EU.

Kluczowe wydarzenia w segmencie Klientów Globalnych

W segmencie Klientów Globalnych zostało nawiązanych 25 nowych relacji, co powinno zaowocować rozwojem współpracy w latach następnych. Wygrano kilka znaczących przetargów na kompleksową obsługę bankową dużych korporacji międzynarodowych, co z pewnością umacnia silną pozycję Banku jako strategicznego partnera firm międzynarodowych, współpracujących również z globalną siecią Citigroup. W celu sprostania oczekiwaniom dużych korporacji międzynarodowych wprowadzane są globalne rozwiązania z obszaru zarządzania środkami pieniężnymi, które w czasach spowolnienia gospodarczego są pozytywnie oceniane z punktu widzenia podniesienia efektywności zarządzania płynnością grup kapitałowych. Rozwiązania takie spełniają wymagania płynnościowe klientów globalnych.

Rok 2009 był również okresem zaktywizowanego zainteresowania klientów faktoringiem i leasingiem, co pozwoliło dużym międzynarodowym korporacjom na systemowe wspieranie swoich dostawców i odbiorców, w dużej mierze firm z sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Rozwiązania takie funkcjonują z dużym powodzeniem w firmach zajmujących się handlem towarami szybkrotującymi (FMCG) oraz w szeroko rozumianym sektorze chemicznym.

Wdrożono kilka struktur ulepszających zarządzanie płynnością grup klientowskich oraz innowacyjny projekt z zakresu finansowania handlu, który dotyczył programów finansowania dostawców.

Kilku nowych klientów międzynarodowych dołączyło do grupy spółek, które zdecydowały się na implementację globalnych rozwiązań w zakresie zarządzania płynnością i przepływami walutowymi.

Kluczowe wydarzenia w segmencie Klientów Strategicznych

Rok 2009 zaowocował serią ciekawych transakcji. Już w styczniu 2009 roku wdrożono struktury cash poolingu rzeczywistego dla grupy kapitałowej z sektora paliwowego (20 podmiotów) oraz transakcję zabezpieczenia ryzyka pożyczki wewnątrzgrupowej. W lutym 2009 roku zawarto transakcję zabezpieczenia ryzyka zmian cen surowców dla klienta sektora górniczo-hutniczego. W kwietniu 2009 roku zrestrukturyzowano finansowanie długoterminowe dla znaczącego klienta sektora paliwowego. Przeprowadzono i objęto część emisji ostatniej transzy obligacji długoterminowych przeznaczonych na współfinansowanie budowy najnowocześniejszego bloku energetycznego w Polsce.

We wrześniu 2009 roku Bank objął pełną gwarancją i przeprowadził emisję obligacji drogowych Banku Gospodarstwa Krajowego na kwotę 600 milionów zł. Ponadto zaangażował się kwotą 300 milionów zł w programie emisji obligacji jednej z największych spółek elektroenergetycznych oraz zawarł transakcję zabezpieczenia ryzyka walutowego dla kluczowego klienta z sektora gazowego.

Pod koniec 2009 roku Bank był współaranżującym emisje obligacji wysokooprocentowanych w kwocie łącznej około 900 mln USD z terminem zapadalności w 2016 roku.

Ponadto Bank zawarł największą tego typu transakcję strukturyzacyjną na rynku w zakresie finansowania dywidendy dla klienta sektora finansowego.

Działalność maklerska

Grupa prowadzi działalność maklerską na rynku kapitałowym za pośrednictwem spółki Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. („DMBH”), w której Bank posiada 100-procentowy udział.

W omawianym roku DMBH uzyskał pierwszą pozycję na rynku pod względem udziału (12,8%) w obrotach akcjami i transakcjami pakietowymi na rynku wtórnym.

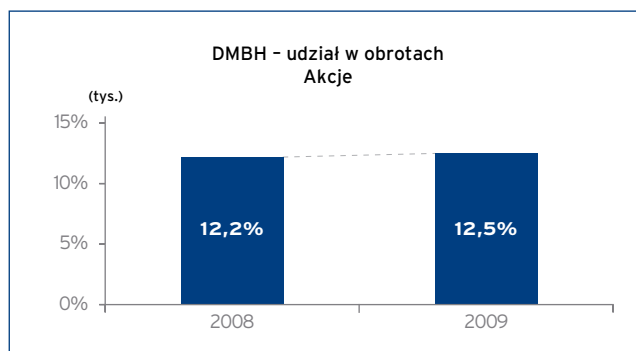
Wartość obrotu akcjami oraz wolumeny obrotów instrumentami pochodnymi w DMBH w 2009 roku

	2009	2008	Zmiana (%)	Udział w obrotach 2009	Udział w obrotach 2008
Akcje* (mln zł)	41 757	39 101	6,79%	12,53%	12,19%
Kontrakty terminowe (tys. szt.)	547	571	(4,19%)	2,04%	2,34%
Liczba rachunków inwestycyjnych (szt.)	11 470	9 812	16,90%	-	-

* Bez transakcji pakietowych.

Źródło: GPW, Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.

W porównaniu z 2008 rokiem udział DMBH w obrotach akcjami na rynku wtórnym wzrósł do 12,5%.

Liczba rachunków inwestycyjnych prowadzonych przez DMBH na koniec 2009 roku wynosiła 11,5 tys.

Kluczowymi czynnikami, które miały wpływ na osiągnięte przez DMBH wyniki finansowe w roku 2009, były utrzymanie wartości obrotów na poziomie porównywalnym do roku poprzedniego oraz pośredniczenie w transakcjach sprzedaży mniejszościowych pakietów akcji przez Skarb Państwa.

W 2009 roku w segmencie klientów detalicznych (osób fizycznych) dynamicznie rozwijały się nowe kanały dystrybucji usług maklerskich. W utworzonych w Banku Punktach Przyjmowania Zleceń w 2009 roku przyjęto dyspozycje otwarcia prawie 2 tys. umów brokerskich. W 2009 roku znaczna część inwestorów rozpoczęła korzystanie z internetowego kanału dostępu do rachunku inwestycyjnego, uruchomionego w ostatnim kwartale 2008 roku. Na koniec roku 2009 było otwartych przeszło 800 aneksów do umów, umożliwiających dostęp online do rachunku inwestycyjnego. W listopadzie i w grudniu 2009 roku już prawie 3/4 ogólnej liczby zleceń złożonych zostało za pośrednictwem Internetu.

Na koniec 2009 roku DMBH pełnił funkcję Animatora dla 34 spółek, co stanowi 8,97% wszystkich akcji notowanych na GPW. Spadek liczby emitentów, dla których DMBH pełnił funkcję Animatora, rekompensowany został wzrostem aktywności dla spółek pozostających w naszym portfelu.

Dodatkowo Wydział Inwestycji Własnych pełni tę funkcję dla kontraktów terminowych na indeks WIG20 oraz jednostek indeksowych MW20. Wśród animowanych spółek znalazły się spółki zagraniczne notowane równolegle na macierzystych rynkach. W grupie tych spółek pozostały w portfelu DMBH: MOL oraz ORCO Property Group.

W 2009 roku za pośrednictwem Biura Klientów Detalicznych DMBH były zawierane transakcje poza rynkiem regulowanym. Wartość transakcji akcjami rynku niepublicznego w roku 2009 roku wyniosła prawie 500 tys. zł.

W 2009 roku DMBH zorganizował następujące transakcje na rynku kapitałowym:

1. **Skarb Państwa, Vattenfall Aktiebolag** – w lipcu 2009 roku DMBH przeprowadził w ramach rynku niepublicznego transakcję sprzedaży pakietu mniejszościowego należącego do Skarbu Państwa w spółkach Górnośląski Zakład Elektroenergetyczny S.A. oraz Vattenfall Heat Poland S.A. do Vattenfall Aktiebolag – wartość transakcji 1 300 mln zł. W ramach procesu DMBH pełnił funkcję wyłącznego brokera.
2. **Miasto Warszawa** – w lipcu 2009 roku DMBH zakończył emisję publiczną obligacji komunalnych o wartości 572 mln zł. W ramach procesu DMBH pełnił funkcję współoferującego.
3. **Legg Mason Akcji Skoncentrowany Fundusz Inwestycyjny Zamknięty** – w lipcu 2009 roku DMBH zakończył pierwszą ofertę publiczną certyfikatów inwestycyjnych serii A, o wartości 36 mln zł. W ramach procesu DMBH pełnił funkcję oferującego.

Łączna wartość ww. transakcji wyniosła 1 908 mln zł.

Wybrane pozycje rachunku wyników i bilansu *

Nazwa spółki	Siedziba	Udział Banku w kapitale zakładowym spółki	Suma bilansowa 31.12.2009	Kapitał własny 31.12.2009	Wynik finansowy netto za 2009 rok
		%	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.	Warszawa	100,00	653 114	90 776	8 325

* Dane w trakcie audytu.

Działalność leasingowa

Działalność leasingowa w ramach Grupy prowadzona jest poprzez spółkę Handlowy-Leasing Sp. z o.o. („Handlowy Leasing”, „HL”), w której Bank posiada 100-procentowy udział.

Wartość nowo zawartych umów leasingowych w 2009 roku wynosiła 246,7 mln zł. W porównaniu z 682,0 mln zł podpisanych umów w 2008 roku zanotowano spadek o 63,8%.

Struktura aktywów oddanych w leasing w 2009 roku kształtowała się następująco:

- dominował udział maszyn i urządzeń, który stanowił 66,7% wartości środków trwałych oddanych w leasing,
- udział środków transportu ciężkiego stanowił 33,3% wartości ogółem sfinansowanych ruchomości.

Wartość środków oddanych w leasing

w mln zł	2009	2008	Zmiana	
			mln zł	%
Wartość podpisanych umów w danym okresie	246,7	682,0	(435,3)	(63,8%)
- Pojazdy	82,1	442,2	(360,1)	(81,4%)
- Maszyny i Urządzenia	164,6	239,8	(75,2)	(31,4%)

Istotny wpływ na obserwowany w 2009 roku spadek wartości środków trwałych oddanych w leasing miało kilka czynników:

- ogólna sytuacja ekonomiczna i spadek tempa rozwoju gospodarczego w każdym segmencie rynku,
- utrzymujące się osłabienie popytu na rynku transportu ciężkiego, który w ostatnich latach był motorem dynamiki wzrostu,
- drastyczne ograniczenie planów inwestycyjnych przez klientów spowodowane niepewną perspektywą gospodarczą oraz wzrostem kosztów finansowania,
- wzrost ryzyka kredytowego odnotowany przez sektor finansowy, w tym branżę leasingową.

W wyniku powyższych przyczyn poziom sprzedaży w spółce był mniejszy od przyjętych założeń.

Głównym zadaniem spółki w 2009 roku była dbałość o jakość portfela kredytowego poprzez odpowiednie dostosowanie do sytuacji gospodarczej oceny ryzyka dla nowo zawieranych transakcji oraz utrzymanie dużej dyscypliny w zakresie zarządzania portfelem kredytowym przy jednoczesnym nacisku na minimalizację kosztów rezerw na nieregularne należności.

Obecnie priorytetem dla spółki jest obsługa klientów Banku oraz dalsze rozszerzanie rozpoznawalności marki Handlowy-Leasing wśród klientów Banku. Dążąc do zwiększenia zainteresowania ofertą leasingu klientów Banku, Handlowy-Leasing podejmuje działania zmierzające do poszerzenia swojej oferty skierowanej do tych klientów. Planowane są także wspólne akcje marketingowe z klientami z obszarów bankowości komercyjnej i detalicznej oraz klientów globalnych i strategicznych.

Wybrane pozycje rachunku wyników i bilansu *

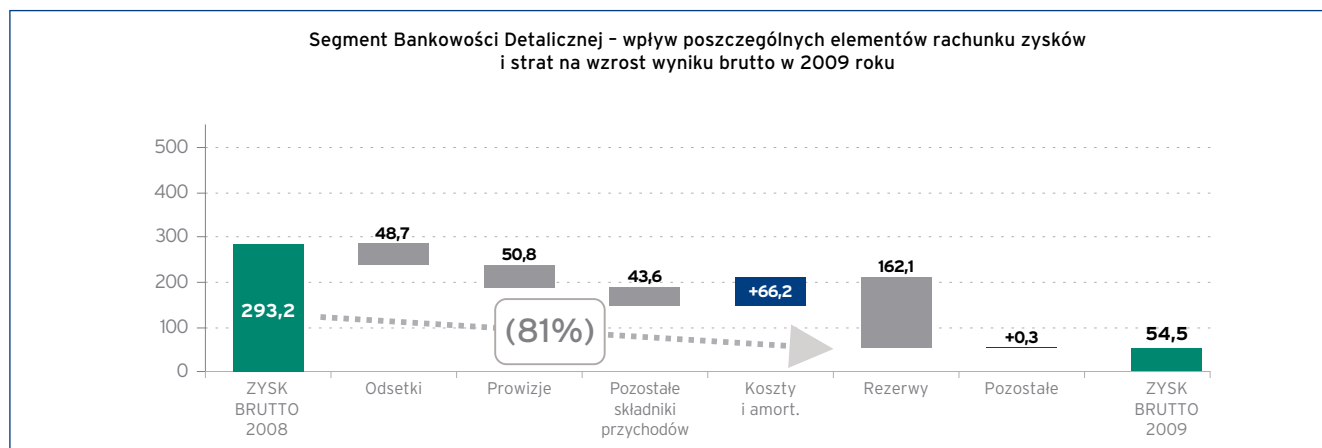
Nazwa spółki	Siedziba	Udział Banku w kapitale zakładowym spółki	Suma bilansowa 31.12.2009	Kapitał własny 31.12.2009	Wynik finansowy netto za 2009 rok
		%	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Handlowy-Leasing Sp. z o.o.	Warszawa	100,00	1 166 127	158 667	(15 250)

* Dane w trakcie audytu.

Segment Bankowości Detalicznej

Podsumowanie wyników segmentu

W wynikach segmentu w pozycji pozostałe przychody operacyjne nie uwzględniono korekt z tytułu rozliczeń podatkowych VAT za lata ubiegłe.

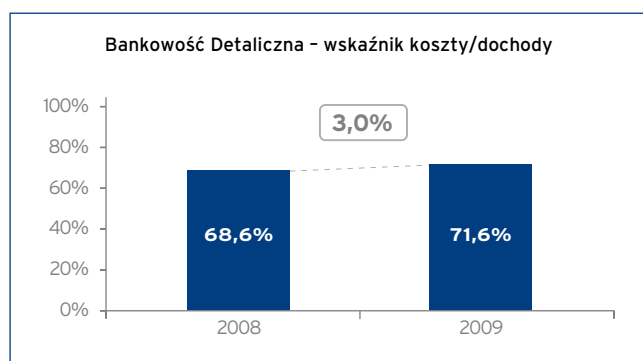
W porównaniu z 2008 rokiem, w 2009 roku segment Bankowości Detalicznej zanotował spadek zysku brutto o 238,6 mln zł tj. 81,4%.

Negatywny wpływ na poziom wyniku brutto osiągniętego przez segment Bankowości Detalicznej miały:

- Wyższe odpisy netto na utratę wartości aktywów finansowych w 2009 roku niż w 2008 roku o kwotę 162,1 mln zł, wzrost rezerw spowodowany był zwiększeniem odpisów na poniesione, niezidentyfikowane straty (IBNR) w związku z pogorszeniem koniunktury na rynku oraz przyrostem portfela kredytów i kart kredytowych, a także wzrostem udziału należności obsługiwanych nieterminowo;
- Spadek wyniku odsetkowego o 48,7 mln zł, tj. o 6,1%, przede wszystkim w efekcie obniżenia oprocentowania kart kredytowych oraz pożyczek gotówkowych związanego z obniżeniem stóp referencyjnych NBP oraz wymogami regulatora dotyczącymi maksymalnego oprocentowania kredytów konsumenckich;
- Spadek wyniku na prowizjach o 50,8 mln zł, tj. o 14,1% głównie z powodu niższych przychodów z tytułu sprzedaży produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowych.

Pozytywny wpływ na poziom wyniku brutto osiągniętego przez segment Bankowości Detalicznej miał:

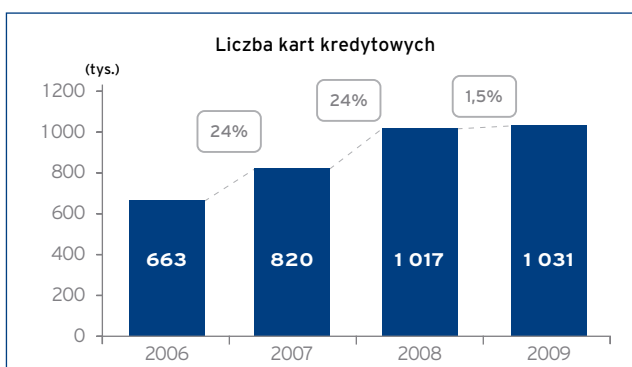
- Spadek kosztów o 66,2 mln zł spowodowany racjonalizacją wydatków marketingowych, optymalizacją systemu motywacyjnego sprzedaży oraz optymalizacją i konsolidacją pomiędzy korporacyjną a detaliczną siecią oddziałów.

W segmencie Bankowości Detalicznej w 2009 roku zanotowano nieznaczne pogorszenie się efektywności kosztowo-przychodowej. W trakcie roku poziom wskaźnika koszty/dochody wzrósł o 3,0 punktu procentowego.

Karty kredytowe

W 2009 roku Bank sprzedał ponad 185 tysięcy nowych kart kredytowych. Z końcem roku wielkość całego portfela kart kredytowych wyniosła 1 031 tysięcy, co oznacza wzrost o 1,5% w porównaniu z portfelem z końca 2008 roku. Dynamika wzrostu portfela jest niższa niż w poprzednich latach, co jest spowodowane wprowadzonymi w połowie roku zmianami strategii akwizycyjnej oraz retencyjnej wobec klientów z wyższej grupy ryzyka. Ograniczenia te wynikają z niższych zwrotów osiąganych w tym segmencie spowodowanych obniżkami stopy lombardowej, a także wzrostu niepewności makroekonomicznej. Nowa strategia retencyjna oparta jest na dokonywaniu zwrotów opłat tylko aktywnym i dochodowym klientom.

W 2009 roku Bank rozwijał innowacyjne metody sprzedaży kart kredytowych. Wprowadzony został między innymi internetowy system obsługi wniosku kredytowego, dzięki któremu klient po złożeniu wniosku o kartę kredytową może w ciągu kilku sekund otrzymać informację o wstępnej decyzji kredytowej. Kolejną nowością było uruchomienie sprzedaży kart realizowanej przez pracowników własnych w sieci punktów franczyzowych Polkomtel S.A.

Karty partnerskie stanowiły znaczącą większość wśród kart pozyskanych w 2009 roku. W sumie było to 88% całkowitej akwizycji, a udział kart partnerskich w całym portfelu wynosi 57%. W trakcie 2009 roku największą popularnością cieszyła się karta Citibank - Plus. Portfel Kart Citibank - Plus osiągnął poziom 172 tysięcy kart. Dzięki wysokiej akwizycji jej liczebność w całym portfelu zbliża się do lidera kart partnerskich - karty Citibank - BP. Liczba kart Citibank - BP wyniosła 266 tysięcy sztuk. Portfel Karty Kredytowej Citibank - Elle, skierowanej specjalnie do kobiet, na koniec roku 2009 zamknął się liczbą ponad 83 tysięcy kart. Bank kontynuuje również udaną współpracę z PLL LOT oraz Programem Miles&More przy emisji Karty Kredytowej Citibank - LOT. Zaraz po karcie Citibank - Plus, karta Citibank - LOT charakteryzowała się najbardziej dynamicznym wzrostem, a ich całkowita liczba sięgnęła 47 tysięcy sztuk. Osiągnięcie tego wyniku było wsparte przeprowadzonymi promocjami dotyczącymi tej karty. W połowie 2009 roku odbyła się Loteria AMIGOS z trzema głównymi nagrodami w postaci czteroosobowych wycieczek do Barcelony. W grudniu 2009 roku natomiast odbyła się promocja „Double Miles”, gdzie po przekroczeniu odpowiedniej kwoty wydatków klienci otrzymywali podwójne mile Miles&More.

W 2009 roku Bank aktywnie uczestniczył w promocjach organizowanych przez wydawców kart - VISA oraz MasterCard. Klienci byli informowani zarówno o letniej, jak i zimowej ofercie promocyjnej VISA, a także o promocji „Złoto Afryki” organizowanej przez MasterCard.

Bank aktywnie promuje korzystanie z kart kredytowych. W okresie świątecznym zorganizował promocję z hasłem „W te święta nie licz się, czy byłeś grzeczny”, w której oferował klientom możliwość skorzystania z bardzo atrakcyjnych rabatów w wybranych sklepach.

Program Rabatowy dla kart kredytowych Citibank w dalszym ciągu intensywnie się rozwija. Liczba punktów oferujących rabaty dla klientów używających Karty Kredytowej Citibank powiększyła się

w ciągu roku o ponad 700, a Program Rabatowy obejmuje obecnie ponad 3900 punktów handlowo-usługowych w całej Polsce. Klienci mogą otrzymać zniżki sięgające nawet do 70%. Program rabatowy pozostaje największym tego typu programem na polskim rynku.

Od początku maja 2009 roku wszystkie karty kredytowe wydawane klientom indywidualnym posiadają mikroprocesor. Razem z podpisem, zdjęciem posiadacza karty oraz 72-godzinna ochroną w przypadku jej utraty Karty Kredytowe Citibank są jednymi z najbardziej bezpiecznych produktów tego typu na rynku. Świadczy o tym między innymi wyróżnienie dla Karty Kredytowej Citibank Silver za wysokie bezpieczeństwo, możliwość bezpłatnego blokowania karty i natychmiastową jej wymianę, przyznane przez Federację Konsumentów.

Bankowość Detaliczna

Rachunki bankowe

W 2009 roku Bank koncentrował swoje działania na pozyskiwaniu aktywnych klientów, a także na zwiększeniu aktywności już istniejących klientów. Klienci zasilający konto przelewem wynagrodzenia lub dokonujący regularnie transakcji bezgotówkowych kartą do konta korzystali z niższej ceny prowadzenia rachunku, zgodnie ze zmienioną w połowie roku Tabelą Opłat i Prowizji. Niższe opłaty zostały wprowadzone w kanałach „samoobsługowych”, między innymi w Internecie, podczas gdy w innych kanałach część opłat uległa podwyższeniu. Bank nagradzał klientów z przelewem wynagrodzenia, oferując im także możliwość skorzystania z innych produktów po obniżonej cenie (Konto SuperOszczędnościowe, Pakiet Medyczny, Pożyczka Gotówkowa, Karta Kredytowa czy Kredyt Hipoteczny).

Bank konsekwentnie poszerzał ofertę depozytową o nowe rozwiązania. W 2009 roku działania te szły dwutorowo - z jednej strony wprowadzono nowe rozwiązania w ramach istniejącej oferty, a z drugiej strony uzupełniono ofertę o przywileje niefinansowe. Do pierwszej grupy zaliczyć można Lokatę TurboProcent, która daje możliwość osiągnięcia oprocentowania nawet do 18% klientom dokonującym regularnie dużej liczby transakcji bezgotówkowych za pomocą karty do konta, ofertę Tanie Franki, w ramach której posiadacze kont w Citi Handlowy mogą kupować CHF przy marży jedynie 1,5%, czy wreszcie możliwość podpięcia karty do konta w euro dla transakcji płatniczych, dzięki czemu płatności w strefie euro mogą bezpośrednio obciążać rachunek w euro, bez przeliczeń kursowych.

Przywileje niefinansowe były nowością na rynku i wyróżniły ofertę Banku. Wprowadził do oferty Pakiet Medyczny, umożliwiający posiadaczom konta osobistego i ich bliskim skorzystanie po preferencyjnej cenie z prywatnej opieki medycznej w sieci prywatnych placówek medycznych LUX MED, Medycyna Rodzinna lub Promedis. Kolejną innowacją było zaoferowanie klientom posiadającym konto osobiste w Banku i spłacającym z niego regularnie Kartę Kredytową Citibank - Plus możliwości uzyskania dodatkowych punktów w Programie 5 Plus.

W czasach słabnącego zaufania klientów do sektora bankowego duży nacisk położony był na zatrzymanie salda depozytowego poprzez zapewnienie atrakcyjnej oferty. Cel ten był realizowany poprzez liczne oferty wysokooprocentowanych lokat, a w drugiej połowie roku poprzez zapewnienie korzystniejszego w stosunku do rynku oprocentowania środków na Koncie Oszczędnościowym Citibank oraz Koncie SuperOszczędnościowym Citibank. Promocję Konta Oszczędnościowego dodatkowo wzmacniał towarzyszący mu konkurs „Wygraj pensję na rok” i kampania billboardowo-radiowa. W ramach konkursu 10 klientów z najciekawszymi propozycjami haseł promujących oszczędzanie z Citi Handlowy otrzymało roczną pensję po 3000 zł miesięcznie.

Produkty kredytowe

Pożyczka gotówkowa

W pierwszej połowie 2009 roku Bank realizował strategię obecności w bezpiecznych sektorach rynku poprzez wprowadzanie specjalnych ofert i materiałów marketingowych adresowanych do kilku głównych segmentów rynku takich, jak segment osób uzyskujących dochody

na podstawie umowy o pracę, osób reprezentujących wybrane grupy w ramach wolnych zawodów oraz osób uzyskujących świadczenie emerytalne lub rentowe.

Bank udostępnił również poprzez platformę internetową Citibank Online indywidualną ofertę pożyczki klientom innych produktów bankowych korzystającym aktywnie z platformy internetowej. Pożyczka była także promowana w alternatywnych kanałach komunikacji z klientami w postaci wiadomości tekstowych wysyłanych za pośrednictwem telefonii komórkowej.

W marcu i maju 2009 roku zostały przeprowadzone kolejne edycje, cieszącej się dużym sukcesem wśród klientów, kampanii „Im więcej konsolidujesz, tym więcej zyskujesz” wspierającej sprzedaż pożyczki konsolidacyjnej we wszystkich kanałach dystrybucji. Oferta polegała na udzieleniu klientom niższego oprocentowania nawet o 1 p.p. od oprocentowania standardowego zależnie od wysokości konsolidowanej kwoty kredytów i pożyczek. Akcja otrzymała wsparcie marketingowe głównie na poziomie lokalnym w postaci dedykowanych plakatów i ulotek czy też dystrybucji materiałów marketingowych w obszarach dużej koncentracji grupy docelowej.

W kwietniu 2009 roku Bank przeprowadził kampanię adresowaną do klientów, którym zależy na obniżeniu miesięcznych obciążeń budżetu domowego ze względu na wzmożone wydatki sezonowe. Każdy klient, który skorzystał z pożyczki gotówkowej w kwietniu, mógł otrzymać obniżone oprocentowanie nominalne nawet o 5 p.p. przez okres do 3 miesięcy. Kampania otrzymała wsparcie w ramach lokalnych aktywności marketingowych.

W drugiej połowie 2009 roku Bank wprowadził szereg ofert specjalnych dla klientów Pożyczki Gotówkowej, poprzez które kontynuował strategię rozwoju akwizycji produktu w bezpiecznych segmentach rynku. Bank promował ofertę pożyczki wśród pracowników sektora budżetowego. Każdy klient w wieku minimum 27 lat, zatrudniony przez co najmniej 2 lata w instytucji administracji publicznej mógł skorzystać z pożyczki na preferencyjnych warunkach, a więc opłaty przygotowawczej obniżonej o 50% oraz w przypadku skorzystania z opcjonalnego konta bankowego, z którego zdecydował się dokonywać spłaty pożyczki, otrzymywał dodatkowo o 1 p.p. niższe oprocentowanie nominalne.

W odpowiedzi na sezonowe potrzeby klientów Bank uruchomił również akcję promocyjną „Pożyczki Powakacyjnej” z obniżonym oprocentowaniem od 0,5 p.p. do 2 p.p., zależnie od kwoty zaciągniętej pożyczki. Akcja miała silne wsparcie mediowe w prasie ogólnopolskiej i w Internecie. Klienci mogli skorzystać z promocji od sierpnia do września 2009 roku.

We wrześniu 2009 roku Bank zwiększył także możliwości dystrybucji produktu poprzez uruchomienie pełnego procesu sprzedaży pożyczki w kanałach zdalnych dotychczas prowadzących jedynie akcje telefonicznej prezentacji oferty do klientów.

W listopadzie 2009 roku został wprowadzony specjalny Program Korzyści adresujący niefinansowe potrzeby klientów pożyczki gotówkowej mający na celu zachęcenie ich do długoterminowej współpracy z Bankiem. W programie wyróżniono trzy profile klientów o 3 różnych zakresach usług - osoby wykonujące wolne zawody, zatrudnione na umowę o pracę oraz rencistów i emerytów. Każdy klient, który zawarł umowę pożyczki, może otrzymać pakiet usług na okres 6 miesięcy. Uczestnictwo w programie daje poszczególnym grupom klientów możliwość skorzystania z bezpłatnych usług typu assistance domowy, medyczny, infolinie: prawną, dotyczącą pracy, kwestii medycznych, a nawet pielęgnacji ogrodu.

Bank zakończył rok kampanią marketingową o nazwie „Zabłyśnij na święta”. Oferta produktowa skierowana była do aktywnych klientów Banku oraz nowych klientów zainteresowanych otwarciem szerszej relacji z Bankiem. Każdy klient, który w okresie od 9 listopada do 31 grudnia skorzystał z pożyczki gotówkowej i jednocześnie posiadał lub otworzył konto osobiste w Citi Handlowy, otrzymywał w prezencie 1% kwoty pożyczki na konto. W przypadku skorzystania z pożyczki w wysokości 120 000 zł można było otrzymać nawet

1 200 zł w prezencie. Oferta miała silne wsparcie w mediach ogólnopolskich w postaci kampanii telewizyjnej z wyróżniającą się reklamą oraz wsparciem w postaci własnych i wynajętych nośników reklamy zewnętrznej. Kampanii towarzyszył także, cieszący się ogromnym powodzeniem, konkurs na najlepszą animację świąteczną, którą każdy mógł wykonać w specjalnie przygotowanym serwisie internetowym www.zabylsynijnaswieta.pl.

Linia kredytowa

Linia kredytowa jest oceniana przez Bank jako ważny produkt w ofercie, służący do utrzymania długoterminowej relacji z klientem. W 2009 roku Bank kontynuował sprzedaż linii kredytowej dla klientów, którzy przelewają wynagrodzenie i nadal jako jeden z nielicznych na rynku nie pobierał odsetek za korzystanie z linii kredytowej do 7 dni w miesiącu. W ciągu całego roku Bank oferował promocje sprzedaży Linii Kredytowej w trakcie otwierania konta osobistego, które polegały na obniżeniu oprocentowania za wykorzystany limit kredytowy przy jednoczesnym braku naliczania opłaty rocznej za pierwszy rok użytkowania linii. W listopadzie 2009 roku wprowadzono sprzedaż linii kredytowej w zdalnych kanałach dystrybucji, co oznacza dla klienta możliwość złożenia wniosku o linię kredytową podczas rozmowy telefonicznej. Bank nadal kontynuował działania promocyjne polegające na sprzedaży krzyżowej linii kredytowej do istniejących klientów banku w celu nawiązania pełnej relacji.

Produkty hipoteczne

W 2009 roku Bank rozwijał ofertę produktów kredytowych, m.in. poszerzając ofertę produktów hipotecznych. W październiku 2009 roku wprowadzone zostały znaczące zmiany w polityce kredytowej dotyczącej Kredytu Mieszkaniowego i Pożyczki Hipotecznej oferowanych w sieci oddziałów. Nowa oferta opiera się na kredytowaniu w PLN gotowych nieruchomości z maksymalnym okresem spłaty 30 lat w przypadku Kredytów Mieszkaniowych i 20 lat w przypadku Pożyczek Hipotecznych. Nowa oferta pozwoli Bankowi zaznaczyć swoją obecność na rynku produktów hipotecznych.

W 2009 roku Bank kontynuował również strategię Otwartej Architektury, w ramach której oferował klientom produkty z oferty partnerów Dombanku i Lukas Banku – kredyty mieszkaniowe, kredyty na budowę domu i pożyczki hipoteczne przeznaczone na konsolidację zobowiązań klienta lub na dowolny cel. Połączenie strategii oferowania własnych produktów hipotecznych wraz z ofertą Partnerów w ramach Otwartej Architektury zakłada najlepsze spełnienie potrzeb klienta i wyjście naprzeciw jego oczekiwaniom. Dzięki niej klient otrzymuje produkt najlepiej spełniający jego oczekiwania.

Produkty inwestycyjne i ubezpieczeniowe

a) Produkty inwestycyjne

Fundusze inwestycyjne

W styczniu 2009 roku klienci zyskali możliwość składania zleceń na Fundusze inwestycyjne BlackRock za pomocą całodobowej telefonicznej obsługi klienta CitiPhone Gold. Dzięki temu z dowolnego miejsca na świecie i o każdej porze możliwe jest złożenie zlecenia dodatkowego nabycia, konwersji lub umorzenia funduszy zagranicznych.

W marcu 2009 roku Bank zorganizował dla klientów Citigold spotkanie inwestycyjne, podczas którego kluczowi ekonomiści i analitycy, na zaproszenie Franklin Templeton Investments, omówili trendy makroekonomiczne w światowych gospodarkach oraz zaprezentowali perspektywę zmian na rynku kapitałowym.

W kwietniu 2009 roku wprowadzono do oferty Banku nowe zagraniczne fundusze obligacji Schroders w walutach EUR i USD. Klienci mają możliwość składania zleceń na fundusze obligacji korporacyjnych, amerykańskich oraz zamiennych. Fundusze dłużne w walutach to element dywersyfikacji portfela, przeznaczony dla inwestorów o niskiej tolerancji ryzyka, posiadających zobowiązania w walucie obcej.

W czerwcu 2009 roku Bank przeprowadził subskrypcję certyfikatów inwestycyjnych Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Legg Mason Akcji Skoncentrowany, produktu o selektywnej strategii inwestycyjnej. Oferta publiczna przeprowadzona została za pośrednictwem rachunków maklerskich Domu Maklerskiego Banku Handlowego S.A. Na tle pozostałych członków konsorcjum dystrybucyjnego (PEKAO S.A., Deutsche Bank, BRE Bank) Bank uzyskał największą sprzedaż.

W lipcu 2009 roku Bank rozszerzył możliwość składania zleceń na fundusze inwestycyjne za pomocą CitiPhone Gold o fundusze inwestycyjne Schroders oraz Franklin Templeton.

We wrześniu 2009 roku Bank zorganizował seminarium dla 250 klientów pt. „Inwestowanie na rynkach finansowych”. Podczas spotkania miała miejsce prelekcja na temat sytuacji oraz perspektyw dla rynku surowców oraz panel dyskusyjny – prognozy dla gospodarki, inflacja i ceny surowców.

W listopadzie oraz grudniu 2009 roku Bank zorganizował seminaria z udziałem specjalisty funduszy akcyjnych BGF Emerging Europe, Global Emerging Markets z Londynu na temat sytuacji na rynkach emerging markets, a w szczególności w Europie Środkowo-Wschodniej.

W 2009 roku Bank zorganizował też liczne seminaria oraz szkolenia zarówno dla klientów, jak również doradców.

Produkty strukturyzowane

W 2009 roku Bank w dalszym ciągu rozwijał ofertę produktów strukturyzowanych, które nadal cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród klientów. Oferty skierowane były z jednej strony do klientów, którzy poszukiwali produktów wypłacających stały kupon (6-7% w skali roku w PLN, 4-6% w USD i EUR), a z drugiej strony do klientów, którzy chcieli zainwestować na rynku akcji, walut lub surowców, zachowując jednocześnie 100% ochronę kapitału. W ciągu roku w ofercie Banku znalazło się ponad 50 różnych obligacji strukturyzowanych, których emitentem był Citigroup Funding Inc. Obligacje były oferowane we wszystkich najpopularniejszych walutach: w PLN, USD, EUR, GBP. Ich okres trwania wahał się od 6 miesięcy do 5 lat, a powiązane były różnymi popularnymi wśród klientów/inwestorów indeksami (WIG20 S&P500, DJEuroStoxx50, Citi Comet Index, MSCI Emerging Market Index), cenami towarów (złoto, miedź, ropa naftowa) oraz walutami (BRIC – rupia indyjska, real brazylijski, rubel rosyjski, juan chiński) i rynkiem stopy procentowej (USD LIBOR, PLN WIBOR, EURIBOR). Jednak największą popularnością cieszyły się obligacje wypłacające stały kupon. Oprócz produktów oferowanych w subskrypcjach, w minionym roku 3 produkty strukturyzowane zostały skonstruowane na indywidualne zamówienie kilku klientów segmentu Citigold Select, którzy objęli całą emisję takiego produktu.

Ponadto w lutym 2009 roku ponownie wprowadzono do oferty Lokaty Inwestycyjne. Produkt ten jest połączeniem klasycznej lokaty bankowej, posiadającej gwarancję Bankowego Funduszu Gwarancyjnego i produktu strukturyzowanego. W pierwszej połowie 2009 roku było 9 subskrypcji Lokaty Inwestycyjnej o różnych okresach trwania (od 6 miesięcy do 3 lat), powiązanych z różnymi instrumentami – waluty, indeksy, surowce.

Po kilkumiesięcznej przerwie Bank wprowadził we wrześniu trzyletnie inwestycyjne ubezpieczenie na życie, które jest innowacyjnym połączeniem ubezpieczenia z możliwością osiągnięcia wyższej stopy zwrotu niż na lokatach bankowych. Zysk z inwestycji jest zwolniony z podatku od zysków kapitałowych, a produkt zapewnia także ochronę ubezpieczeniową bez konieczności przeprowadzenia badań lekarskich.

Klienci mogli osiągnąć zysk uzależniony od zachowania indeksu WIG20, korzystając jednocześnie z ochrony kapitału oraz ubezpieczenia dostarczonego przez MetLife Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. W listopadzie 2009 roku w ofercie Banku pojawiła się kolejna subskrypcja tego produktu – tym razem klienci mogli osiągnąć zysk uzależniony od zachowania się kursu PLN względem EUR, korzystając jednocześnie z ochrony kapitału oraz ubezpieczenia dostarczonego przez MetLife TUnŻ.

Usługi maklerskie

W 2009 roku Bank rozwijał usługi maklerskie, które wprowadził do swojej oferty rok wcześniej. We współpracy z Domem Maklerskim Banku Handlowego S.A., do którego przekazywane są zlecenia klientów Banku i który prowadzi rachunki inwestycyjne klientów, Bank przygotował specjalną ofertę skierowaną do nowych klientów. W promocyjnym okresie 3 miesięcy obniżona została prowizja od zleceń składanych za pośrednictwem usługi internetowej oferowanej przez DMBH. Dodatkowo klienci, którzy zdecydowali się przenieść papiery wartościowe na rachunek otwarty za pośrednictwem Banku, uzyskali możliwość zwrotu kosztu związanego z przeniesieniem papierów w postaci zwrotu prowizji od zleceń złożonych na nowym rachunku. Oferta kierowana była do klientów w okresie lipiec-wrzesień 2009 roku za pośrednictwem strony internetowej Banku oraz banerów reklamowych na zewnętrznych portalach internetowych.

Za pośrednictwem CitiPhone oraz w Punktach Przyjmowania Zleceń klienci mieli możliwość składania zapisów na dwa produkty oferowane publicznie: certyfikaty inwestycyjne Legg Mason Akcji Skoncentrowany Fundusz Inwestycyjny Zamknięty oraz akcje nowej emisji PGE Polskiej Grupy Energetycznej (IPO).

Drugi rok obecności produktu w ofercie Banku przyniósł zdecydowany wzrost liczby nowych klientów. W 2009 pozyskaliśmy ponad 12 razy więcej klientów niż w roku poprzednim. Obecnie ponad 2 tysiące klientów Banku ma możliwość składania zleceń za pośrednictwem bankowych kanałów (CitiPhone i Punkty Przyjmowania Zleceń). Zdecydowanie wzrosła też liczba zleceń składanych za pośrednictwem Banku – ponad 90% zleceń więcej niż w 2008 roku, co odnotować należy jako dobry wynik, biorąc pod uwagę fakt, że głównym kanałem wykorzystywanym przez klientów jest bankowość internetowa.

b) Produkty ubezpieczeniowe

W I kwartale 2009 roku Bank oferował ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym „Program Inwestycyjny Plus” oraz lokatami terminowymi. Klienci zawierający umowę Programu Inwestycyjnego Plus mieli możliwość otwarcia lokaty terminowej o preferencyjnym oprocentowaniu wynoszącym:

- 15% dla lokaty 3-miesięcznej,
- 12% dla lokaty 6-miesięcznej,
- 9% lub 11% dla lokaty 12-miesięcznej.

W I półroczu 2009 roku zanotowano rekordową sprzedaż ubezpieczenia na życie i dożycie – „Polisa na Dobre Życie”, które stanowi atrakcyjne i korzystne połączenie ochrony ubezpieczeniowej oraz bezpiecznej formy długoterminowego regularnego oszczędzania. Liczba zawieranych ubezpieczeń systematycznie wzrastała, osiągając poziom blisko tysiąca umów ubezpieczenia miesięcznie.

W marcu 2009 roku wprowadzono do oferty Banku zmodyfikowaną wersję Ubezpieczenia na Życie i Dożycie „Polisa Gwarancyjna”. Zmieniono formę prawną umowy – z grupowej na indywidualną. „Polisa Gwarancyjna” oferowana jest ze składką jednorazową na okres 1, 3 lub 5 lat, zapewniając możliwość osiągnięcia konkurencyjnego zwrotu w porównaniu z lokatami bankowymi. Ubezpieczenie zapewnia gwarantowaną stopę wzrostu, dodatkowo umożliwia korzyści podatkowe w postaci braku podatku dochodowego od wypłacanych świadczeń po zakończeniu okresu ubezpieczenia.

W kwietniu 2009 roku wprowadzono do oferty Banku dwa nowe produkty ubezpieczeniowe:

- ubezpieczenie na życie dla klientów korzystających z linii kredytowych w rachunku osobistym. Ubezpieczenie zapewnia wypłatę świadczenia z tytułu śmierci klienta lub jego trwałej niezdolności do pracy, spłacając zadłużenie linii kredytowej. Opłata za ubezpieczenie pokrywana jest miesięcznie i obliczana jest od kwoty zadłużenia w ramach linii kredytowej;
- pakiet ubezpieczenia na życie dla pracowników Małych i Średnich Firm. Ubezpieczenie oferowane jest w formie umowy grupowej zawieranej przez pracodawcę na rzecz pracowników.

W maju 2009 roku Bank wprowadził promocyjną ofertę lokat terminowych dla klientów zawierających jedną z umów ubezpieczenia z ubezpieczeniem na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi:

- Program Inwestycyjny Plus,
- Globalny Portfel Inwestycyjny,
- Portfel Funduszy Zagranicznych Euro,
- Portfel Funduszy Zagranicznych Dolar,
- Plan Wypłat Gwarantowanych „Orchidea”.

Promocja została wprowadzona na okres od końca maja 2009 roku do końca grudnia 2009 roku. W ramach Promocji każdy klient, który w czasie obowiązywania Promocji zawarł umowę ubezpieczenia, mógł otworzyć lokatę o preferencyjnym oprocentowaniu wynoszącym:

- 10% dla lokaty 3-miesięcznej,
- 8% dla lokaty 6-miesięcznej,
- 7% dla lokaty 12-miesięcznej.

W październiku 2009 roku oferta Banku została poszerzona o Otwarty Fundusz Emerytalny ING, a w zakresie ubezpieczenia „Bezpieczne Raty” do pożyczki gotówkowej wdrożono nowy wariant ubezpieczenia obejmujący swoim zakresem ubezpieczenie na wypadek utraty pracy oraz czasowej niezdolności do pracy.

Bank rozpoczął i realizował prace nad nowymi projektami ubezpieczeniowymi zaplanowanymi do wdrożenia w 2010 roku.

Osiągnięcia w poszczególnych kanałach dystrybucji

Obsługa klientów Banku oparta jest na sieci placówek, doradców bankowych, zewnętrznych agentów sprzedaży bezpośredniej oraz zdalnych kanałach dystrybucji, takich jak bankowość internetowa, centrum obsługi telefonicznej, IVR (automatyczna obsługa telefoniczna) i wielofunkcyjne bankomaty.

Sieć oddziałów

Na koniec 2009 roku sieć oddziałów Banku liczyła 184 placówki, na które składały się placówki typu L (dawne korporacyjne oraz CitiGold Wealth Management i Centrum Inwestycyjne), typu M (dawne wielofunkcyjne) oraz typu S (dawne oddziały CitiFinancja).

W 2009 roku Bank kontynuował działania optymalizacyjne w ramach sieci oddziałów, co przyczyniło się do zwiększenia efektywności procesów operacyjnych, działań sprzedażowych, optymalnego wykorzystania zasobów ludzkich, jak i infrastruktury oraz ograniczenia kosztów związanych z zarządzaniem nieruchomościami Banku.

U źródeł zainicjowanych zmian leżała konieczność transformacji sieci, w odpowiedzi na stale zmieniające się warunki rynkowe. Przeprowadzone działania zostały dokonane, mając w szczególności na względzie dążenie do zmiany, umożliwiającej zaproponowanie klientom Banku szerszej gamy usług i produktów bankowych oraz zwiększenia jakości oferowanego serwisu.

W ramach optymalizacji sieci w 2009 roku miały miejsce następujące działania:

- zwiększenie zakresu obsługi depozytowej klientów detalicznych w 21 dawnych placówkach typu S, obecnie typu M. Rozwinięcie zakresu oferowanych usług nastąpiło poprzez wykorzystanie nowych rozwiązań technologicznych. Instalacja nowych urządzeń przyczyniła się między innymi do zwiększenia koszyka walut, wzrostu efektywności przeprowadzanych operacji oraz ograniczenia ryzyka operacyjnego, związanego z obrotem gotówkowym;
- przeprowadzenie 24 konsolidacji oddziałów, występujących dawniej głównie pod marką CitiFinancja. Działania te polegały na przeniesieniu działalności operacyjnej placówek do istniejących oddziałów wielofunkcyjnych, oferujących pełną gamę produktów,

- przeniesienie placówki typu L w Opolu mieszczącej się przy ul. 1-go Maja 3 do nowej lokalizacji przy ul. Koraszewskiego 7/9,
- konsolidacja placówek (typu L i S) w Rzeszowie przy ul. Ciepłńskiego 3 i przeniesienie do nowego oddziału typu L w Rzeszowie przy ul. Rejtana 23,
- przeniesienie placówki typu L w Bielsku-Białej mieszczącej się przy pl. Ratuszowym 4 do nowej lokalizacji przy ul. Cechowa 22,
- z przyczyn niezależnych od Banku zamknięcie placówki typu M mieszczącej się w Gdyni przy ul. 10-go Lutego 7 – obsługa klientów została przeniesiona do pozostałych oddziałów w Gdyni,
- zamknięcie placówki typu M mieszczącej się w Gdańsku przy ul. Targ Drzewny 12/14 – obsługa klientów została przeniesiona do pozostałych oddziałów w Gdańsku,
- z uwagi na podjęcie decyzji o sprzedaży nieruchomości zakończenie działalności operacyjnej w placówce typu L w Obornikach Wielkopolskich przy ul. Piłsudskiego 64 – obsługa klientów została przeniesiona do oddziałów w Poznaniu,
- zamknięcie placówki typu M w Warszawie przy ul. Mickiewicza 27 i przeniesienie jej do nowej lokalizacji przy ul. Krasińskiego 10,
- z uwagi na sprzedaż nieruchomości zakończenie działalności operacyjnej w placówce typu L w Lublinie przy ul. Kowalskiej 5 – oddział został skonsolidowany z placówką typu L w Lublinie przy ul. Krakowskie Przedmieście 55,
- zamknięcie placówki typu M mieszczącej się w Szczecinie przy ul. Wyzwolenia 14 – obsługa klientów została przeniesiona do oddziału przy pl. Rodła 8,
- zgodnie z przyjętą strategią Banku zakończenie działalności operacyjnej w placówce typu L w Warszawie przy ul. Czerniewieckiej 9 – obsługa klientów została przeniesiona do oddziału przy ul. Polnej 11 w Warszawie,
- zgodnie z przyjętą strategią Banku zakończenie działalności operacyjnej w placówce typu L w Tarnowie Podgórnym przy ul. Poznańskiej 103 – obsługa klientów została przeniesiona do pozostałych oddziałów w Poznaniu,
- w ramach przyjętej przez Bank strategii zakończenie współpracy z autoryzowanymi punktami sprzedaży.

Liczba oddziałów na koniec okresu:

	31.12.2009	31.01.2009*	zmiana
Liczba placówek:	184	240	(56)
- typu L	45	49	(4)
- typu M	87	69	+18
- typu S	52	96	(44)
- typu T	-	26	(26)
Pozostałe punkty sprzedaży/ obsługi klienta:			
Minioddziały (w ramach „Citibank at Work”)	3	6	(3)
Liczba bankomatów własnych	161	167	(6)

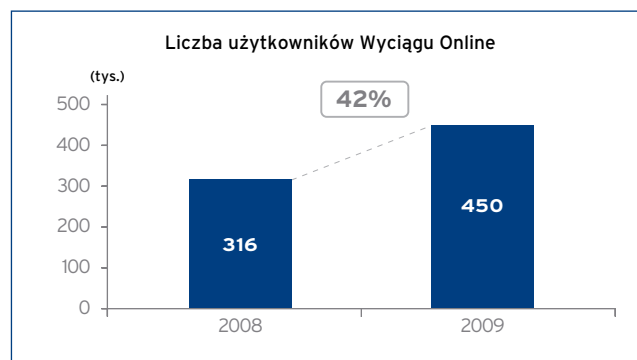
* W związku ze zmianą struktury sieci placówek najstarsze dane porównawcze dostępne na dzień 31.01.2009.

Bankowość Internetowa i Telefoniczna

Rok 2009 w rozwoju bankowości internetowej to przede wszystkim zwiększenie funkcjonalności platformy internetowej Citibank Online (CBOL). Bank wprowadził usługę „Płacę z Citi Handlowy”, dzięki której klienci Banku mogą szybciej i łatwiej płacić za zakupy w Internecie. Dodatkowo wprowadzono możliwość doładowywania telefonów komórkowych bezpośrednio z konta oraz udostępniono możliwość zlecenia przelewów typu SEPA.

Rozszerzenie funkcjonalności jednorazowych kodów aktywacyjnych oraz wprowadzenie udogodnień związanych z realizacją przelewów i zarządzaniem usługami dodatkowymi zwiększyły bezpieczeństwo i wygodę korzystania z systemu. Liczba klientów zarejestrowanych w bankowości internetowej przekroczyła 550 tysięcy, co stanowi wzrost o ponad 62% w stosunku do roku poprzedniego.

Konsekwentnie Bank promował usługę „Wyciąg elektroniczny”, polegającą na prezentowaniu wyciągu z konta lub karty kredytowej w postaci pliku PDF dostarczanego do systemu bankowości internetowej lub na wskazany adres e-mail. Liczba użytkowników tej usługi przekroczyła 450 tysięcy, co stanowi wzrost o 42% w stosunku do roku ubiegłego.

Pod koniec 2009 roku modyfikacji uległ serwis internetowy przeznaczony dla klientów detalicznych Banku www.online.citibank.pl. Zwiększenie dostępności informacji o ofercie Banku oraz wprowadzenie nowoczesnego wyglądu serwisu to dwa główne cele osiągnięte dzięki tej zmianie.

W sierpniu 2009 roku wdrożona została nowa funkcjonalność sprzedaży CitiAlerts – usługi, która polega na przesyłaniu informacji o koncie osobistym lub karcie kredytowej w wiadomości SMS lub e-mail. Klient może samodzielnie zapisać się do tej usługi przy wykorzystaniu Automatycznego Bankiera (IVR) i bez udziału Doradcy CitiPhone.

Akwizycja pośrednia i bezpośrednia

W połowie marca 2009 roku Bank uruchomił innowacyjny w Polsce kanał sprzedaży karty kredytowej, polegający na oferowaniu klientom kart kredytowych we franczyzowych punktach sprzedaży operatora sieci komórkowej Polkomtel (salony agencyjne).

W pierwszych miesiącach 2009 roku współpraca opierała się na mocy umów dwustronnych pomiędzy Bankiem i Agentami Polkomtel, a sprzedaż była prowadzona w 68 punktach sprzedaży. We wrześniu 2009 roku Zarząd Banku zezwolił na rozszerzenie współpracy o salony subagencyjne (na mocy umów trójstronnych pomiędzy Bankiem, Agentem i Subagentem) i pod koniec listopada 2009 roku sieć została powiększona o kolejne 60 salonów. W grudniu 2009 roku klienci mogli skorzystać z oferty Karty Kredytowej Citibank-Plus w 130 salonach franczyzowych. W listopadzie i grudniu 2009 roku zostali wyszkoleni pracownicy kolejnych 18 salonów, w których sprzedaż zostanie uruchomiona na początku stycznia 2010 roku.

Niezmienne Bank opiera swoją sprzedaż na agencjach sprzedaży bezpośredniej. W roku 2009 działania Banku były ukierunkowane na zmianę modelu sprzedażowego w tym kanale. Głównym kryterium jest obecnie czynnik jakościowy, a doradcy dwóch z trzech kluczowych Agencji są wynagradzani za pozyskanie klientów aktywnie używających kart. Sprzedaż kart nadal powiązana jest ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych. W roku 2009 agencje sprzedaży bezpośredniej pozyskały dla Banku ponad 70 tysięcy kart kredytowych.

W 2009 roku Bank kontynuował rozpoczęty w grudniu 2008 projekt sprzedaży kart kredytowych na lotnisku Okęcie w Warszawie, a w połowie roku uruchomione zostały dwa kolejne punkty na lotniskach w Krakowie i Katowicach. Dodatkowo od grudnia

na lotniskach został uruchomiony proces kierowania do oddziałów kontaktów potencjalnych klientów Citigold.

Biuro Citibank at Work (CBAW) oferujące produkty detaliczne Banku głównie dla pracowników firm będących klientami korporacyjnymi Banku przeszło w 2009 roku gruntowne zmiany w stosunku do poprzednich lat. Wdrożono szereg zmian organizacyjnych i operacyjnych, które wpłynęły na zwiększenie efektywności akwizycji kanału CBAW. Dzięki nim podczas kontaktów z klientami Bank pozyskał ponad 7400 nowych klientów, sprzedając im ponad 16 tysięcy produktów.

W odróżnieniu od poprzednich lat główną siłą napędową sprzedaży CBAW stanowiły rachunki depozytowe. Blisko 3 tysiące klientów pozyskanych przez ten kanał zasililo swoje konta osobiste przelewem wynagrodzenia. Bardzo duży wpływ na poprawę jakości pracy CBAW miała konkurencyjna na rynku oferta specjalna (bezpłatne wypłaty ze wszystkich bankomatów w Polsce).

Wśród nowatorskich i istotnych czynników poprawy efektywności należy wymienić nową formułę spotkań z klientami, które polegają na połączeniu prezentacji sprzedażowej z seminarium na temat zarządzania budżetem domowym, bezpiecznego oszczędzania i korzystania z produktów kredytowych i inwestycyjnych. Ta forma działań pozwoliła na zacieśnienie i rozszerzenie współpracy z częścią korporacyjną Banku, co przyczyniło się do powstania kolejnych, nowych pomysłów. Jednym z nich było zintensyfikowanie działań w zakresie małych i średnich przedsiębiorstw. Dzięki tej inicjatywie oferta CBAW została rozszerzona o rachunki firmowe, skutecznie kierowane do małych firm i indywidualnych przedsiębiorców. Od momentu wprowadzenia oferty ponad 200 klientów firmowych zostało pozyskanych przez kanał CBAW.

Ostatni kwartał 2009 roku upłynął pod znakiem dynamicznej rozbudowy struktur sprzedaży Biura Citibank at Work, która ma doprowadzić do dalszego wzrostu akwizycji nowych klientów w roku 2010.

Zmiany w zakresie technologii informatycznych

Zmiany w obszarze technologii mają na celu wdrażanie funkcjonalnych, efektywnych oraz bezpiecznych rozwiązań technologicznych, uwzględniających nowe standardy technologiczne, potrzeby produktowe, zmieniające się wymagania regulacyjne, a przede wszystkim długofalową strategię Banku.

W 2009 roku przeprowadzono konsolidację i ujednolicenie procesów oraz infrastruktury technologicznej Banku, jak również procesy integracji jednostek technologicznych części korporacyjnej i detalicznej Banku. Podjęto również szereg inicjatyw pozwalających uzyskać obniżenie kosztów w obszarze technologii.

Wszystkie projekty technologiczne były realizowane zgodnie z priorytetami uzgodnionymi w ramach strategii biznesowej.

Rozwiązania wprowadzone w 2009 roku, przyczyniające się do rozbudowy nowoczesnej oferty produktowej, poprawy jakości i konkurencyjności oferowanych produktów oraz zmniejszenia kosztów:

- automatyzacja wprowadzania transakcji FX dzięki połączeniu systemu e-Dealer z systemem Systematics,
- wdrożenie rozwiązań umożliwiających obsługę oraz wydawanie chipowych kart kredytowych i debetowych zgodnych ze standardem EMV,
- wdrożenie systemu ułatwiającego śledzenie i zapobieganie transakcjom dokonywanym z wykorzystaniem skradzionych kart debetowych,
- mobile banking - umożliwienie dostępu do kont bankowych z urządzeń mobilnych,
- znaczna rozbudowa systemów informatycznych w celu podniesienia efektywności pracy jednostek sprzedaży telefonicznej i windykacji,

- wdrożenie szeregu rozszerzeń dla platformy internetowej Java Financial Platform (JFP) obejmujące między innymi udostępnienie usługi automatycznego powiadamiania o stanie rachunku szerszej grupie klientów,
- wprowadzenie w bankowości elektronicznej dla klientów detalicznych (tak jak wcześniej dla klientów korporacyjnych) możliwości dokonywania rozliczeń w standardzie SEPA,
- uruchomienie nowego modułu do obsługi przelewów oraz wdrożenie automatycznej weryfikacji przelewów księgowanych w głównym systemie księgowym Banku (FlexCube) z listą podmiotów objętych międzynarodowymi sankcjami gospodarczymi i handlowymi, mające na celu dalszą automatyzację i zwiększenie efektywności procesowania transakcji po stronie Regionalnego Centrum Rozliczeniowego w Olsztynie,
- implementacja nowego systemu ESDK (Elektroniczny System Dystrybucji Komunikatów) w Biurze Usług Powierniczych do komunikacji elektronicznej z KDPW,
- wprowadzenie szeregu usprawnień w automatycznej generacji i dystrybucji wyciągów dla klientów korporacyjnych, umożliwiających przyspieszenie całego procesu,
- konsolidacja systemów wykorzystywanych przez bankowość detaliczną i korporacyjną, która umożliwiła ujednolicenie procesów biznesowych w obszarze zarządzania ryzykiem i obniżenie kosztów ich obsługi,
- Aspect Autodialer - skomplikowany, wielopłaszczyznowy projekt dostarczenia nowego systemu Autodialera dla bankowości detalicznej,
- Autodialer - udostępnienie pełnej dostępnej funkcjonalności,
- implementacja systemu ACD, służącego do kontroli jakości obsługi rozmów telefonicznych w regionalnym Command Centre. Dzięki temu systemowi obsługa telefonicznych zgłoszeń jest monitorowana przez kierownictwo, co pozwala na systematyczne poprawianie zadowolenia klientów wewnętrznych Command Centre poprzez skracanie czasu oczekiwania na odebranie zgłoszeń,
- upgrade technologiczny oraz powiększenie pasma międzynarodowych łącz transmisji danych WAN,
- wymiana infrastruktury firewallowej w Polsce,
- wdrożenie nowej technologii voice recording: NICE Perform,
- sprawna realizacja projektów Biznesowych m.in. Autodialer, Mutual Funds via Phone, Branch Network Optimization,
- obniżenie kosztów infrastruktury telekomunikacyjnej Banku przy zachowaniu wysokiej jakości usług telekomunikacyjnych,
- konsolidacja zarządzania oddziałowymi centralami Avaya (m.in. Traugutta, Metropolitan, Olsztyn/Pstrowskiego) w oparciu o centralny system Avaya ACM w Warszawie,
- implementacja i udostępnienie NICE Perform w Polsce - nowej technologii w usłudze voice recording. Umożliwienie centralnego nagrywania rozmów wykorzystujących technologię IPT,
- projekt GTS - ESDK Poland - upgrade linku do KDPW i upgrade systemu ESDK do rozliczeń z KDPW.

Trwające modyfikacje, które będą miały wpływ na działalność Banku w najbliższych okresach:

- wdrożenie platformy dla klientów instytucjonalnych usprawniającej obsługę w zakresie produktów finansowania handlu oraz operacji dokumentowych,
- wdrożenie modułu aplikacji Focus (na potrzeby Regionalnego Centrum Rozliczeniowego w Olsztynie) automatyzującego zarządzanie kosztami transakcji zagranicznych dla klientów korporacyjnych,

- uruchomienie nowego systemu bankowości elektronicznej dla klientów korporacyjnych, mającego na celu wzrost satysfakcji klientów Banku i poprawę jego konkurencyjności w tym obszarze usług bankowych,
- uruchomienie internetowego kanału komunikacji klientów systemu e-Orders z Bankiem, dającego możliwości rozszerzenia oferty produktowej m.in. o podpis elektroniczny,
- wdrożenie systemu klasy BPM (Business Process Management) umożliwiającego modelowanie procesów biznesowych oraz usprawnienie elektronicznego przetwarzania dokumentów w tych procesach,
- konsolidacja aplikacji typu CRM w celu usprawnienia relacji z klientami,
- zmiany w aplikacji FCOC umożliwiające redukcję strat operacyjnych oraz automatyzację procesów związanych z przyjmowaniem w oddziałach i przysyłaniem do Agentów Transferowych zleceń klientów Banku dotyczących funduszy inwestycyjnych,
- wprowadzenie znaczących usprawnień platformy internetowej umożliwiających lepszą obsługę klienta detalicznego, zmianę szaty graficznej oraz umożliwienie otwierania produktów depozytowych on-line, jak też usprawnienie procesu współpracy z systemem wsparcia sprzedaży,
- dalsza modyfikacja platformy do obsługi kart kredytowych ECS+ (Enhanced Card System) związana z wymaganiami regulatora i biznesu,
- wprowadzenie możliwości natychmiastowego rozpatrywania wniosku kredytowego i wydawania kart chipowych w oddziałach,
- modernizacja aplikacji biznesowych zgodnie z aktualnymi standardami infrastruktury IT (Windows XP/Vista, MS SQL, Java, HP OVCN, itp.),
- upgrade technologiczny oraz powiększenie pasma międzynarodowych łącz transmisji danych WAN,
- wdrożenie projektów związanych z usługą voice recording,
- aktywny udział WTOC/Voice w trwającym biznesowym projekcie optymalizacji sieci oddziałów Banku,
- Data and Voice circuit management – wdrożenie w Polsce nowego globalnego systemu oraz procesu zarządzania wydatkami telekomunikacyjnymi,
- wdrożenie regionalnych procesów Hardware Asset Management bazujących na platformie HP Asset Center oraz optymalizacja lokalnych procesów Asset Management.

Łączna wartość wydatków inwestycyjnych Pionu Technologii poniesionych w obszarze detalicznym w 2009 roku wyniosła około 10,7 mln zł; w obszarze korporacyjnym – około 5,6 mln zł. Łączne nakłady inwestycyjne Pionu Technologii wyniosły w 2009 roku 16,3 mln zł.

Zaangażowania kapitałowe Grupy

Zaangażowania kapitałowe Banku podzielone są na portfele zaangażowań strategicznych i zaangażowań do zbycia. W roku 2009 Grupa Kapitałowa Banku kontynuowała obraną wcześniej politykę inwestycji kapitałowych. Jej wytycznymi dla portfela zaangażowań strategicznych były: maksymalizacja zysku w długim okresie, wzrost udziałów rynkowych, rozwój współpracy z Bankiem oraz rozszerzanie oferty Grupy Kapitałowej Banku, a dla portfela zaangażowań do zbycia – optymalizacja wyniku finansowego transakcji kapitałowych oraz minimalizacja ryzyka w obszarach wynikających z tych transakcji.

Portfel zaangażowań strategicznych

Spółki strategiczne obejmują podmioty prowadzące działalność w sektorze finansowym, która wpływa na wynik z działalności

bankowej Grupy, dzięki którym Bank poszerza swoją ofertę produktową, a także zwiększa prestiż i wzmacnia pozycję konkurencyjną na rynku usług finansowych w Polsce (Handlowy-Leasing Sp. z o.o., Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.). Do spółek strategicznych zaliczane są również spółki infrastrukturalne prowadzące działalność na rzecz sektora finansowego, których Bank nie kontroluje, ale które posiadają strategiczne znaczenie dla Banku ze względu na prowadzone przez nie operacje (np. Giełda Papierów Wartościowych S.A., Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A., Biuro Informacji Kredytowej S.A.).

W przypadku zaangażowań strategicznych w tzw. spółkach infrastrukturalnych Bank planuje zachować swój udział i aktywnie uczestniczyć w wyznaczaniu strategicznych kierunków ich rozwoju w ramach możliwości wynikających z posiadanego prawa głosu. Nadrzędnym celem Banku przy sprawowaniu nadzoru korporacyjnego nad tymi spółkami jest dążenie do rozwoju spółek z zachowaniem niezagrażonej kontynuacji ich aktualnej działalności wykorzystywanej przez uczestników rynków finansowych, w tym również przez Bank.

Portfel zaangażowań do zbycia

Spółki do zbycia to podmioty, w których zaangażowanie Banku nie ma charakteru strategicznego i obejmują one zarówno same spółki posiadane przez Bank bezpośrednio, jak i pośrednio (np. Pol-Mot Holding S.A.), a także celowe spółki inwestycyjne, za pośrednictwem których Bank prowadzi operacje kapitałowe (m.in. Handlowy Inwestycje Sp. z o.o.). Niektóre spośród spółek do zbycia stanowią zaangażowania restrukturyzacyjne, które to zaangażowania Bank objął w wyniku konwersji wierzytelności na udziały kapitałowe.

Założenia strategiczne Banku odnośnie od spółek do zbycia przewidują stopniową redukcję zaangażowania Grupy w tych spółkach. Zakłada się, iż poszczególne podmioty będą sprzedawane w najbardziej dogodnym momencie wynikającym z uwarunkowań rynkowych. Portfel spółek do zbycia skupia zaangażowania kapitałowe bez określonej z góry stopy zwrotu. Bank nie planuje nowych inwestycji kapitałowych z przeznaczeniem do sprzedaży w późniejszym okresie. Jednakże portfel spółek do zbycia może powiększyć się o ewentualne zaangażowania objęte w wyniku konwersji wierzytelności na udziały kapitałowe oraz o zaangażowania, które Bank obejmie w związku z prowadzoną działalnością operacyjną.

Inne informacje o Grupie

Rating

Bank posiada pełny rating od międzynarodowej agencji ratingowej Moody's Investors Service „Moody's”. W 2009 roku miało miejsce następujące zmiany ratingów:

- w dniu 20 stycznia 2009 roku agencja Moody's zmieniła perspektywę ratingu ze stabilnej, umieszczając rating na liście obserwacyjnej z możliwością obniżenia dla depozytów długoterminowych Banku w walucie krajowej i obcej oraz siły finansowej Banku. Ratingi Banku tzn. ocena zobowiązań długo- i krótkoterminowych oraz siła finansowa pozostały bez zmian (A2/P-1/C-). Powyższa zmiana była konsekwencją decyzji ratingowej dla Citigroup Inc. i Citibank N.A. w dniu 16 stycznia 2009 roku.
- w dniu 3 marca 2009 roku agencja Moody's obniżyła rating dla depozytów w walucie krajowej i obcej Banku z A2 na A3, nadal utrzymując rating na liście obserwacyjnej z możliwością obniżenia. Ratingi dla depozytów krótkoterminowych zostały obniżone z P-1 na P-2. Powyższe decyzje nie wpłynęły na rating siły finansowej Banku (BFSR), który pozostał na poziomie C – znajdując się nadal na liście obserwacyjnej z możliwością obniżenia. Powyższa zmiana ratingów była konsekwencją decyzji ratingowej dla Citigroup Inc. i Citibank N.A. podjętej w dniu 27 lutego 2009 roku.
- w dniu 18 czerwca 2009 roku agencja Moody's obniżyła rating siły finansowej Banku (BFSR) z poziomu C – na D+ z perspektywą negatywną. Rating dla depozytów w walucie krajowej i obcej Banku został obniżony z A3 na Baal z perspektywą negatywną. Ratingi dla

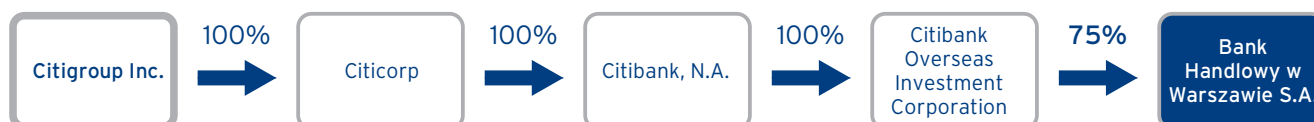
depozytów krótkoterminowych pozostały bez zmian (P-2). Powyższa zmiana ratingów była konsekwencją pogorszenia się otoczenia rynkowego głównie dotyczącego portfela detalicznego i korporacyjnego. Z drugiej strony, jak wskazywał Moody's, pozycja kapitałowa Banku jako kredytodawcy netto pozostała stabilna, a współczynnik wypłacalności był jednym z najwyższych wśród ocenianych przez Moody's banków.

Na koniec 2009 roku Bank posiadał następujące ratingi nadane przez agencję Moody's:

Ocena dla depozytów długoterminowych w walucie krajowej	Baa1
Ocena dla depozytów długoterminowych w walucie obcej	Baa1
Ocena dla depozytów krótkoterminowych w walucie krajowej	Prime-2
Ocena dla depozytów krótkoterminowych w walucie obcej	Prime-2
Kondycja finansowa	D+
Perspektywa dla ratingu siły finansowej	Negatywna
Perspektywa dla ratingu depozytów długoterminowych w walucie krajowej	Negatywna

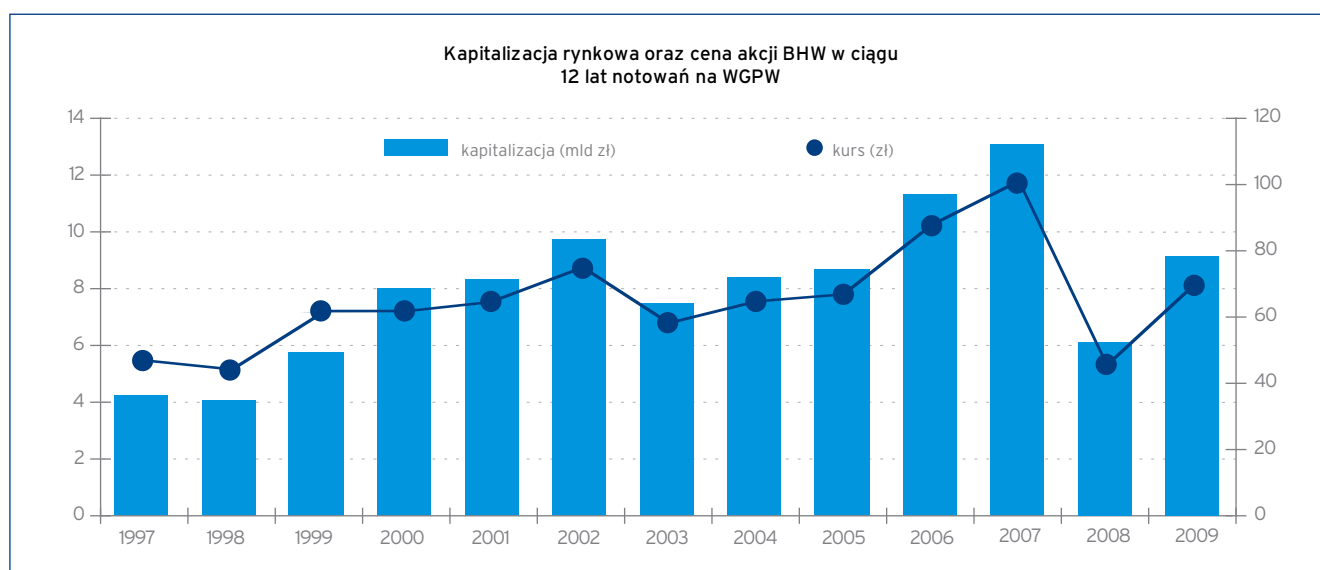
Notowania akcji Banku na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych

Jedynym akcjonariuszem Banku, który posiada co najmniej 5% udziałów w kapitale i głosach na Walnym Zgromadzeniu Banku jest Citibank Overseas Investment Corporation (COIC) – spółka w ramach grupy Citi skupiająca zagraniczne inwestycje. COIC jest jednocześnie strategicznym udziałowcem większościowym Banku. Na przestrzeni 2009 roku liczba akcji będących w posiadaniu COIC, a także jej udział w kapitale oraz głosach na Walnym Zgromadzeniu (WZ) nie ulegała zmianom i wynosiła 97 994 700, co stanowi 75% udziału w kapitale i głosach na WZ. Miejsce Banku Handlowego w Warszawie S.A. w strukturze grupy Citi pokazuje następujący diagram:

Pozostałe akcje (32 664 900, co równoznaczne jest z 25% kapitału akcyjnego) stanowią tzw. free float, czyli znajdują się w wolnym obrocie są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (GPW).

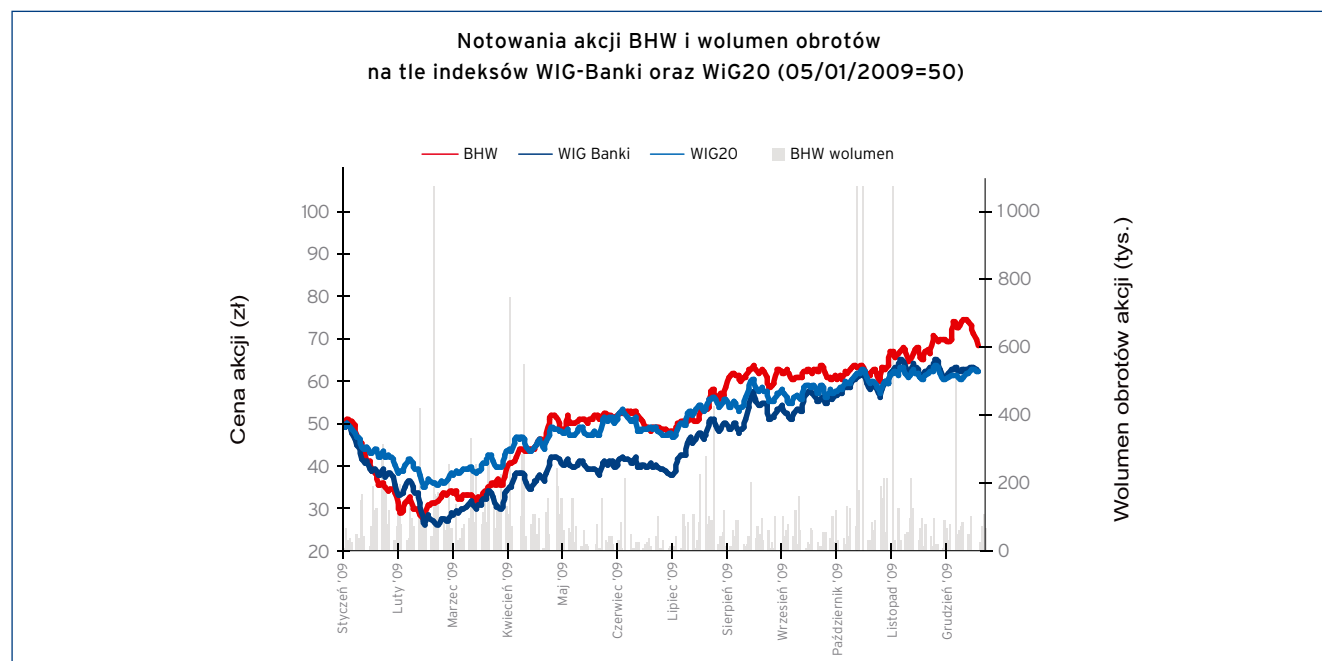
W 2009 roku minęło 12 lat od pierwszego notowania Banku Handlowego w Warszawie S.A. na GPW. Rok 2009 był rokiem wzrostu notowań akcji Banku, a jego kapitalizacja na koniec 2009 wyniosła 9,1 mld zł (wobec 6,3 mld zł na koniec 2008). Wskaźniki giełdowe kształtowały się na poziomie: cena/zysk (P/E) – 18,1 (w 2008 roku 10,4); cena/wartość księgowa (P/BV) – 1,5 (wobec 1,1 w roku ubiegłym).

W 2009 roku kurs akcji Banku na GPW wzrósł o 40%, z 50 zł (5 stycznia 2009 rok) do 70 zł (31 grudnia 2009 rok).

W pierwszym półroczu cena akcji charakteryzowała się dość dużą zmiennością (wahania w przedziale 28 zł do 54 zł). Druga połowa 2009 roku przyniosła zwykły trend kursu wraz z mniejszą skalą jego wahań (od 49 zł do 76 zł).

Kryzys finansowy i pogorszenie nastrojów wokół branży finansowej nie pozostały bez wpływu na notowania akcji Banku w pierwszych miesiącach 2009 roku.

Zgodnie z negatywnym trendem rynkowym cena akcji Banku spadała od drugiego tygodnia stycznia do połowy lutego, aby 17 lutego 2009 roku osiągnąć minimum na poziomie 28 zł. Od tego dnia rozpoczął się szybki wzrost ceny akcji, która 30 kwietnia 2009 roku przekroczyła poziom z początku roku i osiągnęła 52,20 zł. Od tego momentu, aż do końca półrocza cena ustabilizowała się w przedziale pomiędzy 49 zł a 54 zł. Drugie półrocze 2009 roku to okres wzrostu kursu. Od 14 lipca 2009 roku, kiedy kurs wyniósł 50,80 zł, notowania Banku zaczęły systematycznie rosnąć, osiągając szczyt 22 grudnia 2009 roku (76,25 zł). Ostatecznie 31 grudnia 2009 roku kurs ukształtował się na poziomie 70,0 zł za akcję.

Zmiany kursu akcji Banku wyróżniają go pozytywnie na tle sektora (WIG Banki zyskał w 2009 roku 27,7%). Zmiana cen akcji Banku była również lepsza niż zwrot z indeksu WIG20, który wyniósł 27,2%.

Stopy procentowe

Poniższe zestawienie prezentuje średnie ważone efektywnych stóp procentowych wyliczonych dla należności i zobowiązań w podziale na segmenty działalności Grupy:

Na dzień 31 grudnia 2009 roku

w %	Bankowość Korporacyjna			Bankowość Detaliczna		
	PLN	EUR	USD	PLN	EUR	USD
AKTYWA						
Należności od podmiotów sektora finansowego i niefinansowego						
- terminowe	5,28	2,38	3,18	17,09	4,53	7,40
Dłużne papiery wartościowe	4,95	4,80	3,62	-	-	-
PASYWA						
Zobowiązania wobec podmiotów sektora finansowego i niefinansowego						
- terminowe	3,18	0,62	0,35	5,25	0,78	0,62

Na dzień 31 grudnia 2008 roku

w %	Bankowość Korporacyjna			Bankowość Detaliczna		
	PLN	EUR	USD	PLN	EUR	USD
AKTYWA						
Należności od podmiotów sektora finansowego i niefinansowego						
- terminowe	7,24	4,63	3,11	19,17	4,14	7,40
Dłużne papiery wartościowe	5,57	4,08	5,49	-	-	-
PASYWA						
Zobowiązania wobec podmiotów sektora finansowego i niefinansowego						
- terminowe	5,53	2,95	1,87	7,39	3,78	2,93

Nagrody i wyróżnienia Banku

W 2009 roku Bank i Fundację Kronenberga uhonorowano prestiżowymi tytułami i nagrodami:

- Bank został wyróżniony Wyróżnieniem Honorowym oraz godłem Bank Przyjazny dla Przedsiębiorców w X edycji konkursu organizowanego przez Krajową Izbę Gospodarczą oraz Polsko-Amerykańską Fundację Doradztwa dla Małych Przedsiębiorstw;
- Bank został podwójnie certyfikowany dokumentami o międzynarodowym znaczeniu – certyfikatem ISO 27001 w zakresie bezpieczeństwa oraz certyfikatem BS 25999 dotyczącym ciągłości biznesu. Niezależni Audytorzy uznali nasze procedury za zgodne z najwyższymi międzynarodowymi standardami;
- Bank został uczestnikiem „RESPECT Index” i znalazł się w wąskim gronie 16 najbardziej odpowiedzialnych społecznie spółek giełdowych w Polsce. Bank otrzymał wysoki rating („A”) taki, który otrzymały firmy działające w oparciu o najlepsze biznesowe standardy. „RESPECT Index” uruchomiony na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych wyróżnia firmy, dla których odpowiedzialne podejście do biznesu jest stałym elementem zarządzania. Powstał on we współpracy miesięcznika Forbes z GPW i firmą doradczą Deloitte;
- Bank zajął pierwsze miejsce w rankingu najlepszych instytucji świadczących usługi zarządzania środkami finansowymi – „Best Cash Management Bank”. Wyróżnienie to przyznawane jest przez prestiżowy brytyjski magazyn „Euromoney” instytucjom finansowym w oparciu o głosy ich klientów. Po raz kolejny rozwiązania oferowane klientom globalnym przez Bank zostały docenione za innowacyjność, elastyczność oraz unikalność oferty;
- Bank zajął pierwsze miejsce w „Rankingu Odpowiedzialnych Firm” organizowanym przez Gazetę Prawną w kategorii „Bankowość i ubezpieczenia”. Bank uzyskał najwyższe noty w kategoriach: „Podstawy społecznej odpowiedzialności” oraz „Zaangażowanie społeczne”;
- Zespół relacji inwestorskich Banku został uznany za jeden z dziesięciu najlepszych operujących na polskiej giełdzie w rankingu dziennika Puls Biznesu i instytutu badawczego Pentor Research International. „Relacje z inwestorami” to jedna z kilku kategorii rankingu „Giełdowa Spółka Roku”, którego realizację zlecił Puls Biznesu;
- Oferta Banku dla sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw została wyróżniona nagrodą „Róża bez kolców” w rankingu przygotowanym przez Instytut Analiz Gospodarczo-Ekonomicznych dla miesięcznika Home&Market;
- Fundacja została uhonorowana nagrodą „Mocni Wizerunkiem 2009” przyznawaną za strategiczne zaangażowanie w projekt badań DNA, który pozwolił na zidentyfikowanie szczątków Mikołaja Kopernika. Tytuł Mocni Wizerunkiem przyznawany jest podczas corocznego Kongresu Public Relations podmiotom, które aktywnie wspierają promocję akcji charytatywnych i projektów społecznych. W bieżącym roku Fundacja otrzymała tę nagrodę po raz drugi.

Mecenatek kulturalny i zaangażowanie społeczne Banku

Zaangażowanie społeczne

Misja zaangażowania społecznego realizowana jest za pośrednictwem Fundacji Kronenberga, która w imieniu Banku wspiera prace na rzecz dobra publicznego.

W 2009 roku działania Fundacji skupiały się w głównej mierze na prowadzeniu edukacji finansowej oraz promocji przedsiębiorczości i innowacyjności, koordynowaniu działań wolontariackich pracowników Banku na rzecz potrzebujących oraz ochronie dziedzictwa kulturowego.

Realizacja poszczególnych programów przedstawiała się następująco:

Od grosika do złotówki – to pierwszy program edukacji finansowej skierowany do uczniów szkół podstawowych w ramach kształcenia zintegrowanego realizowany we współpracy z Fundacją Młodzieżowej Przedsiębiorczości. Prowadzony jest przez nauczycieli i wolontariuszy Banku przy współpracy rodziców. W swoich zamierzeniach program ma pomóc dzieciom w kształtowaniu nawyku oszczędzania, budowaniu poczucia wartości pracy, posługiwaniu się pieniędzmi oraz przygotowaniu do dokonywania racjonalnych zakupów. Program składa się z dwóch części – w II klasie szkoły podstawowej dzieci przez tydzień uczestniczą w module edukacyjnym, w czasie którego wędrują po „Galaktyce Finansów”, w III klasie natomiast mają jeden dzień warsztatów o oszczędzaniu, prowadzonych pod hasłem Grosikowe wędrówki.

W roku szkolnym 2009/2010 w ramach tego programu 450 nauczycieli i ok. 17 000 rodziców wprowadza w świat finansów 11 340 uczniów uczęszczających do 208 szkół.

W warsztatach Grosikowe Wędrówki, zrealizowanych w ramach Światowego Dnia Citi dla Społeczności 2009, wzięło udział 1488 uczniów i 1310 rodziców. Ponadto odbyły się 2 konkursy plastyczne na temat oszczędzania i działania banku, w których wzięło udział ponad 700 uczniów.

Moje Finanse – to największy w Polsce program edukacji ekonomicznej, realizowany wspólnie z Narodowym Bankiem Polskim i Fundacją Młodzieżowej Przedsiębiorczości. Adresowany jest do uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Od listopada 2007 roku realizowana jest druga edycja programu, wzbogacona o nowe moduły tematyczne, w tym o część edukacyjną dla rodziców.

W 2009 roku trzy główne moduły programu (Polubić banki, Moje inwestycje oraz Inwestycja w przyszłość) zostały zaktualizowane i dostosowane do aktualnych zagadnień. Dodane zostały także dwa nowe – Bezpieczne finanse oraz Świat finansów.

W czwartym kwartale 2009 roku przeprowadzonych zostało 80 warsztatów dla nauczycieli przygotowujących do realizowania modułu Bezpieczne finanse. Wzięło w nich udział 1650 nauczycieli.

Przeprowadzona została także druga edycja warsztatów dla uczniów pt. Zostać inwestorem. Pilotażowo włączono do ich realizacji 15 studentów uczelni ekonomicznych. Każdy z nich przeprowadził warsztaty z uczniami sześciu klas ze szkół realizujących program Moje finanse w regionie łódzkim i śląskim. W tej edycji warsztatów udział wzięło 2700 uczniów.

W roku szkolnym 2009/2010 liczba uczniów objętych programem wynosi 156 992, czyli przekroczyła o 8492 planowaną wielkość 148 500. Świadczy to o atrakcyjności programu zarówno dla uczniów, jak i dla nauczycieli, przekonaniu o jego potrzebie oraz chęci zdobywania wiedzy finansowej, szczególnie w czasach złej koniunktury w gospodarce.

Banki w Akcji - to program edukacji ekonomicznej kierowany do uczniów szkół ponadgimnazjalnych wiążących swoją przyszłość z sektorem finansowym. Jego celem jest promowanie wśród uczniów wiedzy o zasadach funkcjonowania rynków finansowych, a zwłaszcza banków komercyjnych. Program realizowany jest przez Fundację Kronenberga wspólnie z Fundacją Młodzieżowej Przedsiębiorczości. W 2009 roku realizowane były następujące elementy programu:

- **Banki w Akcji - Dzień Przedsiębiorczości** - to jeden dzień w roku, w którym uczniowie szkół ponadgimnazjalnych zostają zaproszeni do Banku, by zobaczyć, na czym polega praca bankowca. Przedsięwzięcie to realizowane jest w ramach ogólnopolskiego programu „Dzień Przedsiębiorczości”. W 2009 roku „Dzień Przedsiębiorczości” odbył się 2 kwietnia. Na praktyki do Banku zgłosiło się 257 uczniów.
- **Olimpiada Wiedzy o Finansach - Banki w Akcji** - organizowana jest wspólnie z Narodowym Bankiem Polskim, Fundacją Młodzieżowej Przedsiębiorczości oraz grupą ośmiu Wyższych Szkół Bankowych. Olimpiada, wpisana na listę olimpiad przedmiotowych MEN, skierowana jest do uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy są szczególnie zainteresowani ekonomią. W II edycji Olimpiady, rozgrywanej jesienią 2009 roku, udział wzięło 10 288 uczniów i 648 nauczycieli.
- **Promowanie wykorzystania symulacji Banks in action w pracy edukacyjnej.** Symulacja Banks in action to interaktywna symulacja banku komercyjnego. Uczeń wciela się w prezesa zarządu banku i konkurując z komputerem lub innymi uczniami podejmuje decyzje finansowe i marketingowe, przekładające się na kondycję ekonomiczną banku. W roku 2009 odbyło się 16 warsztatów, w których wzięło udział 325 nauczycieli. Nauczyciele, którzy wzięli udział w warsztatach, przeprowadzili zajęcia z wykorzystaniem symulacji dla 15 000 uczniów na terenie całego kraju.

Tydzień dla Oszczędzania - ogólnopolska akcja społeczna, której celem jest zwrócenie uwagi Polaków na potrzebę planowania swojej przyszłości finansowej. Akcja ma charakter medialny i prowadzona jest przez wiele kanałów informacyjnych. W 2009 roku w tygodniku „Newsweek” ukazał się specjalny dodatek poświęcony oszczędzaniu, a w stacjach radiowych emitowane były spoty edukacyjne na ten temat. Akcję wspierał multimedialny portal edukacyjny <http://tdo.edu.pl>, w którym zamieszczono m.in. artykuły, porady, prezentacje multimedialne, filmy i videoblogi na temat oszczędzania. W ramach akcji realizowany był także konkurs filmowy, oparty na multimedialnym portalu społecznościowym i minikonkurs e-learningowy. Na potrzeby programu przeprowadzone zostały badania opinii publicznej na temat postaw Polaków wobec oszczędzania. Wzbudziły one duże zainteresowanie zarówno prasy, jak i liderów opinii publicznej. Na podstawie dostępnych na rynku narzędzi badawczych szacujemy, że kontakt z materiałami edukacyjnymi o oszczędzaniu oraz promocyjnymi o TdO za pomocą mediów i Internetu miało 7,6 miliona osób.

Innowacje w bankowości - to ogólnopolski konkurs Fundacji Kronenberga i Banku, skierowany do studentów II-V roku wszystkich typów uczelni. Jego celem jest zainspirowanie młodych ludzi do zaproponowania innowacyjnych rozwiązań biznesowych. Pozwala to wykorzystać wiedzę i kreatywność młodych ludzi oraz zwiększyć ich wiarę w możliwości rozwijania swojej kariery.

W I edycji nagrodę główną, 10 000 zł oraz 3-miesięczny staż w Banku, otrzymał Paweł Tatomir z Uniwersytetu Warszawskiego. Dodatkowo przyznanych zostało pięć wyróżnień oraz nagrody w wysokości 2 000 zł.

W drugim, trzecim i czwartym kwartale 2009 roku trwały przygotowania do II edycji programu, który rusza w styczniu 2010 roku.

Konkurs Mikroprzedsiębiorca Roku 2009 - to konkurs dla właścicieli mikrofirm. Poprzez jego organizację Fundacja chce promować aktywną postawę w zakresie przedsiębiorczości, zachęcać do zakładania firm oraz pokazywać najlepsze z nich jako przykłady efektywnych działań gospodarczych.

Tegorocznym laureatem i zdobywcą prestiżowego tytułu Mikroprzedsiębiorca Roku 2009 została firma Nexwell Engineering z Wrocławia założona przez Michała Kowalczyka. Nagrodzona firma zajmuje się projektowaniem oraz produkcją nowoczesnych systemów. Zwycięzca otrzymał nagrodę w wysokości 30 000 zł. Przyznanie nagród poprzedziła prezentacja wyników badania pt. „Bariery rozwoju mikroprzedsiębiorczości w Polsce”, zrealizowanego przez Fundację Kronenberga przy merytorycznej współpracy Microfinanace Centre. Badanie zostało przeprowadzone na próbie 500 mikrofirm przez Pentor Research International. Uroczystość wręczenia nagród w V edycji konkursu odbyła się 25 czerwca w sali New Connect Warszawskiej Giełdy Papierów Wartościowych.

Nagroda Banku Handlowego w Warszawie S.A. za szczególny wkład w rozwój nauki w sferze ekonomii i finansów - jest to konkurs, którego celem jest promowanie najbardziej wartościowych publikacji w dziedzinie teorii ekonomii i finansów. Nagroda ta jest uznawana za jedną z najbardziej prestiżowych polskich nagród w dziedzinie ekonomii.

Na XV edycję konkursu nadesłanych zostało 19 zgłoszeń. Ich oceny oraz wyboru laureata dokonało jury, w którego skład weszli: prof. Leszek Zienkowski (†) - przewodniczący, prof. Marek Belka, prof. Stanisław Gomułka, prof. Urszula Grzełowska, prof. Witold Koziński, prof. Adam Noga, prof. Zdzisław Sadowski, prof. Andrzej Sławiński,

Zwycięzczynią konkursu została dr Anna Moździerz z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie za pracę pt. „Nierównowaga finansów publicznych”. Uroczyste przyznanie Nagrody odbyło się 15 października 2009 roku. Po ceremonii wręczenia Nagrody i wykładzie Laureata odbyła się konferencja ekonomiczna, której tematem były wyzwania polskiej polityki fiskalnej w obliczu kryzysu. Poprowadził ją Piotr Kalisz - starszy ekonomista Banku, a wśród zaproszonych panelistów znaleźli się: Ludwik Kotecki - Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów, prof. Stanisław Gomułka - Główny Ekonomista Business Centre Club, Rafał Antczak - Wiceprezes Deloitte Business Consulting oraz dr Anna Moździerz - laureatka tegorocznej Nagrody.

Konkurs „Czas na młodych”

W ramach popularyzacji pracy laureatki tegorocznej Nagrody Banku Handlowego opracowany został program konkursu „Czas na młodych”. W jego ramach studenci będą proponowali rozwiązania dotyczące polityki makroekonomicznej państwa. Zadaniem konkursowym jest napisanie pracy na temat „Zostałem Ministrem Finansów - co zrobić z deficytem budżetowym”. Warunkiem udziału w konkursie jest umieszczenie w tekście przynajmniej jednego z 5 zaproponowanych cytatów, pochodzących ze zwycięskiej pracy laureatki tegorocznej edycji Konkursu o Nagrodę Banku Handlowego w Warszawie S.A., dr Anny Moździerz. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi 21 stycznia 2010 roku.

Program Wolontariatu Pracowniczego - to program, którego celem jest rozwijanie zaangażowania społecznego pracowników Banku. Do jego głównych filarów należą: angażowanie pracowników Banku w edukację finansową, Światowy Dzień Citi dla Społeczności oraz

innowacyjny projekt pracy wolontariackiej podczas firmowych wyjazdów integracyjnych. Ponadto pracownicy Banku mogą skorzystać z ofert indywidualnej pracy wolontariackiej, wziąć udział w akcji „Zostań Asystentem św. Mikołaja” czy pomóc przy przeprowadzeniu Festiwalu Zaczarowanej Piosenki, który wspiera osoby niepełnosprawne. Pracownicy służą pomocą indywidualnie oraz w zorganizowanych grupach.

W 2009 roku zrealizowanych zostało 126 projektów, a w akcje wolontariackie wolontariusze angażowali się prawie 2 500 razy. Największym przedsięwzięciem był Światowy Dzień Citi dla Społeczności, w ramach którego 1 500 pracowników Citi Handlowy, członków ich rodzin i przyjaciół, zrealizowało 97 projektów, w tym 65 stworzonych przez siebie w ramach konkursu „Wolontariusz na Bank!”. Pomoc otrzymało ok. 17 000 potrzebujących.

Program Dotacji – to konkurs grantowy, poprzez który Fundacja wspiera najbardziej wartościowe projekty realizowane przez instytucje non profit w sferze edukacji i rozwoju lokalnego.

W roku 2009 Zarząd Fundacji podjął decyzję o dofinansowaniu 54 projektów na łączną kwotę 854 177 zł. W tej liczbie znalazły się 42 projekty o charakterze lokalnym, rekomendowane przez dyrektorów oddziałów Banku, dofinansowane na łączną kwotę 424 277 zł.

Dotacje przyznano m.in. na projekt aktywizacji zawodowej osób w średnim wieku „50+ stawiam na przedsiębiorczość” Fundacji Wspierania Rozwoju Społecznego „Leonardo”, na szkolenie dla wyróżniających się studentów kierunków ekonomicznych „Akademia Liderów Rynku Kapitałowego” Fundacji im. Lesława A. Pagi, na nagrody w „Konkursie Wokalnym im. Jana, Edwarda i Józefiny Reszków” organizowanym przez Filharmonię Częstochowską, symulacyjną grę ekonomiczną organizowaną przez Instytut Psychologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, konkurs wiedzy o Wielkopolsce organizowany przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski czy też na program edukacyjny „Nieznane dziedzictwo Krakowa” organizowany przez Muzeum Historyczne Miasta Krakowa.

Nowe inicjatywy na rzecz edukacji finansowej

Fundacja Kronenberga przy współpracy z Domem Badawczym Maison i Pentor przeprowadziła obszerne badania stanu wiedzy finansowej Polaków. Wykazały one, że Polakom brakuje podstawowej wiedzy ekonomicznej, która umożliwiałaby im sprawne funkcjonowanie w świecie finansów. Wyniki wskazują również, iż najlepszą drogą do większego włączenia Polaków w system finansowy jest edukacja finansowa.

Badania zostały zaprezentowane i omówione na XIX Forum Ekonomicznym w Krynicy, podczas panelu „Wyształceni są bogatsi. Wpływ wiedzy finansowej Polaków na rozwój gospodarczy”.

We wrześniu 2009 roku na łamach dziennika Rzeczpospolita, ukazał się artykuł dotyczący stanu wiedzy finansowej Polaków. Opublikowane wyniki badań oraz oceny ekspertów potwierdziły niską świadomość społeczeństwa w zakresie podstaw ekonomii oraz konieczność edukacji w tym obszarze.

W ramach realizowanego przez Fundację Kronenberga programu „Tydzień dla Oszczędzania” w tygodniku „Newsweek” został opublikowany dodatek poświęcony oszczędzaniu. Na bazie obszernego badania przeprowadzonego przez PENTOR zdiagnozowano stan wiedzy i postawy Polaków wobec oszczędzania w obliczu kryzysu.

Fundacja współpracowała również ze Związkiem Banków Polskich, biorąc aktywny udział w pracach powołanego przy ZBP Forum Edukacji Finansowej.

ZrozumFinanse.pl, portal edukacyjny Banku, który działa od listopada 2007 roku, do tej pory odwiedziło ponad 600 tysięcy użytkowników. W portalu zastosowano innowacyjną segmentację, która dzieli użytkowników na trzy grupy: „Singiel”, „Para” i „Rodzina”. Największą popularnością wśród dostępnych na stronie rozwiązań stale cieszy się Gra Strategiczna, która jest symulacją zarządzania finansami. Internauta w trakcie 30 tur (każda symbolizuje jeden miesiąc życia) ma za zadanie tak zarządzać osobistymi finansami, aby pod koniec gry dysponować jak największymi zasobami: gotówką, oszczędnościami (lokaty, fundusze inwestycyjne), majątkiem

ruchomym (np. samochód) i nieruchomym (mieszkanie), a także odpowiednimi zabezpieczeniami finansowymi (fundusz emerytalny, ubezpieczenie na życie). Aby ułatwić poruszanie się po stronie, portal zbudowany jest z działów, w których treści są pogrupowane tematycznie. Użytkownik ma do wyboru następujące sekcje: Krok po kroku, Świat finansów, Co zrobić gdy, Poznaj skutki, Temat dnia, a także Słownik. Wśród wielu rozwiązań multimedialnych prezentowanych w portalu można znaleźć prezentacje, filmy oraz sondę prezentującą praktyczne aspekty poszczególnych produktów bankowych.

Mecenat kulturalny

Na polu dziedzictwa kulturowego Fundacja Kronenberga po raz dziesiąty przyznała **Nagrodę im. prof. Aleksandra Gieyszтора**. Jest to najbardziej prestiżowa nagroda przyznawana za starania na rzecz ochrony polskiego dziedzictwa kulturowego. Przyznawana jest corocznie instytucjom bądź osobom prywatnym, m.in. za:

- działalność muzealną, konserwatorską, archiwalną, biblioteczną,
- utrwalanie i ochronę polskiego dziedzictwa kulturalnego za granicą,
- inicjatywy mające na celu gromadzenie oraz ochronę śladów i pamiątek dziedzictwa kulturalnego,
- upowszechnianie wiedzy o potrzebie i metodach ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce.

Laureatem tegorocznej, jubileuszowej nagrody został prof. dr hab. Jan K. Ostrowski, dyrektor Zamku Królewskiego na Wawelu, inicjator wydania monumentalnego opracowania dorobku sztuki sakralnej na wschodnich ziemiach dawnej Rzeczypospolitej. Kapituła Nagrody im. Profesora Aleksandra Gieyszтора nagrodziła prof. Jana K. Ostrowskiego za działania mające na celu rozpoznanie fragmentu dziedzictwa kulturowego ziem stanowiących niegdyś część Rzeczypospolitej, a obecnie pozostających poza granicami Polski. Prowadzony przez prof. Ostrowskiego program badawczy przewiduje pełną inwentaryzację zabytków sztuki sakralnej na wskazanym terenie, z uwzględnieniem stanu sprzed 1939 roku oraz zabytków zniszczonych i rozproszonych w wyniku II Wojny Światowej.

Bank był sponsorem wystawy rzeźbiarza Igora Mitoraja „**Lux In Tenebris**” oraz koncertu Włodzimierza Pawlika. Wystawa zorganizowana została w związku z jubileuszem 400-lecia istnienia Sanktuarium Matki Bożej Łaskawej, Patronki Warszawy. Podczas wystawy zaprezentowane zostały 22 rzeźby m.in. „Alfeo”, „Angelo”, „Angelo II”, „Vulcano”, „Testa San Giovanni”.

Celowe spółki inwestycyjne

W 2009 roku Grupa prowadziła operacje kapitałowe za pośrednictwem trzech spółek inwestycyjnych, których działalność finansowana była przez Bank poprzez zwrotne dopłaty do kapitału spółek, pożyczki podporządkowane, kredyty oraz z wyników finansowych spółek. W związku z zamiarem ograniczenia tej działalności przewiduje się, iż część spółek inwestycyjnych będzie podlegała sukcesywnemu zbywaniu lub likwidacji. Według informacji dostępnych w dniu sporządzania sprawozdania finansowego (wstępne, niezaudytowane) podstawowe dane finansowe opisywanych podmiotów, wg stanu na 31 grudnia 2009 roku, przedstawiały się następująco:

Nazwa jednostki	Siedziba	Udział Banku w kapitale zakładowym spółki	Suma bilansowa 31.12.2009	Kapitał własny 31.12.2009	Wynik finansowy netto za 2009 rok
		%	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Handlowy Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	100,00	16 824	12 089	371
Handlowy Investments S.A.	Luksemburg	100,00	29 230	28 991	1 588
Handlowy Investments II S.a.r.l	Luksemburg	100,00	7 138	6 927	104

Istotne czynniki ryzyka związane z działalnością Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Istotne czynniki ryzyka i zagrożenia związane z otoczeniem Grupy

Gospodarka

Pomimo sygnałów ożywienia gospodarczego w gospodarce światowej, dynamika wzrostu PKB u najważniejszych partnerów handlowych Polski najprawdopodobniej utrzyma się w 2010 roku na relatywnie niskim poziomie. Słaby wzrost popytu zagranicznego jest potencjalnym czynnikiem ryzyka, który może przyczynić się do słabszego od oczekiwań wzrostu w Polsce.

Pogorszenie stanu finansów publicznych zwiększa ryzyko przekroczenia przez dług publiczny drugiego progu ostrożnościowego ustalonego na poziomie 55% PKB. Realizacja tego scenariusza mogłaby oznaczać konieczność szybkiego ograniczenia wydatków publicznych lub podniesienia podatków, prowadząc do głębokiego spowolnienia dynamiki PKB. Doprowadziłoby to do pogorszenia sytuacji na rynku pracy, a w rezultacie również kondycji finansowej klientów banku.

Niepewność odnośnie do stanu finansów publicznych oraz perspektyw wzrostu zwiększa ryzyko potencjalnych zawirowań na rynkach finansowych. Przyczyniać się do tego może również znaczne pogorszenie kondycji niektórych gospodarek strefy euro, które mogłoby doprowadzić do ponownego zwiększenia awersji do ryzyka.

Ryzyka związane z regulacjami prawnymi

Wszelkie zmiany w polityce gospodarczej i systemie prawnym mogą mieć znaczny wpływ na sytuację finansową Banku. Z punktu widzenia regulacji działalności sektora bankowego, szczególne znaczenie mają ustawy, a także akty wykonawcze do nich, w tym rozporządzenia Ministra Finansów, uchwały Zarządu Narodowego Banku Polskiego („NBP”) oraz zarządzenia Prezesa NBP i uchwały Komisji Nadzoru Finansowego („KNF”). Od 1 stycznia 2008 roku Komisja Nadzoru Finansowego przejęła kompetencje dotychczas działającej Komisji Nadzoru Bankowego („KNB”).

Wśród wyżej wskazanych regulacji jako najważniejsze można wymienić:

- dopuszczalny stopień koncentracji kredytów i sumy wierzytelności (Prawo Bankowe);
- maksymalny poziom kapitałów własnych, jakie mogą być przeznaczone na inwestycje na rynku kapitałowym (Prawo Bankowe);
- określenie standardów płynności, wypłacalności oraz standardów ryzyka kredytowego (uchwały KNB/KNF);
- zarządzanie ryzykiem w banku (Prawo bankowe, uchwały KNB/KNF)
- tworzenie i odprowadzanie rezerw obowiązkowych (Ustawa o NBP, Prawo Bankowe, uchwały KNB /KNF oraz uchwały Zarządu NBP);
- podatki i inne świadczenia o podobnym charakterze;
- ustawa z dnia 7 lipca 2005 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw ograniczających maksymalne oprocentowanie od kredytu konsumenckiego i maksymalne kwoty opłat związanych z tym kredytem;
- ograniczenia w udzielaniu kredytów walutowych zabezpieczanych hipotecznie wynikające z Rekomendacji S Komisji Nadzoru Bankowego;
- ustawa z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów;
- ustawa z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym;
- ustawa z dnia 16 listopada 2000 roku o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu;
- ustawa z dnia 29 lipca 2001 roku o kredycie konsumenckim;
- ograniczenia w udzielaniu kredytów walutowych zabezpieczanych hipotecznie wynikające z Rekomendacji S(II) Komisji Nadzoru Finansowego.

W związku z brakiem implementacji do prawa polskiego w wymaganym terminie, tj. do dnia 1 listopada 2009 roku Dyrektywy 2007/64/WE z dnia 13 listopada 2007 roku w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego (tzw. Dyrektywa PSD), proces dostosowania działalności instytucji podlegających Dyrektywie PSD nie został przeprowadzony zgodnie z założeniami wytyczonymi przez Unię Europejską. W czwartym kwartale 2009 roku prowadzone były dalsze prace legislacyjne, mające na celu transpozycję regulacji europejskich do przepisów krajowych.

Ponadto, w związku z brakiem implementacji do prawa polskiego w wymaganym terminie, tj. do dnia 1 listopada 2007 roku Dyrektywy 2004/39/WE z dnia 21 kwietnia 2004 roku w sprawie rynków instrumentów finansowych (tzw. Dyrektywa MiFID) oraz aktów o charakterze wykonawczym do niej, tj. Rozporządzenia Komisji Nr 1287/2006 i Dyrektywy Komisji Nr 73/2006 (obydwa akty z dnia 10 sierpnia 2006 roku), proces dostosowania działalności instytucji podlegających Dyrektywie MiFID (firm inwestycyjnych oraz instytucji kredytowych prowadzących działalność inwestycyjną) nie został przeprowadzony zgodnie z założeniami wytyczonymi przez Unię Europejską. W 2008 roku były prowadzone dalsze prace legislacyjne, mające na celu transpozycję regulacji europejskich do przepisów krajowych, w szczególności do Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz rozporządzeń Ministra Finansów wydawanych na jej podstawie. Proces implementacji został jednak ukończony pod koniec 2009 r. po uwzględnieniu w treści przepisów zmian wynikających z orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, który zbadał je na wniosek Prezydenta. Ustawa zmieniająca przepisy dotychczas obowiązujące w zakresie obrotu instrumentami finansowymi została opublikowana w dniu 6 października 2009 roku i weszła w życie po 14 dniach od jej publikacji, a rozporządzenia wykonawcze do tej ustawy zostały

opublikowane w dniu 2 grudnia 2009 roku i weszły w życie 16 grudnia 2009 roku. Od dnia wejścia w życie przepisów jest liczony sześciomiesięczny termin na dostosowanie się Banku do nowych wymogów i biorąc pod uwagę to, że termin na dostosowanie się do przepisów ustawy będzie różny od terminu na dostosowanie się do wymogów rozporządzeń, może to rodzić pewne ryzyka w okresie pomiędzy 21 kwietnia 2010 roku (termin na dostosowanie się wynikający z ustawy) a 16 czerwca 2010 roku (termin wynikający z rozporządzeń) wynikające z faktu, że ustawa wprowadza tylko wymogi ogólne, które są uszczegółowiane w przepisach wykonawczych.

Zmiany legislacyjne we wskazanym powyżej zakresie dotyczą również działalności spółki zależnej Banku – Domu Maklerskiego Banku Handlowego S.A.

Konkurencja w sektorze bankowym

Trudne warunki ekonomiczne odbiły się niekorzystnie na wynikach banków działających w Polsce, choć relatywnie do instytucji działających w innych krajach europejskich, można powiedzieć, iż polski sektor bankowy nie został poważnie dotknięty trwającym kryzysem gospodarczym. Nadal jednak priorytetem banków pozostaje zapewnienie stabilnych źródeł finansowania, które umożliwią kontynuowanie akcji kredytowej, niewątpliwie ograniczonej w 2009 roku. W tym celu kontynuowana będzie konkurencja o depozyty klientów, choć jej wymiar będzie zdecydowanie mniejszy, niż w 2009 roku, kiedy to niektóre instytucje były gotowe oferować klientom stawki depozytowe, poniżej kosztu pieniądza na rynku.

Zwiększone ryzyko kredytowe wywołane trudnym położeniem przedsiębiorstw, a także pogarszająca się ze względu na rosnące bezrobocie sytuacja klientów indywidualnych sprawiły, iż banki zdecydowanie ostrożniej oceniają zdolność kredytową swoich klientów. Z tego też powodu banki przywiązywać będą większą wagę do podejmowania szerszej współpracy z obecnymi klientami niż do pozyskiwania nowych. W długim terminie powinno przynieść to pozytywny skutek w postaci obniżenia kosztów ryzyka i poprawy wyników sektora bankowego.

Bank, będąc świadomym występujących ryzyk, jest dobrze przygotowany do konkurowania w trudnych warunkach, posiada silną bazę kapitałową i jest postrzegany jako stabilna i godna zaufania instytucja na polskim rynku. Istnieje jednak prawdopodobieństwo, iż nasilająca się konkurencja w sektorze bankowym oraz spowolnienie gospodarcze może mieć negatywny wpływ na osiągnięte przez Bank wyniki.

Istotne czynniki ryzyka i zagrożenia związane z Grupą i jej działalnością

Ryzyko płynności

Niezgodność w terminach zapadalności kredytów i finansujących je depozytów jest typowa dla działalności bankowej i występuje również w Banku. Może ona powodować potencjalne problemy z bieżącą płynnością w przypadku skumulowania się większych wypłat klientów. Za zarządzanie aktywami i pasywami Banku, w tym regulację i kontrolę ryzyka płynności, odpowiada Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku, którego strategię realizuje Pion Skarbu.

Podstawowym zadaniem Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku jest zarządzanie strukturą bilansu w celu zwiększania jego dochodowości, określanie dopuszczalnych rozmiarów ryzyka finansowego podejmowanego w poszczególnych zakresach działalności, koordynacja polityki cenowej w zakresie stóp procentowych oraz podejmowanie decyzji w sprawie systemu cen transferowych w Banku.

W ramach zarządzania ryzykiem płynności Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku odpowiada za przygotowanie i wdrożenie jednolitej polityki zarządzania ryzykiem płynności w Banku, zatwierdza roczne plany płynnościowe i plany finansowania strony aktywnej Banku oraz limity płynnościowe dla Banku, jak również plan działania

w sytuacjach awaryjnych w zakresie płynności. Ustala ponadto wartości progowe (limity) dla poszczególnych źródeł finansowania oraz prowadzi cyklicznie przegląd raportów ryzyka płynności. Baza depozytowa Banku jest stabilna i zdywersyfikowana. Ponadto Bank posiada duży portfel płynnych papierów wartościowych, dobrą dostępność do środków na rynku międzybankowym oraz wysokie fundusze własne. Poziom ryzyka płynności jest niski.

Ryzyko walutowe

Bank dokonuje operacji walutowych w imieniu klientów oraz na rachunek własny, utrzymując się w ramach ustalonych limitów na otwarte pozycje walutowe. W związku z tym Bank ponosi ryzyko kursowe i nie ma pewności, że przyszłe zmiany kursów wymiany walut nie będą mieć negatywnego wpływu na jego sytuację finansową. Za kontrolę ryzyka walutowego odpowiedzialny jest Departament Ryzyka Rynkowego, współpracujący z Pionem Skarbu zarządzającym płynnością i pozycją walutową. Poziom ryzyka rynkowego pozycji własnych banku jest umiarkowany, a limit wartości narażonej na ryzyko (VaR) z tytułu otwartych pozycji walutowych ustalony jest na poziomie poniżej 1% kapitałów własnych Banku.

Ryzyko stopy procentowej

Podobnie jak inne polskie banki, Bank jest narażony na ryzyko wynikające z niedopasowania terminów zmian stóp procentowych aktywów i finansujących je pasywów (ryzyko luki terminów przeszacowania), jak również wrażliwości wartości dłużnych papierów wartościowych oraz instrumentów pochodnych opartych na stopach procentowych na zmiany rynkowych stóp procentowych (ryzyko ceny). W aspekcie ryzyka luki przeszacowania ryzyko stopy procentowej może wystąpić w przypadku braku możliwości zrekompensowania spadku dochodów z tytułu obniżki stóp procentowych naliczanych od udzielonych kredytów poprzez obniżenie poziomu odsetek wypłacanych deponentom. Analogicznie, ryzyko dotyczy także sytuacji, gdy nie jest możliwe rekompensowanie wzrostu oprocentowania naliczanego deponentom poprzez podniesienie stóp oprocentowania naliczanych kredytobiorcom. W aspekcie ryzyka ceny ryzyko stopy procentowej może wystąpić w przypadku negatywnego wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na wycenę portfela instrumentów portfela handlowego bezpośrednio na wynik finansowy banku lub na wartość funduszy własnych banku w przypadku portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej należy do zadań Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku, który m.in. tworzy politykę cenową Banku w odniesieniu do ryzyka stopy procentowej. Poziom ryzyka stopy procentowej w 2009 roku kształtował się w przedziale niskim do średniego w przypadku portfeli handlowych oraz w przedziale średnim do wysokiego w przypadku portfeli bankowych.

Ryzyko związane z działalnością kredytową

Ryzyko kredytowe to potencjalna strata powstała w wyniku niezdolności klienta do uregulowania umownych zobowiązań w skutek niewypłacalności lub innych przyczyn, po uwzględnieniu zabezpieczenia, ochrony kredytowej nierzeczywistej oraz innych umów ograniczających stratę. Bank na bieżąco monitoruje portfel kredytowy, klasyfikując go zgodnie z odpowiednimi regulacjami i tworzy wymagane przepisami rezerwy na należności. Zdaniem Zarządu, obecny poziom rezerw jest właściwy. W związku z możliwością zmiany warunków zewnętrznych lub zaistnienia innych okoliczności, które mogłyby negatywnie wpłynąć na klientów, nie ma pewności, że w przyszłości konieczność tworzenia rezerw stosownych do istniejącego portfela kredytowego nie będzie miała negatywnego wpływu na sytuację finansową Banku oraz że istniejące rezerwy i zabezpieczenia okażą się wystarczające dla pokrycia możliwych strat z działalności kredytowej.

Ryzyko związane z inwestycjami kapitałowymi

Inwestycje kapitałowe dzielą się na dwie kategorie: strategiczne i do zbycia. Portfel inwestycji strategicznych zawiera akcje i udziały Banku w polskich instytucjach finansowych o strategicznym znaczeniu dla Banku ze względu na prowadzone przez niego operacje. Zaangażowania do zbycia pochodzą między innymi z operacji polegających na konwersji wierzytelności na udziały kapitałowe, a także są pozostałościami po prowadzonej przez Bank w przeszłości działalności inwestycyjnej. Inwestycje realizowane są bezpośrednio przez Bank lub pośrednio przez spółki inwestycyjne Banku (ze 100% udziałem Banku). W przypadku części inwestycji kapitałowych ich wycena opiera się na założeniu znalezienia inwestora strategicznego dla spółki, w której Bank jest udziałowcem. Dlatego też utrzymanie się wysokiego poziomu inwestycji zagranicznych może być kluczowe z punktu widzenia wyceny tych inwestycji. Ponadto ze względu na szereg zjawisk makroekonomicznych, sytuację na rynku kapitałowym i inne czynniki mające wpływ na działalność spółek, w których Bank jest udziałowcem, cena sprzedaży posiadanych udziałów może okazać się niższa od spodziewanej, a nawet niższa od ich wartości w księgach Banku. Bank na bieżąco monitoruje i kontroluje inwestycje kapitałowe należące do jego portfela, poczynił już znaczące rezerwy związane z inwestycjami kapitałowymi, więc obecny poziom ryzyka związany z dalszym spadkiem wartości portfela inwestycyjnego Banku jest niski.

Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to ryzyko strat związanych z nieadekwatnymi lub niewłaściwymi procedurami wewnętrznymi, błędami osób lub systemów technicznych, a także ryzyko strat wynikających z okoliczności zewnętrznych.

Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko związane z praktykami lub zwyczajami rynkowymi. Obejmuje ono również ryzyko nieprzestrzegania obowiązującego prawa oraz wewnętrznych regulacji Banku. Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka reputacji, ryzyka strategii lub ryzyka strat, które są tylko i wyłącznie skutkiem uprawnionych decyzji dotyczących podejmowania ryzyka kredytowego, rynkowego lub ubezpieczeniowego.

Procesy identyfikacji ryzyka, samooceny oraz raportowania, w zasadniczych aspektach, są ujednolicone i ogólnie przyjęte we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku. Procesy ograniczania, monitorowania oraz mierzenia ryzyka są określane dla każdej jednostki organizacyjnej i mogą być różne dla poszczególnych jednostek.

Procesy kontrolne wdrożone w Grupie służą ograniczaniu przyczyn wystąpienia negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych (włącznie ze stratami operacyjnymi), zmniejszaniu prawdopodobieństwa ich wystąpienia oraz minimalizowaniu dotkliwości potencjalnych skutków. Przykładowe mechanizmy kontrolne to: podział obowiązków w ramach funkcji wykonawca-kontroler (maker-checker), monitorowanie ustalonych limitów, wymogi polityki regulującej sprzedaż i zakup papierów wartościowych przez pracowników. Mechanizmy ograniczania ryzyka obejmują również transfer ryzyka (outsourcing, ubezpieczenia).

Wpłaty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego

Na mocy Ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym Bank objęty jest obowiązkowym systemem gwarantowania depozytów ludności. Banki objęte systemem gwarancji depozytów mają obowiązek dokonywania określonych wpłat na rzecz funduszu.

Wskutek ogólnego pogorszenia się sytuacji w sektorze lub upadłości czy pogorszenia się kondycji finansowej jednego z banków należących do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego może zaistnieć konieczność wysokiej wpłaty na rzecz funduszu przez Bank, jak i innych uczestników Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, w wysokości proporcjonalnej do wysokości utworzonego funduszu ochrony środków gwarantowanych w danym podmiocie. Może się to wiązać z negatywnymi skutkami dla wyników finansowych Banku.

Perspektywy rozwoju Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Ogólne cele rozwoju Grupy

Głównym celem Banku pozostaje długoterminowe budowanie wartości dla akcjonariuszy poprzez zapewnienie odpowiedniego zwrotu z kapitału, jak również utrzymanie płynności oraz adekwatności kapitałowej na poziomie gwarantującym bezpieczeństwo naszym klientom oraz zaufanie do instytucji.

W najbliższym czasie Bank skupiać się będzie na zwiększaniu współpracy z dotychczasowymi klientami, oferując im obsługę dopasowaną do ich oczekiwań i preferencji. Nowa segmentacja klientów zostanie oparta na wzorcach zachowań, jak również zakresie współpracy klienta z Bankiem. Bank chce być liderem pod względem innowacyjności proponowanych rozwiązań, koncentrując się przy tym na zapewnieniu najwyższej na rynku satysfakcji klientów. W tym celu Bank opracował odpowiednie standardy jakościowe dla poszczególnych grup klientów, jak również wprowadził parametry jakościowe w systemach motywacyjnych dla pracowników. Ponadto rozwój sieci usług bankowych odpowiadał będzie stylowi życia klientów i będzie zmierzał w kierunku integracji bankowości tradycyjnej z telefoniczną i internetową.

Bankowość przedsiębiorstw

Bank jest jedną z wiodących instytucji finansowych działających w segmencie usług bankowych dla przedsiębiorstw.

Udział rynkowy Banku w kredytach dla przedsiębiorstw wyniósł około 2,6% na koniec 2009 roku, natomiast w depozytach firm wyniósł 6,3%.

W roku 2010 Bank planuje znacząco rozszerzyć współpracę z obecnymi klientami, skupiając się na oferowanej jakości obsługi oraz zmianie modelu serwisowego w taki sposób, by jak najlepiej odpowiadał potrzebom naszych klientów. Nadrzędnym celem Banku jest istotne podniesienie zadowolenia klientów z oferowanych produktów i usług oraz osiągnięcie pozycji lidera innowacyjności, oferującego nowatorskie rozwiązania. Bank będzie dążył do umocnienia relacji z klientami korporacyjnymi i premiowania ich lojalności. W tym celu zostanie wprowadzony nowy sposób szkolenia i motywowania doradców bankowych promujący budowę trwałej i szerokiej relacji z klientem poprzez zwiększenie zakresu współpracy. Oznaczać to będzie także zwiększenie czasu pracy doradcy bankowego na poznanie potrzeb klientów.

Istotną część przychodów Banku generowana będzie z obsługi handlu, zarządzania środkami finansowymi oraz produktów Pionu Skarbu, w tym w istotnej części z wymiany walutowej. Innowacyjne produkty najwyższej jakości stanowić będą jeden z najistotniejszych czynników przewagi konkurencyjnej Banku, szczególnie przy współpracy z wymagającymi klientami krajowymi oraz międzynarodowymi.

Wprowadzając zmiany związane z założeniami nowej strategii, Bank koncentrować się będzie na osiągnięciu możliwie najwyższej efektywności operacyjnej.

Działalność maklerska

Udział rynkowy DMBH mierzony wartością obrotu akcjami na GPW w 2009 roku wzrósł do poziomu 12,5% w porównaniu z 12,2% rok wcześniej, dzięki czemu DMBH osiągnął pierwszą pozycję na rynku.

Rozwój działalności maklerskiej w dużej mierze jest i będzie zależny od koniunktury na polskim rynku kapitałowym, która ze względu na niepewność może charakteryzować się dużą zmiennością.

Dominującą grupą klientów DMBH pod względem udziału w przychodach są nadal klienci instytucjonalni. DMBH ma na celu utrzymanie udziału w tym segmencie.

Nie bez znaczenia jest także fakt, że spodziewane oferty publiczne o dużej wartości (m.in. PZU, Polkomtel, Tauron) mogą przyciągnąć

inwestorów zagranicznych, którzy, oprócz krajowych instytucji finansowych, są główną grupą klientów obsługiwanych przez DMBH.

DMBH liczy, że obserwowany wzrost przychodów prowizyjnych w segmencie klientów detalicznych, jaki miał miejsce w IV kwartale 2009 roku, utrzyma się, a nawet przyspieszy w 2010 roku.

Bankowość detaliczna

W 2010 roku Bank będzie skupiał swoje działania na określonych segmentach rynku bankowości detalicznej w Polsce zgodnie z przyjętą strategią na lata 2010-2012. Prowadzone działania zmierzać będą do wyraźnego zróżnicowania modeli serwisowych dla każdego z segmentów oraz wdrożenia niezbędnych zmian pozwalających wyróżnić ofertę i poziom serwisu Banku na tle konkurentów. W I kwartale 2010 roku rozpoczęte zostało wdrożenie standardów dla każdego z segmentów.

Celem strategicznym Banku będzie umacnianie relacji z już obsługiwanymi klientami poprzez zwiększenie liczby produktów, z których korzystają klienci. Szczególnym obszarem będą oferty kierowane do klientów posiadających w Banku wyłącznie kartę kredytową. Bank będzie się starał zaktywizować tę grupę klientów, proponując atrakcyjne produkty oszczędnościowe oraz inwestycyjne.

Oprócz produktów o charakterze inwestycyjnym lub oszczędnościowym rozwijana jest oferta produktów ubezpieczeniowych dopasowanych do zróżnicowanych potrzeb klientów dotyczących ochrony ubezpieczeniowej w zakresie życia i zdrowia, jak również ubezpieczeń o charakterze majątkowym. Wraz z ofertą produktową rozwijane są nowe kanały dystrybucji, w tym kanał telefoniczny oraz internetowy.

W obszarze klientów zamożnych celem będzie utrzymanie wiodącej pozycji na rynku poprzez promowanie modelu obsługi, zapewniającego szczegółowe poznanie potrzeb klienta poprzedzające przedstawienie oferty inwestycyjno-ubezpieczeniowej. W pierwszej połowie 2010 roku Bank planuje również zaoferowanie zamożnym klientom możliwości skorzystania z nowych, innowacyjnych usług dodatkowych stanowiących uzupełnienie oferty produktów finansowych.

Sieć dystrybucji

W perspektywie rozwoju na 2010 rok Bank będzie kontynuował działania zapewniające właściwy poziom obsługi klienta. Jednocześnie będzie reagował na zmiany zachodzące na rynku.

Zgodnie z przyjętą strategią w 2010 roku we wszystkich oddziałach na rynkach G9 (największe miasta w kraju, strategicznie ważne z punktu widzenia rozwoju działalności detalicznej) i Tier1 (duże miasta z wysokim poziomem aktywności gospodarczej) kontynuowany będzie program „Citi Grow”, którego celem jest standaryzacja jakości sprzedaży i obsługi klienta. Sieć placówek bankowych wspierana będzie aktywnie przez zdalne kanały obsługi klientów (CitiPhone, platforma internetowa, TeleSprzedaż), które zapewniają całodobową obsługę transakcji i dostosowaną do potrzeb klienta sprzedaż produktów bankowych.

Kolejne placówki będą dostosowane do zwiększonego zakresu obsługi depozytowej klientów detalicznych. Prowadzone będą również prace mające na celu rozbudowę sieci oddziałów o nowe placówki na rynkach G9.

Oświadczenie Banku Handlowego w Warszawie S.A. o stosowaniu w Banku zasad ładu korporacyjnego w 2009 r.

Zasady ładu korporacyjnego, które stosuje Bank Handlowy w Warszawie S.A. („Bank”, „Spółka”)

Bank pragnie stać się najbardziej szanowaną instytucją finansową w Polsce, o wysokim poczuciu odpowiedzialności biznesowej i społecznej. Od 2003 roku Bank przestrzega zasad ładu korporacyjnego przyjętych przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. w formie „Dobrych praktyk w spółkach publicznych 2005” oraz od 1 stycznia 2008 roku w formie „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW” (DPSN). Głównym celem przyjęcia zasad ładu korporacyjnego jako standardu funkcjonowania Banku było i jest zbudowanie przejrzystych relacji pomiędzy wszystkimi organami i podmiotami zaangażowanymi w funkcjonowanie Spółki, a także zapewnienie, aby zarządzanie Spółką oraz jej przedsiębiorstwem było wykonywane w sposób właściwy, staranny oraz lojalny wobec wszystkich akcjonariuszy. Chęć zapewnienia transparentności działania Banku Handlowego w Warszawie S.A., w tym w szczególności relacji i procesów zachodzących pomiędzy organami statutowymi Spółki, doprowadziła do przyjęcia w celu stosowania w Banku dobrych praktyk objętych dokumentem Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW. Dokument ten jest dostępny na stronie internetowej Giełdy Papierów Wartościowych. Uchwałą z dnia 13 maja 2008 roku Zarząd Banku, a Rada Nadzorcza uchwałą z dnia 20 maja 2008 roku, zadeklarowały wolę przestrzegania przez Bank zasad ładu korporacyjnego zawartych w DPSN z wyjątkiem trzech zasad, które nie znajdują zastosowania w praktyce Banku.

Bank stale podejmuje działania, których celem jest osiągnięcie większej przejrzystości organizacji Banku, podziału kompetencji i funkcjonowania poszczególnych jego organów oraz ich wzajemnych relacji. W tym celu:

- Bank publikuje swoje sprawozdania finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) od 1 stycznia 2005 roku;
- połowa składu Rady Nadzorczej składa się z członków niezależnych, w tym niezależnego Przewodniczącego Rady;
- w ramach Rady Nadzorczej Banku funkcjonuje Komitet ds. Audytu, w którego skład powinni wchodzić dwaj członkowie niezależni, w tym jeden jest Przewodniczącym Komitetu;
- wynagrodzenia członków organów spółki odpowiadają wielkości spółki i odzwierciedlają zakres obowiązków i odpowiedzialności;
- wszystkie istotne regulacje wewnętrzne, a także dokumenty i informacje związane z Walnymi Zgromadzeniami Banku, dostępne są w siedzibie Banku oraz na jego stronach internetowych.

Zasady ładu korporacyjnego zawarte w DPSN, które nie były przez Bank stosowane w 2009 r.

Bank zadeklarował wolę przestrzegania DPSN z wyjątkiem następujących trzech zasad:

- (i) zasady II.3 (skierowanej do Zarządu) i zasady III.9 (skierowanej do Rady Nadzorczej), dotyczących aprobowania przez Radę Nadzorczą istotnych transakcji/umów z podmiotami powiązanymi, w odniesieniu do umów zawieranych w ramach bieżącej działalności operacyjnej, w szczególności związanej z zarządzaniem płynnością; oraz
- (ii) zasady IV.8 dotyczącej zapewnienia zmiany podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego przynajmniej raz na siedem lat obrotowych.

Zasady II. 3 i III. 9 DPSN nie były przez Bank stosowane wyłącznie w odniesieniu do umów zawieranych z podmiotami powiązanymi w ramach bieżącej działalności operacyjnej, w szczególności związanej z zarządzaniem płynnością.

Biorąc pod uwagę charakter i ilość transakcji zawieranych w ramach bieżącej działalności operacyjnej, nie jest możliwe z punktu widzenia operacyjnego uzyskanie zgód Rady Nadzorczej na ich zawieranie. Należy wskazać równocześnie, iż w okresach miesięcznych Rada Nadzorcza otrzymuje raport z bieżącego monitorowania działalności Banku, zawierający między innymi informacje o transakcjach zawartych z podmiotami powiązanymi o wartości przekraczającej 100.000 zł.

Stosowanie zasady IV. 8 DPSN nie jest możliwe, ponieważ Bank należy do grupy kapitałowej Citi i objęty jest skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Citigroup Inc., która stosuje odrębne zasady współpracy z podmiotami badającymi sprawozdania finansowe. Jednocześnie Bank informuje, że przestrzega przepisów obowiązującego prawa nakładających obowiązek rotacji biegłych rewidentów, zgodnie z dyrektywą 2006/43/WE Parlamentu Europejskiego z dnia 17 maja 2006 roku w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych.

System kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w procesie sporządzania sprawozdań finansowych Banku

Skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy sporządzane są przez Departament Sprawozdawczości Finansowej i Kontroli stanowiący wyodrębnioną organizacyjnie jednostkę działającą w Pionie Finansowym w ramach struktury Sektora Zarządzania i Wsparcia podlegającą bezpośrednio Dyrektorowi Finansowemu - Wiceprezesowi Zarządu Banku.

Proces sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych objęty jest systemem kontroli wewnętrznej Grupy mającym na celu wspomaganie procesów decyzyjnych przyczyniających się do wiarygodności i rzetelności sprawozdawczości finansowej. System kontroli wewnętrznej obejmuje mechanizmy kontroli ryzyk związanych z procesem sporządzania sprawozdań finansowych, badanie zgodności działania Grupy w tym zakresie z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi oraz audyt wewnętrzny.

Kontrola wewnętrzna funkcjonalna sprawowana jest przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez jego bezpośredniego zwierzchnika i osoby z nim współpracujące oraz przez kierowników jednostek organizacyjnych Grupy w zakresie jakości i poprawności wykonywania przez poszczególnych pracowników ich czynności celem zapewnienia zgodności tych czynności z procedurami i mechanizmami kontroli Grupy. W ramach wewnętrznych funkcji kontrolnych wyodrębniona jest funkcja kontroli finansowej wykonywana przez Pion Finansowy oraz proces samooceny. Kontrola finansowa w Grupie obejmuje obszar polityki rachunkowości oraz sprawozdawczości finansowej. Kwartałna Samoocena jest procesem oceny oraz proaktywnego i efektywnego zarządzania wszelkimi istotnymi kategoriami ryzyka, integralnie związanymi z procesem sporządzania sprawozdań finansowych. Zarządzanie ryzykami odbywa się za pomocą wewnętrznych mechanizmów kontrolnych. Proces Kwartałnej Samooceny stanowi podstawowe narzędzie do monitorowania poziomu narażenia na ryzyko oraz zmian w środowisku sprawozdawczości finansowej, identyfikowania nowych zagrożeń i budowania planów naprawczych. W ramach procesu monitorowania ryzyka operacyjnego w Grupie wdrożono efektywnie funkcjonujące mechanizmy w zakresie bezpieczeństwa systemów technologicznych. Stosowane systemy informatyczne wykorzystywane w procesie sporządzania sprawozdawczości finansowej objęte są bankowym planem awaryjnym na wypadek ich utraty.

Nadzór nad systemem kontroli funkcjonalnej sprawuje Zarząd Banku za pośrednictwem Komitetu ds. Ryzyka.

Audyt wewnętrzny w Grupie przeprowadzany jest przez Departament Audytu stanowiący wyodrębnioną organizacyjnie jednostkę działającą w ramach struktury Banku, podlegającą bezpośrednio Zarządowi. Zadaniem Departamentu Audytu jest badanie i ocena w sposób niezależny i obiektywny ryzyka związanego z działalnością jednostek uczestniczących w procesie sporządzania sprawozdawczości finansowej Banku i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej. W tym celu regularnie kontroluje i dokonuje oceny ich działalności w zakresie

zgodności ich działania z prawem, wewnętrznymi aktami normatywnymi, jak również ponoszonego ryzyka.

Nadzór nad funkcjonowaniem systemu kontroli wewnętrznej i działalnością Departamentu Audytu sprawuje Rada Nadzorcza Banku. Rada Nadzorcza wykonuje swoje funkcje poprzez Komitet ds. Audytu, który w ramach sprawowanego nadzoru dokonuje weryfikacji z Zarządem Banku i biegłym rewidentem Banku rzetelności sporządzanych sprawozdań finansowych i prawidłowości funkcjonowania procesów związanych z ich sporządzaniem oraz przedstawia rekomendacje zatwierdzenia rocznych i okresowych sprawozdań finansowych przez Radę Nadzorczą Banku.

Kierujący Departamentem Audytu okresowo, co najmniej raz w roku, przekazuje Radzie Nadzorczej oraz Zarządowi informacje na temat stwierdzonych nieprawidłowości i wniosków wynikających z przeprowadzonych audytów wewnętrznych oraz działań podejmowanych w celu usunięcia nieprawidłowości lub realizacji tych wniosków. Osoba kierująca Departamentem Audytu jest uprawniona do uczestniczenia w posiedzeniach Zarządu i Rady Nadzorczej, na których rozpatrywane są zagadnienia związane z działaniem kontroli wewnętrznej w Grupie.

Znaczące pakiety akcji

Akcjonariuszem Banku posiadającym znaczny pakiet akcji Banku jest Citibank Overseas Investment Corporation (COIC) podmiot zależny od Citibank N.A., który posiada 97.994.700 akcji, co stanowi 75% udziału w kapitale zakładowym Banku. Liczba głosów wynikających z posiadanych przez COIC akcji wynosi 97.994.700, co stanowi 75% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

Wszystkie wyemitowane przez Bank akcje są akcjami zwykłymi na okaziciela, akcje te nie dają żadnych specjalnych uprawnień kontrolnych w stosunku do Banku.

Ograniczenia wynikają z Prawa Bankowego - art. 25 - i objęcie lub nabycie akcji banku powyżej 10%, 20%, 25%, 33%, 50%, 66% lub 75 % wymaga zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego, zezwolenia wymaga też zbycie akcji, jeśli podmiot uprzednio przekroczył powyżej wskazane progi. Statut Banku nie przewiduje innych ograniczeń dla przenoszenia akcji Banku.

Zasady powoływania i odwoływania członków Zarządu

Zarząd Banku składa się z pięciu do dziewięciu członków. W skład Zarządu wchodzi: Prezes Zarządu Spółki, Wiceprezysi Zarządu Spółki oraz Członkowie Zarządu. Co najmniej połowa członków Zarządu powinna legitymować się obywatelstwem polskim. Każdy członek Zarządu powoływany jest przez Radę Nadzorczą na okres indywidualnej kadencji trzech lat. Dwoch członków Zarządu Banku w tym Prezes są powołani do Zarządu za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego.

Mandat członka Zarządu wygasa:

- 1) z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie Zarządu z działalności Banku i sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka Zarządu,
- 2) z chwilą śmierci członka Zarządu,
- 3) z dniem odwołania członka Zarządu,
- 4) z dniem złożenia na ręce Przewodniczącego Rady Nadzorczej rezygnacji na piśmie.

Zarząd w drodze uchwały podejmuje decyzje w sprawach Spółki niezastrzeżonych przez prawo i statut do kompetencji innych organów Spółki, w szczególności:

- 1) określa strategię Spółki,
- 2) tworzy i znosi komitety Spółki oraz określa ich właściwość,
- 3) ustala i przedkłada Radzie Nadzorczej do zatwierdzenia swój regulamin,

- 4) ustala i przedkłada Radzie Nadzorczej do zatwierdzenia regulaminy gospodarowania funduszami specjalnymi tworzonymi z zysku netto,
- 5) określa daty wypłaty dywidendy w terminach ustalonych przez Walne Zgromadzenie,
- 6) ustanawia prokurentów oraz pełnomocników ogólnych i pełnomocników ogólnych z prawem substytucji,
- 7) decyduje w sprawach określonych w regulaminie Zarządu,
- 8) rozstrzyga w sprawach wniesionych przez Prezesa Zarządu, Wiceprezesa lub członka Zarządu,
- 9) decyduje samodzielnie o nabyciu i zbyciu nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości,
- 10) uchwała projekt rocznego planu finansowego Spółki, przyjmuje plany inwestycyjne oraz sprawozdania z ich wykonania,
- 11) przyjmuje sprawozdania z działalności Spółki i sprawozdania finansowe,
- 12) formułuje wnioski w sprawie podziału zysku albo sposobu pokrycia strat,
- 13) zatwierdza politykę kadrową, kredytową i zasady prawne działalności Spółki,
- 14) zatwierdza zasady gospodarowania kapitałem Spółki,
- 15) zatwierdza strukturę zatrudnienia,
- 16) ustala zasadniczą strukturę organizacyjną Spółki, powołuje i odwołuje Szefów Sektarów, powołuje i odwołuje Szefów Pionów oraz ustala ich właściwość,
- 17) ustala plan działań kontrolnych w Spółce oraz przyjmuje sprawozdania z przeprowadzonych kontroli,
- 18) rozstrzyga w innych sprawach, które zgodnie ze Statutem podlegają przedłożeniu Radzie Nadzorczej lub Walnemu Zgromadzeniu,
- 19) podejmuje decyzje o zaciągnięciu zobowiązań lub rozporządzeniu aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5% funduszy własnych Spółki lub udziela upoważnienia wskazanym osobom do podjęcia takiej decyzji, jednakże w odniesieniu do spraw wchodzących do kompetencji Komitetów powołanych w Spółce decyzje są podejmowane po zasięgnięciu opinii właściwego Komitetu,
- 20) określa organizację i zakres działania Departamentu Audytu, w tym mechanizmy zapewniające niezależność audytu.

Zarząd Banku projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie systemu zarządzania w Spółce. Zarząd opracowuje, wprowadza, zatwierdza oraz aktualizuje pisemne strategie, procedury, plany i analizy oraz podejmuje inne działania w zakresie systemu zarządzania ryzykiem, kontroli wewnętrznej oraz szacowania kapitału wewnętrznego, jak również dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego. Do wnoszenia spraw, w celu ich rozpatrzenia przez Zarząd, są uprawnieni członkowie Zarządu oraz szefowie wskazanych w Regulaminie Zarządu jednostek organizacyjnych, w sprawach objętych zakresem funkcjonowania tych jednostek.

Prezes Zarządu:

- 1) kieruje pracami Zarządu, w tym wyznacza spośród członków Zarządu osobę zastępującą Prezesa podczas jego nieobecności oraz ustala sposób zastępowania nieobecnych członków Zarządu,
- 2) zwołuje posiedzenia Zarządu i przewodniczy im,
- 3) prezentuje stanowisko Zarządu wobec władz Spółki, organów państwowych i samorządowych oraz opinii publicznej,
- 4) wnioskuję do Rady Nadzorczej o powołanie lub odwołanie członków Zarządu oraz ustalenie ich wynagrodzenia,

- 5) wydaje wewnętrzne przepisy regulujące działalność Spółki oraz może upoważnić pozostałych członków Zarządu lub innych pracowników Spółki do wydawania tych przepisów,
- 6) decyduje o sposobie wykorzystania wyników kontroli wewnętrznej oraz informuje o podjętej w tym zakresie decyzji jednostkę kontrolowaną,
- 7) wykonuje inne uprawnienia wynikające z regulaminów, uchwalonych przez Radę Nadzorczą.

Prezes Zarządu może powierzyć poszczególnym członkom Zarządu oraz Szefom Pionów wykonywanie poszczególnych kompetencji, przewidzianych powyżej, z wyłączeniem określonych w punktach 1) i 4).

Zmiany statutu Spółki

Zmiany statutu Banku dokonuje Walne Zgromadzenie Banku. Zmiana statutu wymaga wpisu do rejestru. Stosownie do art. 34 ust.2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo Bankowe zmiana statutu Banku wymaga zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego, jeżeli dotyczy:

- 1) firmy Banku,
- 2) siedziby, przedmiotu działania i zakresu działalności Banku,
- 3) organów i ich kompetencji, ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji członków Zarządu, powołanych za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego oraz zasady podejmowania decyzji, podstawowej struktury organizacyjnej Banku, zasad składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych, trybu wydawania regulacji wewnętrznych oraz trybu podejmowania decyzji o zaciągnięciu zobowiązań lub rozporządzeniu aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5% funduszy własnych,
- 4) zasad funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej,
- 5) funduszy własnych oraz zasad gospodarki finansowej,
- 6) uprzywilejowania lub ograniczenia akcji co do prawa głosu.

Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadniczych uprawnień oraz praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania

Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia

Walne Zgromadzenie w Banku Handlowym w Warszawie S.A. działa zgodnie z Regulaminem Walnego Zgromadzenia Banku, Statutem i przepisami prawa. Walne Zgromadzenie Banku (Walne Zgromadzenie) posiada stabilny Regulamin określający szczegółowe zasady prowadzenia obrad i podejmowania uchwał.

Zgodnie z przyjętą w Spółce praktyką Walne Zgromadzenie odbywa się w siedzibie Spółki, w Warszawie. Zwyczajne Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd Banku. Powinno ono się odbyć w terminie sześciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego. W Spółce przyjęto zasadę, iż Zwyczajne Walne Zgromadzenia zwoływane są nie później niż w ostatnim tygodniu czerwca, w godzinach przedpołudniowych. Radzie Nadzorczej przysługuje prawo zwołania Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, jeżeli Zarząd nie zwoła go w terminie ustalonym w Statucie oraz nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia, jeżeli zwołanie go uzna za wskazane. Zarząd zwołuje nadzwyczajne Walne Zgromadzenie z własnej inicjatywy oraz na żądanie akcjonariusza lub akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną dwudziestą część kapitału zakładowego. Żądanie zwołania nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia należy złożyć Zarządowi na piśmie lub w postaci elektronicznej. Jeżeli w terminie dwóch tygodni od dnia przedstawienia Zarządowi żądania, nadzwyczajne Walne Zgromadzenie nie zostanie zwołane, sąd rejestrowy, w drodze postanowienia, może upoważnić do zwołania nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia akcjonariusza lub akcjonariuszy występujących z tym żądaniem. Upoważniony przez sąd rejestrowy akcjonariusz lub upoważnieni akcjonariusze w zawiadomieniu o zwołaniu nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia powołują się na postanowienie sądu rejestrowego, o którym mowa w zdaniu poprzednim. Sąd rejestrowy wyznacza przewodniczącego

tęgo nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie może być zwołane również przez akcjonariuszy reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego Banku lub co najmniej połowę ogólnej liczby głosów w Banku. Przewodniczący tego Zgromadzenia jest wyznaczany przez akcjonariuszy. Walne Zgromadzenie jest zwoływane przez ogłoszenie na stronie internetowej Banku oraz w sposób określony dla przekazywania informacji bieżących przez spółki publiczne, z zastrzeżeniem, że takie ogłoszenie powinno być dokonane co najmniej na dwadzieścia sześć dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. Akcjonariusze uprawnieni do żądania umieszczenia określonej sprawy w porządku obrad Walnego Zgromadzenia, w celu wykonania tego uprawnienia do uzupełnienia porządku obrad powinni zgłosić wniosek do Zarządu Banku na piśmie lub w postaci elektronicznej, wraz z uzasadnieniem oraz projektem uchwały dotyczącej proponowanego punktu porządku obrad, nie później niż na dwadzieścia jeden dni przed wyznaczonym terminem Walnego Zgromadzenia. Zarząd umieszcza zgłoszoną sprawę w porządku obrad najbliższego Walnego Zgromadzenia niezwłocznie, nie później jednak niż na osiemnaście dni przed wyznaczonym terminem Walnego Zgromadzenia. Odwołanie Walnego Zgromadzenia możliwe jest jedynie w sytuacji, gdy stanie się ono bezprzedmiotowe lub w sytuacji zaistnienia nadzwyczajnej przeszkody do jego odbycia. Odwołanie oraz zmiana terminu odbycia Walnego Zgromadzenia następuje w taki sam sposób jak zwołanie, z zastrzeżeniem, że nie stosuje się dwudziestosześciodniowego terminu. Odwołanie oraz zmiana terminu odbycia Walnego Zgromadzenia powinny być dokonane w sposób powodujący jak najmniejsze ujemne skutki dla Banku i dla akcjonariuszy. Walne Zgromadzenie może podjąć uchwałę o zaniechaniu rozpatrywania sprawy umieszczonej w porządku obrad, jak również o zmianie kolejności spraw objętych porządkiem obrad. Jednakże zdjęcie z porządku obrad bądź zaniechanie rozpatrywania sprawy umieszczonej w porządku obrad na wniosek akcjonariuszy wymaga uprzedniej zgody wszystkich obecnych akcjonariuszy, którzy zgłosili taki wniosek, popartej 80% głosów Walnego Zgromadzenia. Wnioski w powyższych sprawach powinny być szczegółowo umotywowane.

Pełny tekst dokumentacji, która ma zostać przedstawiona podczas Walnego Zgromadzenia wraz z projektami uchwał (a w przypadku, gdy w danej sprawie nie jest przewidziane podjęcie uchwały - uwagi Zarządu), jest zamieszczony na stronie internetowej Banku od dnia zwołania Walnego Zgromadzenia, jak i inne informacje dotyczące Walnego Zgromadzenia. Materiały na Walne Zgromadzenie są nadto udostępniane w siedzibie Banku w czasie, o którym Bank powiadamia w ogłoszeniu o zwołaniu Walnego Zgromadzenia. Niezależnie od powyższego Bank wykonuje wszystkie wynikające z powszechnie obowiązujących przepisów obowiązki informacyjne dotyczące zwołania Walnych Zgromadzeń.

Walne Zgromadzenie otwiera Przewodniczący Rady Nadzorczej, a w przypadku jego nieobecności kolejno Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej lub jeden z członków Rady Nadzorczej. Zgodnie z przyjętą w Spółce praktyką prowadzenia Walnych Zgromadzeń, po otwarciu Zgromadzenia zarządza się niezwłocznie wybór Przewodniczącego Zgromadzenia. Przed wyborem Przewodniczącego Walne Zgromadzenie nie podejmuje żadnych rozstrzygnięć.

Zarząd Banku każdorazowo za pośrednictwem osoby otwierającej Walne Zgromadzenie przekazuje Przewodniczącemu Walnego Zgromadzenia instrukcję dotyczącą wykonywania tej funkcji w sposób zapewniający przestrzeganie powszechnie obowiązujących przepisów, zasad ładu korporacyjnego, Statutu i innych regulacji wewnętrznych Banku. Na Walnym Zgromadzeniu powinni być obecni członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku oraz biegły rewident Banku, jeśli przedmiotem Walnego Zgromadzenia są sprawy finansowe.

Głosowanie na Walnym Zgromadzeniu jest jawne. Tajne głosowanie zarządza się przy wyborach oraz nad wnioskami o odwołanie członków organów Spółki lub likwidatorów, o pociągnięciu ich do odpowiedzialności, jak również w sprawach osobowych. Poza tym należy zarządzić tajne głosowanie na żądanie choćby jednego z akcjonariuszy obecnych lub reprezentowanych na Walnym Zgromadzeniu.

Walne Zgromadzenie jest ważne bez względu na liczbę reprezentowanych na nim akcji z zastrzeżeniem przypadków określonych w przepisach prawa. Uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają bezwzględną większością głosów obecnych, o ile przepisy prawa lub Statutu nie stanowią inaczej.

Głosowanie odbywa się w praktyce przy pomocy komputerowego systemu oddawania i obliczania głosów, zapewniającego oddawanie głosów w liczbie odpowiadającej liczbie posiadanych akcji, jak również eliminującego - w przypadku głosowania tajnego - możliwość identyfikacji sposobu oddawania głosów przez poszczególnych akcjonariuszy.

Przewodniczący Walnego Zgromadzenia powinien w taki sposób formułować uchwały, aby każdy uprawniony, który nie zgadza się z meritem rozstrzygnięcia stanowiącym przedmiot uchwały miał możliwość jej zaskarżenia. Przewodniczący Walnego Zgromadzenia ma za zadanie czuwać nad tym, aby uchwały były formułowane w jasny i przejrzysty sposób. Zarząd Spółki zapewnia także możliwość skorzystania przez Przewodniczącego z pomocy obsługi prawnej Spółki.

Uchwały Walnego Zgromadzenia są protokołowane przez notariusza. W protokole należy stwierdzić prawidłowość zwołania Walnego Zgromadzenia i jego zdolność do powzięcia uchwał, wymienić powzięte uchwały, liczbę głosów oddanych za każdą uchwałą i zgłoszone sprzeczności. Do protokołu należy dołączyć listę obecności z podpisami uczestników Walnego Zgromadzenia. Dowody zwołania Walnego Zgromadzenia Zarząd powinien dołączyć do księgi protokołów.

Odpis protokołu Zarząd umieszcza w księdze protokołów.

W obradach Walnego Zgromadzenia mogą uczestniczyć przedstawiciele mediów.

Zasadnicze Uprawnienia Walnego Zgromadzenia

Przedmiotem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia powinno być:

- 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Spółki i sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej Spółki,
- 2) podjęcie uchwały o podziale zysku albo o pokryciu straty,
- 3) udzielenie członkom organów Spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków.

Do kompetencji Walnego Zgromadzenia, oprócz innych przewidzianych bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa, należą sprawy:

- 1) zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego,
- 2) zmiany Statutu,
- 3) podwyższenia lub obniżenia kapitału zakładowego Spółki,
- 4) ustalenia dnia prawa poboru akcji nowej emisji,
- 5) ustalenia dnia dywidendy za ubiegły rok obrotowy oraz terminów wypłaty dywidendy,
- 6) tworzenia i znoszenia funduszy specjalnych tworzonych z zysku,
- 7) powoływania oraz odwoływania członków Rady Nadzorczej,
- 8) ustalania wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej,
- 9) połączenia lub likwidacji Spółki,
- 10) powołania i odwołania likwidatorów,
- 11) umorzenia akcji Spółki,
- 12) użycia kapitału zapasowego i rezerwowego, w tym kapitału (funduszu) rezerwowego utworzonego w celu gromadzenia zysku niepodzielonego (nieprzeznaczonego na dywidendę w danym roku obrotowym) oraz funduszu ogólnego ryzyka.

Walne Zgromadzenie decyduje o podziale zysku, określając wysokość odpisów na:

- 1) kapitał zapasowy, tworzony corocznie z odpisów z zysku w wysokości co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego. Walne Zgromadzenie może podjąć uchwałę nakazującą dokonywanie dalszych odpisów,
- 2) kapitał rezerwowy,
- 3) fundusz ogólnego ryzyka,
- 4) dywidendę,
- 5) fundusze specjalne,
- 6) inne cele.

W razie likwidacji Spółki Walne Zgromadzenie wyznacza na wniosek Rady Nadzorczej jednego lub więcej likwidatorów oraz określa sposób prowadzenia likwidacji.

Prawa Akcjonariuszy i sposób ich Wykonywania

Akcje Spółki są akcjami na okaziciela i są zbywalne. Akcjonariusze mają prawo do udziału w zysku wykazanym w sprawozdaniu finansowym, zbadanym przez biegłego rewidenta, który został przeznaczony przez Walne Zgromadzenie do wypłaty akcjonariuszom. Zysk rozdziela się w stosunku do liczby akcji.

W Walnym Zgromadzeniu Banku jako spółki publicznej mają prawo uczestniczyć tylko osoby będące akcjonariuszami Banku na szesnaście dni przed datą walnego zgromadzenia (Dzień Rejestracji uczestnictwa w walnym zgromadzeniu). Akcjonariusz uczestniczący w Walnym Zgromadzeniu ma prawo do głosowania, stawiania wniosków i zgłaszania sprzeciwów, jak również do przedstawiania zwięzłego uzasadnienia swego stanowiska.

Projekty uchwał proponowanych do przyjęcia przez Walne Zgromadzenie oraz inne istotne materiały powinny być przedstawione akcjonariuszom wraz z uzasadnieniem i opinią Rady Nadzorczej przed Walnym Zgromadzeniem w czasie umożliwiającym zapoznanie się z nimi i dokonanie oceny.

Akcjonariusz ma prawo uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocnika.

Każdy akcjonariusz ma prawo kandydować na Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia, jak również zgłosić do protokołu kandydaturę na stanowisko Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia.

Przy rozpatrywaniu każdego punktu porządku obrad akcjonariusz ma prawo do wystąpienia i repliki.

Zarząd jest obowiązany do udzielenia akcjonariuszowi na jego żądanie informacji dotyczących spółki, jeżeli jest to uzasadnione dla oceny sprawy objętej porządkiem obrad. Zarząd powinien odmówić udzielenia informacji w przypadku, gdy:

- 1) mogłoby to wyrządzić szkodę Spółce albo spółce z nią powiązanej albo spółce zależnej, w szczególności przez ujawnienie tajemnic technicznych, handlowych lub organizacyjnych przedsiębiorstwa,
- 2) mogłoby narazić członka Zarządu na poniesienie odpowiedzialności karnej, cywilnoprawnej lub administracyjnej.

W uzasadnionych przypadkach Zarząd może udzielić informacji na piśmie nie później niż w terminie 2 (dwóch) tygodni od dnia zakończenia Walnego Zgromadzenia.

Organy Spółki nie ograniczają informacji, ale jednocześnie przestrzegają przepisów Ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, Rozporządzenia w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim, a także przepisów Kodeksu spółek handlowych.

Walne Zgromadzenie jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji z zastrzeżeniem przypadków określonych w przepisach prawa. Uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają bezwzględną większością głosów obecnych, o ile przepisy prawa lub Statutu Banku nie stanowią inaczej.

Akcjonariusz ma prawo do zgłoszenia sprzeciwu wobec treści uchwały Walnego Zgromadzenia i zgłaszając sprzeciw ma możliwość przedstawienia swoich argumentów i uzasadnienia sprzeciwu.

Każdy akcjonariusz ma prawo wnoszenia propozycji zmian i uzupełnień do projektów uchwał, objętych porządkiem obrad Walnego Zgromadzenia - do czasu zamknięcia dyskusji nad punktem porządku obrad, obejmującym projekt uchwały, której ta propozycja dotyczy. Propozycje te wraz z krótkim uzasadnieniem powinny być składane na piśmie.

Akcjonariusz na Walnym Zgromadzeniu może zgłosić wniosek w sprawie formalnej. Za wnioski w sprawach formalnych uważa się wnioski, co do sposobu obradowania i głosowania.

Akcjonariusze mają prawo zgłaszania swych kandydatów do Rady Nadzorczej Banku na piśmie na ręce Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia lub ustnie do protokołu, przy czym zarówno w jednym, jak i w drugim przypadku kandydaturę zgłasza się z krótkim uzasadnieniem.

Akcjonariusze mają prawo przeglądania księgi protokołów, jak również żądania wydania, poświadczonych przez Zarząd, odpisów uchwał.

Akcjonariuszowi, który głosował przeciwko uchwale Walnego Zgromadzenia, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu, akcjonariuszowi bezzasadnie niedopuszczonemu do udziału w Walnym Zgromadzeniu, i akcjonariuszom, którzy nie byli obecni na Walnym Zgromadzeniu jedynie w przypadku wadliwego zwołania Walnego Zgromadzenia lub też powzięcia uchwały w sprawie nieobjętej porządkiem obrad, służy prawo do wytoczenia powództwa o uchylenie uchwały Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariuszom przysługuje prawo do wytoczenia przeciwko Spółce powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały Walnego Zgromadzenia sprzecznej z ustawą.

Akcje Spółki mogą być umarzone za zgodą akcjonariusza w drodze nabycia akcji przez Spółkę (umorzenie dobrowolne). Umorzenie akcji wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia. Uchwała powinna określać w szczególności podstawę prawną umorzenia, wysokość wynagrodzenia przysługującego akcjonariuszowi umorzonej akcji bądź uzasadnienie umorzenia akcji bez wynagrodzenia oraz sposób obniżenia kapitału zakładowego.

Bank zapewnia należytą ochronę praw mniejszości w granicach, w jakich pozwala na to kapitałowy charakter Banku i związany z nim prymat większości nad mniejszością. W szczególności, dla równego traktowania akcjonariuszy, Bank stosuje m.in. następujące praktyki:

- walne Zgromadzenia Banku zawsze odbywają się w siedzibie Banku, która mieści się w Warszawie;
- umożliwia się przedstawicielom mediów obecność na Walnych Zgromadzeniach;
- zgodnie z praktyką przyjętą w Banku wszystkie istotne materiały na Walne Zgromadzenie, w tym projekty uchwał wraz z uzasadnieniem i opinią Rady Nadzorczej, udostępniane są akcjonariuszom najpóźniej na 14 dni przed terminem odbycia Walnego Zgromadzenia w siedzibie Banku oraz na jej stronie internetowej;
- walne Zgromadzenie posiada stabilny regulamin określający szczegółowo zasady prowadzenia obrad i podejmowania uchwał;
- w Walnym Zgromadzeniu uczestniczą członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu, którzy, w ramach swoich kompetencji, udzielają uczestnikom Zgromadzenia wyjaśnień i informacji o Banku;
- uczestnikom Walnego Zgromadzenia zgłaszającym sprzeciw wobec uchwały zapewnia się możliwość uzasadnienia sprzeciwu.

Dodatkowo, każdy uczestnik Zgromadzenia ma możliwość złożenia swojego pisemnego oświadczenia do protokołu posiedzenia.

Integralnym elementem polityki informacyjnej Banku, której celem jest zaspokajanie potrzeb informacyjnych wszystkich osób i instytucji zainteresowanych informacjami o Spółce, są relacje inwestorskie, zapewniające informacje obecnym i potencjalnym inwestorom oraz analitykom rynku kapitałowego. Narzędziami polityki informacyjnej w relacjach inwestorskich są:

- systematyczne kontakty z analitykami i inwestorami w formie telekonferencji i spotkań, również w siedzibie Banku, w których biorą udział członkowie Zarządu Banku;
- wsparcie Biura Relacji Publicznych podczas kwartalnych konferencji prasowych dla mediów, organizowanych po publikacji sprawozdań okresowych;
- publikowanie na stronie internetowej na bieżąco informacji na temat Banku i jego przedsięwzięć, a także wszystkich raportów okresowych i bieżących. Strona internetowa umożliwia również kontakt z zespołem Relacji Inwestorskich, który dysponuje szeroką wiedzą na temat Banku i jego grupy kapitałowej;
- umożliwienie przedstawicielom mediów obecności na Walnych Zgromadzeniach Banku.

Skład Osobowy i zmiany w Zarządzie i Radzie Nadzorczej Banku, zasady działania organów zarządzających i nadzorczych Banku

Zarząd

Zarząd Banku składa się z pięciu do dziewięciu członków. W skład Zarządu wchodzi: Prezes Zarządu Spółki, Wiceprezesi Zarządu Spółki oraz Członkowie Zarządu. Co najmniej połowa członków Zarządu powinna legitymować się obywatelstwem polskim. Każdy członek Zarządu powoływany jest przez Radę Nadzorczą na okres trzech lat.

Aktualnie Zarząd Spółki składa się z pięciu członków. W skład Zarządu Spółki wchodzi:

Sławomir S. Sikora - Prezes Zarządu;

Michał H. Mrozek - Wiceprezes Zarządu;

Sonia Wędrychowicz-Horbatowska - Wiceprezes Zarządu;

Witold Zieliński - Wiceprezes Zarządu;

Iwona Dudzińska - Członek Zarządu.

Wyżej wymienione osoby wchodziły również w skład Zarządu w roku 2009. W skład Zarządu Banku w 2009 wchodził także Peter Rossiter - Wiceprezes Zarządu.

Zarząd Spółki działa w oparciu o przepisy powszechnie obowiązujące, statut Spółki oraz Regulamin Zarządu Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Regulamin Zarządu Banku Handlowego w Warszawie S.A. określa zakres i tryb pracy Zarządu oraz tryb podejmowania uchwał.

Posiedzenia Zarządu zwołuje i przewodniczy im Prezes Zarządu. Prezes Zarządu może ustalić stałe terminy odbywania posiedzeń.

Organizację pracy Zarządu zapewnia Biuro Organizacyjne w Departamencie Komunikacji Korporacyjnej i Marketingu Spółki zwane dalej Biurem Organizacyjnym.

Obecność członków Zarządu na posiedzeniu Zarządu jest obowiązkowa. Nieobecność musi być usprawiedliwiona. W posiedzeniach Zarządu, oprócz jego członków, udział mogą brać:

- 1) Szefowie Pionów,
- 2) Dyrektor Biura Organizacyjnego lub osoba przez niego wyznaczona,
- 3) Dyrektor Departamentu Monitoringu Zgodności,
- 4) Szef Pionu Prawnego.

Przy rozpatrywaniu przez Zarząd zagadnień związanych z działaniem kontroli wewnętrznej w Spółce w posiedzeniach Zarządu może brać udział osoba kierująca Departamentem Audytu. Na wniosek członków Zarządu w posiedzeniach mogą uczestniczyć właściwi dla danej sprawy pracownicy Spółki lub osoby spoza Spółki. Przewodniczący posiedzenia może zarządzić obrady bez udziału osób niebędących członkami Zarządu.

Do ważności uchwał Zarządu wymagana jest obecność na posiedzeniu co najmniej połowy członków Zarządu. Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów.

Zarząd podejmuje uchwały w głosowaniu jawnym. Przewodniczący posiedzenia może zarządzić tajne głosowanie z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Zarządu. Uchwała Zarządu obowiązuje z dniem powzięcia, chyba że przewidziano w niej inny termin wejścia w życie.

W uzasadnionych przypadkach uchwała Zarządu może być podjęta w trybie obiegowym na podstawie decyzji Prezesa Zarządu Spółki lub członka Zarządu zastępującego Prezesa. Warunkiem podjęcia uchwały w trybie obiegowym jest zawiadomienie wszystkich członków Zarządu o podejmowaniu uchwały. Uchwała podjęta w trybie obiegowym stanowi załącznik do protokołu najbliższego posiedzenia Zarządu.

Z przebiegu posiedzenia Zarządu sporządzany jest protokół. Sporządzenie protokołu należy do Biura Organizacyjnego. Protokoły z posiedzeń Zarządu opatrzone są klauzulą „zastrzeżone bankowe”. Protokół powinien zawierać:

- 1) porządek obrad,
- 2) imiona i nazwiska osób biorących udział w posiedzeniu,
- 3) informację o usprawiedliwieniu nieobecności lub o przyczynach nieobecności członków Zarządu na posiedzeniu,
- 4) treść podjętych uchwał,
- 5) liczbę głosów oddanych na poszczególne uchwały oraz zdania odrębne,
- 6) nazwę jednostki lub komórki organizacyjnej, bądź imię i nazwisko osoby, której powierzono wykonanie uchwały oraz
- 7) termin wykonania uchwały.

Protokół sporządzany jest nie później niż w terminie 3 (trzech) dni roboczych po dacie posiedzenia. Protokół podpisują wszyscy członkowie Zarządu obecni na posiedzeniu niezwłocznie po otrzymaniu.

Zarząd przekazuje Radzie Nadzorczej następujące informacje finansowe:

- 1) z chwilą ich przygotowania, lecz nie później niż po 30 (trzydziestu) dniach do końca każdego miesiąca, miesięczne oraz okresowe (obejmujące okres od początku roku do upływu poprzedniego miesiąca) informacje finansowe wraz z ich porównaniem do budżetu przyjętego w planie rocznym oraz w odniesieniu do ubiegłego roku,
- 2) niezwłocznie po ich przygotowaniu, lecz nie później niż 120 (sto dwadzieścia) dni po upływie każdego roku obrotowego, roczne jednostkowe i skonsolidowane sprawozdania finansowe, przygotowane zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, zweryfikowane przez biegłego rewidenta Spółki,
- 3) niezwłocznie po jego przygotowaniu, lecz w każdym przypadku nie później niż przed końcem każdego roku, projekt planu rocznego na następny rok obrotowy oraz
- 4) niezwłocznie, inne dostępne dane finansowe odnoszące się do działalności Spółki i jej stanu finansowego oraz działalności i stanu finansowego podmiotów zależnych Spółki, których członek Rady Nadzorczej może w sposób uzasadniony zażądać.

Rada Nadzorcza Spółki

Rada Nadzorcza Spółki składa się z pięciu do dwunastu członków, z których każdy powoływany jest przez Walne Zgromadzenie na trzyletnią kadencję. Co najmniej połowa członków Rady w tym jej Przewodniczący powinna legitymować się obywatelstwem polskim.

Aktualnie w skład Rady Nadzorczej Spółki wchodzi:

Przewodniczący: Stanisław Sołtysiński;

Wiceprzewodniczący: Shirish Apte, Andrzej Olechowski;

Członkowie: Igor Chalupec, Sanjeeb Chaudhuri, Göran Collert, Mirosław Gryszka, Stephen Simcock, Aneta Polk, Wiesław A. Smulski, Alberto Verme, Stephen Volk.

Połowę składu Rady Nadzorczej Spółki stanowią członkowie niezależni. Kryteria niezależności członków Rady Nadzorczej zostały ustalone w Statucie Spółki.

Rada Nadzorcza Spółki działa w oparciu o przepisy powszechnie obowiązujące, statut Spółki oraz Regulamin Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Rada Nadzorcza wykonuje czynności przewidziane w przepisach prawa oraz w Statucie Spółki, zgodnie z Regulaminem Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Do kompetencji Rady Nadzorczej, oprócz praw i obowiązków przewidzianych w przepisach prawa, należą uchwały w sprawach:

- 1) powołanie i odwołanie w głosowaniu tajnym Prezesa Zarządu Spółki,
- 2) powołanie i odwołanie, na wniosek Prezesa Zarządu, w tajnym głosowaniu Wiceprezesów oraz innych członków Zarządu Spółki,
- 3) ustalenie warunków umów regulujących stosunek pracy lub inny stosunek prawny, łączący członków Zarządu ze Spółką,
- 4) wyrażenie zgody na otwarcie lub zamknięcie za granicą oddziału,
- 5) uchwalanie regulaminu Rady Nadzorczej oraz zatwierdzenie ustalanych przez Zarząd Spółki:
 - a) regulaminu Zarządu Spółki,
 - b) regulaminów gospodarowania funduszami specjalnymi tworzonymi z zysku netto,
- 6) wyrażanie uprzedniej zgody na dokonanie czynności rozporządzającej środkami trwałymi Spółki, których wartość przekracza 1/10 kapitału zakładowego Spółki,
- 7) wybór biegłego rewidenta Spółki,
- 8) wyrażanie zgody na zatrudnianie i zwalnianie osoby kierującej Departamentem Audytu, na wniosek Zarządu,
- 9) sprawowanie nadzoru nad funkcjonowaniem kontroli wewnętrznej w Spółce, na zasadach ustalonych odrębnie w Statucie Spółki oraz Regulaminie Komitetu ds. Audytu.
- 10) świadczenia z jakiegokolwiek tytułu przez Spółkę i jakiegokolwiek podmioty powiązane ze Spółką na rzecz członków Zarządu oraz wyrażania zgody na zawarcie przez Spółkę lub podmiot od niego zależny istotnej umowy z podmiotem powiązanym ze Spółką, członkiem Rady Nadzorczej albo Zarządu oraz z podmiotami z nimi powiązanymi.
- 11) sprawowanie nadzoru nad wprowadzeniem systemu zarządzania w Spółce oraz ocena adekwatności i skuteczności tego systemu.

Do kompetencji Rady Nadzorczej należy również zawieszanie, z ważnych powodów, w czynnościach poszczególnych lub wszystkich członków Zarządu oraz delegowanie członków Rady Nadzorczej, na okres nie dłuższy niż trzy miesiące, do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu, którzy zostali odwołani, złożyli rezygnację albo z innych przyczyn nie mogą sprawować swoich czynności.

Członkowie Rady Nadzorczej wykonują swoje obowiązki osobiście. Rada Nadzorcza wykonuje swoje czynności kolegiąlnie, przy czym każdy członek Rady Nadzorczej ma prawo do otrzymania od Zarządu informacji niezbędnych do wykonywania swoich obowiązków. Posiedzenia Rady Nadzorczej odbywają się co najmniej raz na kwartał. Posiedzenie Rady Nadzorczej zwołuje Przewodniczący Rady Nadzorczej, a po jego nieobecności jeden z Wiceprzewodniczących Rady Nadzorczej, z własnej inicjatywy, na wniosek członka Rady Nadzorczej albo na wniosek Zarządu Spółki. Przewodniczący Rady Nadzorczej może wyznaczyć stałe terminy odbywania posiedzeń Rady Nadzorczej. Zawiadomienie o zwołaniu posiedzenia, zawierające porządek obrad i materiały będące przedmiotem obrad, Sekretarz Rady Nadzorczej wysyła członkom Rady Nadzorczej co najmniej na 7 (siedem) dni przed terminem posiedzenia.

Rada Nadzorcza zbiera się w dniu Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki i sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka Zarządu, w którym wygasają mandaty członków Zarządu, w celu dokonania wyboru członków Zarządu Spółki.

Rada Nadzorcza corocznie podejmuje uchwałę w sprawie sprawozdania z działalności Rady, w której zawarta jest ocena Rady Nadzorczej na temat sytuacji Spółki, ocena pracy Rady Nadzorczej, systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem istotnym dla Banku oraz wyniki oceny sprawozdań finansowych Spółki w tym wnioski Zarządu, co do podziału zysku. Dokument ten Rada Nadzorcza przedkłada Walnemu Zgromadzeniu do zatwierdzenia.

Członkowie Rady Nadzorczej mogą brać udział w podejmowaniu uchwał, oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.

Posiedzeniom Rady Nadzorczej przewodniczy Przewodniczący Rady Nadzorczej, a w razie jego nieobecności jeden z Wiceprzewodniczących Rady Nadzorczej, zaś w razie nieobecności ich obu – członek Rady Nadzorczej wybrany przez pozostałych członków.

Do ważności uchwał Rady Nadzorczej wymagana jest obecność na posiedzeniu co najmniej połowy członków Rady Nadzorczej. Uchwały Rady Nadzorczej zapadają bezwzględną większością głosów. Bez zgody większości niezależnych członków Rady Nadzorczej nie powinny być podejmowane uchwały w sprawach:

- 1) świadczenia z jakiegokolwiek tytułu przez Spółkę i jakiegokolwiek podmioty powiązane ze Spółką na rzecz członków Zarządu,
- 2) wyrażenia zgody na zawarcie przez Spółkę lub podmiot od niego zależny istotnej umowy z podmiotem powiązanym ze Spółką, członkiem Rady albo Zarządu oraz z podmiotami z nimi powiązanymi,
- 3) wyboru biegłego rewidenta dla przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego Spółki.

Każdy członek Rady Nadzorczej obowiązany jest niezwłocznie poinformować o zaistniałym konflikcie interesów pozostałych jej członków i powstrzymać się od zabierania głosu w dyskusji oraz od głosowania nad przyjęciem uchwały w sprawie, w której zaistniał konflikt.

Rada Nadzorcza podejmuje uchwały w głosowaniu jawnym z wyjątkiem powołania i odwołania w głosowaniu tajnym Prezesa Zarządu Spółki oraz powołania i odwołania, na wniosek Prezesa Zarządu, w tajnym głosowaniu Wiceprezesów oraz innych członków Zarządu Spółki. Przewodniczący obrad może zarządzić tajne głosowanie w innych sprawach z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Rady Nadzorczej.

Uchwała Rady Nadzorczej obowiązuje z dniem powzięcia, chyba że przewidziano w niej późniejszy termin wejścia w życie.

Z posiedzeń Rady Nadzorczej sporządzane są protokoły, zawierające: porządek obrad, nazwiska i imiona obecnych członków Rady Nadzorczej, liczbę członków nieobecnych na posiedzeniu wraz z podaniem przyczyny nieobecności, liczbę głosów oddanych na

poszczególne uchwały, zdania odrębne, pełne brzmienie podjętych uchwał. Lista obecnych na posiedzeniu członków Rady Nadzorczej oraz innych osób uczestniczących w posiedzeniu stanowi załącznik do protokołu. Protokoły podpisują wszyscy obecni na danym posiedzeniu członkowie Rady Nadzorczej. Protokoły posiedzeń Rady Nadzorczej za okres jej kadencji gromadzone są w odrębnym zbiorze, przechowywanym przez Spółkę.

W posiedzeniach Rady Nadzorczej, z wyjątkiem posiedzeń dotyczących bezpośrednio Zarządu, biorą udział członkowie Zarządu Spółki. Na wniosek Przewodniczącego Rady Nadzorczej lub na wniosek Zarządu Spółki w posiedzeniach mogą uczestniczyć właściwi dla danej sprawy pracownicy Spółki lub osoby spoza Spółki. Podczas rozpatrywania przez Radę Nadzorczą zagadnień związanych z działaniem kontroli wewnętrznej w Spółce w posiedzeniach Rady Nadzorczej może brać także udział osoba kierująca Departamentem Audytu. W szczególnie uzasadnionych okolicznościach Przewodniczący Rady Nadzorczej może zarządzić obrady bez udziału osób niebędących członkami Rady Nadzorczej, nawet jeśli co innego wynika z postanowień poprzedzających.

Komitety Rady Nadzorczej

Stałymi Komitetami Rady Nadzorczej są:

- 1) Komitet ds. Audytu oraz
- 2) Komitet ds. Wynagrodzeń,
- 3) Komitet ds. Ryzyka i Kapitału.

Rada Nadzorcza w drodze uchwały może powoływać inne komitety niż wymienione powyżej złożone wyłącznie z członków Rady Nadzorczej. Uchwała Rady Nadzorczej określa zakres działania takiego komitetu.

W tym trybie w 2003 r. Rada Nadzorcza powołała **Komitet ds. Strategii i Zarządzania**, którego zadaniem ma być bieżąca analiza wszystkich zagadnień związanych z pracą organów Banku oraz poprawianiem ich funkcjonowania. W skład tego Komitetu wchodzi: Shirish Apte jako Przewodniczący oraz Andrzej Olechowski jako Wiceprzewodniczący, Alberto Verme jako Wiceprzewodniczący oraz Igor Chalupiec, Sanjeeb Chaudhuri, Goran Collert, Mirosław Gryszka, i Stanisław Sołtyśński i Stephen Volk jako członkowie Komitetu. Komitet obraduje na posiedzeniach zwoływanych przez Przewodniczącego.

Komitet ds. Audytu

W skład Komitetu ds. Audytu wchodzi:

- 1) Mirosław Gryszka - Przewodniczący Komitetu,
- 2) Stephen Simcock - Zastępca Przewodniczącego Komitetu,
- 3) Shirish Apte - członek Komitetu,
- 4) Aneta Polk - członek Komitetu,
- 5) Wiesław Smulski - członek Komitetu.

Komitet ds. Audytu jest stałym komitetem Rady Nadzorczej Spółki.

Do kompetencji i obowiązków Komitetu ds. Audytu należy nadzór nad sprawozdawczością finansową, wewnętrzną kontrolą, zarządzaniem ryzykiem oraz wewnętrznymi i zewnętrznymi audytami.

Członkowie Komitetu wykonują swoje kompetencje na podstawie art. 390 Kodeksu spółek handlowych. Komitet składa Radzie Nadzorczej roczne sprawozdania ze swej działalności. Sprawozdanie za każdy kolejny rok kalendarzowy składane jest do końca pierwszego kwartału roku następnego. Sprawozdania są udostępniane akcjonariuszom poprzez umieszczenie ich na stronach internetowych Banku. Na kolejnym, najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej Komitet składa Radzie sprawozdanie z każdego spotkania Komitetu oraz zaleceń Komitetu omawianych na jego spotkaniach

W skład Komitetu ds. Audytu powinno wchodzić dwóch członków niezależnych, a jeden z nich powinien być Przewodniczącym tego Komitetu. Przynajmniej jeden członek Komitetu powinien spełniać

warunki niezależności, o których mowa w art. 56 ust.3 pkt 1, 3, 5 Ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz nadzorze publicznym i posiadać kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej.

Aby uchwały Komitetu były ważne, w spotkaniu musi uczestniczyć, co najmniej trzech jego członków.

Posiedzenia Komitetu ds. Audytu zwołuje Przewodniczący Komitetu z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Komitetu. Gdyby Przewodniczący Komitetu nie mógł z jakichkolwiek przyczyn zwołać posiedzenia, zwołuje je Zastępca Przewodniczącego. Posiedzenia zwoływane są też na wniosek członka Komitetu lub Przewodniczącego Rady Nadzorczej.

Zawiadomienie o zwołaniu posiedzenia, zawierające porządek obrad i materiały będące przedmiotem obrad, przysyła członkom Komitetu ds. Audytu Sekretarz Komitetu, którym jest Sekretarz Rady Nadzorczej. Posiedzenia Komitetu ds. Audytu odbywają się co najmniej cztery razy do roku w terminach ustalonych przez Przewodniczącego w porozumieniu z Zastępcą Przewodniczącego Komitetu.

Przynajmniej raz do roku Komitet ds. Audytu spotyka się:

- 1) z Dyrektorem Departamentu Audytu bez udziału kierownictwa,
- 2) z biegłym rewidentem Spółki bez udziału kierownictwa,
- 3) jedynie we własnym składzie.

Komitet ds. Audytu, wedle uznania, może się spotkać również z poszczególnymi członkami kierownictwa Spółki.

Porządek obrad Komitetu ds. Audytu obejmuje punkty stałe oraz sprawy rozpatrywane na wniosek. Lista stałych punktów rozpatrywanych na posiedzeniach Komitetu ustalana jest w drodze uchwały Komitetu. Prawo wnoszenia spraw na posiedzenia Komitetu przysługują Radzie Nadzorczej oraz poszczególnym członkom Komitetu i pozostałym członkom Rady Nadzorczej.

Sekretarz Komitetu ds. Audytu, na podstawie otrzymanych materiałów, opracowuje projekt porządku posiedzenia wraz z listą osób zaproszonych i przekazuje go Przewodniczącemu Komitetu i Zastępcy Przewodniczącego do akceptacji. Zaakceptowany przez Przewodniczącego Komitetu i Zastępcę Przewodniczącego projekt porządku posiedzenia przekazywany jest wraz z materiałami członkom Komitetu.

W posiedzeniu Komitetu ds. Audytu mają obowiązek uczestniczyć wszyscy jego członkowie. Członek Komitetu, który nie może wziąć udziału w posiedzeniu powinien zawiadomić o tym Sekretarza Komitetu na siedem dni przed ustaloną datą posiedzenia. Komitet może korzystać z opinii doradców oraz zapraszać na swoje posiedzenia pracowników Spółki lub inne osoby w celu omówienia lub zbadania spraw poruszanych przez Komitet. W posiedzeniu Komitetu lub w odpowiedniej jego części posiedzenia biorą udział osoby zaproszone przez Przewodniczącego Komitetu lub Zastępcę Przewodniczącego Komitetu.

Przewodniczący Komitetu ds. Audytu przewodniczy posiedzeniom Komitetu. W przypadku nieobecności Przewodniczącego obradom Komitetu przewodniczy Zastępca Przewodniczącego. Przewodniczący Komitetu w porozumieniu z Zastępcą Przewodniczącego Komitetu może zdecydować o zdjęciu sprawy z porządku obrad, w szczególności w celu uzupełnienia wniosku lub uzyskania opinii.

Uchwały Komitetu ds. Audytu zapadają bezwzględną większością głosów obecnych członków Komitetu.

Przewodniczący Komitetu ds. Audytu w porozumieniu z Zastępcą Przewodniczącego Komitetu może podjąć decyzję o rozpatrzeniu sprawy w pisemnym trybie obiegowym.

Komitet ds. Wynagrodzeń

W skład Komitetu ds. Wynagrodzeń wchodzi:

- 1) Stanisław Sołtysiński – Przewodniczący Komitetu,
- 2) Alberto Verme – Zastępca Przewodniczącego Komitetu,
- 3) Shirish Apte – członek Komitetu,
- 4) Andrzej Olechowski – członek Komitetu.

Komitet ds. Wynagrodzeń jest stałym komitetem Rady Nadzorczej Spółki.

Komitet ds. Wynagrodzeń jest ciałem doradczym Rady Nadzorczej, a członkowie Komitetu wykonują swoje kompetencje na podstawie art. 390 Kodeksu spółek handlowych. Komitet składa Radzie Nadzorczej roczne sprawozdania ze swej działalności. Sprawozdanie za każdy kolejny rok kalendarzowy składane jest do końca pierwszego kwartału roku następnego. Sprawozdania są udostępniane akcjonariuszom poprzez umieszczenie ich na stronach internetowych Banku. Na kolejnym, najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej Komitet składa Radzie sprawozdanie z każdego spotkania Komitetu oraz zaleceń Komitetu omawianych na jego spotkaniach.

Do kompetencji Komitetu ds. Wynagrodzeń należą następujące sprawy:

- 1) dokonywanie, na tle warunków rynkowych, oceny wynagrodzeń otrzymywanych przez członków Zarządu Spółki. Ocena polega na analizowaniu raportów niezależnych ekspertów lub niezależnych biur badania rynku i informowaniu Rady Nadzorczej o istotnych zmianach w rynkowych warunkach wynagradzania członków zarządów konkurencyjnych przedsiębiorców,
- 2) dokonywanie oceny wynagrodzeń otrzymywanych przez członków Zarządu Spółki w odniesieniu do zakresu obowiązków członków Zarządu Spółki i sposobu ich wykonywania. Ocena polega na analizowaniu relacji zachodzących pomiędzy wynagrodzeniami poszczególnych członków Zarządu Spółki a aktualnym zakresem ich zadań i sposobu wykonywania obowiązków przez członków Zarządu Spółki oraz informowaniu Rady Nadzorczej o istotnych zmianach w relacjach, o których mowa powyżej,
- 3) przedkładanie Radzie Nadzorczej rekomendacji co do wysokości wynagrodzenia członka Zarządu Spółki, każdorazowo przed jej ustaleniem lub zmianą Rekomendacja przedstawiana jest po dokonaniu oceny kwalifikacji i zakresu obowiązków członka Zarządu Spółki i przedstawieniu propozycji adekwatnego wynagrodzenia. Propozycja Komitetu ds. Wynagrodzeń powinna dotyczyć zarówno łącznej wysokości wynagrodzenia, jak i jego poszczególnych składników,
- 4) dokonywanie ogólnej oceny prawidłowości polityki Spółki w sprawie wynagradzania kadry kierowniczej Spółki nie wchodzącej w skład Zarządu.

W skład Komitetu ds. Wynagrodzeń wchodzi co najmniej 3 (trzech) członków Rady Nadzorczej, w tym 1 (jeden) niezależny członek Rady Nadzorczej. Członkowie Komitetu, w tym Przewodniczący i Zastępca Przewodniczącego, wybierani są przez Radę Nadzorczą w głosowaniu jawnym.

Posiedzenia Komitetu ds. Wynagrodzeń zwołuje Przewodniczący Komitetu z własnej inicjatywy lub gdyby Przewodniczący Komitetu nie mógł z jakichkolwiek przyczyn zwołać posiedzenia Zastępca Przewodniczącego. Posiedzenia zwoływane są też na wniosek członka Komitetu lub Przewodniczącego Rady Nadzorczej. Posiedzenia Komitetu odbywają się co najmniej 2 (dwa) razy do roku w terminach ustalonych przez Przewodniczącego Komitetu. Porządek obrad Komitetu ds. Wynagrodzeń obejmuje punkty stałe oraz sprawy rozpatrywane na wniosek.

Sekretarz Komitetu ds. Wynagrodzeń, na podstawie otrzymanych materiałów, opracowuje projekt porządku posiedzenia wraz z listą osób zaproszonych i przekazuje go Przewodniczącemu Komitetu do akceptacji.

W posiedzeniu Komitetu ds. Wynagrodzeń mają obowiązek uczestniczyć wszyscy jego członkowie. Członek Komitetu, który nie może wziąć udziału w posiedzeniu, powinien zawiadomić o tym Sekretarza Komitetu na 7 (siedem) dni przed ustaloną datą posiedzenia. W posiedzeniu Komitetu lub w odpowiedniej części posiedzenia biorą udział osoby zaproszone przez Przewodniczącego Komitetu, a w szczególności osoby referujące poszczególne sprawy.

Uchwały Komitetu ds. Wynagrodzeń zapadają bezwzględną większością głosów obecnych członków Komitetu.

Przewodniczący Komitetu ds. Wynagrodzeń może podjąć decyzję o rozpatrzeniu sprawy w pisemnym trybie obiegowym. Członek Komitetu ds. Wynagrodzeń głosujący przeciwko może żądać zamieszczenia w protokole zdania odrębnego.

Posiedzenia Komitetu ds. Wynagrodzeń są protokołowane. Protokół podpisuje Przewodniczący i Sekretarz. Protokół z posiedzenia Komitetu podlega zatwierdzeniu przez członków Komitetu na kolejnym, najbliższym posiedzeniu Komitetu.

Komitet ds. Ryzyka i Kapitału

W skład Komitetu ds. Ryzyka i Kapitału wchodzi:

- 1) Alberto Verme – Przewodnicząca Komitetu,
- 2) Igor Chalupec – Zastępca Przewodniczącego Komitetu,
- 3) Andrzej Olechowski – członek Komitetu,
- 4) Aneta Polk – członek Komitetu,
- 5) Stephen Simcock – członek Komitetu,
- 6) Sanjeeb Chaudhuri – członek Komitetu.

Członkowie Komitetu wykonują kompetencje określone w niniejszym Regulaminie na podstawie art. 390 Kodeksu spółek handlowych. Komitet składa Radzie Nadzorczej roczne sprawozdania ze swej działalności. Sprawozdanie za każdy kolejny rok kalendarzowy składane jest do końca pierwszego kwartału roku następnego. Sprawozdania są udostępniane akcjonariuszom poprzez umieszczenie ich na stronach internetowych Banku oraz w jego siedzibie. Na kolejnym, najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej Komitet składa Radzie sprawozdanie z każdego spotkania Komitetu oraz zaleceń Komitetu omawianych na jego spotkaniach. Regulamin Komitetu jest udostępniany na stronach internetowych Banku oraz w jego siedzibie.

Do kompetencji Komitetu należy nadzór nad wprowadzeniem przez Zarząd w Banku systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenę adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz nadzór nad procesem szacowania kapitału wewnętrznego i zarządzania kapitałowego.

W skład Komitetu wchodzi co najmniej czterech członków Rady Nadzorczej, z których jeden jest Przewodniczącym Komitetu. Aby uchwały Komitetu były ważne, w spotkaniu musi uczestniczyć co najmniej trzech jego członków.

Posiedzenia Komitetu zwołuje Przewodniczący Komitetu z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Komitetu. Gdyby Przewodniczący Komitetu nie mógł z jakichkolwiek przyczyn zwołać posiedzenia, zwołuje je Zastępca Przewodniczącego. Posiedzenia zwoływane są też na wniosek członka Komitetu lub Przewodniczącego Rady Nadzorczej.

Posiedzenia Komitetu odbywają się co najmniej raz na pół roku w terminach ustalonych przez Przewodniczącego Komitetu w porozumieniu z Zastępcą Przewodniczącego Komitetu.

Zawiadomienie o zwołaniu posiedzenia, zawierające porządek obrad i materiały będące przedmiotem obrad, przesyła członkom Komitetu Sekretarz Komitetu, którym jest Sekretarz Rady Nadzorczej. Zawiadomienie powinno zawierać porządek obrad oraz materiały dotyczące tematów omawianych na posiedzeniu. Porządek obrad Komitetu obejmuje punkty stałe oraz sprawy rozpatrywane na wniosek. Prawo wnoszenia spraw na posiedzenia Komitetu przysługuje Radzie Nadzorczej oraz poszczególnym członkom Komitetu i pozostałym członkom Rady Nadzorczej.

W posiedzeniu Komitetu mają obowiązek uczestniczyć wszyscy jego członkowie.

Komitet może korzystać z opinii doradców oraz zapraszać na swoje posiedzenia pracowników Banku lub inne osoby w celu omówienia lub zbadania spraw poruszanych przez Komitet.

W posiedzeniu Komitetu lub w odpowiedniej jego części posiedzenia biorą udział osoby zaproszone przez Przewodniczącego Komitetu lub Zastępcę Przewodniczącego Komitetu.

Przewodniczący Komitetu przewodniczy posiedzeniom Komitetu. W przypadku nieobecności Przewodniczącego obradom Komitetu przewodniczy Zastępca Przewodniczącego.

Uchwały Komitetu zapadają bezwzględną większością głosów obecnych członków Komitetu. Przewodniczący Komitetu w porozumieniu z Zastępcą Przewodniczącego Komitetu może podjąć decyzję o rozpatrzeniu sprawy w trybie obiegowym (pisemnym).

Posiedzenia Komitetu są protokołowane.

Dobre praktyki w Domu Maklerskim Banku Handlowego S.A. i Handlowym Leasing Spółka z o.o. – spółkach z grupy kapitałowej Banku

Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. (DMBH) i Handlowy Leasing Spółka z o.o. (HL) nie są spółkami publicznymi i nie mają obowiązku poddania się Dobrym Praktykom Spółek Notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. i składania oświadczeń w tym zakresie, jednak z uwagi na istotną rolę pełnioną przez te podmioty w grupie kapitałowej należy wskazać na poniższe okoliczności.

DMBH jest członkiem Izby Domów Maklerskich – jako członek Izby jest zobowiązany do przestrzegania Kodeksu Dobrej Praktyki Domów Maklerskich, opracowanego przez Izbę Domów Maklerskich. Kodeks ten nie reguluje kwestii ładu korporacyjnego, ale przede wszystkim dotyczy zasad ochrony tajemnicy zawodowej, relacji z klientami, postępowania pracowników domu maklerskiego, w tym w relacjach z innymi domami maklerskimi. DMBH jest podmiotem regulowanym ustawą o obrocie instrumentami finansowymi i w związku z tym przestrzega poza przepisami kodeksu spółek handlowych pewnych elementów ładu korporacyjnego wynikających z przepisów tej ustawy i rozporządzeń wykonawczych, między innymi zgodnie z art. 103 ww. ustawy w skład zarządu powinny wchodzić co najmniej 2 osoby posiadające wykształcenie wyższe, co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach finansowych oraz dobrą opinię w związku ze sprawowanymi funkcjami. Komisja Nadzoru Finansowego jest informowana przez DMBH o zmianach w zarządzie. Dodatkowo DMBH ma obowiązki raportowe do KNF (w tym o zmianach w Zarządzie, o treści określonych uchwał walnego zgromadzenia). Ustawa o obrocie reguluje też kwestie nabycia akcji domu maklerskiego. Przewiduje, że centrala domu maklerskiego jest na terytorium Polski.

Spółka Handlowy Leasing Spółka z o.o. (HL) działa jako spółka w branży leasingowej. Branża leasingowa zrzeszona w Związku Polskiego Leasingu dopiero pracuje nad opracowaniem Dobrych Praktyk przedsiębiorstw leasingowych.

HL działa zgodnie z kodeksem spółek handlowych. W HL został ustanowiony organ nadzoru w postaci Rady Nadzorczej mimo braku wymogu kodeksowego w tym zakresie, celem sprawowania ciągłego nadzoru nad działalnością spółki.

Inne informacje o władzach Banku Handlowego w Warszawie S.A. i zasady zarządzania

Wynagrodzenia i nagrody (w pieniądzu i w naturze), łącznie z wynagrodzeniami z zysku, wypłacone lub należne osobom zarządzającym i nadzorującym

Łączna wartość wynagrodzeń, nagród i korzyści wypłaconych lub należnych obecnym i byłym członkom Zarządu Banku za 2009 rok:

w tys. zł	Wynagrodzenia, nagrody i korzyści krótkoterminowe		Przekazane nagrody kapitałowe
	Wynagrodzenie zasadnicze i nagrody	Inne świadczenia	
Ślawomir S. Sikora	3 354	291	107
Michał H. Mrozek	1 468	45	36
Sonia Wędrzychowicz-Horbatowska	1 599	118	28
Witold Zieliński	1 361	113	30
Iwona Dudzińska	1 187	29	22
<i>Byli członkowie Zarządu:</i>			
Peter Rossiter (1)	1 205	165	34
Edward Wess (2)	-	479	-
Reza Ghaffari (3)	-	6	-
Sanjeeb Chaudhuri (4)	-	50	-
	10 174	1 296	257

(1) świadczenie pracy do dnia 31 października 2009 roku.

(2) świadczenie pracy do dnia 30 listopada 2008 roku.

(3) świadczenie pracy do dnia 31 maja 2006 roku.

(4) świadczenie pracy do dnia 21 września 2006 roku.

Łączna kwota „Wynagrodzenia zasadniczego i nagród” obejmuje wartość brutto wypłaconego i należnego za 2009 rok wynagrodzenia zasadniczego oraz przyznanej nagrody za 2009 rok.

Zgodnie z decyzją Rady Nadzorczej kwota przyznanych członkom Zarządu Banku nagród za 2008 rok, wypłaconych w 2009 roku, wyniosła łącznie 4 488 tys. zł.

Łączna kwota „Inne świadczenia” obejmuje wartość brutto wypłaconego wynagrodzenia dotyczącego odszkodowania z tytułu rozwiązania umowy o pracę, wypłaconych opcji menadżerskich, świadczeń rzeczowych, ryczałtu z tytułu używania samochodu służbowego, składki z tytułu polis ubezpieczeniowych, ekwiwalentu za urlop, dywidendy, świadczeń dodatkowych zgodnych z umową o pracę pracowników zagranicznych.

„Przekazane nagrody kapitałowe” obejmują wartość akcji Citigroup przyznanych w latach ubiegłych, a przekazanych w roku 2009 oraz wartość opcji na akcje Citigroup, do których w roku 2009 zostało przyznane prawo do realizacji.

Łączna wartość wynagrodzeń, nagród i korzyści wypłaconych lub należnych obecnym i byłym członkom Zarządu Banku za 2008 rok:

w tys. zł	Wynagrodzenia, nagrody i korzyści krótkoterminowe		Przekazane nagrody kapitałowe
	Wynagrodzenie zasadnicze i nagrody	Inne świadczenia	
Sławomir S. Sikora	2 771	574	239
Peter Rossiter	1 030	377	-
Sonia Wędrychowicz-Horbatowska	1 505	115	81
Witold Zieliński	1 262	97	90
Michał H. Mrozek	1 432	35	105
<i>Byli członkowie Zarządu:</i>			
Lidia Jabłonowska-Luba (1)	377	44	65
Edward Wess (2)	2 151	1 330	139
Reza Ghaffari (3)	-	969	-
Philip King (4)	-	13	-
Sanjeeb Chaudhuri (5)	-	253	-
	10 528	3 807	719

- (1) świadczenie pracy do dnia 1 kwietnia 2008 roku.
 (2) świadczenie pracy do dnia 30 listopada 2008 roku.
 (3) świadczenie pracy do dnia 31 maja 2006 roku.
 (4) świadczenie pracy do dnia 31 października 2005 roku.
 (5) świadczenie pracy do dnia 21 września 2006 roku.

Łączna kwota „Wynagrodzenia zasadniczego i nagród” obejmuje wartość brutto wypłaconego i należnego za 2008 rok wynagrodzenia zasadniczego oraz przyznanej nagrody za 2008 rok.

Zgodnie z decyzją Rady Nadzorczej kwota przyznanych członkom Zarządu Banku nagród za 2007 rok, wypłaconych w 2008 roku, wyniosła łącznie 5 082 tys. zł.

Łączna kwota „Inne świadczenia” obejmuje wartość brutto wypłaconego wynagrodzenia dotyczącego odszkodowania z tytułu rozwiązania umowy o pracę, świadczeń rzeczowych, ryczałtu z tytułu używania samochodu służbowego, składki z tytułu polis ubezpieczeniowych, ekwiwalentu za urlop, dywidendy, świadczeń dodatkowych zgodnych z umową o pracę pracowników zagranicznych.

„Przekazane nagrody kapitałowe” obejmują wartość akcji Citigroup przyznanych w latach ubiegłych, a przekazanych w roku 2008 oraz wartość opcji na akcje Citigroup, do których w roku 2008 zostało przyznane prawo do realizacji.

Łączna wartość wynagrodzeń, nagród i korzyści wypłaconych lub należnych obecnym i byłym członkom Rady Nadzorczej Banku w 2009 oraz 2008 roku:

w tys. zł	2009	2008
Stanisław Soltyński	240	240
Göran Collert	120	120
Mirosław Gryszka	168	168
Andrzej Olechowski	216	216
Wiesław Smulski	120	120
Aneta Polk	76	-
Igor Chalupec	76	-
<i>Byli członkowie Rady:</i>		
Krzysztof L. Opolski	119	216
Sabine Hansen Peck	78	-
	1 213	1 080

Wynagrodzenie wypłacone i należne za 2009 oraz 2008 rok osobom zarządzającym jednostkami podporządkowanymi wyniosło odpowiednio 4 922 tys. zł i 3 859 tys. zł.

Osoby nadzorujące jednostki podporządkowane nie pobierały w 2009 i 2008 roku wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji.

Informacje o łącznej liczbie i wartości nominalnej akcji Banku oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych Banku, będących w posiadaniu członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej

Informacje o łącznej liczbie i wartości nominalnej akcji Banku oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych Banku, będących w posiadaniu członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej według stanu na dzień 31 grudnia 2009 roku, przedstawia poniższa tabela:

	Akcje Banku Handlowego w Warszawie S.A.		Akcje Citigroup Inc.	
	Liczba akcji (w szt.)	Wartość nominalna (w zł)	Liczba akcji (w szt.)	Wartość nominalna (w zł)
Członkowie Zarządu Banku				
Sławomir S. Sikora	-	-	21 866	623
Sonia Wędrychowicz-Horbatowska	-	-	4 068	116
Witold Zieliński	-	-	5 355	153
Iwona Dudzińska	600	2 400	3 667	105
Członkowie Rady Nadzorczej Banku				
Stanisław Soltyński	-	-	141 000	4 019
Shirish Apte	-	-	118 283	3 371
Andrzej Olechowski	1 200	4 800	-	-
Sanjeeb Chaudhuri	-	-	33 640	959
Göran Collert	-	-	10 000	285
Stephen Simcock	-	-	10 302	294
Alberto Verme	-	-	2 734 513	77 942
Stephen Volk	-	-	1 166 370	33 245

Żaden członek Zarządu i Rady Nadzorczej nie posiada akcji i udziałów w podmiotach zależnych Banku.

Informacje o wszelkich umowach zawartych między Bankiem a członkami Zarządu, przewidujących rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia Banku przez przejęcie

Spośród umów o pracę zawartych między Bankiem, a członkami Zarządu wyłącznie jedna umowa zawiera postanowienie mówiące o rekompensacie pieniężnej w wypadku jej rozwiązania.

Każdy z członków Zarządu Banku zawarł z Bankiem odrębną umowę o zakazie konkurencji. Odpowiedni paragraf każdej z zawartych umów określa, iż w okresie 12 miesięcy od dnia rozwiązania umowy o pracę z Bankiem Członek Zarządu jest obowiązany powstrzymać się od zajmowania się działalnością konkurencyjną wobec Banku, i z tytułu powyższego ograniczenia Bank wypłacać mu będzie odszkodowanie.

Zasady zarządzania

W 2009 roku nie nastąpiły zmiany zasad zarządzania Bankiem, a zasady te przedstawione zostały w informacji dodatkowej do Sprawozdania Finansowego Banku.

Umowy zawarte z podmiotem uprawnionym do badania i przeglądu sprawozdań finansowych

W dniu 19 marca 2009 roku Rada Nadzorcza Banku dokonała wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych – firmy KPMG Audyt Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, przy ul. Chłodnej 51 (zwanego dalej „KPMG”), wpisanego na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod numerem 458, któremu powierzone zostało badanie i przegląd sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej Banku za 2009 rok. Wybór firmy KPMG Audyt Sp. z o.o. został dokonany zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi.

Wynagrodzenie KPMG netto wynikające z zawartych umów (należne lub wypłacone) dotyczące 2009 roku i 2008 roku przedstawia poniższa tabela:

w tys. zł	Dotyczące roku	
	2009	2008
Wynagrodzenie z tytułu badania w odniesieniu do Banku - jednostki dominującej (1)	607	607
Wynagrodzenie z tytułu przeglądu w odniesieniu do Banku - jednostki dominującej (2)	300	300
Wynagrodzenie z tytułu badania w odniesieniu do jednostek zależnych (3)	345	355
Wynagrodzenie za usługi pokrewne (4)	125	125
	1 377	1 387

- (1) Wynagrodzenia z tytułu badania obejmują kwoty wypłacone lub należne KPMG za usługi związane z badaniem rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Banku oraz rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku – jednostki dominującej (dotyczące 2009 roku – umowa z dnia 30 listopada 2009 roku).
- (2) Wynagrodzenia z tytułu przeglądu obejmują kwoty wypłacone lub należne KPMG za usługi związane z przeglądem półrocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Banku oraz półrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku (dotyczące 2009 roku – umowa z dnia 17 czerwca 2009 roku).
- (3) Wynagrodzenia z tytułu badania obejmują kwoty wypłacone lub należne KPMG za profesjonalne usługi związane z badaniem sprawozdań finansowych jednostek zależnych.
- (4) Wynagrodzenie za usługi pokrewne obejmują pozostałe kwoty wypłacone KPMG. Obejmują one usługi poświadczające związane z badaniem lub przeglądem sprawozdań finansowych Banku – jednostki dominującej oraz jednostek zależnych, ale nieuwzględnione w (1), (2) i (3) powyżej.

Pozostałe informacje wymagane Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. Nr 33, poz. 259 z późn. zm.) zostały uwzględnione w sprawozdaniu finansowym Banku.

Podpisy Członków Zarządu

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis
10.03.2010	Sławomir S. Sikora	Prezes Zarządu	
10.03.2010	Michał H. Mrozek	Wiceprezes Zarządu	
10.03.2010	Sonia Wędrychowicz-Horbatowska	Wiceprezes Zarządu	
10.03.2010	Witold Zieliński	Wiceprezes Zarządu	
10.03.2010	Iwona Dudzińska	Członek Zarządu	